

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Lvitprandi Ticinensis Diaconi Opvscvlvm, De Vitis
Romanorvm Pontificvm**

Liutprandus <Cremonensis>

Mogvntiae, 1602

urn:nbn:de:hbz:466:1-11115

III

24

N. IV. 27.

Th. 4909.

L V I T P R A N D I
T I C I N E N S I S D I A -
C O N I O P V S C V L V M ,

D E V I T I S R O M A N O R V M P O N -
T I F I C V M .

I T E M

A L B O N I S F L O R I A -
C E N S I S A B B A T I S E P I T O M E

D E V I T I S E O R V N D E M E X A N A -
s t a s i i B i b l i o t h e c a r i j H i s t o r i a e x c e r p t a .

V T R V M Q

E X P E R V E T V S T I S M S S . C O D D . M E M B R A -
n e i s d e s c r i p t u m , & n u n c p r i m u m t y p i s

p r o c u s u m .

Ex legato Celsi Principis Ferdin. Epi Paderb. et Monasterii A. 1636.

Collegii S. Petri J. B. U. Paderb.
M O G V N T I Æ

E x T y p o g r a p h e i o I o a n n i s A l b i n i , a n n o

M . D C I I .

PRÆFATIO.

AD LECTOREM ANTIQTI-
TATIS STUDIO SVM.

PRODIIT, amice Lector, vernalibus huius anni M. DCII. nundinis Moguntinis typis expressa peruetusti scriptoris ANASTASII S. R. E. Bibliothecarij, de nouem supra centum Pontificū Romanorum Vitis historia, eaq; varijs MSS. CODD. lectionibus illustrata; nunc quia aliam eiusdem argumenti, & æquè vetustam, ac nusquam hætenus excusam, clarissimorum quorundam virorum beneficio nacti sumus, operæ pretium nos facturos putauimus, si eam Anastasiano operi nunc adiungeremus. LVITPRANDO Ticinensi Diacono, qui sub annum Domini 950. teste Ioanne TRITHEMIO claruit, inscripsimus, non quod M S. Codex, ex quo eam descripsimus auctorem prodiderit, (nullum enim nomen adscriptum inuenimus) aut quod firmæ solidæq; causæ huius nomenclaturæ suppeterent, sed quod iam olim Magdeburgici Centuriatores, qui hanc historiam sedulò peruolutarunt & multa ex ea in Centurias suas, maximè autem in nonam de Summis Pontificibus, eorumque sanctionibus retulerunt, LVITPRANDO, tanquam germano eius auctori constanter attribuerint. Quibus a. argumentorum momentis inducti id fecerint, ipsi viderint. Nobis certè non leuis subolet suspicio, primum hist riographos illos non alio vsos M S. exemplari, quam hoc ipso membranaceo, ex quo presentem historiam descripsimus, cum in fronte expressum habeat nomen M A-
THIÆ FLACII ILLYRICI, Magdeburgicorum Centu-
riatorum Principis. Deinde non alio persuasos argumento, v LV-
ITPRANDO indigarent, quā quod negari non possit ex remi-

PRÆFATIO

Pontificis Romani FORMOSI vitā, verbis LVITPRANDI, quæ exstant in capite octauo libri primi rerum per Europam gestarum, (cuius constat Luitprandum Ticinensem esse auctorem) totam esse comprehensam. Ceterum hoc argumento labefactari potius, quam stabiliri videtur istorum opinatio. Cum enim liqueat, totam narrationem de Formoso verbo tenus exscriptam esse ex libro Luitprandi iam citato, non omisis quidem illis verbis (Pater sanctissime) quæ prorsus furtum, fucumq; produnt, haud dubium est, quin ab aliquo scisolo, post verba illa, FORMOSVS Portuensis Episcopus, sedit annos 5. menses 6. reliqua narratio fuerit affuta. Vsurparat autem Luitprandus in illa de rebus in Europa gestis historia verba illa (Pater sanctissime) quod eam ad Regimundum Liberitanæ Ecclesiæ in Hispania Episcopum conscripisset. Hanc verò de Pontificibus historiam nulli Episcopo, vel alij Patri sanctissimo, inscriptam vel dedicatam esse manifestum est. Accedit, quod nec apud Sigebertum, nec Trithemium, nec Gesnerum, vllus de Vitis Pontificum Romanorum liber adscribatur Luitprando. Deinde, quia Trithemius scribit Luitprandum (licet ille vocet Eutrandum) claruisse sub annum Domini 950. imperante OTTONE I. Cæsare. Et rectè, nam & Historiam suam Europæam vsque ad Ottonem perduxit. At FORMOSVS, in quo nostra hæc terminatur historia, in viuus esse desiit anno 895. à quo anno vsque ad dictum 950. viginti circiter Pontifices Romani numerantur, de quibus nullum in præsentis Pontificum historia verbū. Adhæc in extremis huius Opusculi vitæ particularia quædam commemorantur, quæ non videntur profecta nisi ab eo qui Formosi, decessorumq; eius temporibus floruerit, immò ab eo qui in Vestphalia, vel Saxonia, vt in monasterio Corbeiensi, Hirsfeldensi, vel Fuldensi tunc florentissimis, vixerit. Nam in HADRIANO I. refert CAROLVM Magnum Romæ in D. Petri basilica vouisse DEO se Osnaburgi in prouincia Vestphaliæ, quam recens ad fidem Christi traduxerat, Episcopatum erecturum; quemadmodum fecit, teste ALBERTO Krantzio libro 1. Metropol. c. 2. & libro 2. Saxon. c. 11. Deinde in HADRIANO II. ait, LVDO

AD LECTOREM.

LVDOVICVM Imperatorem (is fuit Ludou. 2. Lotharij Im-
 per. filius) dedisse Ecclesiæ Corbeienſi & Herifordenſi quasdam de-
 cinales Ecclesias cum ipsis decimis in paræcia Osnaburgensi constitua-
 tas, consentiente Episcopo & omni clero. **TVM** Karolum Roma-
 norum Imperatorem honorificatæ Ecclesiæ, & à DEO honorifican-
 dæ Hersueldensi quasdam decimas in Frisoneuelt & Hassega Hal-
 berstadenſi adjacentes diœcesi dedisse, quas **STEPHANVS** Papa
 (IIII dictus III.) in basilica B. **PETRI** die sancto Paschæ sua
 auctoritate, & Imperatoris subscriptione, & **Hildegrino** Halbersta-
 denſi Episcopo præſente confirmari. Præterea in **STEPHANO**
VI. scribit **Hermannum** Colonienſem Archiepiscopum, & **Hadal-**
garium Hamburgensem Archiepiscopum de Bremensi Ecclesia con-
 tendentes **VVormatiam** venire à Summo Pontifice iussos, ibiq; **Ful-**
coni Remensi Episcopo in causa eorum examinanda vices suas commi-
 sisse. Quam rem accuratè tractat **Krantzius** lib. 2. metropol. c. 19. 20.
 & 24. eiusdemq; meminere **Albertus** Stadenſis in Chron. ad annum
 896. & **Trithem.** in Chronico Hirsaugienſi. Deniq; in postremorum
 Pontificum **Vitis**, nominatim autem **PASCHALIS**, **BENEDI-**
CTI III. **NICOLAI** I. **HADRIANI** II. & **IOANNIS** VIII.
 non pauca eorundem decreta prolixè recitat, quæ in **Tomis** Concilio-
 rum non exstant; cum tamen exſtent pleraq; omnia, quæ antiquiori-
 bus Pontificibus hîc tribuuntur. In **LEONE** vero IV. quadragin-
 taduo capitula è Synodo Romana consilio Impp. **LOTHARII**
 & **LVDOVICI** coacta descripsit, quorum nulla quoq; mentio
 in dictis **Tomis**. Vnde coniecturam minimè obscuram facere licet hu-
 ius Opusculi auctorem vltimorum Pontificum temporibus, hoc est, sub
 annum Domini 860, maximè floruisse, & non sub 950. quo **Luit-**
prandus auctoremq; esse non Italum, sed Germanum in Corbeienſi, (ex
 quo aliqui ad Osnabrugensem Episcopatum illo saculo euecti sunt) vel
 Hirsfeldensi monasterio degentem. Quid si auctor sit **PASCHA-**
SIVS Ratbertus Abbas Corbeienſis, quem **Trithemius** asseuerat
 Caroli Crassi floruisse temporibus? Carolus enim Crassus imperavit
 sub Ioanne 8. Marino, Hadriano 3. & Stephano 6. in quibus hæc
 historia

PRÆFATIO

historia concluditur. SVBIECIMVS Luitprandi Opusculo, Epitome
 men de vitis Pontificum Romanorum ex Anastasio Bibliothecario,
 vel libro de vitis Pōtif. Roman. Damaso Papæ adscripto, quā MS.
 Codex (nobis ab iisdem ante dictis Clariss. Viris suppeditaturo) attri-
 buit ALBONI FLORIACENSI ABBATI, qui, teste
 Sigeberto, in Chronico, floruit sub annum Domini 994. Cur autem
 vel corollarij loco ad extremum eam addendam existimauerimus hæ
 causæ fuerunt. Prima, ne tam antiquum scriptum tandem inter blat-
 tarum tinearumq; morjus periret. Secunda, quia inuare potest ad non-
 nulla loca in Anastasio nostro vel corrigenda vel illustranda. Tertia,
 quia breuitas cum perspicuitate coniuncta, gratior esse solet Lectori,
 quàm obscura prolixitas. QVOD demum ad operam nostram in vo-
 triusq; opusculi editione præstitam attinet, non habemus aliud, amice
 Lector, de quo te commonefaciamus, quàm, nos Summorum Pontificū
 decreta, quæ in his Pontificum vitis passim citantur, sedulo cum fonte
 contulisse, hoc est, cum decretis quæ exstant in Conciliorum tomis, &
 tum varias lectiones ad marginem, si quando occurrebant, tum etiam
 è Gratiano canonum capitula annotauisse. Quam operam no-
 stram non dubitamus omnibus Theologiæ studiosis fo-
 re pergratam. VALE.

ELO-

ELOGIA

IN LVITPRANDVM TICINENSEM DIACONVM.

SIGEBERTVS de Ecclesiast. Scriptoribus cap. 127. LVITPRANDVS Ticinensis Ecclesiæ Diaconus scripsit luculento & alterno stylo ad Regimundum Episcopum Liberitanæ Ecclesiæ Hispanorum historiam de gestis Regum & Imperatorum sui temporis, quam attitulauit Antapodofin.

IOANNES TRITHEMIUS de Scriptoribus Ecclesiasticis. EVTRANDVS Ticinensis Ecclesiæ Diaconus, natione Italus, ex Papiæ ciuitate oriundus Berengarii Regis quondam Italiæ scriba & secretarius, vir in secularibus litteris valde eruditus, & diuinarum scripturarum non ignarus, ingenio acer & vehemens, græco & latino sermone peritus, & non minus carmine excellens, quàm prosa, fertur nonnulla præclara scripsisse opuscula, quibus nomen suum notificauit. A Berengario Rege Italia pulsus venit in Germaniam, & apud Francfordiam positus scripsit in ligno opus, Historiam sui temporis, & tyrannidem ipsius Berengarii continentem, quod quasi pro vicissitudine iniuriarum ab ea perceptarum prænotauit.

Antapodofin, id est, retributionem lib. 7. *Regnantibus imo.*

DE aliis nihil vidi. Scripsit autem præfatum volumen ad Regimundum Episcopum Liberitanæ Hispaniarum Ecclesiæ, in quo aliquando carmine utitur, aliquando græco sermone, multa de Germanorum gestis interserens.

Claruit sub OTTHONE I. Imperatore. Anno Dom. 950.

IDEM habet in Chronico Hirsaugiensi ad annum Domini 892.

LVIT.

LVITPRANDVS TICINENSIS DIACO- NVS, DE PONTIFICVM ROMANORVM VITIS.

CAPITVLVM I.

S. PETRVS APOSTOLVS.

BEATVS Petrus Apostolus, & Princeps Apo- ANNO CHRI-
stolorum, Antiochenus, filius Ioannis, Prouin- STI XLV.
ciæ Galileæ, vico Bethsaida, frater Andreæ, pri-
mum sedit in Episcopali cathedra Antiochiæ
annos 7. & post ad expugnandum Simonem *Hier. de scrip.*
Magum, vt Hieronymus dicit, Romam ingres- *Eccles. in Pe-*
sus secundo Claudii anno in Episcopali cathe- *tro.*

dra sedit annos 25. menses 2. dies 3. Qui vno eodemque tempore
& die, videlicet, post passionem Domini anno 38. vltimo vero an-
no Neronis 3. Calend. Iulii cum Paulo martyrium consummauit. *2. epist. Petri*
Hic duas epistolas fecit, quæ canonicæ nominantur, in quarum *canonica.*
prima, primò generaliter Ecclesiam instruit, explicans beneficia,
quibus nos diuina pietas ad salutem vocare, vel dona, quibus ali-
quando Iudæos, nunc autem nos honorare dignata est. Postmo-
dum verò diuersas fidelium personas sollerter hortatur, ne se tanta
spiritus gratia carnaliter vi uendo reddant indignos, ne qui regali
ac sacerdotali vocabulo sunt insigniti, vitiorum malitia subacti, à
condonatæ vel promissæ sibi nobilitatis gloria degenerent. Et pri-
mò liberos & seruos, deinde mulieres & viros specialiter alloquitur:
atq; post interlocutionem generalis exhortationis, seniores quoq;
& adolescentes qualiter sese debeant gerere, ostendit. In secunda
A verò

verò epistola, quam eisdem scripsit, quibus & primum miseratus eisdem iam vt perfectiores ad maiora & perfectiora multipliciter *Marci Euan.* commonet, & hortatur. Et Euangelium Marci fecisse dicitur, quia Marcus adiutor eius fuit, & filius de baptismo. Ordinauit autem Episcopos tres, Linum, & Cletum & Clementem, & presbyteros 10. & Diaconos 7.

CAP. II.

S. LINVS.

A.LXIX.

LINVS natione Italus, regionis Tusciæ, patre Herculiano, sedit annos 11. menses 3. dies 12. Fuit autem temporibus Neronis, à consulatu Saturnini & Scipionis, vsq; ad Capitonem & Rufum consules. Sub quibus martyrio coronatur die nono Calend. Octob. Hic ex præcepto beati Petri constituit, vt mulieres velato capite in Ecclesiam introirent. Hic ordinauit Episcopos 15. presbyteros 18.

CAP. III.

S. CLETVS.

A.LXIX.

CLETVS, natione Romanus de regione vico patritii, patre Æmiliano, sedit annos 2. mensem vnum, dies vndecim. Fuit autem temporibus Vespasiani & Titi, à consulatu Vespasiani 7. & Domitiani 5. vsque ad Domitianum 9. & Rufum consulem: sub quibus martyrio coronatur, sexto Calend. Maii. Hic ex præcepto B. Petri 25. presbyteros ordinauit in Roma. Nota hos duos. Linum & Cletum nihil Pontificale, nisi ex præcepto B. Petri egisse, vnde constat eos coadiutores eius, non successores fuisse.

CAP. IV.

S. CLEMENS.

A.LXIII.

a Adhuc re-
spondet Ba-
ron. 1. tom.
ann. 69.

CLEMENS, natione Romanus, de regione Cælio monte, ex patre Faustino, sedit annos 9. menses 2. dies 10. Fuit autem temporibus Galbæ & Vespasiani à consulatu Tragali & Italici, vsque ad Vespasiani 9. & Titum*. Hic quamuis in ordine Catalogi post B. Petrum tertius inueniatur, reuera tamen, sicut ipse in epistola scripsit Iacobo Hierosolymorum Episcopo post beatum Petrum primus

primus nullo interposito Romanæ sedis gubernacula procul dubio tenuit. Linus autem & Cletus ideò velut successores Petri connumerantur, quia ipse eos in vita coadiutores sibi fecit, vt tanto melius ipse vacare posset orationi. Hanc veritatis sententiam Tertius Ioannes Papa in epistola, quam scripsit Episcopis in Germania & Galliæ prouinciis constitutis, manifestè confirmat, ita inter cætera dicens. *Si autem Petrus princeps Apostolorum adiutores sibi 8. q. 1. si autem Linum & Cletum adsciuit, non tamen potestatem pontificii, aut ligandi, aut soluendi normam eis tradidit, sed successori suo Clementi, qui sedem Apostolicam post eum, & potestatem Pontificalem tradente sibi B. Petro tenere promeruit. Linus verò & Cletus ministrabant exteriora: princeps autem Apostolorum Petrus verbo & orationi insistebat.* Item in eadem Papa Ioannes paulò inferius de eisdem ita subiungit. *Linum namq. & Cletum nihil legitur vnquam egisse ex pontificali ministerio potestatiue, sed quantum eis à beato Petro præcipiebatur, tantum solum agebant.* Hic autem, dum multos libros zelo fidei Christianæ religionis ascriberet, martyrio sub Traiano, tertio annoregni eius, coronatur. 9. Calend. Decembr.

Ioan. 3. Papa.

Clem. 5. epist.

Hic sollicitè ac diligenter gesta martyrum fecit inquiri, & scribi. Hic scripsit duas epistolas Iacobo Hierosolymorum Episcopo, quæ Catholicæ nominantur. Et primam scripsit ei ex præcepto B. Petri, in qua videlicet, ipso præcipiente, Iacobo narrat, qualiter ipse princeps Apostolorum, cum finem sibi vitæ imminere præsensit, ipsum Clementem in conuentu Ecclesiæ Romanæ sedis Pontificem ordinauit, & sibi successorem esse constituit, & ei ligandi & soluendi potestatem à Domino sibi traditam tradidit: ita vt de his omnibus, quibus ipse decreuerit in terris, decretum sit & in cælis. Et quare talem ac tantam potestatem ei tradidisset, continuò subiunxit. Ita ligabit enim quæ ligari oportet, & soluet quæ expedit solui, tanquam qui ad liquidum Ecclesiæ regulam nouerit. In quo notandum esse non dubito illud, quod quilibet Episcopus Ecclesiasticæ regulæ ignarus, vel qualibet iræ, aut cupiditatis commotione inductus, si aliter, quàm oporteat, ligabit, aut soluet in terris, irritum fore in cælis.

I. Epist. capit.

Narrat etiam in eadem epistola, quod princeps Apostolorum coram omnibus eum commonuit, qualiter ordinem Ecclesiasticæ dispensationis, tam in seipso, quàm in cæteris sibi subiectis seruare eum oporteat; ita videlicet, vt ipsum irreprehensibiliter viuere oporteat, & nulla mundialis negotii occupatione perplexus inueniatur. quia nullus Episcopus iudex aut cognitor esse secularium negotiorum ordinatur, ne præsentibus hominum curis præfocatus non possit verbo Dei vacare, & bonos à malis se-

13. q. 3. c. qui-
cung.

cundum regulam veritatis discernere, quia sic idem ipse princeps Apostolorum omnibus Episcopis in persona Clementis paulò inferiùs dicit. *Si enim mundialibus curis fueris occupatus, & te ipsum decipies, & eos, qui te audiunt. Non enim poteris, quæ ad salutem pertinent, plenius singulis quibusq; distinguere: & ex eo fit, ut tu, tanquam non docueris ea, quæ ad salutem hominum pertinent, deponaris, & discipuli per ignorantiam pereant.* Item refert eundem principem Apostolorum de Episcopis ita docuisse. *Ipsam qui præest ceteris, oportet medici vicem agere, & non fera bestia furore commoueri.* Item in eadem sic eundem Clementem instituit. *Si te multi ex fratribus propter rigorem iustitiæ odio habuerint, ex hoc quidem non laderis, sed ex huiusmodi odiis amor Dei conciliatur tibi: & ideo satage magis, & refuge, ne lauderis ab iniquis, & ne à pessimè agentibus diligaris, sed potius propter iustitiæ dispensationem, & æquissimam regulam disciplina à Christo collaudari merearis.*

Presbyterorum
officium.
32. q. 7. quid in
omnib.

Presbyteros autem sic se habere præcepit, ut ante omnia pudicitiam tam in se, quam in subditis seruare studeant, & caueant, & præueniant, ne quod in ipsis adulterii occultum caleseat incendium. quia in omnibus peccatis nil grauius adulterio esse dicit. Secundum namque locum in pœnis obtinere testatur, quoniam primum quidem habent illi, quia Deo aberrant, etiam si sobriè vixerint. Adulterii autem primam speciem vocat, virum propria vxore non esse contentum, & muliere non proprio tantum seruare se viro. Item præcipit, ut si inter se negotia habuerint, non apud seculares iudicentur, sed quicquid inter illos sit, apud presbyteros dirimatur. Diaconorum officium esse edocuit actus totius Ecclesiæ diligenter inuestigare, ac sollicitè considerare, ut si quidem vicinum fieri præcipitio, & proximum esse peccato quemlibet viderint, Episcopo notificentur, ut ab eo, qui in præcipitium lapsus est, commonitus reuocetur, ut non corruat in peccatum. Item ut negligentes & tardos ad verbum Dei audiendum, ad Episcopi tractatum conuenire commoneant & hortentur. Similiter & eos, qui secundum carnem ægrotant sollicitè perquirant, & plebi indicentur, ut & ipsi eos visitent, & quæ necessaria sunt præbeant eis, & de omnibus his similibus, quæ ad cultum Ecclesiæ, & disciplinam eius pertinent, diaconis curam debere esse instituit.

Laicorum of-
ficium.

Laicos verò id obsequii præstare debere Episcopis instituit, ut in his quæ ad communis vitæ vsum pertinent, operam fideliter dantes, Episcopum ex omnibus, quibus cum vacare oportet securum facere omnes communiter elaborent. Adhæc omnium sub Episcoporum cura degentium necessariam sollicitudinem debere esse.

esse dixit, vt ab amicitia & colloquio, & omni communione omnium eorum se subtrahat, quibus Episcopum inimicari pro actibus suis viderint, nec expectare debent, vt Episcopus eis dicat. Nam si quis amicus fuerit his, quibus Episcopus non loquitur, vnus est ex illis, qui exterminare Ecclesiam Dei volunt, & nequior hostis est, quàm illi, qui foris sunt, & euidenter sunt inimici, quia is per amicitiarum speciem, quæ sunt inimica, gerit, & Ecclesiam disperdit, ac vastat. Item in eadem epistola intimat Iacobo, qualiter princeps Apostolorum per singulas quasque vrbes digrediens verbo Dei omnes fideles instruxit. inter cætera refert, eum homicidas & adulteros, ac cunctis criminum nexibus alligatos, & qui eis coæquales non sunt ab Episcoporum vexatione & accusatione prohibuisse. Item asseruit, maiores à minoribus nullatenus posse accusari, aut iudicari. Precepit etiam, ne vllus presbyter in alicuius Episcopi parrochia aliquid agat absque eius permisso, sed omnes presbyteri propriis Episcopis in omnibus absque mora obediant.

Præcipiebat etiam in sermone suo idem Apostolorum Princeps, vt omnes principes terræ, & cuncti homines Episcopis obediunt, & capita sua submitterent, & si ipsi Episcopi aliter, quod ab eis, quam debeant, agant, non sunt à subditis reprehendendi, aut arguendi, sed portandi, nisi in fide errauerint. Omnes Episcopis contradicentes infames esse monstrabat, & nisi conuerterentur, à liminibus Ecclesiæ alienos esse præcipiebat. Sed ne de hoc Episcopi se extollant, animaduertant, quid de ipsis dicat. Cunctorum sacerdotum vitam superiorem, sanctioremque, ac discretam à secularibus & laicis hominibus esse & spirituales supra carnales, & sacerdotes supra laicos semper constituere, & fore debere docebat: carnales autem spiritualibus resistere prohibebat. Ebrietatem opprobrium prohibebat, quia ebriosos corpore & anima mortuos esse prædicebat. Homicidarum genera tria esse dicebat, & poenam illorum parilem fore docebat. Ita enim detractores fratrum, & eos odientes homicidas esse manifestabat, sicut & eorum interfectores: quia qui occidit & qui odit fratrem suum, & qui detrahit, pariter homicidæ esse monstrantur.

In secunda autem epistola, quam supradicto Iacobo Hierosolymorum Episcopo scripsit, eum de sacramentis, quæ geruntur in sanctis, sicut à principe Apostolorum fuerat doctus, ex ordine instruit. Dicit enim, diuinorum secretorum Sacramenta tribus gradibus esse commissa, id est, presbytero, diacono, subdiacono. His autem cum timore & tremore reliquias corporis Dominici

*De cons. dist. 1.
c. altaris palla.*

custodiendas esse insinuat. In altario autem tanta holocausta offerenda esse præcipit, quanta populo sufficere videatur. Si quid verò inde remanserit, non in crastinum reseruandus, sed cum timore & tremore clericorum diligentia consumendum esse edocuit. Consumentes autem ea, quæ sunt residua corporis & sanguinis Domini, non statim ad communes cibos accipiendos debent accedere, sed si mane, ieiunent usque ad sextam, & si tertia vel quarta acceperint, ieiunent usque ad vespèram. Altaris autem pallia, velum, & cætera, quæ in sanctuario habentur, si fuerint vetustate consumpta, incendio dentur; cineres verò eorum ita recondantur, ut non pedibus introeuntium inquinentur.

17. q. 4. si forte.

Dist. 23. c. tales.

16. q. 7. c. Ecclesias.

III. Epist. capitula.

Matt. 7.

Ministros autem altaris tales eligendos esse instruit, qui ante ordinationem suas coniuges reliquerint. Si verò post ordinationem minister proprium cubile vxoris inuaserit, ministri officio careat. Item si presbyter aut diaconus sindones sacrarii, aut velum cupiditate subtraxerit, & vendiderit, Iudæ traditoris pœnâ suscepturum se nouerit. Clericos autem ad fœminæ tabernaculum solos accedere: aut cū sola fœmina solos fabulas miscere, vel cum extranea habitare, penitus prohibetur: alioquin, si agnitum fuerit de aliquo, deponatur. Tales autem clericos ad ministerium iubet eligi, qui dominica sacramenta dignè possint tractare. Melius est enim Domini sacerdoti paucos habere ministros, qui dignè possint opus Dei exercere, quàm multos inutiles, qui onus graue adducant ordinatori. Item in eadem iubet, tam clericos, quàm seculares semper ad Dominum ex toto corde orare, & ab ipso, quæ decent, petere, & ipsi gratias agere, veramq; præteritorum gestorum pœnitentiam agere, aliquantulum etiam, si possibile est, per misericordias pauperum iuuare pœnitentiam. Per hæc enim facilius dabitur venia, & indulgenti citius indulgebatur. Itē iubet Ecclesias per congrua & vtilia loca fieri, easq; diuinis precibus sacrari, & in singulis sacerdotes poni, quos venerari, non à quoquam grauari oporteat.

Item in tertia Epistola, quam generaliter omnibus Episcopis, & reliquis clericis, & cunctis Principibus, omnibusque subditis scripsit, dicit eos, qui sacerdotio Domini fruuntur, & in specula sunt positi, plus cæteris scire oportere, ut subditos sibi populos pleniter possint docere, eisq; ad cœlorum regna ducatum præbere, & ipsorum sit populos docere; populorum verò sit, ipsis Episcopis obedire. Si verò omnes tam clerici, quàm & laici eis non obdierint, non solum infames, sed extorres à regno Dei, & à liminibus sanctæ Dei Ecclesiæ alieni erunt, quia arbor, quæ non facit fructum

fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Qualiter autem cuique sit obediendum, in eadem epistola docet, ita subinferens. Quapropter cunctis fidelibus, & summoperè omnibus presbyteris & diaconis, & re liquis clericis attendendum est, vt absque Episcopi proprii licentia nihil agant. non vtique Missas sine eius iussu quisquam presbyterorum in sua parrochia cantet, non baptizet, nec quicquam sine eius permisso faciat. Similiter & reliqui populi, maiores scilicet & minores, per eius licentiam, quicquid agendum est, agant, nec sine eius permisso à sua parrochia abscedant; nec in ea aduentantes morari præsumant. Item in eadem paulò inferiùs dicit. Nec in aliis locis sacrificare & Missas celebra-
16. q. 1. c. scilicet.
De cons. dist. 1. c. hic ergo.

IN quarta autem Epistola, quam idem beatissimus Clemens IV. Epistola
 Papa & martyr Iulio & Iuliano, ac reliquis cõsodalibus suis scripsit, *capita.*
 edocuit Episcopos, qui ad salutem animarum sunt instituti, & ad lucrandas animas consecrati, oportere pro cunctis sollicitudinem gerere, & errantes ad viam veritatis, & portum salutis reducere. Viam verò redeundi ad portum salutis plenissimè saluberrimæ doctrinæ sermone in eadem monstrauit, videlicet dicens, omnibus necessarium esse, pro his quæ inutiliter ac turpiter gesserint, irasci sibi ipsis quodammodo, & indignari, & postmodum festinare sine mora per aquam baptismi Deo renasci, & demum ab Episcopo consignari, id est, septiformem Spiritus sancti gratiam percipere: quia aliter perfectus Christianus esse nequaquam poterit, nec sedem habere inter perfectos, si non necessitate, sed aut incuria, aut voluntate permanserit: & ita se à B. Petro accepisse, & cæteros Apostolos ita docuisse affirmat. Postquam verò quis baptizatus & confirmatus fuerit, agnoscat Dominum honorare. honor autem eius est, vt ita viuatur, sicut ille vult. vult verò Deus vnumquemq; viuere, ita vt homicidium & adulterium nesciat, odium & auaritiam fugiat, iram, superbiam, iactantiam respuat, & excretur, inuidiã quoque & cætera his similia penitus à se ducat aliena. *Confirmatio-
 nis sacramen-
 tum.*

QVINTAM verò Epistolam scripsit prædictus B. Clemens V. Epistola
 Papa & martyr, condiscipulis Hierosolymis cum Iacobo fratre ma.

Domini habitantibus, in qua eos communem vitam ducere, sicut ab Apostolis didicerunt, studiosè hortatur. Quam omnibus necessariam esse dicit, & maximè his, qui irreprehensibiliter militare cupiunt, & vitam Apostolorum, eorumque discipulorum imitari volunt. Monet etiam in eadem propter quosdam, qui sacram scripturam non iuxta traditionem Petri, sed secundum suum sensum sanis doctrinis aduersantes exponebant, ab eo oportere scripturarum intelligentiam accipi, qui eam à maioribus secundum veritatem sibi traditam seruat, ut & ipse possit ea, quæ rectè suscipit, competenter asserere. Cum enim ex diuinis scripturis integram quis & firmam regulam veritatis susceperit, absurdum non erit, si aliquid etiam ex eruditione communi, ac liberalibus studiis, quæ fortè in pueritia attigit assertionem veri dogmatis conferat: ita tamen, ut ubi vera didicit, falsa & simulata declinet. Hic ordinauit Episcopos 15. presbyteros 10. diaconos 5.

CAP. V.

S. ANACLETVS.

A. CIII.

ANACLETVS natione Græcus, de Athenis, ex patre Antiocho. sedit annos 9. menses 2. dies 10. Fuit autem temporibus Domitiani, à consulatu Domitiani decimo, & Sabini, vsque ad Domitiani quartumdecimum, & Clementem consulem. Hic memoriam B. Petri construxit, dum ab eo in presbyterum consecratus fuisset. Hic ordinauit Episcopos 6. presbyteros 5. diaconos 3. Hic autem 3. Idus Iulii solutus est de ergastulo corporis.

^a epist. 1.

Hic ^a in epistola, quam generaliter scripsit omnibus Episcopis, & cæteris cunctis fidelibus, qui coæqualem cum eo sortiti sunt fidem, paternè consolando eos, quibus scripsit, & maximè Episcopos, in tribulationibus ad patientiam diligenter hortatur. De quorum Episcoporum detractioe & accusatione ita in eadem inter-

^b epist. 1. ad Iacob.

3. q. 4. c. beatiss.

^b Beatus praedecessor noster Clemens vir Apostolicus, & spiritu sancto Dei plenus una cum reliquis sanctis collegis suis statuit, dicens. Accusandi vel testificandi licentia denegetur his, qui Christianæ religionis & nominis dignitatem, & suæ legis, vel propositi sui normam, aut regulariter prohibita neglexerint. Transgressores enim spontè legis suæ, eiusq; violatores apostatae nominantur. Omnis autem apostata refutandus est, ante reuersionem suam, non in accusatione rectè agentium, aut testimonio suscipiendus, quia vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis. Et paulò inferiùs subinfert, ita dicens. Ideò variis detractioibus & accusationibus non oportet labefa-

labefactari iudices & primates Ecclesie, sed magis Apostolorum & Doctorum regulis informari & roborari. Vnde iustum est omnes in vniuerso Romanorum orbe Doctores legis ea quæ legis sunt recte sapere & operari, & non regulas nascentis Ecclesie confundere, aut fidem, aut doctrinam Apostolorum variis maculare doctrinis. Item in eadem inferius. Nullus ergo præiudiciū alteri faciat, neq; quod sibi fieri non vult exerceat. nemo dictum de aliquo inueniat, quod in eius actibus non agnoscat. Item in eadem. Ego nolo errore meo alienas culpas asserere, ut quod factum doleo, admisisse conuincar.

Item in eadem propter calumniam malorum Episcopis præcipit, dicens. Episcopus Deo sacrificans testes secum habeat, & plures quàm alius sacerdos: sicut enim maioris honoris fungitur gradu, sic maioris testimonii incremento indiget. In solemnioribus quippe diebus, aut septem aut quinq; aut tres diaconos, qui eius oculi dicuntur, & subdiaconos, & reliquos ministros secum habeat, qui sacris vestimentis induti, in fronte & à tergo, & presbyteri è regione dextra lauaq; contrito corde, & humiliato spiritu, ac prono stent vultu, custodientes eum à maleuolis hominibus, & consensum prabeant sacrificio. Peracta autem consecratione omnes communicent, qui noluerint Ecclesiasticis carere liminibus. Sic enim Apostoli statuerunt, & sancta Romana tenet Ecclesia.

Item in eadem dicit. Qui malitiam inter homines spargit, & qui fratri suo detrahit, homicida est, & qui aliquid patri vel matri abstulerit, dicens, hoc peccatū non esse, homicidæ particeps est. Pater noster sine dubio Deus est, qui nos creauit, mater verò nostra Ecclesia, quæ nos in baptismo spirituali regenerauit. Ergo qui Christi & Ecclesia pecunias rapit, aufert, vel fraudat, homicida est, atq; homicida ante conspectū iusti iudicis esse deputabitur. Qui rapit pecuniam proximi sui, iniquitatem operatur. qui. a. pecuniam, vel res Ecclesie abstulerit, rapit. sacrilegium facit. Priuilegia. n. Ecclesiarum & sacerdotum sancti Apostoli inssu Saluatoris intemerata & inuiolata perpetuis decreuerunt manere temporibus. & nos leges Ecclesie Apostolica firmamus auctoritate, & peregrina iudicia submouemus. Vnaqueq; enim prouincia tam iuxta Ecclesiasticam, quàm iuxta seculi leges suos debet habere iustos, & non iniquos iudices, & non externos, ut Apostolica huius sedis decreuerit auctoritas. Si verò negotium fuerit Ecclesiasticum, apud Episcopos deferatur, interueniente Primate, si maior causa fuerit. Si verò minor, metropolitano. Si autem fuerit seculare, apud eiusdem ordinis viros, iudicio tamen Episcoporum: cum Apostolus priuatorum Christianorū causas magis ad Ecclesias deferri, & ibidem sacerdotali iudicio voluerit terminari. Omnis ergo oppressus liberè, si voluerit, sacerdotum appellet iudiciū, & à nullo prohibeatur, sed ab his fulciatur, & liberetur. Si autem difficiles cause, aut maiora negotia fuerint orta, ad maiorem sedem deferantur: & si illic facile discerni, aut iuste terminari non potuerint, ubi fuerit summorum congregatio

gatio congregata, quod per singulos annos bis aut ter fieri solet, & debet iusse, & Deo placite coram Patriarcha, aut primatē Ecclesiastico, & coram patritio * seculari. iudicentur negotia in commune. Quod si difficiliores quæstiones ortæ fuerint, * Episcoporum, aut temporū, aut maiorum iudicia, aut maiores causæ fuerint, ad Sedem Apostolicam si appellatū fuerit, referantur, quoniam hoc Apostoli statuerunt iussione Saluatoris, ut maiores & difficiliores quæstiones semper referantur ad Apostolicam sedem.

II. Epist.

Anacl. summa.

Dist. 64. c. ordinationes.

Dist. 67. c. reliqui.

2. 7. 7. c. accusatio.

IDEM ipse B. Anacletus aliam epistolam scripsit Episcopis in Italia constitutis, in qua eos consultantes de ordinationibus & accusationibus Episcoporum sic instruit dicens. Ordinationes Episcoporum auctoritate Apostolica ab omnibus qui in eadem fuerint provincia Episcopis celebrande sunt. qui simul conuenientes scrutinium diligenter agant, ieiuniumque cum omnibus celebrent precibus, & manus cum sanctis Euangelis, quæ predicaturi sunt, imponentes, Dominica die hora 3. orantes, sacra eos unctione inungant. Quod si omnes simul minimè conuenire potuerint, assensum tamen suis precibus præbeant, ut ab ipsa ordinatione animo non desint, quia Iacobus iustus, & frater Dn. nostri nuncupatus, à Petro, Iacobo & Ioanne Apostolis est ordinatus, data videlicet ex hoc successoribus suis forma, ut nullus Episcopus minùs quàm à tribus Episcopis ceteris consentientibus ordinetur. Reliqui verò sacerdotes à proprio ordinentur Episcopo, ita ut ciues, & alii sacerdotes assensum præbeant, & ieiunantes ordinationem celebrent. Similiter & diaconi ordinentur. Ceterorum autem graduum distributioni trium veracium testimonium testimonium cum Episcopi, scilicet probatione, sufficere potest. Accusatio quoque eorum, super qua nos consulere voluistis, non nisi ab idoneis & probatissimis viris, qui & suspicionibus & sceleribus carcant, fieri debet. & ab illis hoc modo, sicut prædictus Papa inferiùs docet, dicens. Si quis aduersus eos + recurrat caritatis studio, ut familiari colloquio cōmoniti, ea sanent, quæ sananda sunt, & caritatiuè emendent ea, quæ iuste emendanda cognouerint. Si autem aliqui prius, quàm hac egerint, eos lacerare, accusare, aut infestare præsumpserint, excommunicentur, & minimè absoluantur, priusquam satisfaciant, & condignam egerint pœnitentiam.

III. Epist.

summa.

Dist. 80. c. Episcopi.

IDEM item sanctus & beatissimus Papa Anacletus omnibus Episcopis, & reliquis Christi sacerdotibus scribit epistolam, in qua sacerdotum ordinem auctoritate Apostolorum bipertitum esse cōprobat, Episcoporum videlicet, & presbyterorum, & hunc ordinem ita à Domino constitutum à nullo perturbari oportet. Episcopi autem non in castellis, aut modicis ciuitatibus debent constitui, sed presbyteri tantum ab Episcopo ad qualemcunque locum vel Ecclesiam, quæ in eo constituta sit, sunt præficiendi, & in ea diebus vitæ suæ duraturi. Et non amplius, quàm istos duos ordines sacerdotum esse dicit, quia licet alii Primates vel Patriarchæ, alii Metropo-

tropo-

ropolitani dicantur, ordo tamen vnus est, sed ipsa discretio nominum discretionem indicat maiorum in prælatione iudicii, non in potestate Pontificii. Romanam verò Ecclesiam primam sedem vocat, quia B. Petrus & Paulus suo martyrio eam cæteris omnibus prætulerunt. Secundam verò sedem esse apud Alexandriam dicit, quia B. Petri nomine, & à Marco eius discipulo atq; Euangelista consecrata est. Tertiam verò sedem apud Antiochiam, quia B. Petrus, antequam Romam veniret, illic habitauit, & Ignatium ibi constituit Episcopum, & illic primum nomen Christianorum nouellæ gentis exortum est. Accusatores autem & testes dicit esse non posse, qui ante hesternum diem, aut nudiustertius inimici fuerunt, ne irati nocere cupiant, vel læsi vlcisci se velint. Dicit etiā pro meritis plebis sæpe pastores Ecclesiæ deprauari, vt procliuius corruant qui sequuntur capite videlicet languescente facilius reliqua corporis membra inficiuntur. Dicit etiam; si Doctor vel Pastor Ecclesiæ à fide exorbitauerit, erit à fidelibus corrigendus, sed pro reprobis moribus magis est tolerandus, quam distringendus, quia Rectores Ecclesiæ à Deo sunt iudicandi.

*Tres prima-
rie sedes.*

3. q. 3. c. accus.

A. cxii.

CAP. VI.

S. EVARISTVS.

EVARISTVS, natione Græcus, ex patre Iudæo, Iuda nomine, de ciuitate Bethlehem, sedit annos 9. menses 10. dies 2. Fuit autem temporibus Domitiani & Neruæ, à consulatu Valentis, & Veteris, vsq; ad Gallum, * & Bradum consules, sub quib. martyrium passus est, 6. Kal. Nouē. Hic ordinauit Episcop. 5. presbyt. 6. diac. 2. Hic in suis decretis præcepit 7. diac. in vnaqua; vrbe cōstituendos, ad custodiendū Episcopū, ne ipse in prædicatione ab insidiatorib. infestetur, aut verbū veritatis quolibet genere detractionis pollui possit.

* *Bradum.*

^a Hic etiam scriptum misit vniuersis Episcopis Africæ regionis, quod coniugium legitimum sit in omni Ecclesia habendum, ita dicens. *Aliter non fit legitimum coniugium, sicut à Patribus accepimus, & sanctis Apostolis, eorumq; successoribus traditum inuenimus, nisi ab his qui super ipsam feminam dominationem habere videntur, & à quibus custoditur, vxor petatur, & à parentibus aut propinquiorebus sponsetur, & legibus dote- tur, & suo tempore sacerdotaliter, vt mos est, cum precibus & oblationibus à sacerdote benedicatur, & à paranympis, vt consuetudo docet, custodita & seruata à proximis tempore congruo petita legib. detur, & solenniter accipia- tur, & biduo vel triduo orationib. vacent, & castitatem custodiant. aliter verò presumpta, non coniugia, sed aut adulteria, vel concubia aut supra, vel for- nicationes potius, quam legitima coniugia esse non dubitate, nisi voluntas propria suffragauerit, & nota succurrerit legitima.*

^a *epist. 1. ad E-
pisc. Afric.*

^{3. q. 5. c. aliter.}

* *consociata.
dote- tur.*

* *contubernia*

* *vota succur-
rerint.*

^b Hic idem in alia epistola, quam omnibus Episcopis per Ægyptum

B 2

ptum

^b *epist. 2.*

1. Cor. 7.

2. q. 7. c. si qui.

Hebr. 4.
Genes. 18.

ptum morantibus scripsit, de Episcopo & Ecclesia dicens: Ecclesia iungitur Episcopo spiritualiter, velut sponsa carnaliter sponso. Et sicut vir non debet negligere vxorem suam, sed diligere, & castè custodire, & prudenter regere, ita & Episcopus debet Ecclesiam suam, & Ecclesia in omnibus obedire sicut vxor viro suo debet. Et sicut viro non licet dimittere vxorem suam, ita & Episcopo non licet dimittere Ecclesiam suam, absque ineuitabili necessitate, aut Apostolica, vel regulari mutatione, & alteri se ambitus causa coniungat. Et sicut vxori non licet dimittere virum, licet sit fornicatus, vt alterum eo viuente ducat, ita Ecclesia viuente Episcopo suo non potest alium superducere. De Episcopis verò infamatis, & à sedibus pulsatis, in eadem præcepit, vt reuocentur, & integerrimè restituantur, & superducti, velut adulteri, eiiciantur. His peractis, si quis aduersus eos querelam habuerit, inquirendum erit, & auctoritate Romanæ sedis terminandum. Qui non à plebe, aut à vulgaribus hominib. sunt arguendi, vel accusandi, licet sint inordinati, quia pro meritis subditorum disponitur à Deo vita Doctorum. Item inferius. *Si qui sunt vituperatores, aut accusatores Episcoporum, vel reliquorum sacerdotum, non oportet eos à iudicibus Ecclesie audiri, antequam eorum discutatur æstimationis suspicio, vel opinio, qua intentione, qua fide, qua temeritate, qua vita, qua conscientia, quoue merito, si pro Deo, aut pro vana gloria, aut inimicitis, vel odio, aut cupiditate ista præsumpserint, necne? Hæc omnia sunt perscrutanda & diligenter pertractanda.* Deus enim, vt nos à præcipitata sententiæ prolatione compesceret, quum omnia nuda sint & aperta oculis eius, mala tamen Sodomæ noluit audita iudicare, priusquam manifestè agnosceret, quæ dicebantur. Hic etiam decretum statuit de non iniuriandis, aut lacerandis Episcopis.

CAP. VII.

S. ALEXANDER.

A. CXXI.

a epi. 1. ad omnes.

3. q. 4. c. si qui.

ALEXANDER, natione Romanus, ex patre Alexandro, de regione caput Tauri, sedit annos 10. menses 7. dies 2. Fuit autem temporibus Traiani vsque ad Helianum & Veterem. Hic martyrio coronatur 5. nonas Maii. ^aHic præcepit de sacerdotibus non vexandis, aut scriptis ab eis vi aut metu, aut fraude aliqua non exigendis, ita dicens in epistola, quam omnibus orthodoxis Episcopis per diuersas prouincias commorantibus scripsit. *Eorum accusandi Episcopos, vel testificandi in eos vocem obstruimus, quos non humanis, sed diuinis actibus mortuos esse scimus.* Et inferius. *A prædecessoribus nostris inhibitu legimus, vt nemo constringat Doctores, neque accusatio-*
nem.

nem aduersus eos suscipiat. Item paulò inferius. Statuentes decernimus, omnes, qui sanctos Patres persequuntur, aut amouere vel dilacerare nituntur, manifestè infames esse, & alienos à limitibus Ecclesiæ usq; ad satisfactionem fieri. Item in eadem inferius dicit; Similiter, si huiusmodi personis quadam scriptura quoquo modo per metum, aut fraudem, aut per vim extorta fuerint, vel ut se liberare possint quocunq; ab eis conscripta vel * laborata fuerint * roborata. ingenio, ad nullum eis præiudicium aut nocumentum prouenire censemus, neque ullam eis infamiam, aut calumniam, aut à suis sequestrationem bonis unquam auctore Domino, & suis Apostolis, eorumq; successoribus sustinere permittimus, quia confessio in talibus non compulsæ, sed spontanea fieri debet. Pessimum est enim de suspitione, aut extorta confessione quenquam iudicare. Præcepit & in eadem, ut in consecratione corporis & sanguinis Domini eius passio sit commemoranda. & ut aqua cum sale benedicatur, & in domibus fidelium aspergatur, & fidem sanctæ Trinitatis, sicut à Patribus acceperat, ita scripto suo nos edocuit. Hic ordinauit Episcopos 5. presbyteros 6. diaconos duos.

CAP. VIII.

S. SIXTVS.

A. cxxxii.

SIXTVS, natione Romanus, ex patre Pastore, de regione Vialata, sedit ann. 10. menses 2. diem vnū. Fuit autem temporibus Adriani, usq; ad Verum & Anniculū. Sub quib. & martyrio coronatur 3. Non. Aprilis. ^a Hic in decretis suis monendo præcepit fidem rectam, & ab Apostolis traditam inconcussè seruandam, qua ipse nos, scribendo instruxit. ^b Præcepit etiam, ut sacra vasa non tangerentur, nisi ab hominibus ad hoc officium Deo sacratis. Hic constituit, ut quisque Episcopus aliqua aduersitate pulsatus licenter appellet Romanam & Apostolicam sedem, & illuc vocatus, venire non renuat. nec inde absque Apostolicis litteris ad propriam redeat, ut vicini sui ex hoc intelligant, qualiter ibi suam, aliorumque causam finierit. Constituit etiam, ut nemo Episcopū suis rebus exspoliet, aut à propria sede expulsum excommunicare, aut diiudicare præsumat. Hic ordinauit Episcopos 4. presbyteros 11. diaconos 3.

CAP. IX.

S. TELESOPHORVS.

B 3

TELE-

A. CXLII.

*² epist. ad omnes.
6. statuimus.
dist. 4.

De cons. dist. 1.
e. nocte sancta.

3. q. 5. e. accus.

TELSPHORVS, natione Græcus, ex anachoreta, sedit annos 11. menses 3. dies 22. Fuit autem temporibus Antonini & Marci. Hic 4. nonas Ianuarii martyrio coronatur. * Hic in decretis suis statuit firmiter, vt omnes clerici in sortem Domini vocati 7. hebdomadas plenas ante Pascha à carne ieiunent: & vt clerici nullatenus laicos in sua pulsatione, aut accusatione recipiant, sicut & ipsi laici iuxta secularem legem clericos in suis infamationibus recipere nolunt. Constituit etiam, vt in sancta nocte Natiuitatis Domini nostri Saluatoris Missa celebretur, & hymnus angelicus, id est, *Gloria in excelsis Deo* sollenniter decantetur. Reliquis autem temporibus ante horam diei tertiam Missam celebrari prohibuit, quia & ea hora Dominus crucifixus, & Spiritus sanctus super Apostolos descendisse legitur. Præcepit etiam omnes accusationes, quas seculi leges non admittant, ad accusationem Ecclesiasticam non admittendas esse. Hic ordinauit Episcopos 13. presbyteros 11. diaconos 8.

CAP. X.

A. CLIV.

S. HYGIVS.

* Veri.

² ep. 1. ad omnes fideles.

2. q. 7. c. criminationes.

HYGIVS, natione Græcus, ex Philosopho de Athenis, cuius genealogiam non inueni. sedit annos 4. menses 3. dies 8. Fuit autem temporibus * Seueri & Marci, à consulatu Magni & Camerini vsq; ad Orsitum & Priseum, qui tertio Idus Ianuarii migravit ad Dominum. Hic composuit clerum, & distribuit gradus. ^a Hic in fide Christi nos instruxit multis & firmis documentis diuinæ scripturæ, ostendens, nec Patrem præcessisse filium, vt maior sit filio, nec filium postea natum, vt deitate Patris minor esset. Hic etiam constituit vt nullus Metropolitanus absq; cæterorum prouincialium præsentia aliquorum audiat causas Episcoporum, quia sic actæ irritæ erunt. Constituit etiam, vt maiorum natu criminationes non per alios fiant, nisi per ipsos, qui crimina intendunt. Qui etiam peregrina iudicia habenda prohibuit. Hic ordinauit Episcopos 6. presbyteros 15. diaconos 5.

CAP. XI.

A. CLVIII.

S. PIVS.

² ep. 2. ad Italicos.

PIVS, natione Italus, ex patre Rufino, frater Pastoris, de ciuitate Aquileia. sedit annos 19. menses 4. dies 3. Fuit autem temporibus Antonini, à consulatu Clari & Seueri. Qui 5. Idus Iulii factus est de medio. ^a Hic firmiter decretis suis statuit, vt omnis, qui prædia di-

dia diuinis vsibus tradita Deo subtrahere, & suis vsibus applicare ^{12. q. 2. pradia.}
 præsumpserit, sacrilegus habeatur, & vt sacrilegus proculdubio iu-
 dicetur: nec non & illum, qui sacerdotes Dei insequitur sacrile- ^{17. q. 4. c. sicut.}
 gum esse, & vt sacrilegum iudicandum esse confirmat, quia omne
 peccatum, quod in Deum committitur, grauius est, quàm illud ^{b ep. 1. ad o-}
 quod fit in hominem. ^b Hic etiam instituit, vt quia angelus in habi- ^{mnes fideles.}
 tu Pastoris Hermeti Doctore fidei & scripturarum apparens præ- ^{De cons. dist.}
 cepit Pascha die Dominico ab omnibus Christianis semper cele- ^{3. c. nosse vos.}
 bretur. Hic ordinauit Episcopos 12. presbyteros 19. diaconos 21.

CAP. XII.

S. ANICETVS.

A. CLXVII.

A NICETVS, natione Syrus, ex patre Ioanne de vico Vmisa, sedit
 annos 11. menses 3. dies 3. Fuit autem temporibus Seueri &
 Marci, à consulatu Gallicani & Veteris, vsq; ad præsentem & Rufi-
 num. Hic martyr obiit, 15. Kal. Maii. ^a Hic sua auctoritate præcipit, ^{a ep. ad Gallie}
 & auctoritate decretorum Anacleti confirmat, ne aliquis Episco- ^{Episc.}
 pus vllatenus minus, quàm à tribus Episcopis consecratur, & Me- ^{66. distinct.}
 tropolitanus Episcopus ab omnibus suffraganeis sedis Metropolis ^{c. Archiepisc.}
 ad ipsam Sedem conuenientibus est eligendus & consecrandus. Et
 hoc aliter factum viribus carere non est dubium, quia quicquid cō-
 tra statuta Patrum præsumptum fuerit sine dubio licet non apud
 homines, apud Deum tamen irritum erit. ^b Constituit etiam, vt nul- ^{b ibid. c. 3.}
 lus Metropolitaneus quicquam agat, de causis suffraganeorum Epi- ^{9. q. 3. c. scan-}
 scoporum absq; præsentia & communi eorum consilio. Præcepit et- ^{tem.}
 iam, vt clericis non liceat comam nutrire. Hic ordinauit Episco- ^{Distin. 23. c.}
 pos 9. presbyteros 17. diaconos 4. ^{prohibere,}

CAP. XIII.

S. SOTER.

A. CLXXV.

S O T E R, natione Campanus, ex patre Concordio, de ciuitate
 Fundis. sedit annos 9. menses 6. dies 11. Fuit autem temporibus
 Seueri, à consulatu Rustici & Aquilini, vsque ad Cethegum & Cla-
 rum. Hic obiit 10. Kal. Maii. ^{*} Hic constituit, vt nulla mulier sacra- ^{* ep. 2. ad Ep-}
 ta vel monacha sacra vasa vel sacratas pallas contingeret, nec incē- ^{isc. Italia.}
 sum circa altare deferret. Hic ordinauit Episcopos 11. presbyteros
 18. diaconos 9.

S. ELEUTHERIVS.

A. CLXXIX.

ELEUTHERIVS, natione Græcus, ex patre Habundio, de oppido Nicopoli, sedit annos 15. menses 3. dies 2. Fuit autem temporibus Antonini & Commodi vsque ad Paternum & Braduam. Qui 8. Calend. Iunii obiit. Hic accepit epistolam à Lucio Britannico rege, vt Christianus efficeretur per eius mandatum.^a Hic constitutione sua firmavit, vt nulla communis esca, quæ rationalis & humanæ naturæ congruere videretur à Christianis repudiaretur;^b & omnium Episcoporum definitiua sententia, non nisi apud Romanam sedem terminaretur, reliquorum verò clericorū causas apud comprouinciales etiam Episcopos licitè terminandas. Idem prædictus Papa de accusationib. Episcoporum intra cætera dicit.^c *Nihil absq. legitimo, & idoneo accusatore fiat. Nam & Dominus noster Iesus Christus indam furem esse sciebat, sed quia non est accusatus, ideò non est eiectus, & quicquid inter Apostolos egit pro dignitate mysterii ratum mansit.* De accusationibus comprouincialium ita legitur esse statutum.^d *Si quis super quibuslibet criminibus quemlibet clericum pulsandum credit, in prouincia, in qua consistit ille, qui pulsatur, suas * exerat actiones, nec existimet alibi eum ad iudicium pertrahendum. Proditoris nec calumnia, nec vox audiat.* Hic ordinauit Episcopos 15. presbyteros 12. diaconos 8.

^a in epist. ad
Gallia prouin-
cias. c. 1.
^b ib. c. 2.

^c ibid.

^d ibid. c. 3.
* exerceat.

CAP. XV.

S. VICTOR.

A. CXCI.

VICTOR, natione Afer, ex patre Felice, sedit annos 10. menses 2. dies 10. Fuit autem temporibus Cæsaris Augusti Antonini, qui & Verus dictus est, à consulatu Commodi 5. & Glabionis, vsque ad Lateranum & Rufinum. Hic martyrio coronatur 5. Kalen. Augusti. Hic constituit^a, vt Pascha die Dominico celebraretur, sicut & prius fecerat. Constituit enim si necesse, periculo mortis urgente, fuerit, quocunque tempore, quocunque in loco, videlicet, vel in mari, vel in flumine, aut in fontibus, quemlibet licitè baptizari; tantum in nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis fiat; & hoc decreuit, vt incerta, etiamsi vera sint, nullatenus iudicentur, nisi prius manifestis iudiciis comprobentur aut manifesto iudicio conuincantur, vel iudiciario ordine publicentur.^b Nec alicuius Epi-

^a epist. 1. ad
Theoph. Alex.
De cons. dist.
3. c. celebra-
tem.

^b ibid.

ius Episcopi causam definiriliceat Romano Pontifice inconsulto. Hic ordinavit Episcopos 12. presbyteros 3. diaconos 7.

CAP. XVI.

S. ZEPHERINVS.

A. CCIII.

ZEPHERINVS, natione Romanus, ex patre Habundio, sedit annos 18. menses 7. dies 10. Fuit autem temporibus Antonini & Seueri à Consulatu Saturnini & Gallicani vsque ad Præsentem & Strigatum Consules. Qui obiit 6. Kalend. Septemb. ^a Hic etiam constituit, vt Episcoporum causa non terminetur absque præcepto Romani Pontificis, nec vllatenus Episcopus iudicetur, nisi aut ipse se reum esse confiteatur, aut idoneis testibus, qui non sint minus, quam 72. conuincatur. Constituit etiam, vt quispiam summorum, minorum accusationibus non impetatur, nec in re dubia certa iudicetur sententia, nec vllum iudicium nisi ordinabiliter factum teneatur, nec absens iudicetur, nec aliquem sententia nisi à suo iudice dicta confringat, & Episcopus accusatus 12. si necesse fuerit, Episcopos iudices eligat: nec prius audiatur, aut excommunicetur, vel iudicetur, quam ipsi per se eligantur, & regulariter vocatus ad suorum primo conuentum Episcoporum per eos eius causa * iterum audiatur, & rationabiliter discutatur, cum de occultis alieni cordis non temerè sit iudicandum, & iniusta iudicia ab omnibus sint cauenda, & Episcopi à plebibus & clero sint ferendi. ^b Constituit etiam, vt ordinationes presbyterorum & Leuitarum congruo tempore, & multis fidelibus coram astantibus fierent. Hic ordinavit Episcopos 13. presbyteros 14. diaconos 7.

^a epist. 1. ad Episc. Sicilia. 2. q. 1. primates.

3. q. 4. c. detractores.

3. q. 9. c. absens.

* iuste aud.

^b epist. 2. ad Episc. Aegypt. dist. 83. c. ordinationes.

CAP. XVII.

S. CALIXTVS.

CALIXTVS, natione Romanus, ex patre Domitio, de regione Vrberrauennarum, sedit annos 5. menses 2. dies 10. Fuit autem temporibus Macrini & Heliogabali, à Consulatu Antonini & Alexandri. Hic ab Alexandro Imperatore martyrio consummatur pridie idus Octobris. ^a Hic constituit vt ieiunia 4. temporum ab omnibus Christianis celebrarentur. Hic decretis suis firmavit, vt nullum iniustum iudicium & diffinitio iniusta regis metu, aut iussu, aut cuiuscunque potentis à iudicibus ordinata vel acta firmitudinem.

^a Epist. 1. ad Bened. Episc. 11. q. 3. c. iniustum.

C

nem

nem habeant: quia nulli Imperatori, aut cuiquam pietatem custodi-
 denti licet aliquid contra diuina mandata præsumere.^b Hic con-
 stituit, vt accusationem aduersus Doctorem nemo suscipiat, ^c nec
 accusatio facta per scriptum recipiatur, nec absente accusato testi-
 monium de eo dicatur. nec de aliis causis, vel negotiis testimoniū
 dicant. nisi de his, quæ sub præsentia eorum acta esse noscuntur.
 Nec accusatores vel testes suspecti, vel infamiae nota aspersi reci-
 piantur, nec excommunicatos à sacerdotibus ante vtriusq; partis
 iustam examinationem vllus recipiat, nec modo aliquo eis com-
 municet, & vt nemo alterius terminos vsurpet, nec alterius Parro-
 chianum iudicare aut excommunicare præsumat, quia præsum-
 ptum irritum erit. Nec etiam Metropolitanus dicecesani Eccle-
 siam, vel Parrochianum, aut aliquid ex eius parrochia excommu-
 nicare, vel iudicare, aliquidue agere præsumat, absque eius consilio
 & iudicio: quia & quod fecerit, irritum erit, & ipse gradus sui peri-
 culo subiacebit. Constituit etiam vt Episcopus quilibet ambitus
 causa ad aliam ciuitatem non transmutetur, sed si fieri debet, fiat
 cæteris fratribus inuitantibus, & Romanæ Ecclesiæ auctoritate, &
 illius Ecclesiæ, ad quā transmutandus est, utilitate. Præcepit etiam,
 vt consanguineorum coniunctiones fieri omninò prohibeantur.
 quia tales nullum habent pondus testimonii.^d Confirmauit etiam,
 & saluberrimis exemplis diuinę scripturæ ostendit tam sacerdotes
 Domini, quàm reliquos fideles post dignam satisfactionem posse
 reuocari ad pristinos honores. Hic ordinauit Episcopos 8. presby-
 teros 15. diaconos 4.

XVIII.

A. COXXVI.

S. V R B A N V S.

V R B A N V S, natione Romanus, ex patre Pontiano, sedit annos
 9. menses 10. dies 12. Fuit autem temporibus consulatus An-
 tonini & Alexandri. Obiit verò confessor temporibus Diocletia-
 ni 8. Kal. Iunii. Hic in suis decretis confirmat, a vt prædia & quæ-
 cunq; res à fidelibus Ecclesiæ Dei traditæ sunt, semper esse debeant
 in potestate & dispositione Episcoporum, in quorum parrochia i-
 pse Ecclesię sunt sitę, & ipsi Episcopi ex ipsis rebus omnibus com-
 munem vitam degere volentibus cuncta necessaria ministrare; nec
 quicquam eorum in alios vsus, quàm Ecclesiasticos conuertere de-
 beant, quia *vota sunt fidelium, & pretia peccatorū, ac patrimonia pauperū,*
 Et quæcunq; in alios vsus, quàm in prædictos cōuerterint, necessa-
 riè sacrilegii rei existunt, & si non corpore, anima tamen mortui
 cadunt

cadunt.^b Et sedes Episcoporum ideò in Ecclesiis excelsæ constituuntur, vt ex hoc Episcopi prælationem atque potestatem ligandi & soluendi habere intelligantur, & omnes fideles per manus impositionem Episcoporum Spiritum sanctum post baptismum accipere debeant, vt pleni Christiani inueniantur. Hic Valerianum Cecilie sponsum, multosq; alios ad fidem Christi conuertit, & ad martyrii palmam perduxit. Hic ordinauit Episcopos 8. presbyteros 19. diaconos 7.

XIX.

S. PONTIANVS.

A. CCXXXIII.

PONTIANVS, natione Romanus, ex patre Calpurnio, sedit annos 9. menses 5. dies 2. Fuit autem temporibus Alexandri, à consulatu Pompeiani, & * Peliniani. Eodem tempore prædictus Pontifex cum Hippolyto presbytero in exilium est deportatus ab Alexandro in Sardiniam, in insulam Bucinam Seuerò & Quintiano consulibus, & in eadem insula afflictus, & maceratus fustibus defunctus est 3. Kalend. Nouemb.^a Hic etiam in decretis suis mandauit sacerdotes non esse accusandos ab inimicis, aut à sceleratis, aut hominibus alterius sectæ vel religionis, vel, si fortè peccauerint, à reliquis sacerdotibus arguendos, & à summis Pontificibus constringendos esse præcepit, ita vt nullo modo à secularibus, aut malæ vitæ hominibus arguantur vel arceantur. Hic ordinauit Episcopos 7. presbyteros 6. diaconos 5.

XX.

S. ANTHERVS.

A. CCXXXVII.

ANTHEROS, natione Græcus, ex patre Romulo, sedit annos 12. mensem 1. dies 12. Fuit autem temporibus Maximini & Africani Coss. Hic gesta martyrum diligenter à Notariis exquisiuit, & in Ecclesia recondidit. Qui 3. Nonas Ian. martyrio coronatur. Hic ordinauit Episcopum vnum.^a Hic etiam consultus, de Episcoporum mutatione, fieri licere in suis decretis respondit, non tamen cuiusquam libitu aut dominatione, sed communi vtilitate aut necessitate, sicut Petrus Apostolorum Princeps de Antiochia Romam vtilitatis causa est translatus, vt ibi plus proficere posset. Et Eusebius etiam de parua quadam ciuitate Apostolica auctoritate mutatus est Alexandriam, similiter & Felix de ciuitate qua ordinatus erat, electione ciuium propter doctrinam & bonam vitam quam habebat, communi Episcoporum & reliquorum sacerdotum, aut populorū consilio translatus est Ephesum, quia sicut

C 2

Episco-

Episcopi habent potestatem ordinare regulariter Episcopos & reliquos sacerdotes, sic quotiescunq; vtilitas aut necessitas exposcit, supradicto modo & mutare & inthronizare potestatem habent. Non enim de minori ad maiorem ciuitatem transfertur, qui non ambitu, nec propria voluntate, sed aut vi à propria sede pulsus, aut necessitate coactus, aut vtilitate loci & populi non superbè, sed humiliter ab aliis transfertur, & inthronizatur. ^{b eadem epist.} Hic eisdem decretis suis sancit, vt quisque inobediens spiritali animaduersione trüccetur, & eiectus de Ecclesia rapido dæmonum ore dilanietur: sicut olim in veteri lege, quicumque sacerdotibus non obtemperasset, aut extra castra positus lapidabatur à populo, aut gladio ceruice subiecta contemptum expiabat cruore.

^{Dent. 17.}

CAP. XXI.

A. CCXXXVIII.

S. FABIANVS.

FABIANVS, natione Romanus, ex patre Fabio, sedit annos 13. mensem 1. dies 11. Fuit autem temporibus Maximini & Africani, vsq; ad Decium secundum & Quadratum, qui martyrio coronatur 14. Kalend. Februa. Hic ordinauit Episcopos 11. presbyteros 22. diaconos 7. Hic 7. diaconos in vrbe Roma in 7. regiones ipsius vrbs diuisit, qui ad peragendum officium illis congruum omni hora parati inuenirentur. Hic etiam septem subdiaconos ordinauit, qui septem notariis imminerent, & gesta martyrum veraciter ex integro colligerent. Huius etiam tempore Nouatus hæreticus ex Africa venit, qui Nouatianum & alios quosdam Christi Confessores de Christi Ecclesia separauit, & in doctrinam prauam conuertit.

<sup>a epist. 1. ad
communistros.</sup>

^{1. Cor. 5.}

^{b. q. 1. c. omnes.}

^a Hic paternè monuit, & decreto salubri, & omnibus Christianis hominibus seruando sancit, vt omnes illi, cum quibus Apostolus cibum nos sumere vetat, à Christianorum consortio sequestrati penitus habeantur, nec in cuiuslibet & fidelium accusatione vllatenus suscipiantur, vsque ad satisfactionem, dum dignè venisse non dubitantur.

^{b epist. 2.}

^b Hic etiam in decretis Orientalibus Episcopis destinatis inuolabiliter seruandum esse præcepit, vt singulis annis nouum Chrismâ conficeretur, & vetus in sanctis Ecclesiis cremaretur, quia sicut ipsius diei sollemnitas per singulos annos est celebranda, ita ipsius sancti Chrismatis confectio per singulos annos est agenda, & de anno in

no in annum renouanda, & fidelibus tradenda, quia nouum sacramentum est. Hæc Apostoli docuerunt, hæc eorum successores tenuerunt, & semper tenenda esse, firmiter mandauerunt. Hic in eisdem decretis statuit, & Apostolos, eorumque successores statuiffe ^{3. q. 5. c. suspens. etor.} inducit, vniuersaliter ad accusationem, id est, ad nullius Christiani hominis Ecclesiasticam accusationem recipiendos esse suspectos, aut quoslibet inimicos, vel qui non sint bonæ conuersationis, vel quorum vita est accusabilis, vel qui in recta fide sunt dubii, aut quorum fides, vita & libertas noscitur, vel qui infamiæ maculis sunt aspersi, aut sceleribus irretiti. Ad sacerdotum verò accusationem nullos debere vel posse recipi dicit, qui sacerdotes fieri non possunt, aut qui non sunt sui, id est, sacerdotum ordinis: quoniam sicut sacerdotes, vel reliqui clerici à secularium laicorum accusatione excluduntur, ita illi ab istorum sunt excludendi & alienandi criminatione. Et si in rebus secularibus suum cuiusque ius & proprius ordo seruatur, multò magis in Ecclesiasticis dispositionibus ius & ordo seruandus est, & nulla debet induci confusio. **ITEM** in eisdem præcepit, ne vllus vnquam præsumat accusator simul esse, & iudex vel testis, quoniam in omni iudicio, subaudi Synodali, quatuor personas necesse est semper adesse, id est, electos iudices, accusatores, defensores & testes. **ITEM** statuit, ne oues suum Pastorem reprehendere audeant, nisi ipse in fide errauerit. Si verò in fide errauerit, erit corrigendus prius secretè à subditis: si autem incorrigibilis apparuerit, tunc erit accusandus apud Primates suos, aut ad sedem Apostolicam. Pro cæteris verò actibus suis magis est tolerandus à subditis, quàm publicè derogandus, aut accusandus.

^c **ITEM** in alia decretali epistola, quam ipse prædictus Papa Hilario Episcopo misit, idem de sacerdotum & maiorum natu accusatione statuit, quod & in illa statuerat, quam Orientalibus Episcopis destinauit. Insuper peregrina iudicià, salua in omnibus Apostolica auctoritate generali sanctione prohibuit, & ita ordinabiliter in Episcoporum accusatione agi decreuit, vt Episcopus quilibet super certis criminibus accusatus prouinciales Episcopos electos debeat habere iudices, à quibus omnibus in ipsa prouincia audiatur, quia non alibi, quàm in foro suo oportet accusationem audiri, & si ibi aduersum sibi senserit iudicem, Metropolitanum videlicet, aut Primatem, licenter absque vlla afflictione, & iniuriôsæ detentionis custodia vocem appellationis & defensionis habeat. Item statuit, vt quilibet, nisi ante suum iudicem pulsatus, ^{3. q. 6. si quis episcopus.} ^{1. q. 6. c. si quis iudicem.} ^{3. q. 6. c. pulsatus.}

3. q. 6. c. qui
crimen.

si voluerit, taceat, & vt pulsatis, quotiens appellauerint, induciæ dentur, Adhæc statuit crimen quodlibet cuiuslibet temerè ex ira obiectum non esse pro accusatione habendum, & vt quicumq; accusationem per scripturam se probaturum esse fateatur, & si non probauerit quod obiecit, pœnam quam intulit, patiatur. Probatio autem & causa ibi semper agatur, vbi crimen admittitur, nisi si Episcopus Apostolicam Sedem appellauerit. Tunc verò id statuendum esse, quod eiusdem Sedis Pontifex statuerit.

XXII.

A. CCLIV.

S. CORNELIVS.

^a epist. 2.

2. q. 4. c. nos
sanctorum. &
c. nos sacra-
mentum.

* addicit.

3. q. 6. c. omnia.

CORNELIVS, natione Romanus, ex patre Castino, sedit annos 2. menses 2. dies 3. Hic ideò, quia epistolam à B. Cypriano Carthaginensi Episcopo acceperat, iussu Decii capite detruncatur 3. nonas Martii. Hic ordinavit Episcopos 7. presbyteros 4. diaconos 4. Hic rogatus à quadam matrona, Lucina nomine corpora Apostolorum Petri & Pauli de catacumbis noctu leuauit, & primo quidem corpus B. Pauli silentio leuatum est, ac positum in prædio prædictæ matronæ, via ostiensi ad latus, vbi decollatus est. Postea verò corpus B. Petri accepit, & condecenter posuit illud iuxta locum, vbi crucifixus est inter corpora Sanctorum Episcoporum in templo Apollinis in monte aureo in Vaticano palatii Neroniani 3 Kal. Iul. Idem prædictus Papa & martyr in epistola, a quam Rufo coepiscopo consultus misit iuxta præceptum Domini in Euangelio, & Iacobi Apostoli in sua epistola, & omnium Apostolorum, & suorum antecessorum præcepta sequens, & iura confirmans, incauta sacramenta à sacerdotibus fieri penitus vetat. quia ante suum tempus à summis sacerdotibus, vel à reliquis sacramenta non esse exacta vel exhibita nisi pro fide recta testatur. Item in eadem, sicut & alii antecessores sui fecerant, prouidendum esse affirmat, ne oves suum pastorem, nisi à fide exorbitauerit, reprehendere aut accusare præsumant, quia tales accusationes vim non habent, neque pastoribus nocere possunt. Item prohibet, ne vllus sacerdotum causam suam alieno committat iudicio, sed semper habeat cōprouinciales, & notos iudices, nisi illic vim temerarię multitudinis timeat, aut infestos, vel suspectos iudices habuerit. Pro his enim causis ad maioris auctoritatis iudices & ad alias prouincias appellare & venire concessum est. Item in eadem affirmat omninò esse vacua omnia illa, quæ in omni negotio, aut loco aduersus absentes aguntur, aut iudicantur, quoniam absentem nullus * abdicat, nec vlla lex damnat.

XXIII.

LVCIVS, natione Romanus, ex patre Porphyrio, sedit annos 3. menses 3. dies 3. Fuit autem temporibus Galli & Volusiani, vique ad Valerianum tertium, & Gallicanum. Hic primus fuit in exilio, postea ad Ecclesiam incolumis reuersus est. Demum à Valeriano capite truncatur 1. Nonas Martii. Hic ordinavit Episcopos 7. presbyteros 4. diaconos 4. Hic propter maleuolos & sacerdotum persecutiones constituit, vt 2. presbyteri & 3. diaconi Episcopum in omni loco non deferant, vt iuxta Apostolum, etiam ab his, qui foris sunt, studium habeatur bonum conseruari testimonium; quod ^{1. Tim. 3.} in epistola quam omnibus Galliarum & Hispaniarum Episcopis destinavit, ^{De cons. d. 2.} apud ipsos seruari hortatus est. Constituit in eadem etiam, vt criminationes maiorum natu per alios non fiant, nisi per eos, qui crimina intendunt, & ipsi tales, vt digni sint, & irreprehensibiles appareant, & actis publicis se omni suspicione, & inimicitis carere doceant, & fidem ac conuersationem irreprehensibilem se ducere ostendant. Et quia hoc fieri ante quoslibet iudices interdum difficile animaduertit, ad alios Ecclesiasticos iudices, vbi maior auctoritas fuerit, postulanti audientiam, non negandam esse decreuit. Item in eadem iuxta sanctorum Apostolorum, & eorum successorum decretum precipiendo constituit, vt si quilibet Metropolitanus Episcopus, nisi quod ad suam solummodo pertinet parochiam nisi consilio & voluntate omnium comprouincialium Episcoporum extra aliquid agere tentauerit, gradus sui periculo subiaceat, & quod egerit, irritum habeatur, & vacuum. Consensu etenim & consilio solummodo omnium prouincialium Pontificum Metropolitanus Episcopus licere constituit agere, & disponere de eorum causis, & Ecclesiis, & clericis, atque secularium necessitatibus, aut de communibus quibuscunq; negotiis agi necesse fuerit. Similiter de ipsis prouincialibus statuit, vt nihil eis segregatim, aut communiter absq; Metropolitanis agere liceat, nisi de his solummodo quæ ad eorum proprias parochias pertinent. Similiter Apostolica auctoritate præcepit, vt nullus Metropolitanus Episcopus absq; omnium suffraganeorum suorum præsentia aliquorum eorum audiat causas, alioquin irritæ erunt, & ipse causam dabit pro facto. Item præcepit, vt per singulas prouincias hoc Episcopi obseruent, ne posteriores se prioribus suis præferant, ne eis inconsultis, nisi quantum ad propriam parochiam pertinet aliquid agant, sed de

17. q. 4. qui rapit. & c. omnes raptores.

Rom. 1.

communibus eorum causis consonam sententiam proferant & determinent, quia aliter actæ nullas vires habebunt, nec Ecclesiasticæ reputabuntur. Item in eadem epistola de expoliatione dotis, & oblationum Ecclesiarum consultus, prius multis rationibus, & multorum auctoritate hoc genus inuasionis & rapinæ sacrilegium esse ostendit, postmodum & auctoritate & decreto Prophetarum, Apostolorum, eorumque successorum, & omnium Catholicorum Patrum exemplis tales præsumptores, & Ecclesiæ raptores, atque suarum facultatum alienatores à liminibus sanctæ matris Ecclesiæ anathematizat & damnat & sacrilegos esse iudicat, & nō solum eos, sed omnes eis consentientes, quia non solum, qui faciunt, sed etiam, qui facientibus consentiunt, rei sunt, & iudicantur. Par enim poena & agentes & consentientes comprehendet.

CAP. XXIV.

S. STEPHANVS.

A. cclvii.

2. epist. 1.

6. q. 1. c. infames.

STEPHANVS, natione Romanus, ex patre Lobio, sedit annos 7. menses 5. dies 2. Fuit autem temporibus Valeriani, & Gallicani & Maximi, vsq; ad Valerianum tertium, & Gallicanum secundum. Hic cum duobus Episcopis, & octo presbyteris, & tribus diaconis in carcerem missus, cum singulis tandem iussu Valeriani capitali sententia plectitur 4. nonas Aug. Hic ordinauit Episcopos 3. presbyteros 7. diaconos 5. Hic in epistola, a quam Episcopo Hilario misit, infames personas ad gradus sacros promovendas, & ad accusationem recipiendas esse prohibuit; Infames verò eas personas esse descripsit, quæ pro aliqua culpa qualibet notantur infamia, id est, omnes qui Christianæ legis normam abiiciunt & statuta Ecclesiastica contemnunt. Similiter fures, sacrilegos, & omnes capitalibus criminibus irretitos, sepulchrorum quoq; violatores & Apostolorum eorumque successorum, & cæterorum sanctorum Patrum religiosa statuta libenter violantes, & omnes, qui aduersus Patres armantur, similiter incæstuosos, homicidas, periuros, raptores, maleficos, veneficos, adulteros, de bellis fugientes, & qui indigna petunt sibi loca tenere, aut facultates Ecclesiæ abstrahunt iniuste, & qui fratres calumniantur, aut accusant, & non probant, vel qui contra innocentes Principum animos ad iracundiam prouocant, & omnes anathematizatos, vel pro suis sceleribus ab Ecclesia expulsos, & omnes quos Ecclesiasticæ, vel seculi leges infames esse pronūciant, hos omnes infames esse descripsit, hos ad sacros gradus prouehi, & ad accusationem recipi interdixit. Item seruos

seruos ante legitimam libertatem pœnitentes, digamos eos qui curiæ deseruiunt, vel qui non sunt corpore integri, vel qui sanam mentem non habent, aut intellectum, aut inobedientes Sancto-
rum decretis existunt ad sacros gradus prouehendos esse prohi-
buit. Nec istos, videlicet, supradictos, item nec liberos, neque su-
spectos, nec rectam fidem, nec dignam conuersationem habentes
summos sacerdotes accusare posse asseruit. Prædictus Papa in ea-
dem epistola constituit, ne sacerdotes & Leuitæ vestimentis Ec-
clesiasticis in aliis vsibus vterentur, quàm Ecclesiasticis officiis.

*De cons. dist.
1. c. vestimen-
ta.*

Hic idem Pontifex in alia epistola^b, quam destinauit omni-
bus Episcopis per diuersas prouincias, & cæteros, quos supra enu-
merauimus, à sacerdotum accusatione remouit, ad hoc proculdu-
bio affirmauit pro sacrilego reputandum, quicquid iniuste agitur in
rebus Deo sacratis, & Episcopis, * qui sacri sunt, & violari à quo-
quam non debent. Item decreto suo asseruit, vt nullus Episcopus,
dum suis fuerit rebus exspoliatus, aut à sede propria occasione
qualibet pulsus, debeat accusari, nec ab aliquo prius crimen ei pos-
sit obiici, quàm integerrimè restauretur. & omnia ei quocunque
ingenio ablata absq; dolo & fraude funditus legibus restituantur,
quia non solùm Ecclesiasticæ, sed etiam seculi leges hoc fieri pro-
hibent. Item constituit, ne ille, qui se ab Episcopo, aut ab eius mi-
nistris, læsum se esse existimat, vel pro aliquibus erratis eos corri-
pere cupit, prius eos accusare præsumat, quàm eos caritatiuè bis
aut ter conueniat, vt ab eis percipiat, aut familiarem emendatio-
nem, aut iustam excusationem. Quod si præsumserit, à liminibus
Ecclesiæ vsque ad dignam satisfactionem iussit eliminandum.

b. 2. epist.

2. q. c. 2. nullus

** quia sacra.*

*3. q. 5. c. ascen-
satores.*

ITEM constituit, vt nullius per scripta anathematizatio susci-
piatur, sed propria voce, si legitima & condigna accusatoris per-
sona fuerit, præsentem videlicet eo, quem accusare desiderant, quia
nullus absens accusari potest, aut accusare. Item constituit, vt nul-
lus Episcopus prius accusetur, aut suis respondeat accusatoribus,
quàm regulariter à suo Primatè sit vocatus, & locum defendendi
ad abluenda crimina accipiat. Item, ne aliquis Episcopus accuse-
tur, aut audiatur, nisi in præsentia omnium Prouincialium, & ab
omnibus comprouincialibus Episcopis, quia ipsis absentibus, nec
debet, nec potest audiri, aut iudicari. Item statuit, ne licentia ac-
cusandi progrediatur vltra terminos prouinciæ. Item constituit,
ne accusatori prius detur licentia quemlibet criminandi, quàm se
crimine, quo premitur, purgando exuerit: quia non est creden-
dum contra alios eorum confessioni, qui criminibus impliciti

*3. q. 6. c. vltra.
3. q. 11. c. negā-
da.*

D

sunt

2. q. 7. c. gra-
rendum.

2. q. 8. c. accu-
satorum.

sunt, nisi se prius probauerint innocentes. Dixit etiam, nusquam legi facultatem disponendi de Ecclesiasticis rebus attributam esse laicis etiam religiosis. Præcepit etiam de personis accusatorum, vt earum fides, vita & conuersatio primò diligenter inquiratur, & postea ea, quæ obiciuntur fideliter pertractentur, quia nihil prius fieri debet, quam prædictorum fides, vita & conuersatio diligenter discutiatur, ne alicuius inuidia, aut inimicitis, aut intentione mala quisquam vexetur.

XXV.

S. SIXTVS. II.

SIXTVS, natione Græcus, ex philosopho, sedit annum vnū, menses 10. dies 23. Fuit autem Valeriani & Decii tempore. et fuit tunc maxima persecutio. Eodem tempore hic comprehensus est à Valeriano, & ductus, vt dæmonibus sacrificaret. Qui, quia præcepta eius contempsit, capite truncatus est, & cum eo sex diaconi sub die 8. Idus Augusti. Tertia autem die post eius passionem passus est & beatissimus Laurentius eius archidiaconus 4. Idus Augusti. Hic ordinauit Episcopos 2. presbyteros 4. diaconos 7.

^a epist. 1.

2. q. 6. c. omnes

3. q. 8. c. accu-
satus.

^b epist. 2.

Hic in epistola, ^a quam Grato Episcopo consulenti eum misit, rationibus & auctoritate plurimorum irrefragabili asseruit & probauit, filium DEI non ex tempore, neque post tempora natum, sed ante omnia tempora de paterno vtero inenarrabiliter generatum. Hic in eadem epistola hoc, quod à multis suis antecessoribus constitutum erat ad omnium Episcoporum auxilium se roborasse ostendit. videlicet, vt omnes Episcopi, qui in quibusdam grauioribus pulsantur, aut criminantur causis, quoties necesse fuerit, liberè Apostolicam sedem appellent, atque ad eam, quasi ad matrem, confugiant. & si quis Episcopus etiam iudicatus à comprouincialibus Episcopis venerit ad Romanæ sedis antistitem, in eius potestate sit, per se, aut per vicarios suos retractare negotium: & dum hoc actum & peractum apud ipsum Romanum Pontificem fuerit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Episcopus, quoniam perferutari quidem accusati Episcopi causam comprouincialibus Episcopis licet, diffiniri autem inconsulto Romano Pontifice non est permissum.

Item in alia epistola ^b, quam misit Episcopis per Hispania pro-

prouincias constitutis, sicut & antecessores sui fecerant, constitutum fecit, vt nemo Episcopum, vel quemlibet Ecclesiæ prælatum prius accusare præsumat, quàm eum conueniat, & si aliter egerit, communione priuetur. Similiter statuit, vt nemo Pontificum aliquem Episcopum suis rebus exspoliatum, aut à sede expulsum, excommunicare, aut iudicare præsumat, quia non est priuilegium, quo spoliari possit iam nudatus. Item decreuit, vt nullus Episcopus alterius parrochianum præsumat retinere, vel ordinare, vel iudicare: quia sicut irrita eius ordinatio erit, ita & diiudicatio, quia nullus nisi sui iudicis sententia potest teneri, quoniam qui eum ordinare non potuit, nec iudicare vllatenus potest. Similiter constituit, ne illa quæ incerta sunt iudicentur, quia quamuis sint vera, non tamen sunt credenda, nisi quæ certis indiciis comprobantur, nisi quæ manifesto iudicio conuincuntur, nisi quæ iudiciario ordine publicantur. ITEM auctoritate & verbis Apostoli confirmat, inscriptionem aduersus presbyterum non esse recipiendam absq; *Exod. 23.* duobus vel tribus idoneis testibus. Item à prædecessoribus suis *1. Tim. 5.* plerunque statutum commemorat, vt nemo anathema in Episcoporum suscipiatur accusatione. Item, nec illi, qui eos in sua nolunt recipere querela vel accusatione.

XXVI.

A. CCLXI.

S. DIONYSIVS.

DIONYSIVS ex monacho, cuius generationem non potuimus reperire, sedit annos 6. menses 2. dies 4. Fuit autem temporibus Gallieni ex die 11. Calend. August. Æmiliano & Bassa Consulibus vsque in 7. Kalend. Ianuar. à Consularu Claudii & Paterni. Hic presbyteris Romæ parrochias Ecclesias dedit, singulas singulis: & ipsas parrochias & cæmeteria eis * dimisit, & vnicunque ius habere proprium constituit, ita videlicet, vt nullus alterius parrochiæ terminos, aut ius inuadat, sed vnusquisque suis sit contentus. Et in epistola, * quam Seuerio Episcopo Cordubensis prouinciæ destinauit, ipsi Seuerio, cæterisque Episcopis, hoc quod ipse inde ipse statuerat seruare & sequi præcepit. Item in eadem constituit, sicut & sui prædecessores fecerant, ne crimina Episcopis per alios liceret impingi, nisi per ipsos, qui crimina intendunt, & ipsi tales sint, quales superius antecessores suos determinasse sæpe ostendimus. Hic ordinauit Episcopos 8. presbyteros 12. diaconos 6.

D 2

XXVII.

FELIX, natione Romanus, ex patre Constantio, sedit annos 4. menses 3. dies 25. Hic martyrio coronatur 3. Kalend. Iunii. Hic ordinauit Episcopos 5. presbyteros 9. diaconos 5. Hic in epistola a, quam * Paternio Episcopo scripsit, detractores & inimicorum fautores ab Episcopali accusatione submoueri precipit. Similiter antecessores suos sequendo firmavit, ne summorum quispian minorum accusationibus impetatur, aut dispereat, neq; in re dubia certa iudicetur sententia, ne vllum iudicium nisi ordinabiliter habitum teneatur. **ITEM**, si quis clericum super quibuslibet criminibus pulsandum crediderit, in prouincia, in qua consistit ille, qui pulsatus suas * exerat rationes, nec existimet eum accusator alibi, aut longius protrahendum ad iudicium; & si ille, qui pulsatus fuerit, suspectos habuerit iudices, liceat ei appellare primates. Primates quoq; accusatum discutientes Episcopum, non prius damnationis sententiam proferat, quam Apostolica freti auctoritate, aut reum seipsum confiteatur, aut per innocentes & canonicè examinatos regulariter testes conuincantur, & cætera. In eadè subiunxit de Episcoporum iniusta damnatione, de eius, qui accusatus est, absentia, de proditoris calumnia, quæ antecessores suos sæpenumero in suis decretis præcepisse supra ostendimus.

^b Prædictus verò Pontifex auditis omnium Episcoporum querimoniis qui per Galliæ prouincias constituti fuerant, & eorū oppressionibus paternè compassus, conuocatis amplius quam 50. Episcopis, propter malignorum hominum insidias, qui in Ecclesiā & Ecclesiasticos viros sæuiebant indifferenter, Synodali decreto Episcoporum constituit de accusatione, vt accusator, si est idoneus, non prius cuiuslibet Episcopi causam apud Primates deferat, quam eum caritatiuè conueniat, & cum ipsam causam corrigere nolle intelligit, tunc demum ad summos Primates causa eius canonicè deferatur, qui videlicet primates congruo tempore, id est, autumnali, vel æstiuo, & congruo loco, vel infra prouinciam. Concilium omnium comprouincialium conuocare regulariter debent: quò & ipse regulariter conuocatus venire debet, si eum infirmitas, aut alia grauis necessitas non detinuerit. Nam si suis, aut Ecclesiæ rebus sibi commissis fuerit expoliatus, aut in detentione aliqua à suis ouibus fuerit sequestratus, antequam in pristinum honorem

a Epist. 1.

* Paterno.

3. q. 4. c. detractores.

2. q. 7. c. maiorum.

3. q. 6. c. si quis.

* exerceat actiones.

2. q. 1. c. primates.

11. q. 3. c. irritum.

b Epist. 2.

* 70.

3. q. 2. si Episc.

norem cum omni priuilegio restituatur, & sua omnia legibus redintegrentur, nec conuocari, nec iudicari canonicè poterit. Post restitutionem verò suam, & suorum redintegrationem, tunc regulariter infra 4. vel 5. vel 7. menses, iuxta quod possibilitas fuerit, conuocatus ad Concilium legitimum & idoneum veniat, & si ita iustè esse videatur, accusantium propositionibus respondeat. Admi-^{3. q. 3. c. si a-}ni namq; Episcopo Episcopatum, antequam causæ eius exitus ap-^{grotans.}pareat, sacrilegium est, & auctor talium sacrilegus. Si verò ægrotas fuerit Episcopus, aut aliqua eum necessitas detinuerit, pro se legatum ad Synodum mittat, ne à communione suspendatur, cui crimen intenditur, nisi ad causam suam dicendam electorum iudiciū die statuta litteris euocatus minimè occurrerit. Quod si ad causam dicendam ex vtraq; parte venerint, qui vnus absque altero audiri non debet, quærendum est in iudicio, cuius sint conuersationis & fidei atq; suspicionis accusatores? aut qua intentione hoc faciant, quia ad hoc admitti non debent, nisi bonæ conuersationis & recte^{3. q. 10. c. si ac-} fidei, & qui omni carent suspicionem. Si verò culpabiles iudicio Epi-^{cusatorum.}scoporum accusatorum personæ apparuerint, ad arguendum non admittantur. Absente verò aduersario accusator non audiatur, nec^{3. q. 9. c. absen-} sententia absente parte alia à iudice dicta vllam vim obtinebit, nec^{te.} absens per alium accusare aut accusari potest, nec affinis testis ad-^{3. q. 6. c. pers-}mittatur. Peregrina item iudicia generali sanctione remouit. Item^{grina.} in eadem Synodo super memorias Martyrum Missas celebrari constituit, ne memoria eorum à malis possit extinguī, aut veneratio prohiberi.

XXVIII.

S. EUTYCHIANVS.

A. CCLXIV.

EUTYCHIANVS, natione Tuscus, ex patre Marino, de ciuitate Lunis, sedit annum 1. mensem 1. diem 1. Fuit autem temporibus Aureliani, à consulatu Aureliani tertio, & Marcellini. Hic ordinauit Episcopos 9. presbyteros 14. diaconos quinque. Hic^{a. epist. 2.} martyrio coronatur 8. Kalend. Augusti. Hic in epistola^{a.}, quam Iohanni Episcopo, & cæteris Episcopis per Bæticam prouinciam constitutis misit, constituit, vt fabæ & vix, & cætera quæ Apostoli constituerunt, ad altare offerantur, cæteræ verò species ad do-^{Canon. 1. c. 4.} mum sacerdotum deferantur, & simplici benedictione benedictæ à populis ita demum sumantur.

D 3

Hic

* epist. 2.

2. q. 6. c. nō ita.

* qui accusari
* suspectam
* custodiat
* potatur
* nouerit licen-
tiam

Hic idem Pontifex in alia epistola,^b quam destinauit vniuersis Episcopis per Siciliam constitutis ordinem accusationis exponit, quem ipse cum omnibus Episcopis, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ vtriusque ordinis fidelibus constituit, ac discreuit, ita dicens. *Non ita in Ecclesiasticis agendum negotiis, sicut in secularibus, quia in secularibus, postquam legibus vocatus quis venerit, & in foro decertare cæperit, non licet ei ante peractam causam recedere. In Ecclesiasticis verò dicta causa, recedere licet, si necesse fuerit, aut si se prægrauari viderit. Accusationis autem ordinem talem dicimus, & seruari iubemus. Id est, si quis clericorum in crimine impetitur, non statim reus existimetur, * quia causari potuit, ne * subiectam innocentiam faciamus. Sed quisquis ille est, qui crimen intendit, in iudicium veniat, nomen rei indicet, vincula inscriptionis arripiat, * custodie similitudinem habita tamen dignitatis existimatione * patiat, ne forte * mouerit licentia mentiendi, cum calumniantes ad vindictā poscat similitudo supplicii.* Hæreticos & suspectos, & excommunicatos, homicidas quoque & maleficos, fures, sacrilegos, raptōres, venificos, adulteros, & qui raptum fecerint, vel falsum testimonium dixerint, & omnes, qui Christianæ religionis & nominis dignitatem, & suæ legis vel propositi normam, aut regulariter prohibita neglexerint, à licentia tam accusandi, quàm testificandi omnino remouit. Similiter prohibuit, vt nullæ causæ à iudicibus Ecclesiasticis audiantur, quæ legibus non continentur, vel quæ prohibita esse noscuntur, quia non solum Ecclesiasticæ, sed etiam sæculi leges hæc obseruare præcipiunt. Item affirmat, quibus regnum Dei excluditur, procul dubio & Ecclesia denegatur.

XIX.

A. CCLXXXIII

S. CAIVS.

2. q. 7. c. pagana.

CAIUS, natione Dalmaticus, ex genere Diocletiani Imperatoris, ex patre Gaio, sedit annos II. menses 4. dies 12. Fuit autem temporibus Diocletiani, cuius persecutionem fugiens annis nouem habitauit in cryptis, qui tandem Martyr meruit effici 10. Kalend. Maii. Hic in epistola, quam Felici Episcopo scripsit, quod Apostolicæ sedis auctoritas iuxta catholicam disciplinam tempore suo tenebat, de multis eum instruere exoratus, curauit, ita dicens. *Primum quidem scias paganos & hæreticos non posse Christianos accusare, aut vocem infamationis inferre, deinde nemo unquam Episcopum ad iudices seculares, aut reliquos clericos accusare præsumat; & si quis* Episco-

*Episcopus, presbyter aut diaconus, vel quilibet clericus apud Episcopos, (quia alibi non oportet à qualibet persona, qua rite recipienda est) fuerint accusati, quicumque fuerit, siue ille sublimis vir honoris, siue alterius dignitatis, qui * nouerit hoc genus inlaudabilis intētionis arripuerit, * nouerit docenda pbatōnis mō- prob. docu- strāda documētis se debere inferre. Si quis ergo circa huiusmodi personas, non menta se. pbanda detulerit, auctoritate huius sanctionis intelligat se iacturā infamiae sustinere. Qualiter autem ad Concilium veniatur, & cætera, & 3. q. 1. c. Epi- de induciis añiuersariis, dicit se ideò in eadem epistola non pone- scopis.*

re, quia sufficienter de huiusmodi ab Apostolis & eorum successoribus, & à suis antecessoribus tractatum esse existimat. De ordinibus verò Ecclesiasticis in eadem epistola scripsit, & omnibus seruari demandauit, vt si quis Episcopus esse meretur, primò sit ostiarius, deinde lector, postea exorcista, inde sacretur acolythus, deinde subdiaconus, deinde diaconus, & postea presbyter. Exinde, si meretur, Episcopus ordinetur, & regiones in magnis ciuitatib. inter diaconos diuidi præcepit, & omnes difficiles quæstiones, quæ exortæ fuerint, semper ad Apostolicam sedem referri præcepit.

XXX.

S. MARCELLINVS.

A. CCXCVI.

MARCELLINVS, natione Romanus, ex patre Proiecto, sedit annos 9. menses 4. dies 25. Fuit autem temporibus Diocletiani & Maximiani. Quo tempore tanta fuit persecutio Christianorum, vt infra 30. dies, 17. millia hominum promiscui sexus per diuersas prouincias martyrio coronarentur. Tunc & ipse Marcellinus compulsus dæmonibus sacrificauit. Sed post paucos dies Synodo congregata in ciuitate Campaniæ coram centum & octoginta Episcopis digne pœnituit. Vnde Diocletianus iratus, quia ad sacrificandum eum cogere non valuit, cum aliis tribus capite truncari iussit 6. Kalend. Maii, & post 30. dies sepultus est à Marcello presbytero. Et cessauit Episcopatus eius annos 7. menses sex, dies 25. propter nimiam persecutionem Christianorum. Hic ordinauit Episcopos 5. presbyteros 4. diaconos 2. Hic in epistola, * quam Salomoni Episcopo misit, multis rationibus probauit, & *a epst. l. 1.* multorum irrefragabili auctoritate firmavit, patrem non esse maiorem filio, nisi secundum naturam humanitatis. Et hoc fecit propter quosdam hereticos, qui eo tempore exorti e contrario nitebantur probare.

11. q. 1. c. cleri-
cum.

* nec laico cle-
ricum liceat
accus.

2. q. 7. c. laico.

In alia autem epistola, b quam vniuersis destinauit Episcopis per Orientales prouincias constitutis, monet & precipit omnes à fratrum persecutione & litigio cessare, & vt contentiones, quæcunq; inter Christianos fuerint ortæ, ad Ecclesiam deferantur, & ab Ecclesiasticis viris terminentur. Constituit etiam vt maior non possit à minore iudicari, & vt Episcopus quilibet nullum possit inferre præiudicium illi Pontifici, à quo consecratus esse probatur: & si præsumptum fuerit, irritum esse, & inter Ecclesiastica statuta non esse, censendum. Item in eadem statuit, ne vllus clericus, cuiuscunque ordinis sit, absq; Pontificis sui permissione vllum ad seculare iudicium præsumat attrahere, * nec ei laicum liceat accusare. Hic, sicut & Calixtus Papa, decreto suo firmavit, ne Imperatori, vel cuiquam pietatem custodienti liceat aliquid contra mandata diuinitatis præsumere, nec quicquam quod Euangelicis, Propheticisque ac Apostolicis regulis obuiat, agere. Itaque sic intulit. *Iniustum ergo iudicium & diffinitio iniusta regis, * vi vel iussu à iudicibus ordinata, non valet, nec quicquam, quod contra Euangelicam vel Prophetica aut Apostolica doctrina constitutionem, siue sanctorum Patrum fuerit actum, stabit & quod ab infidelibus, aut hæreticis factum fuerit, omnino cassabitur.*

XXXI.

A. CCCIV.

S. MARCELLVS.

* epist. 1.

* epist. 2.

MARCELLVS, natione Romanus, ex patre Benedicto, de regione Via lata, sedit annos 5. menses 7. dies 21. Fuit autem temporibus Maxentij & Maximiani. Comprehensus autem à Maxentio & traditus in catubulo animalibus ad seruiendum, quia dæmonibus sacrificare noluit, diu ibidem cilicio indutus, & inedia maceratus, vitam finiuit in Christo 17. Kalend. Februar. Hic ordinauit Episcopos 21. presbyteros 25. diaconos 2. Hic in epistola quam destinauit vniuersis Episcopis, Antiochenæ Ecclesiæ subditis, scribit, à sanctis Patribus inspirante Domino, constitutum esse, ne vlla Synodus præter Romanæ sedis auctoritatem possit legitimè cōuocari, in qua Episcopus super quibuscunq; criminibus pulsatus debeat audiri vel iudicari, & omnia negotia Episcoporum, & summarum causarum siue cuncta dubia, Apostolicæ sedis auctoritate sunt agenda, & omnia & finiendâ comprouincialia negotia eiusdem sedis auctoritate sunt retractanda. Hæc eadē in alia epistola, b quam Maxentio Episcopo scripsit summopere seruari præcepit, & alia multa de negotijs Episcoporum in eadem posuit, quæ hîc ideò non

anno-

annotauimus, quia eadem sæpè in antecessorum suorum decretis iterando præscripsimus.

XXXII.

S. EVSEBIVS.

A. cccix.

EVSEBIVS, natione Græcus, ex medico, sedit annos 6. mensem. 1. dies 3. Fuit autem temporibus * Constantis. Qui 6. nonas * *Constantini* Octob. migravit ad Dominum. Hic ordinavit Episcopos 4. presbyteros 13. diaconos 3. Hic tres epistolas decretales fecit, & in illa * *epist. 3.* quam vniuersis Episcopis per Campaniam & Tusciam constitutis scripsit, sollemniter celebrari præcepit festum inuentionis S. Crucis, quæ suis temporibus 5. nonas Maij inuenta est. Similiter in *De conf. d. 3. c. crucis.* eadem præcepit, omnes hæreticos ad conuersionem venientes, si in fide S. Trinitatis baptizati essent, per manus impositionem esse *De conf. dist. 5. c. manus.* reconciliandos, & hoc sacramentum, videlicet, manus impositionis, nec debere, nec fieri posse ab aliis, quàm ab Episcopis dixit, & aliter præsumptum irritum & vacuum habendum, nec inter Ecclesiastica iura reputandum.

In illa verò epistola, ^b quam Gallicanis Episcopis destinauit, ^b *epist. 2.* & de hæreticorum susceptione idem seruari mandauit, & ab accusationib. clericorū & Episcoporū infames, & ceteros quos antecessores sui remouēdos sæpè præscripserāt, & ipse remouit, dicēs. *Qui eorum castitatem & gravitatem imitari nolunt, nec eos impetere possunt.*

Illa autē, ^c quā direxit Episcopis per Alexandriā & Ægyptum ^c *epist. 2.* constitutis prohibuit, ne oves pastorem suum reprehendant, nec ^{2. q. 2. c. in scripturis.} ullatenus accusent, nisi à recta fide exorbitauerint, quia pastorum facta quanquam rectè reprehendenda videantur, subditorum tamen gladio ferienda non sunt. Et de expulsis aut exspoliatis in eadem subintulit, ita dicens. *Quos sciatis, nec ad Synodum prouincialem, nec ad generalem posse conuocari, nec in aliquo diiudicari, antequam cuncta, 3. q. 2. c. prius. quæ eis ablata sunt, legibus potestati eorum redintegrentur, & postmodum non sub angustii temporis spacio, sed tantum temporis spaciū eis indulgeatur, quantum exspoliati vel expulsi esse videntur, antequam ad Synodum conuocentur. & ab omnibus suæ prouinciæ Episcopis quisq. audiatur: nam nec conuocari ad causam, nec iudicari potest expoliatus vel expulsus, quoniam non est priuilegium, quo exspoliari possit iam nudatus. Vnde & antiquitus decretum est, omnes possessiones, & omnia sibi sublata, atq. fructus cūctos ante litis contestationem perceptor vel Primas possessori restituat. Et alibi scriptum habetur, ille 2. q. 2. c. nullus qui violentiam pertulit, vniuersa in statu, quo fuerant, recipiat, & quæ possidet*

E

det

3. q. 1. c. redim. *det securus teneat. Et alibi in synodalibus Patrum decretis, & regum edictis legitur statutum. Redintegranda sunt omnia exspoliatis, vel eiectis Episcopis presentiauer ordinatione Pontificum, & in eorum potestatem, unde abscesserunt, funditus reuocanda, † quacunque conditione temporis, aut dolo, aut captiuitate, aut * violentia malorum, aut per quascunque iniustas causas res Ecclesie vel proprias, aut substantias suas perdidisse noscuntur, ante accusationem, aut regularem ad Synodum vocationem eorum, & reliqua. Multa adhuc in eadem ad idem probandum subiungit.*

XXXIII.

A. CCXI.

S. MELCHIADES.

Tob. 4.

Confirmatio.

MELCHIADES, natione Afer, sedit annos 4. menses 7. dies 8. Fuit autem temporibus Maxentii & Volusiani & Rufini Consul. Hic ordinauit Episcopos undecim, presbyteros 7. diaconos 5. & 4. Idus Decemb. migravit ad Dominum. Iste autem in epistola, quam Hispanis Episcopis direxit, eos rogando & obsecrando instruxit, ut primo semper omnia diligenter inquirant, & cum iustitia & caritate diffiniant, neminem ante verum & iustum iudicium condemnent, nullum suspicionis arbitrio iudicent, sed primum probent, & postea caritatiue sententiam proferant, & q. sibi fieri nolunt, alteri non inferant, & Episcopos non iudicent aut condemnent absque Romanæ sedis auctoritate. quod si fecerint, irritum erit, & facientes condemnabuntur, quia hoc priuilegium ipsi Romanæ sedi à temporibus Apostolorum seruari statutum est. quia quamuis cunctorum Apostolorum par electio torer, beato tamen Petro concessum est, ut aliis præmineret, & causas & interrogationes, quæ ad querelam venirent, prudenter disponderet. Idem prædictus Pontifex in eadem epistola eosdem querentes instruxit, sacramentum impositionis manuum Episcoporum maius esse, quam baptismi, quia à maioribus, id est, à summis Pontificibus fit, & à minoribus perfici non potest, ut ideò maiori veneratione venerandum & tenendum est, sed ita tamen hæc duo sacramenta cōiuncta sunt, ut ab inuicem, nisi morte præueniente, nullatenus possint segregari, & vnum sine altero ritè perfici non possit. Nam vnum sine altero præueniente morte potest, aliud autem non potest. Non tamen dubitare debemus, ut plenitudinem de fonte suscipiamus, quia Spiritus sanctus qui super aquas salutiferi baptismi descendit in lapsu in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in confirmatione augmentum præstat ad grati-

gratiam. In baptismo enim regeneramur ad vitam, post baptismum verò confirmamur ad pugnam. Et si continuò transitis sufficiant regenerationis beneficia, victuris tamen necessaria sunt confirmationis auxilia. Regeneratio per se saluat mox in pace beati seculi recipiendos, confirmatio armat & instruit ad agones mundi huius & prælia reseruandos. Idem Papa in eadem epistola interdicat, ne quis ieiunium Dominicæ diei, & quintæ feriæ celebret, vt inter ieiunium Christianorum & gentilium, fidelium & infidelium. vera, & non falsa discretio habeatur.

XXXIV.

S. SILVESTER.

A. CCCXIV.

SILVESTER, natione Romanus, ex patre Rufino, sedit annos 23. menses 10. dies 11. Fuit autem temporibus Constantini & Volusiani Consul. Hic diuersis temporibus ordinauit Episcopos 65. presbyteros 42. diaconos 26. Hic persecutionem fugiens diu in monte Soracte latuit, sed postmodum cum gloria rediens Constantinum baptizauit, quem Christus in ipso baptismo à squalore lepræ mundauit. Hic potestate Deo liberè seruiendi accepta, constitutum fecit de omni Ecclesia. Huius etiam temporibus eius præcepto facta Synodus in Nicæa Bithyniæ, & congregati sunt trecenti & decem & octo Catholici Episcopi, qui fidem integram, catholicam, & immaculatam exposuerunt, & Arrium & Photinum & Sabellium, eorumque sequaces damnarunt.

Eodem quoque tempore etiam ipse iam dictus Papa præfati Constantini Augusti consilio canonica vocatione in urbem Romæ ducentos septuaginta septem Episcopos congregauit, & iterum, tam Callistum, quam Arrium, & Photinum, & Sabellium damnauit: & constituit, vt nullus presbyter Arrianum resipiscientem suscipere, nisi Episcopus eiusdem loci eum reconciliaret, & sacrosancto chrismate confirmaret. In qua etiam Synodo consensu & subscriptione omnium constitutum est, vt nullus laicus clerico crimine inferre audeat, & vt presbyteri non aduersus Episcopum, nec diaconi aduersus presbyterum, nec aliqui minores gradus, aduersus quemlibet maiorem gradum habentem det aliquam accusationem, & non damnetur presul quilibet nisi 72. testibus, neque Presul summus à quocquam iudicetur. Presbyter Cardinalis nisi in 44. testibus non

E 2

damna-

11. q. 1. c. testi-
monium.

De conf. dist.
1. c. consulto.

* terreno

* 3.
1. Tim. 3.

De conf. dist.
1. c. nullus.

damnabitur. Diaconus Cardinalis non damnabitur nisi in 26. testibus. Subdiaconus, acolythus, exorcista, lector, ostiarius, nisi sicut scriptum est in sex testibus. Testes autem & accusatores sine aliqua sint infamia; Testimonium autem laici aduersus clericum nemò suscipiat. Nemo clericum quemlibet in publico examinare præsumat, nisi in Ecclesia. Nullus clericus, vel diaconus, aut presbyter propter quamlibet causam intret in curiã, nec ibi ante iudicem suam causam dicere præsumat. Et si quis clericus accusans clericum in curiam introierit, anathema suscipiat.

Hic in prædicta Synodo constituit, vt nullus in serico panno, aut tincto sacrificium altaris celebrare præsumat, sed in puro lineo ab Episcopo consecrato, * terræ scilicet lino procreato atque contexto. Et si quis in Ecclesia militare, aut proficere desiderat, debet esse prius ostiarius, deinde lector, & postea exorcista per tempora, quæ Episcopus constituerit: deinde acolythus annis 5. subdiaconus totidem & custos Martyrum. Et diaconus similiter annis 5. Presbyter annis * 2. probatus ex omni parte in tantum, vt etiam ab his, qui foris sunt testimonium bonum habeat, vnius videlicet vxoris vir, quæ tamen à sacerdote sit benedicta; & sic probatur, si fuerit dignus, & vota cleri ac populi occurrerint, canonicè Episcopus consecratur, quem quidem talis vitæ, & vt prædictum est, accedentem, nec clerus, nec populus postea perturbare debet. Hoc etiam in memorata constituit Synodo, vt nullus presbyter Missam celebrare præsumat, nisi in sacratis ab Episcopo locis, qui sui particeps de cætero voluerit esse sacerdotij. Hic etiam constituit, vt presbyter baptizatum, & de aqua leuatum Chrismate liniret propter subitaneum transitum mortis. Hic constituit, vt diaconi dalmaticis in Ecclesia vterentur, & pallijs in læua. Hic pridie Kalendar. Ianuarij Confessor Christi catholicus migravit ad Dominum.

XXXV.

A. CCCXXXVI

S. MARCVS.

MARCUS, natione Romanus, ex patre Prisco, sedit años 2. menses 8. dies 20. Fuit autem temporibus Constantini, & Nepotiani, ac Secundi. Hic constituit, vt Episcopus Ostiæ, qui consecrat Episcopum Urbis Romæ, pallio vteretur. Hic epistolam direxit Athanasio, & vniuersis Ægyptiorum Episcopis, in qua multis modis paternè eos super querimonia afflictionis eorum consolatur

latur eos, & ad solatium defensionis capitula Nicæni Concilij, quæ apud eos malorum violentia iam non erant, transmittere in eadem se dicit. Hic ordinauit Episcopos 27. presbyteros 25. diaconos 6. qui Nonis Octobris confessor obiit.

XXXVI.

S. IULIVS.

A. CCCXXXVI

IVLIVS, natione Romanus, ex patre Rustico, sedit años 15. menses 2. dies. 6. Fuit autem temporibus Constantij hæretici filij Constantini, à Cōsulatu Feliciani & Maximini. Hic decem menses in exilio degens multas tribulationes est passus. post mortem autem prædicti Constantii ad sedem suam est reuersus. Qui imperantibus Constantio & Constante Augustis Romæ cum 116. Episcopis Synodum habuit, in qua fidem in Nicæno Concilio à 318. orthodoxis Episcopis corroboratam confirmando exposuit, & contra illam omnes sentiētes omnium decreto anathematizauit. Hic in prima epistola, quam yniuersis Orientalibus Episcopis direxit, multipliciter ac rationabiliter eos à calumniis fratrum documentis retrahere nititur, præponens eis multa ex Nicæni Concilii capitulis, & ex suorum prædecessorum decretis confirmans & ipse eadem cum omnibus Apostolicæ regulæ subiectis. In ea verò epistola, quam eisdem orientalibus Episcopis hæreticis scripsit, deserto ac libero ore eos de insolentia, quam contra Romanam Ecclesiam habuerant, arguit, & multis capitulis, multorum auctoritate subnexis & in ea positis eos iniuste Athanasium & cæteros Catholicos Episcopos à sedibus expulisse conuicit, & eosdem hac de causa vocatos culpabiles ostendit, quia totiens vocati venire distulerint, ita dicens. *Sanè manifestum est eos suum confiteri crimen, qui toties euocati absque inuitabili causa venire distulerint, & purgandi se voluntate non vtuntur.* Hic etiam constituit, vt nullus clericus causam quamlibet in publico diceret, nisi in Ecclesia. Hic ordinauit Episcopos 9. presbyteros 18. diaconos 4. Qui obiit confessor pridie idus Aprilis.

XXXVII.

S. LIBERIVS.

A. CCCLII.

LIBERIVS, natione Romanus, ex patre Augusto, sedit annos 15. menses 7. dies 3. Fuit autem temporibus Constantini vsque
E 3 ad Con-

* 48.

ad Constantium Augustum hæreticum, qui prædictam Papam annis tribus in exilio maceravit, eo quod Arrianæ hæresi consentire noluit. Deinde sacerdotes congregati, in locum Liberii, Felicem presbyterum Episcopum ordinaverunt. Qui habito * 47. Episcoporum Concilio, Ursacium & Valentem presbyteros Arrianæ hæresi consentientes à communione sua, & rectè credentium separavit. Vnde ipsi furoris zelo accensi consilio inito Constantii autoritate missa Liberium ab exilio reuocauerunt, hoc videlicet pacto, vt rebaptizandi solum communione cum eis participaret. Qui prædicto pacto consentiens, retractus est ab exilio, & habitavit in cimiterio S. Agnetis, Deinde facto ab Arianis Concilio Felix vir catholicus est depositus & extra ciuitatem eiectus, & habitavit in prædiolo suo via Portuensi. Liberius autem consentiens Constantio hæretico ad sedem reductus est, non tamen ipse rebaptizatus est, sed rebaptizandi consensum præbuit, & tenuit Romanam sedem postea annis 7. & fuit Romæ tam in clero, quàm in populo magna persecutio. Ordinavit autem Episcopos nouendecim, presbyteros 18. diaconos 5. Obiit autem 8. Kalend. Maii.

* epist. 1.

b epist. 2.

* intendat

7. q. 1. c. suggestum.

* & in futuro plures

* appetant

Qui antequam Arrianorum communione præuaricator esset factus, Athanasio, & cæteris Orientalibus orthodoxis Episcopis decretalem a epistolam direxit, in qua diligentissimè Concilii Nicæni fidem commendat, & pro ipsa seruanda ostendens præmium & pœnam studiosissimè vnumquemque debere certare hortatur. Hic item antequam hæresi Arrianæ assentiret, b epistolam vniuersaliter omnibus scripsit Episcopis, in qua eos hortatur & monet, vt nullus Episcopus pro quibuslibet perturbationibus, dum durare poterit, suam relinquat Ecclesiam, nec quietem monasterii magis eligat, quàm pro populo sibi commissio laborare * contendat, ita inter cætera dicens. *Fatuus hominè insidias respuere, & Patres sequi, & Patrum terminos nō transgredi, prout Dominus dedit, satagamus, id est, vt nostras Ecclesias relinquere non properemus, dum malis resistere valebimus, aut populos nobis commissos negligere, aut quietem amplius eligere, quàm pro eis laborare, pro quibus etiā animas ponere debemus.* Et inferius in eadem dicit. *Suggestum namque nobis est, quod pro præteritis laboribus, & infestationibus nonnulli vestrum assignatas sibi, & à Deo commissas relinquunt plebes, & * fratres plures relinquere velint eas, quas tueri debent Ecclesias, & pro quibus sibi commissis laborare negligant, & monasteriorum se quieti iam contradere festinent, & vacationem ab Episcopatus laboribus eligere, & silentio atq; otio vitam degere magis * optant, quàm in his, quæ sibi*

sibi commissæ sunt, permanere, dicente Domino. Beatus, qui perseuerauerit vs- Matt. 10. &
que in finem, & cætera. Ideoque fratres carissimi, non vos afflictionum 24.
amaritudo à pio mentis vestre proposito coarctet recedere. Attendite itaq;
vobis & omni gregi, in quo Spiritus sanctus vos constituit Episcopos regere Ec- Acto. 20.
clesiam DEI, quam acquisiuit proprio sanguine suo, ut non sit, qui vos decipiat,
ac seducat in * sublimitate sermonis, ut plebes vobis commissas relinquatis, & * subtilitate
* alicubi propter opprobrium malorum hominū quieti vos tradatis, ut vos so- * alicui
lummodo saluetis, & filios orphanos relinquatis. Item in eadem de ob-
seruatione canonū eisdem ita monet dicens. In nullo patiamini pro-
uidentissima decreta canonum violari, quatenus & Nicænorum canonum in-
stituta, & quæ à nobis, vel à prædecessoribus nostris prouidè & salubriter sunt
decreta, intemerata permaneant.

XXXVIII.

S. FELIX. II.

A. CCCLV.

FELIX, natione Romanus, ex patre Anastasio, sedit annum
1. menses 3. dies 2. Hic declarauit Constantium filium Con-
stantini esse hæreticum, & secundo rebaptizatum ab Eusebio
Nicomediensi. Et quia hoc declarauit, ideò postea prædicti Con-
stantii præcepto capite truncatur in ciuitate Coranna 3. Idus No-
uemb. Hic consecrauit Episcopos 19. presbyteros 21. diaconos 5. ^{a epist. 1.}
Hic in epistola^a, quam destinauit Athanasio, & vniuersis Ægypti-
orum, Thebaidorum ac Libyorum Episcopis quædam capitula à
sanctis Patribus, tam in Nicæna Synodo, quàm in sancta Romana
sede constituta interseruit, quibus prædicti Episcopi fulti inimico-
rum insidias melius possent euadere, quæ & nos huic opusculo
inferere non inutile videtur. Sic autem incipit.

Est autem Synodici decretum institutis, ut nemo Episcopum penes secu-
lares arbitros accuset, sed apud summos primates. Si quis aduersus Episcopum
causam habuerit, nō prius alios Episcopos adeat, ut eū accuset, quā familiariter
ei indicet suam querelam, & ab eo aut iustam emendationem, aut rationabile
percipiat excusationem ipsa nos instruente Veritate. Si peccauerit in te frater
tuus, vade & corripe eum intra te & ipsum solum: Si te non audierit, ad- Matt. 18.
hibe duos vel tres testes. & si vos non audierit, dic Ecclesie, id est, tunc accusa
eum publicè, & non prius, & reliqua. Si quis Episcopum post hæc elegerit ac-
cusare, summis Primatibus Episcoporum suam indicet causam, & non secu-
laribus, qui magis ad pacem, quàm ad iudicium eos reuocent, ut caritas in o-
mnibus, & ab omnibus custodiatur. Si Primates, aut Episcoporū accusatores cū
eis pacificare familiariter minimè poterunt, tunc tempore legitimo eos ad Syn-
mates.

E 4

odum

- nodum canonicè conuocatam non infra angusta tempora canonicè conuocent,
 * quam est. & prius * eis per scripta significant quid eis opponant, vt ad responsionem parati veniant. Nam si aut vi aut timore eiekti fuerint, aut suis rebus exspoliati, nec canonicè ad Synodum vocari possunt, respondere emulis debent, antequàm
 4. canonicè restituantur, & sua omnia eis legaliter reddantur, & Præsul prius restituatur, & postea non statim, sed diu, & spaciofa tempora suis potestatiuè dispositis, & ad suam necessitatem præparatis ad tempus veniat ad causam,
 5. & si iuste visum fuerit, accusatoribus respondeat suis. NVLLI infami, atque sacrilego de quocunque negotio liceat aduersus religiosū Christianum, quamuis humilis, seruilisq; persona sit, testimonium dicere, nec de qualibet re, actione,
 6. aut inscriptione Christianum impetere. Si quis Episcopus legitimè accusatus, & supra dicto ordine ad Concilium canonicè vocatus fuerit, absque vlla trepidatione ire debet, & si ipse non potuerit, pro se legatum ad Synodum mittat.
 7. Nulla causa à iudicibus Ecclesiasticis audiantur, quæ legibus non continentur,
 8. vel quæ prohibita esse noscuntur. Si quis aliter non acquieuerit nisi Episcopum accuset, supra taxato hoc tenore agere debet, quia accusatio aliter non potest rata existere. Tunc primò accusati causam ad primates accusator canonicè deferati: nec à communione prohibeatur accusatus, nisi in electorum iudicium canonicè euocatus infra 3. aut 6. aut plures menses pro * his rationem redditurus
 * suis
 * vi aut
 3. q. 2. c. tam
 diu. venire distulerit, sed si venire nō potuerit, nihil ei nocebit. Ille verò, qui * aut timore à sede pulsus, aut suis rebus fuerit exspoliatus, nō prius vocetur ad Synodū, quàm omnia legibus ei redintegretur, & tã diu, in sede ppria pacifice & potestatiuè cuncta disponens resideat, quàm diu expulsus, vel exspoliatus carere visus est suis rebus. Cū autē ad iudiciū venerit, si voluerit & necesse fuerit inducia ei potēti à * fratribus cōstitutæ absq; impedimento cōcedatur, & iudices à se electi tribuantur in loco, vnde est q accusatur, aut si * aliquā temerariæ multitudinis vim meruerit, locū sibi congruū eligat, quo absq; timore suos, si necessitas exposcerit, testes habere, & absq; impedimento suam canonicè sententiam
 9. finire valeat, quia multa per subreptionem euenire solent. Vt testificandi licentia denegetur his, qui Christianæ religionis & nominis dignitate, & legis, vel sui propositi normam, vel regulariter prohibita neglexerint. Multum derogatio præualet, quando derogatori creditur ideò variis * detractationibus atque accusationibus non debet labefactare primatem, sed magis Patrum regulis roborari, ne facile, aut indifferenter suscipere accusationes præsumat, dicente
 Exo. 24. Domino. Non suscipias vocem mendacii. Prius probare debet suspicionem, & causam, aut quo animo hoc faciat, & postea suscipere, quia veritatis professionem * propinquitatis, inimicitia, timoris, amoris, odii, & cupiditatis intentio impedire, & aduersa fratribus irrogare solet. Persona accusantiū tales esse debent, quorum fides, conuersatio, & vita probabilis, & absque reprehensione sit,
 * te presente & qui omnium careant suspitione, quia & hoc * tempore præsentis, vt bene nostis, in

his, in Nicana Synodo propter malorum hominum insidias sunt hæc & alia
 quam plura * delata. Primate illi & non alii sint quam qui in prædicta Sy- * del. ta.
 nodo sunt constituti. Reliqui verò qui Metropolim sedem tenent Archiepisco- 12
 pi vocentur, & non primates, salva in omnibus Apostolica sedis dignitate, qua Math. 16.
 * & ab ipso Domino concessa, & postea à sanctis Patribus roborata est. Primò * ei
 semper in omnium Episcoporum accusatione persona, vita, & conuersatio ac- 13.
 cusantium enucleatim inquiratur, & postmodum ea, quæ obiciuntur, fide-
 ter pertractentur, quoniam nihil aliter fieri debet, nisi * prædictorū fides, per- * impetitorē
 sona, vita & actus discutiantur, quia non debet prauorum, aut insidiantium
 hominum pernicies vitam lacerare innocentium. Sanè sapissimè à malis boni
 persequuntur, qui non cessant suis calamitatibus aliis derogare: ideo summo-
 pere est prauidendum, ne hæc fiant. Nullus seruus, nullus liber, nullus infidelis, 14.
 nullus criminibus irretitus, nullus calumniator, nullus qui inimicitias studet,
 nullus qui * libenter litigat, & ad accusandum vel detrahendum est facilis, * frequenter.
 nulla infamis persona, vel quos ad accusandum publica crimina leges publica
 non admittunt, Episcopos accusare præsumant, quoniam accusatores, & accu-
 sationes, quas seculi leges non recipiunt, qua ratione sacerdotalis eas ordo reci-
 pere debeat, inuenire nequeo, cum hæc & in Nicana Synodo prohibita sint, &
 illi magis ab istis, non isti ab illis iudicari debeant. Et Apostolus dicit, Spiritua 1. Cor. 2.
 lis iudicat omnia, ipse verò à nemine iudicatur. HÆRETICI, à quibus nimi- 15.
 um opprimimur, excommunicatiq; homicidæ, malefici, fures, sacrilegi, raptor-
 res, venefici, adulteri, & qui raptum fecerint, vel falsum testimoniū dixerint,
 seu qui ad sortilegos magosq; concurrerint, nullatenus ad accusationem, vel ad
 testimoniū erunt admittendi. NON ita in Ecclesiasticis agendum negotiis, sic- 16.
 ut in secularibus. In secularibus enim, postquam legibus vocatus venerit, &
 in foro decertare cæperit aliquis, non licet ante peractam causam recedere: in
 Ecclesiasticis verò, causa dicta, licet recedere, si necesse fuerit, aut prægrauari se
 viderit. QVOTIENS Episcopus super certis accusatur criminibus, si tales 17.
 fuerint accusatores, qui iuste & canonicè recipi debeant, Synodo legitima in
 suo tempore congregata, ab omnibus canonicè audiatur, qui sunt in prouincia,
 Episcopis. Quod si non legitimi fuerint accusatores, non fatigetur Episcopus,
 quia sacerdotes ad sacrificandum * vocari debent, non ad litigandum, nec illi * vacare.
 qui throni Dei vocantur, prauorum hominum insidiis debent turbari, sed li-
 bere Christo Domino famulari. Quamuis prouincialibus Episcopis vna cum 18.
 Metropolitano eorum causas suæ prouinciæ Episcoporum liceat caritatiuè &
 concorditer agitare, non tamen sicut in prædicta Synodo constitutum est, licet
 diffinire absq; Romani Pontificis auctoritate. Quod si secus à quibusdam præ-
 sumptum fuerit, ipsi, qui hoc egerint, suæ presumptionis suscipiant damnum,
 & illi, qui ab eis perperā excommunicati aut damnati fuerint, auctoritate hu-
 ius sanctæ sedis, & beati præceptoris nostri clauigeri Petri potestate soluantur

Math 16.
19.

* eorum.

* n hil erit

20.

3.7.3.c. de in
ducis

* Episcoporum

* a. i. t

atq; restituantur. Ipse enim Dominus ait. Quaecunque solueris super terram, erunt soluta & in caelis. Quotiens Episcopi se à comprouincialibus vel à Metropolitano putauerint pragrauari, aut eos suspectos habuerint, mox Romanam appellent sedem, atque absq; ulla detentione, & suarum rerum ablatione liberè ire liceat. Et dum prædictam Romanam appellauerint Ecclesiam, aut ab ea se audiri exposcerint, nullus eos, aut excommunicare, aut eorum sedes subripere, aut eorum res auferre, aut aliquid eis inferre præsumat, antequam * amborum causa Romani Pontificis auctoritate firmetur. Quod si aliter à quocquam præsumptum fuerit, * nihil eis oberit, sed viribus carere non est dubium. DE induciis verò Episcoporum, super quibus consulistis, diuersas à Patribus regulas inuenimus institutas. Quidam enim ad repellenda Impetitorum machinamenta, & suas præparandas responsiones, & testes confirmandos, & consilia * eorum, & amicorum querenda annum * & sex menses mandaue-
runt concedi. quidam autem annum, in quo plurimi concordant. minus verò quam sex menses non reperi; quia & hæc laicis indulta sunt, quanto magis & Domini Sacerdotibus.

Hic prædictus Papa aliam^b epistolam scripsit vniuersis spiritualibus fratribus, & reliquis in sacerdotali Collegio Domino cōsecratis, in qua eos studiosissimè hortatur persecutiones & tribulationes patienter sustinere, vt eius filij inueniantur, quem cottidie patrem inuocant Deum in cælis, & vt detrahentibus non detrahant, sed cuncta in spiritu humilitatis peragant, & in patientia longanimitatis, quæ sunt docenda, edoceant.

XXXIX.

A. CCCLXVII.

S. DAMASVS.

DAMASVS, natione Hispanus, ex patre Antonino, sedit annos 18. menses 3. dies 11. Cum isto ordinatur in contentione Vrsinus: sed factò Concilio sacerdotum constitutus est Damasus, quia fortior, & plurima multitudo erat. Vrsinus autem eiectus est ab vrbe, & Neapolis constitutus Episcopus. Damasus autem postea inuidiosè adulterij arguitur, & facta inde Synodo à * 48. Episcopis expurgatur: accusatores autem eius Concordius & Callistus diacones à Concilio sunt damnati, & de Ecclesia eiecti. Hic ordinauit Episcopos 72. presbyteros 31. diaconos 11. Hic 2. Idus. Dec. obiit.

Hic in epistola^a, quā Stephano Archiepiscopo Mauritanie, & vniuersis Africanæ prouinciæ Episcopis destinauit, eos instruit, qualiter Metropolitanos Episcopos, & summa Ecclesiastica negotia discutere liceat, ita videlicet, vt nemo ex eis desit, & omnes in singulorum negotiis concordent, & cætera in eadem ponit, quæ
& ante-

* 44.

* epist. 3.

& antecessores sui constituerunt, id est, de ipsis Episcopis quos damnari non liceat, nec Synodum conuocare canonicam absq; Romanæ sedis auctoritate, de canonica vocatione ad Synodum, de induciis, quas dandas sex mensium spacio in criminalibus Episcopis mandat, de accusatorib. & testibus, quales esse debeant; item de inscriptione calumniatoris, quæ semper primò fieri debet, & q; criminū discussio ibi agitanda sit, vbi & ipsa crimina sunt admittenda, & cætera, quæ planè iā in prædecessorū suorū decretis supra notauimus.

ITEM prædictus Papa aliam scripsit decretalē^b epistolam Pro^b epist. 4.
spero Numidiæ primæ sedis Episcopo & ceteris orthodoxis Episcopis vbiq; consistētib. de * Coepiscopis, q; nihil amplius sunt, * Chorepiscop.
vel possunt, quā presbyteri, ita inter cætera dicēs. *Nimis iam eorū institutio improba, nimis est praua: quia, ut hi de summo sacerdotii ministerio aliquid presumant, omni caret auctoritate, & sacris canonib. videtur esse contrariū, & vacuum, atq; inane est, quicquid in prædicto summi sacerdotii egerint ministerio. Nam nō amplius, quā duos ordines inter discipulos Domini esse cognouimus. Vnde iste tertius pcesserit, funditus ignoramus: & quod ratione caret, Chorepiscopi. exstirpari necesse est. Cū enim Episcopi non sint, q; minus quā à tribus, aut qui ab uno vel duob. sunt ordinati Episcopis, nec nominentur Episcopi, si nomen non habent, qualiter officiū habebūt? Idcirco benedictionem, quam prædicti Coepiscopi ante suam prohibitionem per manus impositionē dabant, magis videtur nobis vulnus inferre, quā salutē; quia q; Pontificatus apicē non habebāt, quomodo ea, quæ nō habebant, dare poterant? Quoniam nihil in dante erat, q; ille posset accipere, & propterea magis vulnerabāt capita, quæ p manus impositionē tangebant, quā ea, quæ eis collata non erāt, per aliquam benedictionē darēt. Et vbi vulnus infixū est, necesse est adhibere medicinā, qua infixa sanetur macula, id est, reiterari necesse est, q; legitimè actū, aut collatū minimè approbatur, si perfectum esse debet. Nam quomodo honorem posset retinere, qui ab * alio * illo acceperit, qui potestatem dare non habuit legitimè, inuenire non possum: cum ille qui Pontificalem honorem non habuit pontificalia nō potest iura tribuere, nec hoc sibi poterant vendicare, cuius capaces per hoc, q; illis obstiterat, nō fuerunt.*

ALIAM iterum scripsit^c epistolam prædictus Papa Episcopis^c epist. 6.
per Italiæ prouincias constitutis, in qua accusationem fratrum p scripta fieri prohibet, ita inter cætera dicens. *Leges seculi accusatores presentes exigunt. & non per scripta absentes, vnde canonica Patrum constituta non semel sed sapissime clamāt, nec accusationes, nec testimonia ullū per 5. q. 2. c. relascripta posse proferre, nec de aliis negotiis quicquid, testimoniū dicant, nisi de his tum, quæ sub presentia eorum acta esse noscuntur. Similiter, & qui accusare alium elegerit, presens per se, & non per alium accuset, inscriptione videlicet præmissa. neq; ullus, unquam iudicetur, antequam legitimos accusatores presentes habeat, 3. q. 9. c. qui at, locumq; defendendi accipiat ad abluenda crimina.* F 2 HIC accusare.

Hic sententiam Hieronymi Presbyteri de celebratione Missarum confirmavit, videlicet, ut die Dominico nullus post tertiā horā diei Missarum sollemnia celebrare præsumat. Hic præcepit ut psalmi die, noctuque in Ecclesia canerentur.

XL.

A. CCCLXXXV

S. SIRICIVS.

SIRICIVS, natione Romanus, ex patre Tiburtio, sedit annos 15. menses 11. dies 25. Hic ordinavit Episcopos 32. presbyteros 31. diaconos 16. Hic de hoc sæculo migravit 8. Kalend. Martij. Hic in epistola^a quam Himmerio Tarraconensi Episcopo scripsit, baptizatos ab Arrianis, si ad Catholicam fidem festinent, denuò baptizandos esse prohibuit, quia & Apostolus prohibet, & canones contradicunt, & Liberii Papæ decreta post cassatum Ariminense Concilium ad provincias missa prohibet, & sola Episcopalis manus impositione Catholicorum conuerti eos sociandos esse asserit. **ITEM** in eadem affirmat, nullo tempore anni, nisi in Dominico Paschæ & Pentecostes quemlibet baptizandum, nisi cum mortis cuiuslibet periculum urgeat. Iterum illos, qui ad apostasiam transeunt, & idolorum cultu, ac sacrificiorum contaminatione polluuntur, à corpore Christi & sanguine iubet abscindi: resipiscentibus autem, & ad lamenta conuersis poenitentiam in vita agendam esse, & in fine ultimo reconciliationis gratiam tribuendam esse præcipit. **ITEM** puellam alij desponsatam, ne alter in matrimonium accipiat, inhibet, quia illa benedictio, quam sacerdos nupturæ imponit, si transgressione violetur apud fideles cuiusdam sacrilegii instar est. **DE** his verò, qui acta poenitentia tanquam canes & fues, ad pristinos vomitus & volutabra redeunt, & militiæ cingulum reperunt, & incontinentes existunt, quia iam poenitendi non habent refugium, decernit ut sola intra Ecclesiam fidelibus oratione iungantur, à Dominicæ autem mensæ conuiuio separentur. transeuntibus autem de hac vita, viatico munere, subueniri iubet.

^a epist. 1.

Eph. 4.

27. q. 2. c. de coniugali.

33. q. 2. de his vero.

* purificatio
rio

DE monachis verò vel monachabus, qui se prius clanculò illicita contagione polluerunt, & postea in abruptum conscientie desperatione perducti de illicitis complexibus liberè filios procrearint, à monasteriorum cœtu & Ecclesiarum conuentibus eliminandos esse mandauit, ut in suis ergastulis retrusi * purgatorio possint poenitudinis igne decoqui, ut eis saltem ad mortem solius misericordie

cordiæ intuitu per communionis gratiam possit indulgentia subueniri.

DE sacerdotibus verò atque Leuitis, qui post longa consecra-<sup>82. dist. 6. plu-
rimos.</sup> tionis suæ tempora, tam de propriis coniugiis, quàm de turpi coitu sobolem procrearint, & crimen suum defendunt, quia in veteri testamento sacerdotibus ministris procreandi facultas legitur attributa, quia non ex alia vtrique nisi quàm ex tribu Leui quisquam ad DEI ministerium fuerat præceptus admitti, mandat, vt his, qui ignorantia lapsos se descent, hac conditione misericordia non negetur, vt sine vlllo honoris augmento, in hoc quo detecti sunt, quādiu vixerint, officio perseuerent, si tamen post hæc continentes sese studuerint exhibere. Illos verò, qui se illicita priuilegii excusatione defendere nituntur, omni Ecclesiastico honore Apostolica auctoritate spe futuræ adeptionis prohibita penitus priuat. Et quia licenter ac liberè inexploratæ vitæ homines, quibus etiam fuerant numerosa coniugia, ad præfatas dignitates, prout cuique fuerat libitum, aspirabant, quid de huiusmodi ab vniuersis Ecclesiis sit sequendum, quid vitandum, generali pronuntiatione decreuit, ita videlicet, vt qui à pueritia vsque ad tricesimum ætatis suæ annum probabiliter vixerit, vna tantum vxore contentus, & ea virgine, & cum illa benedicta à sacerdote, promoueri per singulos gradus mora præfiniti temporis poterit, si in singulis irreprehensibiliter vixit: illum verò clericum qui aut viduam aut certè secundam ^{Dist. 84. c.} coniugem duxerit, omni Ecclesiasticæ dignitatis priuilegio mox ^{quisquis} nudandum esse censuit, laica sibi tantum communionem concessa, quam ita demum poterit possidere, si nihil * præterea, propter ^{* postea} quod hanc perdat possideat. Fœminas verò ab omnibus clericis exclusit, nisi eas tantum, quas propter solas necessitudinum causas <sup>Dist. 81. c. fœ-
minas.</sup> habitare cum iisdem Synodus Nicæna permisit. Monachos autem, <sup>16. q. 1. c. mō-
nachos.</sup> quos morum grauitas, & vitæ ac fidei institutio sancta commendat, clericorum officiis aggregari concessit, temporibus præfixis, vel singulis gradibus seruatis.

ILLVD quoq; decreuit, vt sicut pœnitentiam agere cuiquam <sup>Dist. 50. c. il-
lud.</sup> clericorum non licet, ita & post pœnitentiam ac reconciliationem nulli vnquam liceat honorem clericatus adipisci, quia quamuis sint omnium peccatorum contagione mundati, nulla tamen debent gerendorum sacramentorum instrumenta suscipere, q̄ fuerāt vasa vitiorum. Sed quia in huiusmodi, cum reprehenduntur, sola i- ^{Dist. 50. c.} gnorantiæ excusatio solet obtēdi, hac conditione pœnitēdi cuilibet ^{quicunque.} digamo, & viduæ marito indebitè ad gradū quēlibet p̄moto veni-

am relaxat, vt omni spe promotionis filii adempta, in quo inuenitur ordine, perpetua stabilitate permaneat.

b. epist. 4. Prædictus Papa propter multas præsumptiuas causas, quæ suis temporibus emerferant, decretalem^b epistolam Africanis Episcopis destinavit, in qua præcepit, vt nemo extra conscientiam sedis Apostolicæ, hoc est, Primatis, audeat Episcopum ordinare, quia integrum dicit esse iudicium, quod plurimorum sententia consequatur. *Dist. 64. c. ex tra.* ITEM ne vnus Episcopus Episcopum ordinare præsumat propter arrogantiam, ne furtiuum beneficium præstitum videatur, quia & in Nicæna Synodo hoc definitum esse constat. *Syn. Nic. c. 4.* ITEM, si quis post remissionem peccatorum cingulum militiæ secularis habuerit, ad clerum admitti non debet. Similiter, vt clericus mulierem viduam non ducat vxorem præcepit. Iterum, vt laicus, qui duxerit viduam, non admittatur ad clerum. ITEM, vt de aliena Ecclesia ordinare clericum nullus vsurpet, vel ab Ecclesia abiectum suscipiat, & venientes à Nouatianis, & Montensibus per manus impositionem suscipiantur, eò quod rebaptizati sint. Præterea, in eadem monuit & suasit, ne sacerdotes & Leuitæ, cum vxoribus suis coeant, quia in ministerio ministri cottidianis necessitatibus occupantur, & qui in carne sunt, Deo placere non possunt.

c. epist. 3. IDEM sanctæ memoriæ prædictus Papa aliam decretalem^c epistolam scripsit orthodoxis, per diuersas prouincias degentibus, in qua, quia multa contra Ecclesiasticum canonem præsumebantur, præcepit, & monuit, vt indignus, & non diligenter examinatus, non efficiatur Episcopus, & ne sacerdotium detur illis quorum fides, baptismus, & vita nescitur, & ne neophyti siue laici inconsideratè diaconi aut presbyteri ordinentur, cum dicat Apostolus: *2. Tim. 3.* Manus nemini citò imposueris.

c. epist. 2. ITEM prænominatus Papa aliam Italicis Episcopis scripsit^d epistolam, in qua se eis Iouinianum Epicurum, sociosq; eius damnasse notificat, qui virginitatis præmium adnihilabant, & ieiunia condemnabant.

XLI.

S. ANASTASIVS.

ACCCXCVIII.

ANASTASIVS, natione Romanus, ex patre Maximo, sedit annos 3. dies 10. Hic ordinavit Episcopos 11. presbyteros 9. diaconos 5. Hic Germaniæ & Burgundiæ regionis Episcopis epistolam

stolam scripsit, in qua eorum consultis ratione certa respondet, videlicet Apostolica auctoritate mandat, & prohibet, ne cum in Ecclesia sancta Euangelia recitantur, sacerdotes & ceteri sedere presumant, sed venerabiliter curui dominica verba intentè audiant, & fideliter adorent. Similiter prohibet transmarinum hominem ad honorem clericatus admitti, nisi quinq; aut eo amplius Episcoporum chirographis designatum, quia multa per subreptionem euenire solent, ideò & hæc summo opere cauenda sunt. ITEM Manichæos, qui tunc erant, non recipiendos, nec cum eis vllatenus participandum esse mandat, priusquam ad rectam conuertantur fidem. Hic obiit 5. Kalend. Maii.

De cons. dist. 2. c. apostolica. Dist. 98. c. transmarinos.

XLII.

S. INNOCENTIVS.

A. CCCII.

INNOCENTIVS, natione Albanus, ex patre Innocentio, sedit annos 15. menses 2. dies 21. Hic decretalem^a epistolam Decentio Eugubino Episcopo scripsit, in qua eum de multis consulentem catholicè instruit, ita incipiens. *Si instituta Ecclesiastica, ita vt à beatis Apostolis sunt tradita, integra vellent seruare domini sacerdotes, nulla diuersitas, nulla varietas in ipsis ordinibus & consecrationibus haberetur. Sed dum unusquisq;, non quod traditum, sed quod sibi visum fuit hoc existimat esse tenendum, inde diuersa in diuersis locis vel Ecclesiis, aut teneri, aut celebrari videntur, ac fit scandalum populis. Qui dum nesciunt traditiones antiquas humana presumptione corruptas, putant sibi, aut * Ecclesiis non conuenire, aut ab Apostolis, vel Apostolicis viris contrarietatem inductam. Propter hoc oportet omnes sequi quod Romana Ecclesia custodit, à qua eos principium accepisse non est ambiguum.* Ostendit igitur quid in singulis, vnde eum consuluerunt, facere debeant. Videlicet mand^{1.}at pacem post confecta mysteria dandam esse, vt per hoc constet populum ad omnia, quæ in mysteriis aguntur præbuisse consensum. Item præcepit, vt prius oblationes in Missa commendentur, postea verò eorum nomina, quorum oblationes sunt, recitentur. Item de consignandis infantibus, dicit manifestum esse non ab alio, quàm ab Episcopo fieri licere, quia licet presbyteri sint sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent.

^a epist. 1.^{*} Ecclesias.^{1.} De cons. dist. 2. c. pacem.^{3.} De cons. dist. 4. c. presbyteros.^{de cons. dist. 3. c. sabbatho.}

Sabbatho verò esse ieiunandum ratione euidenti demonstrat, quia si sexta feria propter passionem Domini ieiunamus, sabbathū prætermittere nō debemus, quia inter tristitiam passionis & letitiā resurrectionis videtur inclusum: & Apostolos cōstat biduo isto

in mœtore fuisse, quod non est dubium, & in tantum eos ieiunasse biduo memorato, vt traditio Ecclesiæ habeat isto biduo Sacramenta penitus non celebrari. Quæ forma vtique per singulas est tenenda hebdomadas propter id, quod memoratio diei illius semper est celebranda. Quod si putatur semel & vno sabbatho ieiunandum, ergo & Dominica & quinta feria semel in Pascha vtique erit celebranda. De fermento autem, quod à Papa confectum Romæ per titulos Dominica die per acolythos mittebatur, quia ipsa die presbyteri propter plebem sibi creditam cum ipso conuenire non poterant, diem alibi per parrochias non esse faciendum, quia sacramenta non longè sunt portanda. De his verò baptizatis, qui postea dæmonio, aut vitio aliquo, aut peccato interueniente arripiuntur, dicit, nec à presbytero, nec à diacono debere nec posse consignari, nisi Episcopus præceperit, quia manus imponendæ nõ sunt, nisi Episcopus auctoritatem dederit id efficiendi, propterea, quia longè positus difficulter sæpe ad Episcopum deduci potest.

7.
De cons. dist.
3. c. de pœni-
tentibus.

Iac. 5.

Dist. 95. c. il-
lud.

Epist. 2.

Dist. 64. c. ex-
tra.

DE pœnitentibus autem, qui ex grauioribus commissis, siue ex leuioribus pœnitentiam gerunt, iuxta Romanæ Ecclesiæ cõsuetudinem quinta feria ante Pascha remittendum eis esse demonstrat, si nulla iuterueniat ægritudo. Si verò quis ægritudinem inciderit, & vsque ad desperationem deuenerit, ei est ante tempus Paschæ relaxandum, ne de hoc seculo absque communione discedat. DE hoc verò, quod in epistola Iacobi legitur. Infirmatur quis in vobis, &c. dicit non esse dubium de ægrotantibus fidelibus accipiendum esse & intelligendum, qui sancto oleo Chrismatis perungi possunt, quo ab Episcopo consecrato, non solum sacerdotibus, sed omnibus vti Christianis licet in sua suorumq; necessitate, & quod presbyteris licere non est dubium, Episcopis esse licitum, non est ambiguum. Sed de presbyteris idcirco dictum est, quia Episcopi occupationibus aliis impediti ad omnes languidos ire non possunt. Ad quos autem volunt ire & vngere, licenter possunt. Pœnitentibus tamen illud infundi non potest, quia genus est sacramenti. Nam quibus reliqua sacramenta negantur, quomodo vnum genus putatur posse concedi?

ITEM præscriptus Papa aliam Victricio Rothomagensi Episcopo scripsit Epistolam propter quosdam, qui eo in tempore ignorantia vel desidia non tenebant Ecclesiasticam disciplinam, & plurima non præsumenda præsumebant: in qua mandat & præcipit, ne extra Metropolitani Episcopi conscientiam vllus audeat ordinare Episcopum. Integrum enim est iudicium, quod plurimorum sen-

rum sententiis confirmatur. Nec vnus Episcopus præsumat ordinare Episcopum, ne furtiuum beneficium præstitum videatur. Hoc & à Nicæna Synodo constitutum, atque definitum. **ITEM**, si quis post remissionem peccatorum cingulum militiæ sæcularis habuerit, ad clericatum admitti prohibuit. **ITEM** præcepit, vt si fortè causæ vel contentiones inter clericos, tam superioris, quam inferioris ordinis exortæ fuerint, iuxta Nicænam Synodum congregatis eiusdem prouinciæ Episcopis iurgium terminetur, nec sine præiudicio Romanæ Ecclesiæ alicui liceat relictis his sacerdotibus, qui in eadem prouincia Ecclesiam Dei nutu gubernant, ad alias conuolare prouincias. Quod si quis fortè præsumperit, eum ab officio clericatus submoueri, & iniuriarum reum ab omnibus iudicari iussit. Si autem maiores causæ in medio fuerint deuolutæ ad sedem Apostolicam, sicut Synodus statuit, post Episcopale iudicium referendas eas esse mandauit.

ITEM in eadem sanciuir, sicut & Siricius fecerat, vt clericus viduam mulierem non ducat vxorem, ne hoc præiudicio impeditus ad sacerdotium peruenire non possit. Item, vt laicus, qui ante baptismum, seu postea, mulierem viduam duxit vxorem, ne post ea admittatur ad clerum præcepit, quia eodem vitio videtur exclusus. In baptismo enim peccata dimittuntur, non tamen acceptæ vxoris consortium relaxatur. **ITEM**, ne is qui secundam ducit vxorem, clericus fiat, quia scriptum est. Vnius vxoris virum. & iterum. Sacerdotes mei semel nubant. Item, vt de aliena Ecclesia clericum ordinare nullus vsurpet, nisi eius Episcopus precibus exoratus concedat. Hoc etiam Synodus Nicæna constituit, vt abiectum ab altero clericum altera Ecclesia non recipiat. Item vt venientes à Nouatianis, vel Montensibus, per manus impositionem suscipiantur, quia, licet ab hæreticis, in Christi tamen nomine sunt baptizati, præter eos, qui à nobis ad illos transfuentes baptizati sunt. Hi, si resipiscentes ad nos redierint, sub longa pœnitentiæ satisfactione admittendi sunt.

ITEM, omninò seruari iubet, vt sacerdotes & Leuitæ cum vxoribus suis non coëant, quia si sacerdos, cui orandi & sacrificandi iure officium est, carnali concupiscentia fuerit contaminatus, quo pudore sacrificare vsurpabit, aut qua conscientia, quo merito exaudiri se posse credit, cum dictum sit, Omnia munda mundis: coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundū. De monachis autem, qui ad clericatus ordinem peruenerint, iubet, non debere eos à priori proposito deuiare, quia sicut in monasterio fuit, & quod

11. diu seruauit, modo in meliori gradu positus non debet amittere. *Dist. 51. c. frequenter.* Item mandat, vt ex curialibus, id est, qui aliquibus publicis functionibus occupati, iure ad curiam retrahi possunt, ad clericatum admittantur. De Virginibus velatis, si postea publicè nupserint, vel clanculò corruptę fuerint, mandauit non admittendas esse ad agendam pœnitentiam, nisi hi, quibus se iunxerant, de mundo recesserint, quia iam de laicis adulteris hæc forma seruatur. Sententia autem ista valdè seuera, & timenda nimis quam multorum casu nostris temporibus necessariò mitigari oportuit, alioquin multi salubris pœnitentię solatio destituti impœnitenti corde vitam finirent. His autem virginibus, quæ nondum velatę sunt, sed in virginitatis tamen proposito se permanere simulauerunt, si fortè nupserint, aliquanto tempore pœnitentiam agendam esse dicit, quia sponsio earum à Domino tenebatur: quia si viduę, quę à viduitatis proposito discesserunt iuxta Apostolum damnationem habent, quia primam fidem irritam fecerunt, quanto magis virgines, quæ prioris promissionis fidem frangere conatę sunt.

Item prænominatus Papa aliam scripsit epistolam Exuperio Tholosano Episcopo, in qua ei referibit illos diaconos, aut presbyteros, quos esse incontinentes filii generati prodiderunt, omni honore Ecclesiastico esse priuandos, sicut & Siricius Papa fecerat, nec ad aliquod tale ministerium admittendos esse, quod sola continentia oportet impleri. His autem, qui omni tempore incontinentię voluptatibus dediti tantum in extremo vitę suę pœnitentiam simul & reconciliationem communionis exposcunt: quamuis iuxta priorem consuetudinem pœnitentia quidem concederetur, sed communio negaretur, cum pœnitentia communionem tribui iussit, vt vel in supremis permittente Salvatore nostro à perpetuo exitio vindicentur.

De his verò, qui aut tormenta sola exercent, aut etiam capitalem sententiam proferunt, respondet, nihil à maioribus diffinitum esse, ideò quia meminerant has potestates fuisse à Deo concessas, & propter vindictam noxiorum gladium fuisse permissum, & Dei ministrum datum esse in huiusmodi vindicem, & ita se tenere, sicut vsque ad ipsum seruatum est, ne aut disciplinam euertat, aut contra auctoritatem Domini videatur venire. Viros autem cum vxoribus adulteris non conuenire, sicut & ipsę cum ipsis faciunt, si ipsi adulterium committant, non alia de causâ fieri dicit, nisi quia latentia peccata non habent vindictam. Non enim mulieres viros suos facilè de adulterio, sicut viri mulieres accusant: idcirco

circò virorum latente commisso, non facillè quisquam eorum ex suspicionibus summouetur: submouebitur autem, si eius flagitium fuerit detectum. Sed quamuis par sit causa, interdum tamen probatione cessante vindictę ratio conquiescit. Illum verò, qui preces dicit, & alicuius mortem vel sanguinem de reatu à Principibus poscit, immunè esse dicit, ideo quia Principes nunquā sine cognitione concedunt, sed ad iudices commissa ipsa vel crimina semper remittunt, vt cognita causa vindicentur. Quæ cum quæritori fuerint delegata, aut absolutio, aut damnatio pro negotii qualitate proferitur, & dum legū in improbos exercetur auctoritas, erit dictator immunis. Illos verò, qui interueniente repudio, alii se matrimonio copularint, affirmat sine dubio in vtraq; parte adulteros esse, quia quamuis coniugium desolatum, vel dissolutum esse videatur, non possunt tamen adulteri non videri, qui vxore viuente ad aliam copulam festinarunt, in tantum, vt etiam hæ personæ, quibus tales coniunctæ sunt, commississe videantur adulterium.

ITEM Felici Nuceriano Episcopo prænominatus Papa aliam scripsit decretalem^d epistolam, in qua ei de indigentia clericorum querimoniam facienti, cum aliquos^{*} murcos, aliquos digamos habere diceret; respōdet illum, qui volens partem digiti sui absciderit, iuxta canones non posse admitti ad clerum: illum verò, cui aliquo casu contigit, & clericum fieri posse, & inuentum abiici non posse asseruit, quia in illo voluntas est iudicata, in isto verò casus veniā meruit. Digamos autem, sicut & superius scriptum est, omninò abiiciendos esse mandauit. Laicos autem illos, ad clericatus sortē posse admitti non vetuit, qui sic se post baptismum instituerunt, vt eorum opinio in nullo vacillet, & clericis ac monachis adhæserint, & concubinam aut pellicem non nouerint, & in bonis operib. vigilarent. Illos verò, qui militiæ seruierunt, aut in secularibus causis agendis versati sunt, aut administrarunt, assumendos esse prohibuit.

IDEM prædictus Papa in illa^e epistola, quam Maximo & Severo Episcopis destinauit, iubet presbyteros illos, qui in presbyterio filios procreasse dicuntur, debere in medio collocari, discussisque obiectionibus, quæ ipsis presbyteris impinguntur, si conuinci poterunt, à sacerdotali officio remoueri, quia qui sancti non sunt, sancta tractare non possunt. Laudat etiam in eadem laicum, qui à talibus Ecclesiam pollui non patitur.

Idem sæpèdictus Pontifex in^f epistola, quam Apulis Episcopis, Macedonio videlicet & Marino scripsit, præcepit, si constiterit clericum pro suis criminibus egisse pœnitentiam, ab omni

clericatus officio remouendum, ita scilicet, si post pœnitentiam ad maiorem gradum tendere nititur. Et in eadem arguit Episcopos, qui dum aut amicis, aut obsequentibus gratiam præstare nituntur, religionem violant, ordinesq; corrumpunt, & sic euenit, vt indigni quiq; honores suscipiant Ecclesiasticos, & admittantur ad clerum, qui nec inter laicos dignum locum habere merentur.

^g epist. 7.

35. q. 9. c. gra-
ue.

* grauius &
sine pœnit.

^h epist. 3.

ITEM in ^s epistola, quam Episcopis per Macedoniam constitutis scripsit, dicit. *Non oportet graue videri cuiuscunq; iudicium retractari, quia veritas exagitata sæpius magis splendescit in luce, & perniciēs reuoluitur in iudicium* * *acrius pœnitentia condemnatur, & fructus diuinus est, iustitiam sæpius recenseri.*

ITEM in illa ^h, quam Florentino Tiburtinensi Episcopo misit, mandat terminos à Patribus cōstitutos transiri non oportere, quia nefas est, si quod alter semper possederit, alter inuadat, quod prædictum Episcopum memorat fecisse, quia alterius parrochiam inuaserat.

ⁱ epist. 9.

34. q. 1. c. 2. c.
cum in.

ITEM in epistola ⁱ Probo Episcopo directā, iubet mulierem de captiuitate reuersam, marito, qui iam aliud inierat coniugium restitui: quia fide catholica suffragante illud statuit esse coniugium, quod erat primitus gratia diuina fundatum, conuentumq; mulieris secundæ priore superstite, nec diuortio eiectam nullo modo posse esse legitimam.

^k epist. 12.

ITEM, in illa ^k, quam Aurelio Carthaginienſi Episcopo scripsit, quantum doleat, se non posse exprimere, dicit, quod Ecclesiā, & præcipuè Episcopos, tanta indignitate & molestia tractari legat & audiat, dum facile manus imponuntur, dum negligenter sacerdotes summus eligitur, & clerici Ecclesiasticorum dogmatum regula nutriti vel honorati inter altaria Christi respuuntur, quasi nefas sit ad primatum venire per ordinem. Nam cum laici & monachi vndecunq; abruptè ad tanti sacerdotii collegium assumuntur, videntur & illi contemni, de quibus oportuerat eligi, & isti malè intromitti, qui præter ordinem irrumpunt potius, quàm eligantur.

^l epist. 8.

ITEM idem supradictus Papa Alexandro Antiocheno Episcopo scripsit, & mandat, vt si vna prouincia imperiali iudicio diiudicatur, Metropolitanus tamen Episcopus secundum pristinum morem prouinciarum solummodò numeretur. Item in eadem eidem præcepit, ne ipse Arrianorum clericos cū sacerdotii, aut ministerii cuiuspiam dignitate suscipiat; quoniam quamuis baptisma eorum ratum esse permittatur, non Spiritum sanctum tamen eos habere cum illo baptismo illisque mysteriis arbitramur; nec eius plenitudi-

nitudinem dare possunt, quæ maximè in ordinationibus operatur.

ITEM Martiano Episcopo per^m epistolam iussit, quatenus eos^m *epist. 21.* clericos in communionem suscipiat, quos Bonosus, antequam damnaretur, ordinasse cognoscitur.

ITEM scribit^a vniuersis Episcopis in Toletana Synodo con-^a *epist. 24.* stitutis, & dicit, quod de ordinationibus ab Hispaniæ Episcopis illicitè factis fuerat aliquid secundum maiorum traditionem statuendum, nisi perpenderet inde in Ecclesiis quamplurimas perturbationes mouendas. Et enumeratis illis, quæ illicitè gesta esse cognouerat, subiungit ita. *Quæ si singula discutienda mandemus, non modicos motus aut scandala Hispaniensibus prouinciis, quibus mederi cupimus, de studio emendationis inducemus. Idcirco remittenda hæc potius putamus. Sed prouidendum esse mandauit, ne deinceps talia committantur.*

XLIII.

S. ZOSIMVS.

A. ccccxvii.

ZOSIMVS, natione Græcus, ex patre Abramio, sedit annum 1. menses 3. dies 11. Hic ordinauit Episcopos 8. presbyteros 10. diaconos 3. Solutus est. a. de ergastulo corporis 8. Kalend. Ianuarii. *a. epist. 1.* Hic^a epistolam * Hesitio Salonitano Episcopo scripsit, in qua de * *Hesychio.* monachis, quorum solitudo quauis frequentia maior est, & de laicis ad Episcopum festinantibus præcepit, ne quis eorum contra *Dist. 36. c. qui Ecclesiasticis.* Patrum præcepta, qui Ecclesiasticis disciplinis per ordinem non *Dist. 59. c. qui Ecclesiasticis.* fuisset imbutus, & temporis approbatione diuinis stipendiis est eruditus, vllatenus ad sumum Ecclesiæ sacerdotiū aspirare præsumeret, & non solum in eo ambitio inefficax haberetur, verum & in ordinatores eius, vt carerent eo ordine, quem ordinem contra præcepta Patrum crediderant præsumendum.

XLIV.

S. BONIFACIVS.

A. ccccix.

BONIFACIVS, natione Romanus, ex patre Iocundo presbytero, sedit annos 3. menses 8. dies 7. Hic in contentione vna die cū Eulalio ordinatur. Et fuit ista dissensio in clero menses 7. & dies 15 Eulalius verò ordinatur in Ecclesia Constantiniana, Bonifacius in basilica Iulii. Placidia autē Augusta Rauennæ residens cū filio suo Augusto Valentiniano, audiens hoc, quod Romæ factum fuerat, Honorio Augusto Mediolani sedenti notificauit. Vnde vterq; missa imperiali auctoritate ambos de vrbe expelli iusserunt. Sed postea

G 3

Eulalius

Eulalius omnino expulsus est, & in Campaniam missus, ideo quia Sabbatho Paschæ contra edictum Imperatorum officiū Pontificis præsumpsit, eo quod ordinatus fuerat in basilica Constantiniana. Bonifacius verò consensu & præcepto Imperatorum in urbem est reuocatus, & in sede stabiliter constitutus. Hic ordinauit Episcopos 36. presbyteros 13. diaconos 3. Defunctus est autē 8. Kal. Nou.

^a epist. 2.

3. q. 9. c. decernimus.

^b in rescripto ad 1. ep. Bonifacii.

Hic Gallicanis Episcopis ^a epistolam direxit, in qua iubet pro Maximo Episcopo, qui à Valentinæ urbis clericis accusatus multotiens iudicium subterfugerat, intra prouinciam Synodum aggregandam: ut si ille adesse voluerit præsens, si confidit, ad obiecta respondet, si adesse neglexerit dilationem sententiæ de absentia nō lucretur, quia manifestum est confiteri eum de crimine, qui indulto & totiens delegato iudicio purgādi se voluntate non utetur. Prædicti Papæ temporibus, ipso consentiente & laudante, Honorius Augustus de constitutione Romani Pontificis, ut sine ambitione fieret, ita ^b instituit, dicens. *Deniq, prædicante beatitudine tua id ad cunctorum clericorū notitiam volumus peruenire, ut si quid forte religioni tuæ, quod non optamus, humana sorte contigerit, sciant omnes ab ambitionibus esse cessandum; & si duo contra fas temeritate certante fuerint ordinati, nullum ex his futurum penitus sacerdotem, sed illū solum in sede Apostolica permansurū, quem ex numero clericorū noua ordinatione diuinū iudicium, & vniuersitatis cōsensus elegerit.* Hic etiā constituit, ut nulla femina aut monacha palam sacratam cōtingeret, aut lauaret, aut incensum per Ecclesiam, nisi ministri, portaret. Prohibuit etiam, ne seruus, aut curiæ obnoxius clericus fieret.

XLV.

S. CÆLESTINVS.

A. ccccxxiii

^a epist. 1.

CÆLESTINVS, natione Romanus, ex patre Prisco, sedit annos 8. menses 10. dies 17. Hic ordinauit Episcopos 46. presbyteros 32. diaconos 12. migravit autem ad Christum 8. Idus April. Hic Gallicanis Episcopis ^a epistolam direxit, in qua monet eos, ut presbyteros illos, qui indisciplinatas quæstiones in medium afferebāt & veritati aduersantia prædicabant, & Ecclesiarum dissensionī studebant, corripiant, & non patiantur eos habere liberum pro voluntate sermonem, quia non debet discipulus ad Doctorem iniuriam sibi vindicare doctrinam. Idem dicit, ut Episcopi prædictos presbyteros talia eloqui non permittant, *quia in talibus causis non caret taciturnitas suspitione, quia occurreret veritas, si falsitas displiceret. Merito namque, inquit, causa nos respicit, si silentio faueamus errori.*

Item Episcopis per Viennensem & Norbanensem prouinciā

con-

constitutis aliam destinavit ^b epistolam, in qua mandat ne ultra ^b epist. 2.
 quoslibet illum morem patiantur seruare, videlicet, vt credentes
 se sanctæ scripturæ fidem non per Spiritum, sed per litteram com-
 pleturos stent in Ecclesia pallio amicti, & lumbos accincti, sicut lu-
 cernas ardentes cum baculo in manibus non tenent: rudes enim
 fidelium mentes ad talia non debent induci. Item in eadem iubet
 ne alicui in vltimo postulanti pœnitentia denegetur, quia vera ^{26. q. 6. c. agno-}
 ad Dominum conuersio in vltimis positorum mente potius est ex- ^{uimus.}
 istimanda quàm tempore, hoc asserente propheta. Cum conuersus ^{Ezech. 33.}
 ingemueris saluus eris. Item prohibet, ne quemlibet, qui Ecclesia- ^{Dist. 59. c. or-}
 sticis gradibus per ordinem non fuit initiatus, ad Episcopatus offi- ^{dinatos.}
 cium peruenire patiatur, nec illum, qui virginum incestu pollutus
 esse asseritur, & qui talem ordinauerit dignitatē Episcopatus, sic-
 ut & ipse ordinatus, non obtinebit. Item iubet, vt vnaquæq; pro-
 uincia suo Metropolitano sit contenta, & vnusquisq; contentus si-
 bi concessis limitibus in alterius prouincia nihil præsumat: nec e- ^{Dist. 61. c. nec e-}
 meritis in suis Ecclesiis peregrini & extranei præponantur ad exclu- ^{meritis. & c.}
 sionem eorū, qui benè de suorum ciuium testimonio merentur. Item ^{nullus.}
 iubet, vt nullus inuitis detur Episcopus, nisi cleri & plebis & ordinis
 consensus, & desiderium inquiratur, tunc alter de altera eligatur
 Ecclesia, si de ciuitatis ipsius clericis, cui est Episcopus ordinandus,
 nullus dignus, (quod euenire nō credimus) potuerit inueniri. *Primum*
n. illi reprobandi sunt, vt aliqui de alienis clericis merito præferantur, habeatq;
vnusquisq; suæ militia fructū in Ecclesia, in qua suā per officia omnia trāsegit
etate. Sit facultas clericis renitēdi, si se viderint prægrauari, & quos sibi in-
geri ex transuerso cognouerint, nō timeat refutare. In eadē etiā iu-
bet, vt ab illicitis abstineatur ordinationib. ita dicens, Nullus ex laicis,
nullus digamus, nullus qui sit aut fuerit vidua maritus ordinetur, sed irrepre-
hensibilis, & qualem elegit Apostolus. Et inferius dicit. Et si quæ sunt fa-
ctæ ordinationes illicitæ, remoueantur, quoniam stare non possunt, nec discuf-
sionem nostram subterfugere.

Item prædictus Papa vniuersis Episcopis per Apuliam &
 Calabriam constitutis ^c epistolam destinavit, in qua præcepit, ne vl- ^c epist. 3.
 li sacerdoti suos canones liceat ignorare, nec quicquam facere, ^{Dist. 38. c. nulli}
 quod Patrum possit regulis obuiare. Item, ne quis laicum ad
 ordinem clericatus admittat. Item, quod populus sit docendus, ^{Dist. 62. c. do-}
 non sequendus, eosq; si nesciunt, quid liceat, quid uē non, nos com- ^{cendus.}
 monere, nec his consensum præbere debemus. *Quisquis verò conatus*
fuerit tentare prohibita, sentiet censuram sedis Apostolicæ minime de futuram:
Quem enim sola admonitionis auctoritate non corrigimus, necesse est, vt per
seueritatem congruentem regulis vindicemus.

*Vide tom. 1.
Concil. pag.
703.*

SIXTVS tertius, natione Romanus, ex patre Sixto, sedit annos 8. menses 8. dies 19. Hic ordinavit Episcopos 52. presbyteros 18. diaconos 12. Hic quia Epiphanium quendam nobilem, quem Bassus ex consul ingenuitate & prædiis propriis priuare nitebatur, apud Valentinianum Augustum adeo iuuit, ut vtrumque eius munitus chirographo retineret, à prædicto Basso & Mariniano, cui prædictus Pontifex prædium negauerat, quod Crescentius in Sicilia Romanæ Ecclesiæ dederat, apud Augustum Valentinianum accusatus, quod Chrysogonam quandam consecratam stuprasset: & tantum inde Augustus & mater eius accensi sunt, ut à supradicti Pontificis communione & magna pars populi cum eis se suspenderent. Quapropter Valentinianus Augustus prædicti Pontificis auctoritate Synodum congregari iussit, in qua, licet aliter euadere posset, fugere volens suspicionem, coram quinquaginta sex Episcopis se expurgauit. Nec ideo se expurgauit, sed ut aliis per hoc, qui noluerint, formam & exemplum daret, cum ex scripto & ordine Synodali constet illum debere crimen probare, qui obiicit, & qui non probanda detulerit, iacturam se sustinere intelligat. Bassus vero à prædicta Synodo est damnatus, & à Valentiniano Augusto præscriptus.

** epist. 1.*

*Vide tom. 1.
Concil. pag.
705.*

Hic Orientalibus Episcopis direxit ^a epistolam, in qua eis rescribit, à quo & qualiter prædictum iurgium contra eum sit excitatum, & quo & quali fine sit terminatum, adiiciens in eadem epistola multa, quibus Episcopi de reliquo muniti iniustas oppositiones, & malignorum accusationes securè reiicere valeant: quæ idcirco hic non inserimus, quia superius eadem persæpè adnotata esse meminimus. Prædicti Papæ temporibus erat Hierosolymæ quidam Episcopus, nomine Polychronius, qui imprudentia senectutis in superbiam ductus se vniuersalem Pontificem esse affirmabat, qui clericos de quacunque prouincia ad se venientes inconsideratè, & non sine precio Leuitas & sacerdotes ordinabat. nec Episcopum quemlibet absque digno munere consecrabat: & si ad Ecclesiam illius regionis rogaretur consecrandam non dabat auctoritatis suæ faculam, nisi decem auri libras accepisset in remunerationem. Vnde Sixtus Papa Romæ Synodum 8. Episcoporum congregauit, & Euphemium Episcopum, qui Polychronium de prædictis infama-

uerat,

uerat, vt eadem coram omnibus fateretur, introduxit. Quo facto, tres Episcopos, totidemque presbyteros, & duos diaconos electos, Hierosolymam miserunt. Qui congregatis illius regionis *Episco- *76.
pis, & introductis 40. testibus, qui iuxta Euphemij accusationem omnia comprobarunt vera esse de Polychronio, ipsum Polychronium damnarunt, & Euphemium etiam, ideo, quia ipse Pontificem suum accusauerat, qui eum consecrauerat. Sed Polychronius postea propter compassionem & eleemosynam, quam ciuibus suis obsessis erogauerat, reuocatus & restitutus est à Sixto in pristinam sedem.

XLVII.

S. LEO. I.

A. ccccxl.

LEO natione Tuscus, ex patre Quintiano, sedit annos 21. mensem 1. dies 13. Hic ordinauit *195. Episcopos, presbyteros autem 81. diaconos 31. Hic feliciter obiit 4. Idus April. Hic a epistolam destinauit vniuersis Episcopis per Campaniam, & in vniuersis prouinciis constitutis, in qua multa prohibuit, quæ & antecessores suos prohibuisse sæpe supra meminimus. Videlicet præcepit, ne illi, qui à Dominis suis libertatem consequi minimè potuerunt, & qui etiam originali alicui conditioni alligati sunt, ad sacerdotii fastigium non prouehantur, nisi forte eorum petitio aut voluntas accesserit, qui aliquid in eos sibi vendicant potestatis. Iubet etiam Apostolicæ sedis auctoritate ab Ecclesiasticis officiis, & sacerdotali nomine arceri, si qui ex viduarum maritis, aut quibus fuerint numerosa coniugia sunt admissi. Decernit acriter vindicandum esse in eos clericos, qui vsurariam pecuniam exercent, & in fœnore ditescere quærunt: commonens etiam illud, vt sicut non suo, ita non ex alieno nomine aliquis clericorum eiicere fœnus attentet, quia indecens est crimen suum commodis alienis impendere.

ITEM in alia^b, quam vniuersis Italiae Episcopis scripsit, vt diligenter Manichæos studeant circumquaque inuestigare, & à plebibus sibi commissis separare mandauit. Scripsit etiam omnibus Episcopis^c per Siciliam constitutis epistolam, in qua arguit eos, qui in sacramento illo, quod inter cætera Ecclesiæ sacramenta principale est, id est, in Baptismo à Romanæ Ecclesiæ consuetudine discrepabant, ita vt baptismi sacramentum numerosius in die Epiphaniæ, quàm in Paschali tempore celebrarent, nullam differentiationem credentes esse inter diem, qua Christus adoratur à Magis, & diem,

H

diem,

*De conf. d. 4.
c. propriè. & c.
si quis.*

diem, qua ipse resurrexit à mortuis, cum propriè in morte crucifixi, & in resurrectione mortui potètia baptismatis nouam creaturam condidit ex veteri, & in renascentibus, & mors Christi operetur & vita. Trina enim submersio triduanam Christi sepulturam imitatur, & ab aquis eleuatio resurgens est instar de sepulchro. Ipsa ergo qualitas docet celebrandæ generaliter gratiæ diem legitimū eum esse, in quo orta est & virtus muneris & species actionis. Additur autem sanè huic obseruantie etiam Pentecostes aduentu Spiritus sancti sacra sollemnitas: quæ de Paschalis festi pèdet articulo. Alios verò dies huic obseruantie miscendo esse prohibuit.

*De conf. d. 4.
c. duo tēpora.*

*c. epist. 3.
1. q. 7. c. salu-
berrimum.
1. q. 1. c. omnis.*

SCRIPSIT idem prædictus Papa Ianuario Aquilegiensi Episcopo epistolam ^c in qua eum commonet, ne presbyteri siue diaconi, vel subdiaconi, aut cuiuslibet ordinis clerici, qui ad Catholicam fidem, quam iam pridem amiserant, rursus reuerti ambiunt, in Catholicam communionem recipiantur, priusquam errores suos, & ipsos auctores erroris à se damnari sine vlla ambiguitate fateantur, quia inferiorum ordinum culpæ ad nullos magis referenda sunt, quàm ad desides negligentesque Rectores, qui multam sæpe nutriunt pestilentiam, dum necessariam dissimulant adhibere medicinam.

*c. epist. 90.
Eccl. 7.*

ITEM ad Rustici Narbonensis Episcopi consultationes respondens, ^d Epistolam scripsit, suadens ei, vt sanandis egris spiritua-lem adhibeat medicinam, & dicente Scriptura, Noli nimium esse iustus, mitius cum eis agas, qui zelo pudicitie modum videntur excessisse vindictæ, ne diabolus, qui decipit adulteros, de adulterii exultet vltoribus. Item, quia prædictus Episcopus nimia aduersitate turbatus, vacationem ab Episcopatus laboribus peroptabat, & vitam in silentio & otio degere magis, quàm in his, quæ sibi commissa fuerant, permanere dicebat, commonet eum prædictus Papa permanere in opere credito, & in labore percepto, & constanter tenere iustitiam, & benignè præstare clementiam. *Odio enim sunt habenda peccata, non homines. Corripiendi sunt tumidi, tolerandi infirmi, & quod in peccantibus seuerius castigari necesse est, non seuiantis plectendum est animo, sed medentis.* Item in eadem. Nulla ratio sinit, vt inter Episcopos habeantur, qui nec à clericis sunt electi, nec à plebibus sunt expetiti, nec à prouincialibus Episcopis cum Metropolitanis iudicio ^{*} constituti. Vnde, cum sæpe quaestio de male accepto honore nascatur, quis ambigat, nequaquam istis esse tribuendum, quod non docetur fuisse donatum? Si qui tamen clerici ab istis pseudoepiscopis in eis Ecclesiis ordinati sunt, quæ ad proprios Episcopos pertinebant, & ordinatio eorum cum consensu & iudicio præsidentium facta est, potest rata ha-

Dist. 36. c. odio.

*c. ap. 1.
Dist. 62. c.
nullus.
* consecrati.*

1. q. 1. c. si qui.

beri.

beri, ita ut in ipsis Ecclesiis perseverent. Aliter autem consecratio vana est habenda, quæ nec loco fundata est, nec auctoritate munita.

ITEM dicit, alienum esse à consuetudine Ecclesiastica, ut qui in presbyterali honore, aut diaconii gradu fuerint consecrati, hi pro crimine aliquo suo per manus impositionem remedium accipiant pœnitendi. Item eandem legem continentie dicit esse ministris altaris, quæ Episcopis atq; presbyteris. Item dicit, non omnem mulierem viro iunctam esse viri uxorem, quia nec omnis filius hæres est patris. Nuptiarum autem fœdera inter ingenuos dicit esse legitima, & inter æquales. & cum societas nuptiarum ita ab initio constituta sit, ut præter sexus coniunctionem haberet in se Christi & Ecclesiæ sacramenta, dubium non est eam mulierem non pertinere ad matrimonium, in qua docetur non fuisse nuptiale mysterium. Itaq; si quis filiam suam viro cuilibet concubinam habenti in matrimonium dederit, non ita accipiendum est, quasi coniugato eam dederit, nisi fortè illa prior mulier, & ingenua facta, & legitime dotata, & publicis nuptiis honestata videatur. Item, paterno arbitrio viris coniunctæ carent culpa, si mulieres, quæ prius à viris habebantur, in matrimonio non fuerint, quia aliud est nupta, aliud concubina. Item ancillam à thoro abiicere, & uxorem certæ ingenuitatis accipere non duplicatio coniugii est, sed profectus honestatis.

De his autem, qui in ægritudine pœnitentiam accipiunt, & cum conualuerint eam agere nolunt, dicit talium negligentiam sanè culpandam esse, sed non penitus desperandam, ut crebris cohortationibus incitati, quod necessario expetiuerunt, fideliter exequantur. De his autem, qui iam deficientes pœnitentiam accipiunt, & ante communionem moriantur, dicit ita. *Horum causa Dei iudicio reservanda est, in cuius manu fuit, ut talium obitus usq; ad communionis remedium non differretur. Nos autem, quibus viventibus non communicamus, mortuis communicare non possumus.* De his autem, qui nimio dolore perurgente rogant sibi dari pœnitentiam, & cum presbyter venit, daturus quod petebat, si dolor cessauerit, excusant, & nolunt accipere quod offertur, dicit. *Dissimulatio hæc potest non de contemptu esse re- medi, sed de metu grauius delinquendi, unde cum pœnitentia studiose petitur non negetur.* De his, qui pœnitentiam professi sunt, sed in foro litigare cœperint, sic dicit. *Aliud quidem est debita iusta reposcere, aliud propria perfectionis amore contemnere; sed illicitorum veniam postulantem, oportet etiam à multis licitis abstinere. Unde, si pœnitens habet causam, quam negligere fortè non debet, melius expetit Ecclesiasticum, quam forense iudicium.*

De his verò, qui in pœnitentia, vel postea negotiatur, subiungit dicentis. *Qualitas lucri negotiatur, aut excusat, aut arguit, quæ est & honestus quaestus qualitas.*

11. *Ibid. c. contra* & turpis. Veruntamen pœnitenti utilius est dispendia pati, quàm periculis ne-
rium. gotiationis obstringi, quia difficile est vendentis & eementis commercio nō in-
 2. Tim. 2. teruenire peccatū. contrarium enim est omnino Ecclesiasticis regulis, cum Pau-
 12. lus dicat. Nemo militans DEO implicat se negotiis secularibus. Vnde non est
 liber à laqueis diaboli, qui se militia mundana voluerit implicari. ILLOS, q
 in adolescentia, aut metu mortis, aut captiuitatis periculo pœnitē-
 tiam gesserunt, dicit rem venialem fecisse, si postea timore lapsus
 incontinentiæ vxoris copulam elegerunt. In quo tamen dicit, non
 se regulam constituere, sed, quid sit tolerabilius, æstimare, quia ni-
 hil magis congruit, qui pœnitentiam gessit, quàm castitas perseue-
 rans & mentis & corporis.

13. ITEM propositū monachi proprio arbitrio ac voluntate susce-
 20. q. 3. c. pro- ptū, non posse absq; peccato deferri, quia quod Deo quis vouit, de-
 positi. um. bet & reddere. Vnde, si relicta singularitatis professione ad militiā,
 Psal. 49. vel ad nuptias deuolutus est, publicę pœnitentię satisfactione pur-
 14. gandus est, si innocens sit militia, & honestum possit esse coniugi-
 20. q. 1. c. puel- um, electionem tamen meliorum deseruisse transmigratio est. Itē,
 la. puellæ quæ non parentum coactæ imperio, sed spontaneo iudicio
 virginitatis propositum atq; habitum susceperunt, si postea nupti-
 as eligunt, præuaricantur, etiam si nondum gratia consecrationis
 15. accessit. De his autem quæ iam consecratæ sunt, si postea nupse-
 rint, ambigi non potest, crimen magnum admitti, vbi & proposi-
 tum deseritur, & consecratio violatur.

16. DE paruulis à Christianis parentibus relictis, si nulla exstant
 De conf. d. 4. indicia, quibus baptizati esse intelligantur, ne manifestè pereant,
 c. si nulla. agendum est, vt renascantur, quia quod gestum non ostenditur, nō
 finit ratio, vt iteratum videatur. Similiter, si qui ab hostibus paruu-
 li capti sūt, & cū redierint, & ipsi, & ceteri de eorū baptisinate in-
 certitudinē hñt cōferendū eis videtur, q, collatū eē nescitur qā nō
 17. temeritas psūptionis interuenit vbi ē diligētia pietatis. ILLOS .a. q
 De conf. d. 4. aliunde veniunt, & baptizatos quidē se sciūt, sed cuius fidei essent,
 c. hi de quibus qui eos baptizarūt se nescire fatētur, dicit nō baptizādos esse, sed p
 18. manus impositionē Catholicis esse copulādos. Illi autē, qui paruuli
 baptizati, & agentilib. capti sunt, si reuerſi communionē petierint,
 possunt sola manus impositione purgari, si conuiuio solo gentiliū,
 & escis immolatiitiis vsi sunt. Si autē idola adorauerint, aut homici-
 diis, aut fornicationib. contaminati sint, ad communionē eos nisi
 per pœnitentiam publicam admitti non oportet.

I TEM Anastasio Thessalonicensi primati prædictus Papa ali-
 c. ep. st. 82. am scripsit epistolam. in qua eum primò arguit, quia Atticum Æ-
 gypti

gypti Metropolitanum iniuste afflixerat, & Ecclesiastico officio priuauerat, ideo, quia vocatus adesse distulerat, infirmitatis tantum excusationem obtinens, & praefectum Illyrici ad miseriae cumulum in eundem Atticum incitauerat, cum a sede Romana Episcopum deponere sibi commissum non fuerat, praedicto Papa ita attestante. *Vices enim nostras ita credidimus tuae caritati, ut in partem sis vocatus sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis.* Itaque quia modum mensurae suae exierat, quid seruare totius usurpationis amputato excessu debeat, per singula prudenter informat, ita dicens. *Igitur secundum sanctorum canones Metropolitanos Episcopos ius traditae sibi antiquitatis dignitatis intemeratum habere decernimus, ita ut a praestitutis regulis, nulla aut negligentia, aut praesumptione discedant.* De substituendis autem Episcopis hanc seruari iussit, ut nec laicus, nec neophytus, nec secundae coniugis maritus, aut qui viduam habeat, vel habuerit, Episcopus ordinetur: & cum de ipsius Episcopi electione tractabitur, ille omnibus proponetur, quem clericebique consensus concorditer postularit: ita, ut si forte in aliam personam partium se vota diuiserint, Metropolitanus iudicio is alteri praefertur, qui maioribus & studiis iuuatur, & meritis: tantum, ut nullus inuitis populis, & non petentibus ordinetur, ne ciuitas inuita Episcopum non optatum, aut contemnat, aut oderit, & fiat minus religiosa, quam conuenit, cui non licuerit habere, quem voluerit. Metropolitanus vero defuncto, cum in eius locum alius fuerit subrogatus, prouinciales Episcopi ad ciuitatem Metropolin conuenire debebunt, ut omnium clericorum, atque ciuium voluntate discussa ex presbyteris aut diaconis illius Ecclesiae optimus eligatur. Et iussit prouinciales de nomine Metropolitanus, & similiter Metropolitanus de persona cuiuslibet consecrandi Episcopi ad Primatis referre notitiam, ut ordinatio rite celebranda sua firmetur auctoritate. De Conciliis autem Episcoporum praecipit, sicut S. Patres salubriter ordinarunt, ut bis per annos singulos celebrentur. Item praecipit ut Episcopis, qui ciuitatis suae mediocritate despecta maiorem ambierit, & ad ipsam se contulerit, ab aliena pellatur cathedra, sed & carebit & propria. Item praecipit, ut ad exhibendam perfectae continentiae puritatem nec subdiaconis carnale connubium concedatur. Interdixit etiam, ne aliquis alienum clericum inuito ipsius Episcopo suscipiat, & non sollicitet, nisi id inter dantem & accipientem conuenerit.

Item beatus & discretissimus Papa Niceta Aquilegiensi Episcopo postulanti, epistolam destinauit, in qua pro inspectione temporalium necessitatum curatione adhibita deliberatione salubri mandauit,

Cap. 2.

25. q. 2. c. igitur.

3.

Dist. 32. c. omnium.

5.

Dist. 63. c. si for.

6.

Dist. 63. c. Metropolitano.

7.

Dist. 18. c. de Conciliis.

8.

7. q. 1. c. si quis.

9.

19. q. 2. c. alienum.

epist. 77.

Cap. 1.

§ 4. q. 1. c. 2.

c. cum per.

Prou. 19.

Mat. 19.

4.

6.

26. q. 7. c. tem
pora.

Epist. 85.

Dist. 61. c. mi-
ramur.

* regimen

1. q. 1. c. princi-
patus.

* perniciosus

1. q. 1. c. 25. q.
2. c. si qui.

Epist. 89.

dauit, vt mulieres, quę viris propriis captis, & in captiuitatē abductis, aliis interim nupserant, priorib. viris de captiuitate regressis, reddi debeant, quia scriptum est, q. mulier à Deo iungitur viro &, quod Deus iunxit, homo non separet. non tamen culpabilis iudicandus est, & tanquam alieni iuris peruasor habendus, qui personam eius mariti, qui iam existimabatur non esse, assumpsit. Si verò aliqua mulieres, ita posteriorum virorum amore sunt captę, vt malint his cohærere, quàm ad legitimum redire consortium, dixit eas meritò esse notandas, ita vt etiam Ecclesiastica communione priuentur, quia de re excusabili contaminationem criminis elegerunt, ostendentes sibi met pro sua incontinentia placuisse, q. iusta remissio poterat expiare. De his, qui ad iterandum baptismum, vel metu coacti, vel errore traducti sunt, & contra catholicę fidei sacramentū egisse cognoscuntur, ea moderatione statuit cum eis esse agendū, vt per pœnitentię remedium, & per impositionem manus Episcopalis communionis vnitatem recipiant.

Cum de ordinationibus sacerdotum in partibus Cæsariensis Episcopi eiusdem prouincię fierent multa illicita, prædictus Papa vniuersis Episcopis eiusdem prouincię scripsit, arguens eos quod ambientium præsumptio, & popularis tumultus in tantum apud eos valebat, vt indignis quibusq. pastorale fastigium & Ecclesię gubernatio crederetur, dicens, hoc non esse consulere populis, sed nocere: nec præstare * regnū, sed augere discrimen, quia integritas præfidentium salus est subditorū. Et vbi est incolumitas obedientię, ibi sana est forma doctrinę. Principatus autem, quem aut seditio extorsit & contulit, aut ambitus occupauit, etiam si moribus atque actibus non offendit, ipsius tamen initii sui est * periculosus exemplo, & difficile est, vt bono peragatur exitu, quæ malo sunt inchoata principio. Non ergo in cuiusquam persona permittendum est, q. in institutis generalibus continetur: nec putandus est honor ille legitimus, qui fuerit contra diuinę legis præcepta collatus. ITEM inferius. Omnis Ecclesiastica disciplina dissoluitur, omnis ordo turbatur, dum in Ecclesia, qui nullum subierunt ministerium, peruerso eligentium iudicio indebitum obtinent principatum. Itē in eadem inferius. Si qui Episcopi talem consecrauerint sacerdotem, qualem esse non liceat, etiam si aliquo modo damnum proprii honoris euaserint, ordinationis tamen ius ulterius non habebunt, nec vnquam ei sacramento intulerunt, quod neglecto diuino iudicio immeritò præstiterunt.

ITEM Theodoro Foroiulienſi Episcopo, aliam scripsit epistolam^h, in qua de his, qui in extremis pœnitentiā petunt, eum sic instruit.

fruit. Solitudinis tuæ is ordo esse debuerat, ut cum Metropolitano tuo primitus de eo, quod querendum esse videbatur, conferres: sed ut quoquo modo instruatur ambiguitas consulenti, quid de pœnitentiæ statu Ecclesiastica habeat regula, non tacebo. Mediator Dei & hominũ homo Christus IESVS pœnitentiæ Ecclesiæ tradidit potestatem, ut & * petentibus actionẽ pœnitentiæ darent, & eosdem salubri satisfactione purgatos ad communionẽ sacramentorũ per ianuam reconciliationis admitterent. Si quis .a. eorum, pro quibus Domino supplicamus, quocunq; interceptus obstaculo à munere indulgentiæ præsenti exciderit, & priusq; ad constituta remedia peruenierit temporalem vitam humana conditione finierit, q; manens in corpore non recepit, consequi exutus carne nõ poterit. Et inferius. His .a. qui in tempore necessitatis, & periculi urgentis instantia præsidiũ pœnitentiæ, & mox reconciliationis implorẽt, nec satisfactio interdicenda, nec reconciliatio deneganda, q; misericordiæ DEI nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire, apud quẽ nullas patitur veniæ moras vera conuersio, dicente propheta. Cum conuersus, & c. Si etiam amisso vocis officio p integra sensus inditia postulant, non negetur illis actio pœnitentiæ, nec gratia communionis. Et si aliqua egritudinis vi ita fuerint aggrauati, ut q; paulo ante poscebatur sub præsentiæ sacerdotis significare non valeant, testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debebunt, ut simul & pœnitentiæ, & reconciliationis beneficium consequantur, seruata tamen regula canonũ paternorum circa eorum personas, qui in DEVM à fide discedendo peccauerint.

IDEM Papa in epistolaⁱ ad Nicetam Aquilegiensem Episcopum directa dicit. Si quisquam salubribus praeceptis satisfacere detrectauerit, siue ille sit clericus siue laicus, ab Ecclesiæ societate pellatur.

ITEM in epistola^k ad Dioscorum Alexandrinum Episcopum missa praecepit, ut in sollemnitatibus, quotiens basilicam, ad quam itur, præsentiæ nouæ plebis impleuerit, toties sacrificium subsequens offeratur.

ITEM in^l epistola vniuersis Campaniæ Episcopis missa interdicat, ne à postulantibus pœnitentiæ professio publicè recitanda quæratur, quia sufficit solis sacerdotibus conscientiarum delicta iudicare confessione secreta. Sufficit enim illa confessio, quæ primum Domino offertur, tunc etiam sacerdoti, qui peccatis pœnitentium precator accedit.

ITEM in illa epistola^m quam Galliæ regionis Episcopis scripsit, affirmat Chorepiscopos non alterius potestatis esse, quàm presbyteri sint. Chore enim villa dicitur: inde chorepiscopi villani presbyteri intelliguntur, qui nec frontes, nec in Missa quenquam possunt pœnitentem reconciliare.

De pœnit. d. i. c. multiplex.

* confitentibus

26. q. 6. c. his

qui

Exech. 33.

ⁱ epist. 84.^k epist. 79.^l epist. 78.

De pœnit. d. i. c. quamuis.

^m epist. 86.

A.CCCCLXI.

S. HILARIUS.

Syn. Romana
c. 2. 3. 4.

HILARIUS, natione Sardus, ex patre Crispino, sedit annos sex, menses 3. dies 10. Hic ordinauit Episcopos 22. presbyteros 25. diaconos 6. Hic Romæ multorum Episcoporum Synodum congregauit, in qua omnium collaudatione corroborauit, ne quis, qui uxorem non virginem, & qui secundam duxit, & inscii litterarum, nec non & aliqua membrorum damna perpeffi, & hi, qui ex pœnitentibus sunt, ad sacros ordines aspirare audeant. ITEM, & quodcunq; quis commisit illicitum, aut à prædecessoribus suis inuenit admissum, si proprium vult vitare periculum, damnabit. Item generaliter interdixit, ne quis vnquam successorem sibi subrogare præsumat.

a epist. 3.

Item in ^a alia epistola, quam Ascanio Episcopo destinauit, illos Episcopos, qui sine Metropolitani consensu consecrati fuerint, stare concessit, ita dicens. *Licet hi, qui præter notitiam, atq; consensum tuæ dilectionis ordinati sunt sacerdotes cum suis debuerant auctoribus submoueri: ne quid tamen in necessitate tanta decernamus austerum, eos, qui Episcopi facti sunt, ita volumus permanere, si Apostolicis præceptionibus, & sanctorum Patrum statutis non reperiuntur obnoxii, ac deinceps nihil, quod contra Ecclesiasticam disciplinam veniat, sicut hætenus factum est, perpetretur.*

XLIX.

A.CCCCLXVII.

S. SIMPLICIUS.

a epist. 2.
11. q. 3. c. priuilegium.

SIMPLICIUS, natione Tiburtinus, & ex patre Castino, sedit annos 15. mensem 1. dies 18. Hic ordinauit Episcopos 36. presbyteros 58. diaconos 11. Hic obiit 6. Nonas Martii. Hic constituit, vt presbyteri ad S. Petrum, & ad S. Paul. & ad S. Laurent. manerēt propter baptismum. Hic Ioanni Rauennati Episcopo ^a epistolam scripsit, in qua eum arguit, quod Gregorium violenter Episcopum consecrauerat, dicens, *illum priuilegium mereri amittere, qui permissa sibi abutitur potestate. Et inferius in eadem. Denunciamus autem, quod si posthac quicquam tale præsumpseris, & aliquem seu Episcopum, seu presbyterum, aut diaconum inuitum facere fortè credideris, ordinationes tibi Rauennatis Ecclesie, vel Æmiliensis noueris auferendas.*

b epist. 3.
*Florentio.

Item aliam ^b epistolam scripsit * Florentino, Equitio & Seuerio

uero Episcopis, in qua Gaudentio Aufiniensis Ecclesiæ sacerdoti, quia contra statuta canonum & sua præcepta illicitas ordinationes perpetraverat, totam penitus ordinandi potestatem auferri præcepit, & Seuerum in supradicta Ecclesia fungi illo officio iniunxit, quo ille abusus esset conuictus. Item præcepit, vt ministeria Ecclesiæ, quæ alienata à prædicto Gaudentio fuerant, instantia prædicti fratris, id est, Seueri præsumptor reparare cogatur.

L.

S. FELIX III.

A. cccc-
lxxxiii.

FELIX, natione Romanus, ex patre Felice presbytero, de titulo Fasciolo, sedit annos 8. menses 11. dies 18. Hic ordinauit Episcopos 31. presbyteros 27. diaconos 5. Fuit autem hic vsq; ad tempora Theodorici regis. Hic in epistola^a, quam destinauit vniuersis Episcopis per diuersas prouincias constitutis mandauit Episcopos, presbyteros, diaconos, spontaneos seu coactos rebaptizatos, si resipiscunt, vsq; ad exitus sui diem in pœnitentia oportere iacere, ita vt nec etiam catechumenorum orationi intersint, & communio laica eis tantum in morte reddatur. Cæteros autem, id est, clericos siue monachos vel monachas, seu laicas vtriusq; sexus personas, quos violētia & periculo coactos iterationē baptismi subisse cōstiterit, vel qui aliquo commento se huiusmodi facinoris maculis dixerint non teneri, in pœnitentia per triennium durare decernit, & per manus impositionem ad societatem recipi Sacramenti, illo per omnia seruato, vt nemo eorum ad Ecclesiasticam militiam permittatur accedere. **ILLVD** etiam maximè cauendum instituit, ne quis Episcoporum aut presbyterorum in alterius ciuitate, vel sub manu positum sacerdotis, aut eum qui reconciliatum se esse dixerit, sine Episcopi vel presbyteri testimonio & litteris: aut in parrochia presbyter aut Episcopus in ciuitate suscipiat. Prædicti Papæ temporibus Glycerius Imperator, quia eo in tempore Episcopatus ex parte maximè pretio, plus quàm merito contingebat, edictum inde instituit dicens. *Hoc mansura in æuum lege sanximus, vt quisuis ad Episcopatum potentum personarum auxilio suffragante perueniens, seculariter possideat, quæ seculariter fuerit consecutus, vt finitis vnius anni metis nouerit se Episcopatu esse priuandum. Hi verò qui talem consecrauerint pari de sacerdotio sorte deiectionis similes pœnas temerarie consecrationis exoluant. Ciues quoque vniuscuiusq; urbis*

^a epist. 1.De conf. d. 4.
c. eos quos.De Glycerio
vide Baro. ad
ann. Dō. 474.

urbis, quos ad clamationes ambientium, non personæ dignitas, quæ petenda est, sed venalitas plectenda, sollicitat, sciant se patriæ, cui tam male consulunt habitatione pellendos, ac de suis facultatibus eruendos, fiscoque nostro esse permisos.

LI.

A. ccccxcii

S. GELASIVS.

*2 epist. 1.**Dist. 55. c. pri-
scis.**Dist. 77. c. si
quis**1. q. 1. bapti-
zan.**Dist. 95. c.
presbyteros.**Dist. 93. c. dia-
conos.*

GELASIVS, natione Afer, ex patre Valerio, sedit annos 4. men-
ses 8. dies 18. Fuit autem temporibus Theoderici regis, & Ze-
nonis Augusti. Hic ordinavit Episcopos 67. presbyteros 32. dia-
conos 2. Hic migravit ad Christum 11. Calend. Decemb. Hic ge-
nerale^a decretum destinavit ad vniuersos Episcopos per Lucani-
am, & Brutios, & Siciliam constitutos, de Ecclesiasticis institutis
moderatè pro temporis qualitate disponendis; quæ vbi nulla re-
rum vel temporum perurget necessitas regulariter custodienda
præcepit. Sed quia suis in temporibus in multis locis Italiæ officia
clericalia belli famisque incursum consumpserat, ita vt vsquequaq;
ministorum seruitium deficeret; sic paternorum canonum decre-
ta librauit, vt clericum quemlibet à primo vsq; ad vltimum gra-
dum infra anni spacium promouendum concederet. Laicum
verò infra annum & sex menses, si nihil eorum, quæ canonum
censura prohibet eis occureret, & his institutis, quæ temporum
necessitas fieri postulabat, paternorum canonum veterem for-
mam esse instituit, quia non aduersus maiorum scita noua
lege proponitur, quod de accidentis defectus remedio proui-
deretur.

ITEM prohibuit, vt in baptizandis consignandisque fide-
libus nulla pretia exigantur, & si qui hoc perpetrasse fuerint de-
prehenfi, proprii honoris periculum sunt subituri. **I**TEM ius-
sit, vt presbyteri modum debitum seruent, videlicet, non
christina conficiant, non consignent, nec præsentem quolibet E-
piscopo, nisi iubeantur ab ipso, vel orare, vel sedere præsumant,
nec acolythum, nec subdiaconum faciant. Diaconos etiam
suam mensuram seruare præcepit, scilicet, vt absque Episcopo
vel presbytero baptizare non audeant, nisi his longè constitu-
tis necessitas extrema compellat: quod & laicis Christianis fa-
cere plerunque conceditur. **I**TEM prohibuit, ne ipsi in pre-
sbyterio sedeant, aut sacri corporis prerogationem sub con-
spectu

specu Episcopi vel presbyteri ius habeant exercendi, licet his *De cons. d. 1.*
absentibus. Item dicit, obseruantiam, quam sedes Apostolica pio *c. basilicas.*
deuotoque proposito tenere studet, eam quenquam Pontificum,
vel sequentium ordinum refutare indignum est.

ITEM iubet ordinationes presbyterorum, & diacono- *Dist. 75. c. fin.*
rum non fieri nisi certis diebus, id est, quarti & septimi & deci-
mi mensis ieiunio, & etiam in quadragesimi initio, & mediana
quadragesimali die Sabbathi circa vesperam celebrandas esse
fanciuit. Virgines autem nisi in Epiphania, aut Albis Pascha- *20. q. 1. deuotio*
libus, aut Apostolorum natalitiis velare prohibuit, nisi ipsæ lan-
guore correptæ implorent, ne de hoc seculo sine hoc munere ex-
cant. Prohibuit etiam, quod nec diuina auctoritas delegit, nec
forma canonum præstituit, & ita eis Ecclesiastica sunt interenda
præsidia, vt nihil committatur illicitum. ITEM iubet, ne quis *Dist. 5. c. Ge*
Episcopus, presbyter, aut diaconus, aut aliqui eorum, qui mo- *neralis.*
nasteriis præesse noscuntur, seruum aut origenarium nolenti-
bus Dominis retineat, Ecclesiasticæ seruituti, vel religiosis con-
gregationibus applicet, nisi dominorum voluntate sub testimo-
nio scripturæ prius absoluantur: alioquin proprii honoris peri-
culum se subituros esse non ambigant.

ITEM de clericis, qui negotiationibus imminet, dicit.
Proinde huiusmodi aut ab indignis posthac quæstibus nouerint absti-
nendum, & ab omnibus cuiuslibet negotiationis ingeniis, cupiditateque
cessandum, aut in quocunque gradu positi sint, mox à clericalibus officiis
abstinere cogantur. Item dicit, illis, qui dæmoniis, aliisque passio- *Dist. 35. c. vs-*
nibus irretiti sunt, mysteria sacra tractare non liceat. Illos au- *que ad cō.*
tem, qui se sacris virginibus temerè sociant, & post dicatum
DEO propositum incesta sacrilegaque miscent fœdera, pro-
tinus à sacra communione iubet detrudi & nisi per publicam,
probatamque pœnitentiam omninò non recipi, sed his de seculo
transeuntibus, si tamen pœnituerint, viaticum dandum esse concessit.
Secundas nuptias laicis quidē nō negat: ad clericale venire colle-
giū eosdem penitus vetat. ITEM dicit. Quisquis propriam Eccle-
siā deferens, ad aliam nullis existentibus causis, putauerit transeun-
dum, temereque fuerit susceptus & promotus, vel ipse, vel susce-
ptor eius reuerendorū canonum atq; præceptorū constituta non
effugiet, quæ de huiusmodi præsumptorib. præfixere seruanda. ITEM
inferius dicit. *Quos cōstiterit indignos meritis sacra mercatos esse pretio di-*

nitatē, conuictos oportet arceri, nō sine periculo facinus tale ppetrantes, quā dā-
tē simul & accipientem damnatio Simonis, quā sacra lectio testatur, inuoluit.

Afl. 8.

*De cons. d. 1. c.
de locorum.*

*12. q. 2. c. qua-
tuor.*

*2. q. 2. c. qua-
propter.*

b. epist. 2.

*16. q. 3. c. prae-
lum.*

*13. q. 2. c. fa-
cultates.*

*ORDO scri-
pturarum.
tom. 2. Concil.
pag. 318.*

ITEM arguit eos, qui nouas basilicas sub defunctorum nomine absq; praecepto sedis Apostolicæ præsumebant sacrare. Quod ideò facit, quia multi eo in tempore etiam in nomine infidelium defunctorum constructiones ædificabant, & sacris processionibus audacter instituebant. Item valde arguit & duriter increpat, & sub honoris proprii dispendio iacere affirmat sacerdotes illos, qui feminas sacris altaribus ministrare, & cuncta, quæ non nisi virorum famulatu sunt deputata, sexum, cui non competit exhibere, faciunt & permittunt. Item iubet, tam de reditu, quàm de oblatione fidelium quatuor fieri portiones, quarum vna sit Pontificis, altera clericorum, tertia pauperum, quarta fabricis est applicanda, & hanc huic operi veraciter prærogatam locorum doceat instaurationis sanctorum manifesta, quia nefas est, si sacris adibus destitutis in lucrum suum præsul impendia his designata conuertat. Ipsam nihilominus ascriptam pauperibus portionem, quamuis diuinis rationibus se dispensasse monstraturus esse videatur, tamen oportet etiam præsentis testificatione prædicari, & bona fama præconiis non taceri. Et, ne illa, quæ præmiserat, negligantur, subinfert. Nec clericorum quisquam se huius offensa futurum confidat immunem, si in his quæ salubriter sequenda deprompsimus, siue Episcopum, siue presbyterum, siue diaconum viderit excedentem, si non protinus ad aures nostras deferre curauerit probationibus dūtaxat competenter adhibitis, ut transgressoris ultio fiat, & ceteris interdictio delinquendi.

ITEM in^b epistola Siculis Episcopis destinata dicit. Præsulorum nostrorum emanauit auctoritas, ut facultates Ecclesiæ Episcopi ad regendam habeant potestatem, ita tamen, ut viduarum, pupillorum atq; pauperum, nec non & clericorum stipendia distribuere debeant. ITEM inferius. Si facultates Ecclesiæ, nec nō & dioceses ab aliquibus possidentur Episcopis, iure sibi vendicent, quod tricenallex conclusit, quia ita Imperatorum emanat auctoritas, ut ultra 30. annos nulli liceat pro eo appellare, quod legum tempus exclusit.

IDEM PAPA breuiter adnotauit, qd de scripturis diuinis Catholica Ecclesia suscipiat, & quid vitare debeat. Et de veteri testamento dicit. Genesis librum vnum. Exodi librum vnum, Leuitici librum vnum. Numeri librum vnum. Deuteronomij librum vnum. Iesu Naue librum vnum. Iudicum librum vnum. Ruth librum vnum. Regum libros 4. Paralipomenon libros duos. Psalmorum librum 1. Salomonis libros 3. Prouerbiorum lib. 1. Ecclesiastes librum 1. Cantica canticorum librum 1. Sapientiæ librum 1. Ecclesiastici librum 1. Isaia librum 1. Hieremiæ librum 1. Ezechielis librum 1.

Danie-

Danielis librum 1. Osee librum 1. Amos librum 1. Micheæ librum 1. Ioelis librum 1. Abdiæ librum 1. Ionæ librum 1. Naum librum 1. Abacuck librum 1. Sophoniæ librum 1. Aggæi librum 1. Zachariæ librum 1. Malachiæ librum 1. Historiarum verò veterum. Iob librum 1. Tobia librum 1. Esdræ libros duos. Hesther librum 1. Iudith librum 1. Machabæorum libros duos. De scripturis autem noui testamenti recipit Euangeliorum libros 4. Matthæi, Marci, Lucæ, & Ioannis. Item Actus Apostolorum librum vnum. Epistolas verò Pauli 14. Apocalypsis Ioannis librum 1. Item canonicas epistolas 7. Petri Apostoli duas. Iacobi vnam. Ioannis 3. Iudæ Zelotis Apostoli vnam.

ITEM sancta Romana Ecclesia non prohibet suscipi sanctam Synodum Nicænam, in qua Arrius damnatus est. Sanctam Synodum Constantinopolitanam, in qua Macedonius item damnatus est. & Ephesinam, in qua Nestorius damnatus est. Et Chalcedonensem, in qua Nestoriana & Eutychiana hæresis simul cum Dioscoro eiusq; complicibus damnata sunt, & si qua sunt à S. Patribus Concilia hætenus instituta post istorum quatuor auctoritatem custodit & recipit. Hæc etiam Opuscula S. Patrum in Ecclesia recipiuntur. Opuscula Cæcili Cypriani martyris & Episcopi. Gregorii Nazianzeni. Basilii Cappadoceni Episcopi. Athanasii Alexandrini, Ioannis Constantinopolitani, Theophyli Alexandrini, Cyrilli Alexandrini. Hilarii Pictauiensis. Ambrosii Mediolanensis. Augustini Hipponensis, Hieronymi Presbyteri, Prosperi. Leonis Papæ epistola ad Flavianum Episcopum destinata, contra cuius textum quispiam si vsq; ad vnum iota disputauit, & non eam venerabiliter suscepit, anathema sit. Itē opuscula & tractatus omni Patrum orthodoxorum, quod in nullo à S. Roma. Ecclesia deuiauerint, legenda decreuit.

Patrum libri legitimi qui.

ITEM decretales epistolas, quas Romani Pontifices scripserunt. Item sanctorum Martyrum gesta. sed quædam eorum ideo à Romana respuuntur Ecclesia, quia eorum, qui scripsere, nomina penitus ignorantur. Item Vitas Patrum Pauli & Antonii, & omnium eremitarum, quas tamen vir beatissimus descripsit Hieronymus. Item actus Siluestri Papæ, licet scriptoris nomen ignoretur. Item scripturam de inuentione S. Crucis: & aliam scripturam de inuentione capitis Ioannis Baptiste recipiendas esse, & cum cautela legendas. Item de Rufino & Origene ita sentimus, sicut Hieronymus de ipsis sensit & notauit. Chronicam Eusebii Cæsariensis, & eiusdem Ecclesiasticæ historiæ libros propter singularem notitiam non vsquequaq; Ecclesia abiicit. Item Orosii historiā laudat, &

*Apocrypha
scripta.*

dat, & opus Sedulii & Iuueni.

Is t A autem, quæ sequuntur apocrypha esse dicit, & penitus respuenda. Imprimis Ariminensem Synodum. Item itinerarium Petri Apostoli, quod dicitur, Clementis. Actus Andreæ Apostoli. Thomæ Apost. Petri Apost. Philippi Apost. Euangelium Thaddæi Apost. & Iacobi minoris, & Barnabæ, & Thomæ, & Bartholomæi, & Andreæ. Et Euangelia, quæ falsauit Lucianus, & quæ falsauit Xsthius. Librum de infantia Saluatoris. & de natiuitate eius, & de Maria vel obstetrice. Et librum, quid dicitur Pastoris. & illos libros, quos fecit Leutius. Et illum librum, qui dicitur, Fundamentum. & qui appellatur, Thesaurus. Et librum de filiabus Adæ. & actus Theclæ & Pauli Apostoli. Et librum, qui dicitur Nepotis, & librum prouerbiorum Sixti nomine prænotatum. Et reuelationem, quæ dicitur Pauli Apostoli. & illam quæ dicitur Thomæ. Et illam, quæ dicitur, Stephani. Item librum qui dicitur, Transitus, id est, assumptio S. Mariæ. Et librum de Pœnitentia Adæ. Et de Ogia gigante. Et librum, qui dicitur, Testamentum Iob. Et librum, qui dicitur, Pœnitentia Iamne & Mambre. Et qui dicitur, Iudæ Apostoli. Et qui dicitur, Canones Apostolorum. & qui dicitur, Sortes Apostolorum. Et qui dicitur, Physiologus ab hæreticis conscriptus & B. Ambrosii nomine signatus.

Et historia Eusebii Pamphyli. Et opuscula Tertulliani, & Lactantii, & Africani, & Posthumiani, & Galli, & Montani, & Priscillæ, & Maximillæ, & Fausti Manichæi, & Commodiani, & alterius Clementis Alexandrini, & Tharfi Cypriani, & Arnobii, & Thonii, & Cassiani presbyteri Galliarum, & Victorini Pictauiensis Episcopi, & Fausti Rhegiensis Galliarum, & Frumentini cæci. Contende Christo, & epistolam Iesv ad Abagarum, & Abagari ad Iesv m. Et passionem Quirici, Iulittæ, & Georgii. Et scripturam quæ appellatur, Salomonis cōtradictio. Phylacteria omnia quæ non Angelorum, sed dæmonum nominibus conscripta sunt.

Hæc & his similia, quæ Simon Magus, Nicolaus, Cherinthus, Marcion, Basilides, Ebion, Paulus etiam Samosatenus, Photinus & Bonosus, & qui simili errore defecerunt.

Montanus quoque cum suis obscenissimis sequacibus; Apollinaris, Valentinus, siue Manicheus, Faustus, Sabellius, Arrius, Macedonius, Eunomius, Nouatus, Sabatius, Callistus, Donatus, Eustathius, Iubianus, Pelagius, Iulianus Edanensis, Cælestinus, Maximianus, Priscillianus, Nestorius Constantinopolitanus, Dioscorus, Eutyches, Petrus, & alius Petrus, è quibus vnus
Alexan-

Alexandriam, alius Antiochiam maculauit. Achatius Constantinopolitanus cum consortibus suis, nec non & omnes hæreses, quas ipsi eorumque discipuli, siue schismatici docuerunt, vel conscripserunt, quorum nomina minimè retinentur, non solum repudiata, verum etiam ab omni Catholica Romana Ecclesia eliminata, atque cum suis auctoribus, auctorumque sequacibus sub anathematis insolubili vinculo confitetur prædictus Papa Gelasius esse damnata.

GELASIVS prædictus Papa multa rationabiliter ponit contra eos: qui dicunt hominem anathematis vinculo innodatum iam solui non posse, quia insolubile & perpetuum est vinculum anathematis, ita inter cætera dicens. *Qui in errore sunt, sententia erroris obstricti sunt. & quamdiu in eo manent, nullatenus absoluti sunt, sicut nec ipse error, in quo sunt, absoluetur. Error enim ipse nunquam veniam promeretur, sed qui eo veraciter caruerit, atque ab eius participatione discedit. Quamdiu ergo error in eis est, damnationem suam tenet & nunquam absoluitur, quia error semper pœnam meretur. Participes vero eius, aut semper sunt eius pœna participes, si in eodem perflare non desinant; aut si ab eodem recesserunt, quantum alieni ab errore facti sunt, & ab eius participatione discreti, tantum & à pœna eius erunt consequenter alieni. Erranti enim hac eadem pœna præfigitur, quamdiu manet errans, eadem pœna constringitur, quia errans non potest esse sine pœna*. Erranti enim hac eadem pœna perpetua est, & nunquam soluenda, quamdiu errans esse persliterit; quia si errans esse destiterit, pœna, quæ erranti est præfixa perpetua non erranti, id est, alteri effecto, quam cui præfixa est, non solum non potest esse perpetua, sed iam nec esse pœna: non est enim ipse, cui præfixa est: erranti enim præfixa est, non, non erranti. Quæ enim erranti præfixa est, perpetua est, & perpetuo constringit errantem; non errantem, non potest iam tenere. Item inferius. QVOD in Achatii sententia rationabiliter intuendum est; in qua si dictum est, Nunquam es soluendus, non est tamen adiectum, etiamsi resipueris, etiamsi ab hoc errore discesseris, etiamsi præuicator esse destiteris. Quapropter in aperto est ita dictum, nunquam soluendus, sed talis scilicet, qualis & ligatus est, non autem talis effectus, * sicut ligatus non erat, sic absolutus esse docebatur: sicut carebat obligatione, * si causa caruisset, sic utique absolutus existeret: quatenus & ipse non necessitate dictæ sententiæ videretur quodammodo non posse iam solui, * non talis effectus, & obligatione carens fieret absolutus, & circa tales præfixa sententia nullo modo insolubilis redderetur. Sed quia nec ipse quæsiuit, nec querens abiectus ipse in se insolubilem fecit esse scientiam, qui talis permanere delegit, qualis veraciter non possit absolui, & voluit talis effici, circa qualem effectum non habet*

c in tomo de anathematis vinculo.

** pœna erranti.*

** qui sicut ligatus est, non autem talis effectus, * sicut ligatus non erat, sic absolutus esse docebatur.*

** cum obligationis causa.*

** nam.*

licentiam permanendi. Item inferius in eodem dicit. Inferior quippe sedes potiore absolueri non potest. Sola ergo potior inferiorem conuenienter absoluit.

ITEM in commonitorio Fauſti magiſtri Legationis officio fungenti ita dicit. Veniam ſibi dari proponunt. Legatur, ex quo eſt religio Chriſtiana, vel certè detur exemplum in Eccleſia DEI à quibſlibet Pontificibus ab ipſis Apoſtoliſ, ab ipſo denig, Saluatore veniam niſi corrigentibus non fuiſſe conceſſam: auditū. a. * ab iſto zelo nec legitur omnino, nec dicitur, quod eorum voce depromitur, date nobis veniam, * ita vt nos in errore duremus.

ITEM inferius. Mortuos ſuſcitari legimus Chriſtum, in errore mortuos abſoluiſſe non legimus. Et qui hoc certè faciendi ſolus habuit poteſtatem, beato Petro principaliter mandat Apoſtolo. Quacunque ligaueris ſuper terram, ligata erunt & in cælo, & quæ ſolueris ſuper terram, erunt ſoluta & in cælo. Super terram, inquit, nam in hac ligatione deſunctum nūquam dixit abſolui. Quod ergo nunq̄ factū eſt, vel mēte concipere formidamus, ſcientes in diuino iudicio non poſſe penitus excuſari.

ITEM inferius. Nullum fas eſt nobis cum hominibus aliena communionis inire certamen, diuina ſcriptura monente, hæreticum hominem poſt primam & ſecundam correctionem deuota, ſciens, quia huiusmodi delinquit homo, & proprio iudicio condemnatur. ITEM inferius. Remitti culpa de præterito poteſt, correctione ſine dubio ſubſequentē; nam ſi deinceps * ſingitur manſura peruerſitas, non eſt benignitas remittentis, ſed conſcientis * annuntiatio.

ITEM prædictus Papa in epiſtola, quam deſtinauit Anaſtaſio Imperatori, dicit. Duo ſunt quippe, Imperator Auguſte, quibus principaliter hic mundus regitur. Auctoritas ſacra Pontificum, & Regalis poteſtas, in quibus tanto grauius eſt pondus ſacerdotum, quanto etiam pro ipſis regibus hominum in diuino examine ſunt reddituri rationem. Impeti poſſunt humanis præſcriptionibus, quæ diuino ſunt iudicio conſtituta, vinci autem quorumlibet poteſtate non poſſunt. Item ſcriptum legiſti. Meliora ſunt amici vulnera, quàm inimici oſcula.

LII.

S. ANASTASIUS. II.

ANASTASIUS, natione Romanus, ex patre Petro, ſedit annum 1. meſes 11. dies 22. Fuit autem temporibus Theodorig regis. Hic ordinauit Epiſcopos 16. præbyteros 12. Obiit autem 14. Kalend. Decembris. Hic in epiſtola, quam Anaſtaſio Imperatori direxit, inter cætera probat eos, quos Achatius baptizauit, vel ordinauit etiā poſt damnationem ſuam nullam portionem læſionis attinge-

24. q. 2. c. legatur.

* ſub iſto cælo

* dum tamen

nos

Matt. 9.

Marc. 5.

Ioan. 11.

Matt. 16.

Tit. 1.

* ſinitur

* aſſenſio

Diſt. 96. c. duo.

Prou. 27.

A. cccc. xcviij.

dicens. Nam secundum Ecclesia Catholica consuetudinem serenitatis tue pe- cap. 7. epist.
ctus agnoscat, quod nullum de his, vel quos baptizauit Achatius, vel quos sa- Dist. 19. c. secū
cerdotes vel Leuitas secundū canones ordinauit, vlla ex nomine Achatii portio dum.
lesionis attingat, quo forsitan per iniquum tradita sacramenti gratia minus
firma videatur. Nam & baptismum, quod procul sit ab Ecclesia, siue ab a-
dultero, siue à fure sit datum, ad percipientem munus peruenit illibatum; quia
vox illa qua declaratur ac dicitur. Hic est qui baptizat in Spiritu sancto & igni, Matth. 3.
omnem maculam humana pollutionis excludit. Item ad idem probandū
subiungit. Nam & Iudas, cum fuerit sacrilegus & fur, quicquid egit inter A- Ioan. 12.
postolos pro dignitate commissā beneficia per indignum data nulla ex hoc de-
trimenta senserunt. Item ad idem inferius. Quicquid ad hominum proue-
ctum quilibet in Ecclesia minister pro officio suo videtur operari, hoc totum
*continet implēdo diuinitatis effectus; *ita & ille, per quem Christus loquitur, *contineri
Paulus affirmat. Ego plantavi, sed Dominus incrementum dedit. Et hic, cuius implente.
nomen dicimus esse reticendum malè bona ministrando, sibi tantum nocuit. *ita ille.
Nam inuiolabile sacramentum, quod per illum datum est, aliis perfectionē suā^{1. Cor. 3.}
virtutis obtinuit. * Quod si est aliquorū in tantum se extendens curiosa suspicio, *quod cum i-
ut imaginentur * prolata à Papa FELICE iudicio, postea inefficaciter in sa-^{ta sit.}
cramentis, quæ Achatius usurpauit, egisse, ac perinde eos metuere, qui vel in *prolato.
consecrationibus, vel in baptismo mysteria tradita susceperunt, ne irrita di-
uina beneficia videantur, meminerint in hac quoq; parte similiter tractatum
præualere superiorem, quia non sine usurpato hoc nomine sacerdotum adiu-
dicatus hoc egit, in quo virtutem suam obtinentibus mysteriis in hoc quoq; a-
liis rea sibi persona non nocuit. Nam & ad illum pertinuit, quod tuba Dau-
dica canitur ita. Veruntamen DEVS conquassabit capita inimicorum, &c. Nā Psal. 87.
semper superbia sibi, non aliis ruinam facit. Vnde, cum sibi sacerdotis nomen
usurpauerit condemnatus, in ipsius verticem superbiæ tumor inflictus est; quia
non populus, qui in *mysteriis donum ipsius *sciebat, exclusus est, sed anima so- *ministeriis
la, quæ peccauerat, iudicio iusto propriè erit obnoxia, quod ubiq; numerosa *sitiebat.
Scripturarum testatur *auctoritas. *instru. Elio.

A prædicti verò Papæ communionē, sicut in gestis Romano-
rum Pontificum legitur, multi ex clero Romanorum vrbis se sus- Romanorum
penderunt, ideò, quia sine consilio eorū Photino Thessalonicēsi Pontificum ge
diacono communicauit, qui erat communionis Achatii: & quia sta.
occultè Achatium voluit reuocare, sed diuino nutu percussus ad ef-
fectum hoc perducere non potuit.

LIII.

S. SYMMACHVS.

ccccxcviii.

SYMMACHVS, natione Sardus, ex patre Fortunato, sedit annos
15. menses 7. dies 27. Hic ordinauit Episcopos 118. presbyteros

K

90. dia-

90 diaconos 16. Fuit autem temporibus Theodorici regis & Anastasii Augusti. Hic & Laurentius vno die in contentione ordinati sunt. Symmachus in Lateranis, Laurētius in Ecclesia B. Marię. Et quia huius dissensionis seditio apud ipsas partes terminari nō potuerat, vterq; Rauennam ad regium iudicium missi sunt, sed Symmachus Theodorici regis iudicio in sedē reductus est & firmatus, eo quod maior & dignior pars cleri & plebis suę electioni consenserat. Laurētius .a. à Symmacho postea misericordię intuitu Nucerię Episcopus cōstituitur. Sed transacto aņo à die ordinationis suę quarto quodā zelo inuidię ducti adulterii crimine, & aliis multis apud regē eū diffamauerūt: ad quod confirmandum falsos testes subornauerunt, & Laurentiū reuocauerūt, & chrisma eū consecrare effecerūt. Et clerus & populus iterū diuisus, alii Symmacho, alii adhęrebāt Laurentio, & quasi ad prædictę dissensionis impetū comprimendū, quibusdā Romanis id efficientib. Petrus Altinę urbis Episcopus à Rege Romam, vt sedis Apostolicę visitator, mittitur. Inter hęc cædes & homicidia vndiq; committebātur. Nā ex communicātib. Symmacho quicūq; clerici & laici virgines ēt publicē aut occultē in manū laici plequentiū incidebāt, occidebātur, aut plagis, aut verberib. affligebantur. Solus .a. Faustus ex consul ex parte Symmachi & Ecclesię repugnabat. Hac periculi necessitate Symmachus cōpulsus regis consensu, Synodū cōgregauit, cui 115. Episcopi interfuerunt. Qui rege consentiente, & Ecclesiastica regula exigēte, quia nihil de obiectis Symmacho cōprobari ab accusantib. eū potuit, ipsum immunē ab obiectis, & liberū esse vnanimiter iudicarūt, & Laurentiū Nucerinum, & Petrum Altinatē, velut eos, qui Papa viuente sedē Romanam inuaserant, pariter condemnauerunt. Hic confessor Christi ad ipsum 4. Kalend. Augusti migravit.

Syn. Romana

Syn. 2. Romana

*n. 1.
vide tom. 2.
Concil. pag.
329.*

*Dist. 79. c. si
quis.*

*Dist. 79. si trā
siera.*

Hic Papa frequentes ambitus, atq; Ecclesię nuditatē, vel populi collisionem, quę molesta & iniqua incompetenter Episcopatum desiderantium persæpe generauit auiditas, vt extinguatur futuris præsumptio tam perniciosa temporibus, in Synodo constituit, vt si quis presbyter, aut diaconus, aut clericus Papæ incolumi, & eo inconsulto, aut subscriptionē pro Romano Pontificatu commodare, aut sacramentū præripere tētauerit, aut aliquid certo suffragio polliceri, vel de hac causa priuatis conuenticulis factis deliberare atq; decernere loci sui dignitate vel communione priuetur. Si verò, quod absit, transitus Papæ inopinatus euenerit, vt de successoris sui electione non possit ante decernere, siquidem in vnum se totius Ecclesiastici ordinis electio inclinauerit, consecratur electus

etus

etus Episcopus; si enim, vt fieri assolet, studia cœperint esse diuersa eorum, de quibus certamen emerferit, vincat sententia plurimorū, sic tamen, vt sacerdotio careat, qui captus promissione, non recto iudicio de electione decreuerit.

ITEM prædictus Papa in epistola, quā Cæsario Episcopo scripsit, de multis eiusdē consultationi respōdit, ita dicēs. *Possessiones ergo, quas unusquisq; Ecclesie proprio dedit, aut reliquit arbitrio alienare quibuslibet titulis atq; distractionibus, vel quocunq; argumento non patimur, nisi forsā aut clericis honorū meritis aut monasteriis, religionis intuitu, aut certē peregrinis, si necessitas largiri suaserit: sic tamē, vt hæc ipsa non perpetuē sed temporaliter pfruentur.* Item in eadē commonet, vt illi, qui rerū Ecclesiasticarū promissione præmissa ad sacerdotiū nituntur accedere, desideriorū taliū priuentur effectu. Item raptores viduarū vel virginū ob immanitatem tanti facinoris detestatur illos vehemētius psequēdo, qui sacras virgines volētes, vel inuitas suo matrimonio sociare tētauerint, quos à cōmunionē iubet suspēdi. Itē viduas, quę in religioso proposito diurna obseruatione pmanerint, transire ad nuptias prohibet. Similiter & virgines, quas añis plurimis in monasteriis egisse ætatē cōtigerit. Itē, ne vllus per ambitū ad Episcopatū honorē permittatur accedere, & potētes psonas minimē suffragatrices adhibeat, nec ad decretū sibi faciendū clericos, vel ciues subscribere adhibito, cuiuslibet generis timore compellat, vel præmissis quibuslibet hortetur. Decretū sine * testatoris præsentia nemo cōficiat, cuius testimoniū clerus & ciuiū potest vnanimitas declarare.

ITEM idē in * alia Synodo de oblationibus fideiū, & de multis præcepta decretalia composuit ita dicens. *Omniū summo opere cōuenit obseruare, vt oblationes fidelium à nemine præsumantur, & absq; consensu & voluntate Episcopi, in cuius diuiscuntur esse parrochia possideri vel haberi tentētur, quoniā nulli memores sui p remissione peccatorū suorū, & p aternæ vitæ mercatione defacultate sua tā rerū mobiliū, q̄ immobiliū qdā pscripturas Ecclesiis tradiderūt, & Deo creatori suo ppetualiter habēda dederūt. Quæ & cætera aduersus minus Deū timentib. eatenus mortifera calliditate tenentur, vt aliorū oblatio illis pertineat ad ruinā, nec intueri corde possunt diē iudicii, dum nimie cupiditatis delectantur ardore, vnde tale iudiciū super eos fiat, vt aut manifeste hæretici, q̄ Ecclesiā Dei scindūt, & anathematizati, atq; ab Ecclesia Dei extorres habeatur, aut per satisfactionē Ecclesie ad pœnitentiam, & demū iuxta regulas Ecclesiasticas ad reconciliationem, & si digni inuenti fuerint, ad communionē recipiantur.* ITEM, qui res Ecclesie delegatas, & Domino oblatas absque proprii Episcopi iussu possidens præsumpserit deinceps tenere quocunq; in loco, & veritate comperta dissimulauerit, aut renu-

* *limin.* Eccle erit reformare à * *liminibus* eiusdem loci prius arceatur. Debet esse tamen
sic ab Episco- prouisio, ut vindictam admonitio manifesta precedat, & res usurpatas ini-
po eiusa. iuste qui abstulit, aut iniuste ablatas retinet, equitate patrocinante legibus resti-
 tuat. Quod si neglexerit, & necessitas compulerit, demum pradonem sacerdo-
 talis districtio maturata percellat. *ITEM* inferius. Valde iniquū & ingens
 sacrilegium est, ut quacūq; vel pro remedio peccatorum, vel salute aut requie
 animarum suarum unusquisq; venerabili Ecclesie contulerit, aut certe relique-
 rit ab his, quibus hac maxime seruari conuenit, id est, Christianis, & Deum ti-
 mentibus hominibus, & super omnia à Principibus, & primis regionum, in a-
 liud transferri vel conueri. Propterea, qui hac non prauiderit, & aliter, quam
 scriptum est pradia Ecclesiis tradita petierit, vel acceperit, vel possederit, vel in-
 iuste defenderit, aut retinuerit, nisi se citò correxerit, quo iratus DEVS animas
 perculit anathemate feriat, sitq; accipienti, & danti,* vel possidenti anathe-
 ma. *ITEM* inferius. Generaliter verò, quicūq; res Ecclesie confiscare aut
 competere, aut peruadere periculosa, aut sua infestatione præsumpserit, nisi se
 citissime per Ecclesie, de qua agitur, satisfactionem correxerit, perpetuo ana-
 themate feriat. Similiter & hi, qui res Ecclesie iussu vel largitione Princi-
 pum, vel quorundam potentum, aut quadam inuasionē, aut tyrannica potesta-
 te retinuerint, & filiis vel heredibus suis hereditarias reliquerint, nisi citò res
 DEI, à Pontifice admoniti, agnita veritate reddiderint, ppetuo anathemate fe-
 riantur. *16. q. 1. c. ferro* Ferro enim abscindenda sunt vulnera, quae fomenta non sentiunt.
Dist. 10. c. non *licet.* *ITEM* inferius. Omne quod irreprehensibile est catholica defendit Ecclesia.
 Non licet ergò Imperatori, vel cuiquam pietatem custodienti aliquid contra
 mandata diuina præsumere, nec quicquam, quod Euangelicis, propheticiq; &
 Apostolicis regulis obuiat, agere. Iniustū enim iudiciū, & diffinitio iniusta re-
 gio metu vel iussu à iudicibus ordinata non valet, nec quicquam, q; contra Eu-
 angelicam, vel propheticam, aut Apostolicam doctrinam constitutionemue eo-
 rum siue Sanctorum Patrum actum fuerit, stabit, & quod ab infidelibus, aut
 haeticis factum fuerit, omnino cassabitur.

LIV.

S. HORMISDA.

A. ccccc-
 xiiii.

O R M I S D A, natione Campanus, ex patre Iusto, fedit annos 9.
 dies 14. Fuit autem temporibus regis Theodorici & Anasta-
 sij Augusti à Consulatu Senatoris, vsque ad Consulatum Symmachi
 & Boetii. Hic ordinauit Episcopos 55. presbyteros 21. Obiit autem
 Catholicae fidei defensor 8. Idus Augusti. Hic consensu & consilio
 regis Theodorici legatos suos direxit in Græciam, dans illis man-
 datum, ut Græcos, propter Petrum Alexandrinum & Achatium
 Constan-

Constantinopolitanum, quibus participauerunt, anathematis vinculo obligatos sub satisfactione absoluerent. Sed nihil egerunt, quia Anastasius Augustus libello rectæ fidei consentire noluit, eo quod & ipse Eutychianus erat. Itaque Romanos legatos ad fidei suæ errorem inclinare desiderans muneribus oblati eos corrumpere nitebatur. Illi autem contemptis muneribus de hæreticorum participatione Romanæ sedis satisfactionem debere fieri insistebant. Vnde Imperator furore accensus eosdem per posterulam eiectos, & periculosa naui impositos remisit, præcipiens vt nullā ciuitatem ingrederentur, ne fidei epistolas saltem in transitu Catholicis ostendere possent. Sed quia eas per omnes ciuitates expositas à complicibus suis postea comperit, commotus in ipsum Romanum Pontificem fertur eisdem scripsisse, ita inter cætera dicens. Iubere nos volumus, non nobis iuberi. Sed eodem tempore diuinitus fulmine percussus interiit. Sumpsit autem post illū imperium IUSTINVS orthodoxus, quo adiuuante postmodum Græci pœnitentia de errore Achatii suscepta ad sedis Apostolicæ communionem redierunt. Hic clerum constituit, & psalmis erudiuit.

Hic in epistola^a, quam vniuersis Hispaniæ Episcopis destinavit, vt in Episcopis ordinandis cura adhibenda sit perspicua euidenter ostendit dicens. *Irreprehensibiles esse conuenit, quos præesse necesse est corrigendis, nec quicquam illi deesse personæ, penes quam est * religiosa * religionis est summa & substantia disciplina. Existimet vnusquisq; pretium dominici gregis, vt sciat, quod meritum constituendi debeat esse pastoris. Item. Longa debet vitā suam probatione monstrare, cui gubernacula committuntur Ecclesiæ. Item. Emendatiorem conuenit esse populo, quem necesse est orare pro populo. Item prohibet, ne beneficium per impositionem manus, quæ * Do- * diuina esse mini esse creditur, pretio comparetur, quia ante oculos esse conuenit, qua Simon Magus Spiritum sanctum volens redemptione mercari, Apostoli fuerit detestatione percussus. Item de illo, qui non vendit, sed vendenti consentit, ita subiungit. *Quid prodest illi suo errore non pollui, qui consensum præstat erranti? Proculdubio contra mandata committit, & qui habet peccatum proprium, & qui sequitur alienum. In casum resistit * auidus cupiditati, si non resistit & timori.**

ITEM in alia epistola, quam presbyteris & diaconibus & Archimandritis Celestyriæ direxit de clericis in adulterio deprehensis, ita dicit. *Ecce manifestissime constat, quæ secundū quod & tituli antiquorū Patrum à S. Ioanne Papa transmissi, & 318. Episcoporum sententia, sed & canones Gallicani continere videntur, clerici in adulterio deprehensi, & aut ipsi confessi, aut ab aliis reuicti, ad honorem redire non possunt. & si qui sunt,*

quibus superscripta Sanctorum Patrum seueritas minimè placet, sciant se eorum sententias reprehendere vel condemnare, cum hoc facere non sit in eis misericordia, sed est ista benignitas iustitiæ inimica, videlicet criminosos palpare, & vulnera eorum vsque in diem iudicii incurata seruare. Si autem eos durissimam pœnitentiam per plures annos agere videmus, ipsis & salutem eorum consulere, & canonum statuta debemus seruare. Cum verò in aliquibus nec compunctio, nec humilitas, nec orandi, nec plangendi instantia appareant, possumus agnoscere, si ad honorem pristinum redierint cum quanta negligentia & inimica animæ securitate permaneant, credentes, quod sic eis non acta dignè pœnitentia dimisit DEVS, quomodo sacerdotes indulgisse videtur. Verè dico, quia illi ipsi, quibuscum periculosa & falsa misericordia indulgere videmus cum ante tribunal Christi pro tantis peccatis damnandi aduenerint, contra nos ipsos causas dicturi sunt, dicentes, quod dum aut asperitatem linguæ eorum expauimus, aut falsa blandimenta, & periculosas adulationes eorum libenter accepimus, nos eos, dum illis inutiliter indulgemus in peccatis permanere, aut ipsa peccata etiam augere permiserimus, non recordantes illud, quod in veteri testamento scriptum est, quia uno peccante contra omnes ira Dei desecuit. De talibus B. Cyprianus Martyr ita dicit. Qui peccantem verbis adulantibus palpat, peccandi fomitem subministrat, nec reprimat ille delicta, sed fouet. ITEM idem Papa inferius. Ego me in hoc periculo mittere omninò non audeo, quia nec talia sunt merita mea, ut aliorum peccata in me excipere non præsumam, nec tantam eloquentiam habeo, ut ante tribunal Christi contra tantos ac tales sacerdotes, qui canones statuerunt, causas dicere possim. ITEM idem subiungit. Si clerici, qui ad uxores proprias redeunt ab officio suspenduntur, & bigami non ordinantur, sed si ordinati fuerint deiiciuntur, quomodo ille, qui adulteriū commiserit, iterum ad honorem redire poterit? Non tamen misericordiā, quæ dicit, nolo mortem peccatoris, & alia huiusmodi, se negare dicit, sed diffinitissimè credere, quod qui vsq; ad finem vitæ suæ pœnitentiam egerit, non solum indulgentiam accipiet, sed ad vitam æternam perueniet. De illis autem clericis, qui ad uxores redeunt, dicit sanctus Faustus in epistola sua. Perdidit gratiam consecrati, qui adhuc vult officium exercere mariti. ITEM prædictus Papa iterum inferius dicit. Valde metuo & contremisco illam damnationem, quam Heli sacerdos propter stultam indulgentiam accipere meruit, qui pro eo, quod filios suos leniter castigauit, & eos nec cadere, nec excommunicare voluerat, & ipsi filii uno die occisi sunt, & 30. millia de populo interfecta sunt, & arca testamenti in captiuitatem ducta est & ipse retrò cadens fractis ceruicibus mortuus est, & nomen ipsius de libro vitæ deletum est. Et cōtra Phinees Zelo Dei commotus duos adulteros pariter interfecit, & totum populum DEI DEI iracūdia liberauit. Nec hoc idē dicit, ut similes supradictis corpo-

corporis mortem mœrere debeant, sed caueant, ne post corporis mortem ad supplicia perueniant.

LV.

S. IOANNES.

A. cccccc-
xxiii.

IOANNES, natione Tuscus, ex patre Constantino, sedit annos 2. menses 8, dies 16. Fuit autem temporibus Theodorici regis, & Iustini Augusti Catholici. Ordinauit autem Episcopos 15. Hic pro religione catholica, & pro Theodorici causa negotii Constantino-polim venit, vbi Iustino Augusto patrocinate Arrianorum Ecclesias Catholicas consecrauit. Hoc audiens Theodoricus, quoniam & ipse erat hæreticus, furore accensus omnem Italiam gladio & igne perdere æstuabat propter Arrianorum Ecclesias, quarum in Italia multæ erant, quas etiam Catholicas vsquequaq; consecrari Ioannes Papa præceperat, & duos viros exules & Catholicos Symmachum & Boetium ante reditum Papæ tenuit & interfecit. Ipsum autem Pontificem reuersum in custodia Rauennæ detinuit, in qua duriter afflictus tandem defunctus est 15. Kalend. Ianuarii. Sed nonagesimo & octauo die post transitum prædicti Papæ, & ipse rex hæreticus diuinitatis fulmine percussus subito morte sua Italiâ liberauit.

Hic Zachariæ Episcopo epistolam destinauit, in qua eum, de quibusdam consultus, instruxit, inter cætera dicens. *De occultis cordis alieni temerè iudicare iniquum est, & eum cuius opera non videntur nisi bona, peccatum est ex suspitione reprehendere.* Et addit in eadem, quæ sæpe numero dicta sunt, videlicet, quòd oues pastorem accusare, nisi pro fide non debeant, & ipse Episcopus, nec vocari aut iudicari potest, priusquam quæ ablata sint sibi legibus restituantur, & ideo hinc præmittenda existimamus.

LVI.

S. FELIX. IV.

A. cccccc-
xxvi.

FELIX, natione Samnius, ex patre Castorio, sedit annos 4. menses 2, dies 12. Hic iussu Theodorici regis ordinatus est, & absq; contentione. Hic ordinauit Episcopos 29. presbyteros 55. diaconos 4. Obiit autem Idibus Octobris Athalarico regnante. Hic autem multis Episcopis per diuersas prouincias constitutis rescripsit, respondens eisdem de Ecclesiarum consecratione, & de Missarum celebrationibus ita. *Non alibi, quàm in sacratis Domino locis absque magna necessitate fieri debere liquet omnibus, quibus nota sunt noui*

De cons. d. i. c. sicut no

K 4

& veteris

De conf. d. 1. c. *solennitates.* *Ioan. 10.* *3. Regum. 8.* ** faciat dete-*
rorationem. ** iteratum, quod nescitur factum.*

& veteris testamenti praecepta, & ponit illa, & illis positis, dicit. Si Iudæi hoc faciebāt, multo magis nos debemus templa ædificare, & ornare, & sacrare, & non aliis in locis, quàm Deo ab Episcopis sacratis Missas celebrare, nec sacrificia Domino offerre, nisi hoc summa necessitas exigat. Et satius est Missam non cantare, aut non audire, quàm in his locis fieri, in quibus fieri non oportet. Sollemnitates verò dedicationum Ecclesiarum & Sacerdotum per singulos annos celebrandas esse asseruit: in eadem dicens, ipsum Dominum exempla dedisse, qui ad festum dedicationis templi venit, & quod octo dierum sint encœnia celebranda libri Regum dedicatione templi peracta ostendunt. De Ecclesiarum verò consecratione ita præcepit. *Quotiescung; dubitatur, & nec certa scriptura, nec certi testes existunt, à quibus consecratio sciatur, absque ulla dubitatione scitote eas esse sacrandas: nec talis trepidatio fiat de iteratione, quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur factum.*

LVII.

A.D. XXX.

BONIFACIUS II

* Sigibuldo.

BONIFACIUS, natione Romanus, ex patre* De habentino, sedit annos 2. dies 22. Fuit autem temporibus Athalarici regis hæretici, & Iustini Augusti. Hic facta dissensione in clero & senatu in contentione ordinatur cum Dioscoro. Sed Dioscorus non multò post defunctus est. Vnde Bonifacius iam pacificè sedem adeptus, quasi damnans Dioscorum, noluit clerum, qui Dioscoro fauerat, nisi de vinculo anathematis pœnitentiæ satisfactione præmissa in communionem suscipere. Qui postea congregata Synodo decretum fecit, ut sibi successorem deberet eligere, & scripto & iuramento ipsum decretum muniri iussit. Quod quia contra canones statutum fuerat, à congregatione iterum in Synodo Episcoporum ratione cassatum est, & chirographum, quod inde factum fuerat igne consumptum est.

Hic Eulalio Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopo epistolam scripsit, in qua ei Carthaginensem Ecclesiam ad Romanæ Ecclesiæ communionem reuersam esse significat, quæ à tempore Aurelii ab ipsa discesserat. Aurelius enim præfata Ecclesiæ olim Episcopus cum collegis suis instigante diabolo superbiere temporibus prædecessorum nostrorum, Bonifacii ac Cælestini contra Romanam Ecclesiam cœpit. Hic defunctus est 16. Kalend Nouemb.

LVIII.

PONTIFICVM ROMANORVM.
LVIII.

81

IOANNES II.

A.D.XXXI.

IOANNES, natione Romanus, ex patre Proiecto, sedit annos 2. menses 4. dies 6. Fuit autem Athalarici Regis, & Iustiniani Augusti temporibus. Ordinavit autem Episcopos 21. presbyteros 15. Obiit autem 6. Calend. Iunii. Hic Valerio Episcopo epistolam misit, in qua ostendit, & ratione, & auctoritate multorum probavit, filium minorem quidem esse patre in assumpti hominis forma, æqualem verò Patri esse in deitatis naturæ substantia, & hoc fecit ideo, quia quidam erant apud eum, qui negabant filium Patri esse æqualem.

LIX.

S. AGAPETVS.

A.D.XXXV.

AGAPETVS, natione Romanus, ex patre Gordiano presbytero, sedit annos 11. dies 19. Hic ordinavit Episcop. 11. diac. 4. Hic libellum anathematis in Dioscorum, cui Bonifacius invidiæ stimulo ductus presbyteros, & etiam Episcopos subscribi compulerat, incendio dedit. Iustinianus autem Theodato regi fuerat indignatus, eo quod ipse reginam Amalasintam Theodorici regis filiam sibi commendatam, occiderat. Vnde rex prædictus timens indignationem Augusti prædictum Papam Constantinopolim ad Imperatorem direxit. Qui à Iustiniano Augusto honorificè susceptus post lōgam altercationē Anthimum eiusdem ciuitatis Episcopum in Christo duas naturas negantem, conuicit, & à communione Christianorum suspēdit, & isto in exilium deportato alium Episcopū, nomine Mennam, virum Catholicum in eius loco consecrauit. Post verò ægritudine captus ibidem idem Constantinopoli 10. Kalend. Maii est defunctus. Idem Papa, antequam veniret in Græciam Anthimo epistolam misit, in qua ipsum ab errore suo ad veritatem Catholicæ fidei redire hortando prudēter commonuit.

LX.

S. SILVERIVS.

A.D.XXXVI.

SILVERIVS, natione Campanus, ex patre Ormisda Romæ Episcopo, sedit annum 1. menses 5. dies 40. Hic ordinavit Episco. 18. presbyteros 14. Hic sine deliberatione decreti à Theodato tyranno constitutus est. Qui corruptus pecunia, talem clero indixit

L

rimo-

timorem, vt qui eius ordinationi non consensisset, sine dubio gladio puniretur. Itaq; Siluerio sub vi & metu iam ordinato tandem subscripserunt in eius confirmationem secundum morem presbyteri. Post menses autem duos prædictus tyrannus nutu diuino extinguitur. Dolens autem eo in tempore Theodora Augusta Anthimum patriarcham à B. Agapito fuisse depositum, & in eius locum Mennam subrogatum, consilio cum Vigilio diacono inito Siluerium litteris obsecrauit, vt vel ad se festinanter veniret aut Patriarcham Anthimum in locum reuocaret pristinum. Qui dum lectis litteris, quamuis vitæ finem per huius causæ occasionem timeret, tamen fiduciam habens in Domino rescripsit Augustæ, nunquam se reuocaturum hominem hæreticum in sua nequitia damnatum iustè. Vnde indignata Augusta Bellisario patritio iussit, vt Siluerium occasione quacunq; inuenta deponeret, & Vigiliū Archidiaconū, qui Anthemiū reuocare promiserat, in eius loco substitueret. Qui (hac eadem occasione inuenta, vt Romanā Vrbem Gothis tradere vellet) cum ad se vocatum, & clero & populo ad primum & secundum velum retentis, stolam & albam fecit ei auferri, & veste monachica indui iussit. Et hoc negotio impietatis audito, hi, qui cum eo venerant, fugerunt: & Vigilius Archidiaconus, quasi in sua fide eum suscipiens, Pontum exilio relegauit, vbi pane tribulationis, & aqua angustiae sustentatus tandem deficiens in eodem loco 12. Kalen. Iulii confessor defunctus est, vbi ægri multi sanantur.

Hic epistolam rescripsit Amatori Episcopo, in qua & hoc postulanti, qualiter circa se actum fuerat, breuiter enarrauit, & officiū suum non ideò dimisisse, sed congregatis Episcopis, quos potuit, illos, qui ipsum deposuerant, se anathematis vinculo obligasse significat, & cæteros, qui deinceps vllum Episcoporum ita deciperent, anathema maranatha fieri dixit.

23. q. 4. c. Bellisarius.

25. q. 2. c. sic de set.

ITEM Vigilio iam Papæ constituto epistolam in suam damnationem misit, ita inter cætera dicens. *Habeto ergo cum his, qui tibi consentiunt pœne damnationis sententiam, sublatumq; tibi nomen & munus ministerii sacerdotalis agnosce, Spiritus sancti iudicio, & Apostolica à nobis auctoritate damnatus. Sic enim decet fidem Sanctorum Patrum in Ecclesia seruari Catholica, vt, quod habuit, amittat, qui improbabili temeritate, quod non acceperat, assumpserit.*

LXI.

VIGILIVS.

A.D.XL.

VIGILIVS, natione Romanus, ex patre Ioanne, consule, sedit annos 17. menses 6. dies 25. Hic ordinauit Episcopos 81. presbyteros 46. diaconos 16. Eo autem tempore, quo Theodora Augusta Vigilium in sede Apostolica, sicut ipsa iusserat, constitutum fuisse

fuisse accepit, ei scripsit, rogans, vt ipse ad se veniret, & quod bona voluntate de Anthimo promiserat, adimpleret. Vigilus .a. quamuis prius insipienter promiserat, respondit se nunquam ei consentire, vt hominem hæreticum, & à sanctissimis Agapito & Siluerio dñatum reuocaret. Eo tempore Romani dolentes, quod Siluerius consilio Vigilii depositus fuerat, videntes modo oportunitatem, duos interemisse eum apud Augustā accusauerunt. Quo audito Augusta Romam Scribonem misit, qui Vigilium cepit, & in naui positū Constantinopolim duxit. Qui tamen ab Imperatore, vt Vicarius B. Petri primò honorificè susceptus est, & biennio iā exacto Augustus & Augusta cautionem manus suæ ei ostendentes de Anthimo reuocando, obsecrando & altercando institerunt. Vigilus .a. constans ad omnia pati, nullatenus eorum petitioni acquieuit, & tandem colaphizatus, quia non Iustinianum & Theodorum piissimos, sed Diocletianum & *Lutheriam se inuenisse dixerat, respondit ad * Eleutheriū. singula. facite vt vultis, digna enim factis recipio. Et volens huius ærumnæ euentum quoquo modo vitare, in Ecclesiam S. Euphemie fugiens altaris columnam amplexu astrinxit, sed ibi arreptus extra Ecclesiam ducitur, funeq; collo eius alligato per ciuitatem vsq; ad vesperam circumquaq; distrahitur, deinde in custodia reseruatur. Clerici verò, qui cum eo aduenerant, dispersi in exilia relegantur: sed postea Romano Clero & Senatu rogatib. redditus & restitutus est Vigilus. Sed in ipso reditu, in Syracusa videlicet vrbe calculi dolore vitam finiuit.

Hic * Eucherio episcopo rescriptum direxit, in quo eum * Eutherio. instruxit, quid de his tenere debeat, qui ita abstinentiam simulāt, vt esu carnum quemlibet pollui credant: ita post multa præmissa subiungens. *Quapropter nec abstinentiam DEO placitam reprobamus, nec eos, qui execratur Domini creaturam in nostra societate recipimus.* ITEM de his, qui in fine psalmor. subducta vna coniunctiua syllaba dicunt. Gloria patri, filio, & Sprui S. & ita dicendo perfectæ Trinitatis vocabulū minuire conantur, subiungit dicens. *Quod si in errore permanserint, socii nobis esse non possunt.* De his qui ab Arrianis rebaptizati sunt, qualiter sint recipiendi, dicit. *Quorum reconciliatio, non per illam impositionem manus, quæ per sancti Spiritus inuocationē fit, operatur, sed per illam, qua pœnitentiæ fructus acqritur, & *cōmunionis restitutio perficitur.* Itē de fabrica cuiuslibet Ecclesie, si dirupta fuerit, instauranda. & si in eo cōsecrationis solemnitas debeat iterari, in quo sanctuaria nō fuerint, nihil iudicauimus officere, si super eā minimè aqua exorcizata iactetur, quæ cōsecrationē cuiuslibet Ecclesie, in qua Sp. S. ara nō ponitur * celebrationē tātū scimus ēē Missarū: & idē, si qua sactorū basilica à fūdamētis etiā fuerit innouata sine aliqua dubitatione, cū in ea Missarū

* sancte com.
De cons. d. i. de
fabrica.

* celebrat: ē

lemnitas fuerit celebrata totius sanctificatio consecrationis implebitur. Si vero sanctuaria, quæ habebat, ablata sint, rursus eorum repositione, & Missarum sollemnitate reuerentiam sanctificationis accipiet. I T E M. Ordine quoq; precum in celebratione Missarum nullo nos tempore nulla festiuitate habere diuersum, sed semper eodem tenore oblata DEO munera consecrare. I T E M, si quis non baptizauerit in nomine patris, & filii, & spiritus sancti, proiciatur extra Ecclesiam.

LXII.

A. D. LV.

PELAGIVS.

PELAGIVS, natione Romanus, ex patre Ioanne Vicario, sedit annos 11. menses 10. dies 19. Hic, dum non essent Episcopi, qui eum deberent ordinare, ordinatus est à Ioanne Perusino, & à Bono Furentino, Episcopis, & ab Andrea Ostiensi presbytero. Ab huius autem communione multi ex utroq; ordine religiosi viri se subtraxerunt: imponentes ei, quod in morte Vigilii tantis pœnis afflicti se immiscuit. Vnde Pelagius accepto libro Euangeliorum, & assumpta cruce, clero & populo in Ecclesia B. Petri congregatis, iuramento de prædicto crimine satisfecit, & omnium Romanorum assertione firmavit, ut nullus clericus precio quolibet aut promissione ad sacros ordines prouheretur.

* *vigilio.*

Hic *Virgilio Episcopo direxit epistolam, in qua eum plener docet, & prudenter instruit, qualiter respondere & conuincere debeat hæreticos illos, qui garriunt patrem & filium vnum Deum esse non posse. Hic ordinavit Episcopos 49. presbyteros 26. diaconos 9. Obiit autem 6. nonas Martias.

LXIII.

A. DLIX.

IOANNES. III.

IOANNES, natione Romanus, ex patre Anastasio, sedit annos 12. menses 11. dies 26. Hic amauit, & restituit cimiteria Sanctorum Martyrum, & constituit oblationes & luminaria ibidem per singulas Dominicas de Lateranis ministrari. Huius temporibus Narses à Romanis apud Iustinianum & Sophiam Augustam accusatus Longobardos ad occupandam & possidendam Italiam vocauit: qui non multo tempore post Romæ defunctus est. Hic vniuersis Germaniæ & Galliæ Episcopis epistolam decretalem transmissit, in qua euidentissima ratione & firmissima multorum auctoritate com-

te comprobat Chorepiscopos Episcopos non esse, nec aliquid de priuilegio Pontificali debere agere, & ad hoc probandum introducit Linum & Cletum, quamuis adiutores Petri fuissent, nullam tamen potestatem Pontificalem habuisse, sed exteriora tantum ministrasse. Et quia sententiam & verba ipsa notauimus cum de Clemētis ordine & actione in principio huius opusculi scripsimus, ad cætera quæ instant transire non incongruum esse existimamus. Hic ordinauit Episcopos 59. Presbyteros 28. diaconos 12. Obiit autem 2. Idus Iulii.

LXIV.

BENEDICTVS.

A. D. LXXIII.

BENEDICTVS, natione Romanus, ex patre Bonifacio, sedit años 4. mēsem 1. dies 28. Scripsit autem iste Dauid Episcopo, & illos, qui dicebant, neminem in veritate posse probare Trinitatē vnitatē fieri, cū neq; tres vnū, neq; vnū in tribus possit à quoquā approbari, iussit, vt ad rectam fidem conuerti faceret, aut ab Ecclesia repelleret. Et multis modis probauit, & auctoritate multorum firmavit, vnitatem substantiæ esse in personarum Trinitate, & personarum trinitatem esse in substantiæ vnitate. Huius temporibus valida fame afflictus est populus Romanus. Hic ordinauit Episcopos 21. presbyteros 15. diaconos 4. Obiit autē 2. Kalend. Augusti.

LXV.

PELAGIVS II.

A. D. LXXVI.

PELAGIVS, natione Romanus, ex patre Vingildo, sedit annos 10. menses 2. dies 10. Hic ordinatus est absq; Principis iussione eo quod Longobardi obsiderent ciuitatem Romanam. Eo tempore tantæ pluuiæ fuerunt, vt omnes dicerent, quod aquæ diluuii superinundarent: & talis clades fuit, qualē à seculis nullus fuisse meminit. Hic orientalib. Episcopis vniuersis, quos Ioannes Constantinopoliitanus Episcopus præsumptiuè ad Synodum conuocauerat, scribit, & mandat eis, si nolint cum prædicto Ioanne damnari, ^{a epist. 1.} consentiendo ei, à superba præsumptione recedant, & pœnitentiā agere studeant, quia necesse est ea cassari, quæ contra ordinem & auctoritatem facta esse noscuntur. Scribebat enim se esse Episcopum vniuersalem, & ex hac sua præsumptione conuocabat Synodum generalem, cum generalem Synodum conuocandi auctori-

tas Apostolicæ sedi B. PETRI priuilegio singulari sit tradita. ITEM eosdem dubitantes, quæ dicenda esset certa prouincia, informat, & instruit dicens. *Scitote certam prouinciam esse, quæ habet decem vel undecim ciuitates & unum regem, & totidem minores* ciuitates sub se, & unum Episcopum, aliosq; *suffraganeos decem vel undecim Episcopos iudices, ad quorum iudicium omnes causæ Episcoporum & reliquorum sacerdotum ac ciuitatum causæ referantur, ut ab his omnibus iuste consona voce discernantur.*

epist. 2. ITEM Benigno Archiepiscopo de Episcoporum transmutatione consulenti transmissit^b epistolam, in qua eum, qualiter regulariter transmutari vel non possint plenissimè instruit. & hæc iam supra notauimus. Item in eadem prædictum Archiepiscopum ad iustitiam sectandam hortando dicit. *Dona iniquorum non probat Altissimus, nec respicit in oblationibus iniquorum, nec in multitudine sacrificiorum eorum peccatis propitiabitur. Item, Qui offert sacrificium de substantia pauperum, quasi in conspectu patris victimat filium. Item. Qui baptizatur à mortuo, & iterum tangit mortuum, quid proficit lauatio eius? sic & homo, qui ieiunat in peccatis suis, iterum eadem faciens, quid proficit humiliando se? orationem eius quis exaudiet? In omni dato hilarem fac vultum tuum, & in exultatione sanctifica decimas tuas.*

epist. 3. ITEM vniuersis Episcopis, & specialiter Campaniæ & Italiæ Episcopis scripsit^c, & ad monitionem Episcoporum, quæ sæpenu-merò à prædecessoribus suis posita, & superius annotata sunt, videlicet, de accusatoribus & cæteris pleniter posuit, & inter cætera de monachis dicit. *Nullusq; monachus talia vsquequaq; arripiat, nec secularia, aut Ecclesiastica negotia perturbare psumat, q̃a vox eorū in talib. est mortua.*

4. epist. ITEM Episcopis regionum Germaniæ & Galliæ intrui rogā-
De conf. d. i. c. tibus præfationum ordinem, quem Ecclesia Romana seruaret, re-
inuenimus. scripsit^d ita dicēs. *Sacrū ordinē Romanū, sacrag, cōstituta nostrorū antecesso-
rū sollerter relegentes, inuenimus has nouē præfationes in sacro catalogo solum-
modo recipiendas, quas longa retro* vetustas in Romana Ecclesia hætenus ser-
uauit. vnā, in Albis Paschalibus, aliā de Ascensione Domini, tertiam de Pen-
tecoste, quartā de Natiuitate Domini, quintā de apparitione Domini, sextā de
Apostolis, septimā de S. Trinitate, octauā de cruce, nonā de ieiunio Quadrage-
simæ.* Si quis his supradictis dempserit, vel addiderit, anathema sit. Hic or-
dinauit Episcopos 48. presbyteros 28. diacon. 8. Obiit. a. 7. Id. Feb.*

**has tenen-
das vobis mā-
damus.*
A. D. XC.

LXVI.

S. GREGORIVS.

GREGORIVS, natione Romanus, ex patre Gordiano, sedit annos 13. menses 6. dies 10. Hic fecit 40. homilias, & exposuit Iob & Ezechielē. composuit dialogum & Pastoralē curā. Scripsit et numero-

merosa decretalia, quæ quia plurima sunt, separatim, & suo in loco, Deo dante, & vita comite breuiter excipiemus. Nunc autem, quia præsentis negotii serie ad prædicti Papæ ordinem, & actionem annotanda peruenimus, pauca saltē ponenda esse existimamus. Hic in Synodo cōstituit, ne laici pueri ad secreta cubiculi Romani Pontificis seruitia exhibeant, sed clerici vel monachi: ut is qui est in loco regiminis habeat testes, & tales viri eius in secreto conuersationem videant, qui ex visione sedula exemplū profectus sumant. Cōstituit etiā, ut feretrum, quo Romani Pontificis corpus ad sepeliendum ducitur, nullo regiminis velamine veletur. Quod ideo fecit, quia corpora Pontificum, cum humi mandāda deferrebantur, dalmaticis tegebantur, & eas pro sanctitatis reuerētia scindentes partiebantur. Constituit etiam, & sub vinculo anathematis prohibuit, ne aliquid de ordinationib. aut ex datione pallii, aut ex traditione chartarum accipiat: sed si is, qui ordinatus est, post acceptas chartas seu pallium aliquid offerre voluerit, gratiæ tantummodo causa id accipiendum esse non negat, quia eius oblatio nullam culpæ maculam ingerit, quæ ex accipientis ambitu non procedit.

Hic Augustino Anglorum Episcopo de multis consulenti, ad singula iuxta barbariem gentis & nouitatem eorum conuersionis rescripsit, dicens. *Oportuerat quidem, quamdiu se agnoscunt affinitate propinquos ad copulā matrimonii non accedere, sed in tam barbara gente magis placet respectus temperantiæ, quàm districtio censura, concedendum est, ut post quartā generationem iungantur.* Ad hoc. a. quod quæsiuit, si mulier infirmitate detenta non valuerit viro debitum soluere, quid faciat iugalis? Respondit, *bonum quidem esse, si sic permaneret, ut abstinentia vacaret: sed quia hoc magnorum est, ille, qui se nō poterit continere, nubat magis, non tamen subsidii opem subtrahat ab illa, quam infirmitas præpedit & nō detestabilis culpa excludit.* De presbytero verò à populo accusato, dicit. *Si certi non fuerint testes, qui crimini illato approbent veritatē iusiurandū erit in medio, & illū testem proferat de innocentia suæ puritate, cui nuda & aperta sunt omnia, sicq; maneat in proprio gradu.* Itē præcepit, ne eis, quos pater vel mater iuxta septa monasterii in infantia annis sub regulari tradiderunt disciplina, egredi liceat, postq̃ pubertatis anni inoleuerint. Illos, quosq; interrogatione subdola ab adulteratis presbyteris baptizati sūt, prohibet rebaptizari. Leprosis. a. Christianis corpus & sanguinē Dñi cōcedit dari: cū sanis. a. celebrare conuiuia interdicat. Itē, valdē fatuū ēē iudicat, si morbus, aut mortalitas quibuslibet in locis irrepserit, illos, quos nōdū tetigit à loco ciuitatis periculū fugere, quia nemo aufugere Dei manus poterit. De his verò presbyteris quibus multis vitiis irretiti, quorū vita in seipsis sacerdotiū maculat, præcepit,

vt eos Apostolica auctoritate redarguendo admoneat, & ad munditiam Ecclesiasticā perducatur: & si obedierint, saluabunt animas suas & ipse mercedem habebit. *Veruntamen colloquutionem & mensam communem cum eis agere non recuset. Plerunque contingit, vt quos correctio discipline tardos fecit, ad percipiendam veritatis normam, conuiuiarum sedula pastio, & admonitio blanda ad viam perducatur iustitiæ. Idipsum autem & in ipsis proceribus, qui tibi adiutorium præstant, obseruare debebis.*

Hic auxit in canone. *Diesq; nostros in pace dispone.* &c. Huius tempore ad Dominum conuersi sunt Angli. Hic iussit, vt supra corpus B. Petri Missa celebraretur, & in Ecclesia B. Pauli eadem fecit. Hic ordinauit Episcopos 62. presbyteros 39. diaconos 8. Migravit autem ad Christum 4. Idus Martii.

A.D.C.IV.

LXVII.

SABINIANVS.

FABIANVS, natione Tuscus, de ciuitate Blera, de patre Bono, sedit annum 1. menses 5. dies 8. Hic addidit luminaria in Ecclesia B. Petri. Hic ordinauit Episcopos 26. Obiit autem 8. Kal. Martii.

A.D.C.VI.

LXVIII.

BONIFACIVS. III.

BONIFACIVS, natione Romanus, ex patre Ioanne, sedit menses 8. dies 22. Hic obtinuit apud Phocatem Principem, vt Ecclesia Romana, sicut omnium Ecclesiarum caput est, ita etiam Constantinopolitanæ, quæ se omnium Ecclesiarum primam esse iactabat. Hic constituit, vt nullus viuente Episcopo de eius successore agat, sed tertio die depositionis eius adunato clero & populo fiat electio. Hic ordinauit Episcopos 22.

A.D.CVII.

LXIX.

S. BONIFACIVS. IV.

BONIFACIVS, natione Marfus, de ciuitate Valeria, ex patre Ioanne medico, sedit annos 6. menses 8. dies 12. Huius temporibus fames valida, & inundationes aquarum grauissimæ fuerunt. Hic templum PANTHEON, quod vocabatur, à Phoca principe petiit. quod & consecrauit in honorem S. Mariæ Virginis, & omnium Martyrum. Hic ordinauit Episcopos 36. diaconos 8. Defunctus est autem 10. Kalend. Iunii.

LXX.

S. DEVS DEDIT.

A. DCXIV.

DEVS DEDIT, natione Romanus, ex patre Stephano subdiacono, sedit annos 3. dies 30. Hic Clerum multum dilexit, & sacerdotes, & ceteros clericos ad pristina loca reuocauit. Huius temporibus mense Augusto fuit terræmotus magnus. quem secuta est clades, & grauis percussio scabierum, ita vt nullus mortuum suum posset agnoscere. Gordianus Episcopus Hispaniensis Ecclesiæ litteris ad prædictum Papam directis de viris & mulieribus, qui nescientes pro magno populorum incurfu Paschali Sabbatho filios à fonte baptismi susceperant, ipsum consuluit, si iam ad proprium suum vsum redire debeant? Qui in Ecclesia Isauriæ & Hierosolymæ, & in multis aliis Ecclesiis talia olim euenisse dicit, & antecessores suos Iulium, & Innocentium, & Celestinum cum plurimorum Episcoporum conuentu talia prohibentes præscripsisse asserit, vt nullo modo iam se in coniugium reciperent mulieres & viri, qui per quamcunq; rationem susciperent natos, sed separarent se, ne suadente diabolo tale vitium peccati inole scat per mundum, & vniuersorum error accrescat. Addidit ad hoc, dicens. *Scitis, quia quo modo sunt septem dona Spiritus sancti, ita sunt septem dona baptismatis, à primo pabulo salis sacrati, & ingressu sanctæ Ecclesiæ vsq; ad confirmationem sancti Spiritus per chrismā. Ab hoc ergo* * Spiritus sancti dono vsq; ad septimum * primo Spir. *nullus Christianus suam commatrem in coniugium recipere debet: & qui præsumpserit anathematis vinculo religetur in perpetuum, nisi pœnitentiam egerit dignè. Mulieres verò, cum separata fuerint hac pro* * illicitatione à propriis viris, totam præcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperunt, & post expletum annum recipiant alium virum, si voluerint. Similiter & vir uxorem.

LXXI.

BONIFACIVS V.

A. DCXVII.

BONIFACIVS, natione Campanus, de ciuitate Neapoli, sedit annos 5. menses 10. Hic constituit, vt testamentum secundum Principis iussionē valeat. Constituit etiā, vt nullus violenter de Ecclesia auferatur. nec aliquis, nisi presbyter sanctorum Martyrum reliquias de Ecclesia leuare præsumat. Fuit vir mitissimus, & amauit Clerum. Hic ordinauit Episcopos 29. presbyteros 26. diaconos 4. Qui defunctus est 8. Kalend. Nouemb.

M

LXXII.

*Gratian. tri
buit Pelagio.
dist. 100. c. quo
niam.

HONORIVS, natione Campanus, ex patre Petronio Consule, sedit annos 12. menses 11. dies 18. Hic clerū erudiuit. Hic de ordinationib. Episcoporum minimè differēdis ita dicit. *Placuit, ut quisque Metropolitanus si ultra tres menses consecrationis suae ad fidē suā exponēdā, palliumq. suscipiendū ad Apostolicā sedem non miserit commissa sibi careat dignitate, sit licentia Metropolitanis aliis post secundā & tertiā commonitiōnē viduatis Ecclesiis cū consilio Romani Pontificis ordinando Episcopū subuenire. Si verò consecrādi Episcopi negligētia prouenerit, ut ultra tres menses Ecclesia viduata consistat, communione priuetur, quousq. aut loco cedat, aut se cōsecrandū praeberē non differat. Quod si ultra quinq. menses p. suam negligentiā retinuerit viduatam Ecclesiam, neq. ibi, neq. alibi consecrationis donū percipiat, imò Metropolitanus sui iudicio cedat. Itē, quicūq. sanē Metropolitanorū p. plateas, vel in Letaniis uti pallio praesumpserit, & non tantū in praecipuis festiuitatibus, & Apostolica sede indictis tēporibus ad Missarū solummodo sollemnia permissa, qua abutitur, careat dignitate: quoniā iure priuilegiū meretur amittere, q. audacter usurpat illicita. **ITEM**, Episcopos verò, q. percutere, detrūcare, vel cōtra canonicā auctoritatē infamare, aut propriis rebus absq. legali iudicio exspoliare praesumpserit, sibi eos à commissis Ecclesiis insequendo expellere, communione priuetur. Si verò bis vel ter cōuentus, ei in quem deliquisse dignoscitur, emendādo non satisfecerit, anathematis vinculis innodetur. Item. Si quis domū Dei violauerit, & aliqua sine licentia illius, cui commissā dinoscūtur inde abstulerit, vel Ecclesiasticis personis iniuriā fecerit, donec cōuentus & admonitus legitimè satisfaciat, sciat se à communione priuatū. Si verò post secundā & tertiā conuentiōnē corā Episcopo satisfacere detrectauerit, sacrilegii periculo ab omnib. obnoxius teneatur. Quicūq. sanctimonialē, siue quācūq. feminam in matrimoniū vel concubinātū rapuerit, donec eā coram Episcopo ciuitatis parētibus, vel ciuib. restituat, cū omnibus fautoribus suis excommunicatū se esse cognoscat. Si verò post secundā & tertiā conuentiōnē, quam rapuit sub satisfactiōne congrua nō reddiderit, tanquā anathematizatus ab omni Christianorū consortio repellatur. Raptas .n. nec immeritò, dicimus, quae sine consensu parētū, vel ciuitatis Episcopi, aut ipse vltro diffugiūt, aut nolētes ab aliis abducuntur. Si quis homicidiū membrorū trūcatione, domorū incendia fecerit, aut fieri iusserit, aut facienti consenserit, quousq. de his legaliter, vel amicabiliter corā Episcopo ciuitatis, alijsq. ciuib. non emendauerit, ab Ecclesia priuatū se esse agnoscat. Si ergo post secundam & tertiā conuentiōnem cuncta, in quibus arguitur non emendauerit, tanquā Ethnicus & publicanus ab omni Christianorū Collegio separetur. Porro de his, qui depredationes fecerint, aut facere iusserint, vel facienti consenserint instituiamus, ut si ab Episcopo ciuitatis admoniti minimè

nimè respuerint, 40. dies pane & aqua contenti reliquis cibis & potibus sint
 omnino priuati. Quod si hanc excommunicationem suspicati fuerint violasse,
 satisfaciant Episcopo, quod illam non violauerint, sicq; demũ, si conuicti fuerint
 hanc violasse, non solũ, quod unicuique arguuntur fecisse emendent, sed et bis
 aut ter commoniti, si se non correxerint, ab omni communione priuati sunt. Si
 verò post secundam & tertiam commonitionem cuncta, in quibus arguuntur,
 perfecte nõ emendauerint, anathematis sententia se nouerint obligatos. **ITEM**
 Hi sanè, qui ante audientiam communicare tentauerint, donec per pœniten-
 tiam reatum suum desleant, ad communionem nullo modo reducantur exce-
 pto mortis urgente periculo. Qui verò excommunicato scienter communica-
 uerit, vel communicauit, & amodò saltem in domo simul orauerit, atq; late-
 bras defensionis, ne cominus ad satisfactionem perducatur præbuerit, donec
 ab excommunicatore pœnitentiã suscipiat, corporis & sanguinis Domini com-
 munionem se priuatum esse cognoscat. Quicunq; ergo intra anni spaciũ humi-
 liter, siue publicè causam suam corã suis excommunicatoribus non peregerint,
 ipsi sibi audientiæ aditum clausisse videantur. Quod si obstinato animo sine
 communione defuncti fuerint, nos illorum causam iuxta B. Leonis prædeces-
 soris nostri sententiam diuino iudicio reseruantes, quibus uiuis non communi-
 cauimus, mortuis communicare non possumus. **ITEM.** Cura sit omnibus Epi-
 scopis excommunicatorum nomina omnino, tam vicinis Episcopis, quàm suis
 parrochianis pariter indicare, eaque in celebri loco posita pro foribus Ecclesiæ
 cunctis conuenientibus inculcare, quatenus in utraq; diligentia & excommu-
 nicatis ubiq; Ecclesiasticus aditus excludatur, & excusationis causa omnibus
 auferatur. Si quis sanè venerabilium Episcoporum vel sacerdotum in hac re
 distriktissime non vigilauerit, & in aliquo cohibuerit, quo minus Ecclesiasti-
 cæ seueritatis inuectio circa personas delinquentium conseruetur, donec co-
 ram prouinciali Synodo satisfiat, à communione sciat se esse suspensum. Si
 verò post tertiam conuentionem in sua negligentia manserit, canonico iudicio
 subiacebit. **ILLOS** autem, qui pro diuersis suis excessibus se conueniendos lega-
 liter timent, aliumque senioratum confugiunt, & ibi peiora prioribus operan-
 tur, iubet vt à nemine suscipiantur, donec sub prioris Domini distriktionem sa-
 tisfaciant cunctis, quibus deliquerant. Si verò prius suscepti fuerint, cum suo
 susceptore communione priuentur. De illis autem qui prolationem sententiæ
 subterfugere cupientes à matricularibus Ecclesiæ, vel baptismalibus se sub-
 ducunt, statuit, vt hi, qui infra regionem positi à publicis Ecclesiarum
 se conuentibus ultra tres dies Dominicos voluntariè prolationem sententiæ
 subterfugiendo abstinant, donec sub satisfactione se emendandos astruant com-
 munionem priuentur. **ITEM,** Administratores plane secularium dignitatũ, quos
 ad Ecclesiarũ tuitionem, pupillorum & viduarũ protectionem, rapaciumq; re-
 frenationem constitutos esse cognouimus, quotiens ab Episcopis, & Ecclesiasticis

viris conuenti fuerint, eorum querimonias fideliter audiant, & secundū quod necessitas expetierit, absq̃ negligentia examinent, & diligenti studio emendēt. Quod si Dei timorem prae oculis non habentes negligere post secundā & tertiā commonitionē inuenti fuerint, omni se nouerint communione vsq̃ ad condignam satisfactionē priuatos. I T E M. Qui presbyterū ordinare necessariū ducit, deputet eū Ecclesiā, in qua Domino seruiens iugiter perseueret. Hic ordinauit Episcopos 71. presbyteros 13. diaconos 11. Obiit .a. 4. Idus Oct.

LXXIII.

A.DCXXXVIII

SEVERINVS.

S E V E R I N V S, natione Romanus, ex patre Abieno, sedit menses 2. dies 4. Hic ordinauit Episcopos 4. Obiit autem 4. Idus Octobr.

LXXIV.

A.DCXXXIX.

IOANNES IV.

I O A N N E S, natione Dalmaticus, ex patre Venantio scholastico, sedit annum 1. menses 9. dies 18. Hic per Dalmatiam & Histriā multum pecuniæ misit ad redemptionem captiuorum. Hic ordinauit Episcopos 4. Defunctus est autem 4. Idus Octob.

LXXV.

A.DCXLII.

THEODORVS.

T H E O D O R V S, natione Græcus, ex patre Theodoro Episcopo, de ciuitate Hierusalem, sedit annos 6. menses 5. dies 14. Hic ordinauit Episcopos 56. presbyteros 21. diaconos 4. Qui defunctus est pridie idus Maii.

LXXVI.

A.DCXLIX.

S. MARTINVS.

M A R T I N V S, de ciuitate Tudertina prouinciæ Tusciæ, sedit annos 6. mensem 1. dies 26. Hic 105. Episcopos in vrbe Roma congregauit, cum quibus condemnauit Theodorum quendā Episcopum Pharanitarum & Cyrum Alexandrinum, & Sergium Constantinopolitanum, & eius successores Pyrrhum & Paulum, qui nouitates contra immaculatam fidem pręsumperunt innectere. Et demum prędictus Papa quia hereticis consentire noluit, ductus est

PONTIFICVM ROMANORVM.

93

Ætus est in exilium, vbi & vitam in Christo finiuit 4. Idus Nouemb.
Ordinauit autem Episcopos 34. presbyteros 11. diacon. 5.

LXXVII.

S. EVGENIVS.

A.D.C.LII.

EVGENIVS, natione Romanus, ex patre Rufiniano, sedit annos
2. menses 9. dies 33. Hic ordinavit Episcopos 21. defunctus est
autem 4. non. Iunii.

LXXVIII.

S. VITALIANVS.

A.D.C.LV.

VITELLIANVS, natione Signensis Cāpaniæ provinciæ de patre
Anastasio, sedit annos 14. menses 6. Hic regulam Ecclesiasti-
cam atq; vigorem, vt mos erat, omninò conseruauit. Hic ordinavit
Episcopos 97. presbyteros 22. diaconum 1. Huius temporib. Con-
stantinus Augustus Romam venit, ibiq; omnia, quæ ad ciuitatis or-
natū suspensa erant deponi fecit, & Ecclesiā S. Mariæ ad Martyres,
quæ de regulis æreis erat tecta, discooperuit, & in regiā urbem ipsas
regulas cum aliis diuersis, quæ deponi fecerat, emisit. Scripsit autē
epistolam Paulo Cretensi Archiepiscopo, in qua eū arguit, quia Io-
annem Episcopū Lampeon urbis in custodiam duci fecit. Insuper
contra canonum iussa contra legum instituta, existens in custodia,
cogebatur, vt daret fideiussores. Vnde omnia, quæ ipse Archiepi-
scopus de iā prædicto Episcopō in Synodo egit, inania esse decreuit,
& Ecclesiam suam ei iudicio Synodi datis litteris reddi præcepit.
Defunctus est autem 8. Idus Februar.

LXXIX.

A DEODATVS.

A.D.C.LXIX.

ADEODATVS, natione Romanus, ex monachis, de patre Io-
uiniano, sedit annos 4. menses 2. dies 5. Hic ordinavit Episco-
pos 7. presbyteros 14. diaconos 2. Qui defunctus est 8. Idus Iunii.
Post eius verò trāsītum, & pluuiæ & tonitrua tanta fuerunt, quanta
prius fuisse nemo eo in tempore viuens audierat. Vnde homines
& pecudes ex nimio ictu fulguris interierunt.

M 3

LXXX.

A. DCLXXVI.

DONVS, natione Romanus, ex patre Mauritio, sedit annum 1. menses 5. dies 10. Hic ordinauit Episcopos 6. diaconos 5. Post electionem huius Augusto mense apparuit stella præfulgida valde in oriente. Oriebatur autem assidue in gallicantu apparens vsque mane, sed emenso trium mensium spacio suæ pulchritudinis radios nunquam parens abscondit, quam in eadem plaga orientis innumeræ multitudinis hominum mors secuta est. Huius tempore Ecclesia Rauennæ, quæ prius acephalicum caput contra Romanam Ecclesiam erexerat, denuo fracta ceruice superbię Apostolicę sedi humiliata subiacuit. Obiit autem iste 3. Idus Aprilis.

A. DCLXXVIII.

AGATHON, natione Siculus, sedit annos 2. menses 5. dies 4. Hic ordinauit Episcopos 18. presbyteros 10. diaconos 4. Legati Constantinopolim directi è latere huius Papæ Macarium Antiochenum patriarcham in Synodo deposuerunt, quia duas naturas & voluntates in Christo esse negauit. Prædictus Papa hoc obtinuit apud Imperatores, Constantinum videlicet, & Heraclium, & Tiberium, vt iuxta postulationem suam remitteretur quantitas illa, quæ solita erat dari pro ordinatione Romani Pontificis faciendæ: sic tamen, vt si contigerit post eius transitum vel electionem ordinationem fieri, non debeat ordinari, qui electus fuerit, nisi prius decretum generale deferatur in regiam urbem secundum antiquam consuetudinem, & cum eorum, id est, Imperatorum scientia & iussione ordinatio debeat prouenire. Hic defunctus est 4. Idus Ianuar.

A. DCLXXXIII.

LEO, natione Siculus, ex patre Paulo, sedit menses 10. dies 17. Hic fuit eloquentissimus, græca & latina lingua eruditus. Hic fecit constitutum, vt qui ordinatus fuerit Archiepiscopus nulla consuetudine pro vsu pallii, aut diuersis officiis Ecclesię persolvere debeat. Hic ordinauit Episcopos 21. presbyteros 14. diaconos 3. Defunctus est autem 4. Kalend. Iulii.

PONTIFICVM ROMANORVM
LXXXIII.

95

BENEDICTVS II.

A. DCLXXXIV.

BENEDICTVS, natione Romanus, ex patre Ioanne, sedit ^{men-}ses 10. dies 12. Hic suscepit præceptum Constantini Augusti datum clero & populo, & exercitui Romano, per quod concessum est, ut cum quis fuerit electus ad regendam Romanam sedem continuo absq; tarditate cōsecratur Pontifex. Obiit verò 8. Idus Maii.

LXXXIV.

IOANNES V.

A. DCLXXXV.

IOANNES, natione Syrus, ex provincia Antiochia, de patre Cyriaco, sedit annum 1. dies 9. Fuit autem vir valdè strenuus atq; scientia præditus, & omnino moderatus. Hic consecratus est à tribus Episcopis, Ostiense, Portuense & Veliternense, sicut & præcessor eius Leo fuerat. Defunctus est verò 4. non Augusti.

LXXXV.

CONON.

A. DCLXXXVI

CONON, oriundus patre Traceseo, educatus apud Siciliam, sedit ^{men-}ses 11. In huius electione non minima est cōtentio habita, eo quod clerus Archidiaconum, exercitus autem Theodorum presbyterum nitebatur eligere. Sed hac contentione aliquādiu habita, tandem clerus & populus vnanimiter hunc denominantes elegerunt. Post aliquot verò dies exercitus videns cleri & populi concordiam, & ipse in prædicti electionis decreto subscripsit. Hic ordinauit Episcopos 16. Defunctus est autem 10. Kalend. Octobris.

LXXXVI.

SERGIVS.

A. DCLXXXVII.

SERGIVS, natione Syrus, Antiochiæ regionis, ortus ex patre Tiberio, sedit annos 13. menses 7. dies 23. Ante huius electionem populus Romanus, ut fieri adsolet, diuisus est. nam pars vna Theodorum archipresbyterum, alia verò elegit Paschalem archidiaconum. Cum autem isti duo electi contenderent, nec alter eorum alteri cedere vellet, maxima pars cleri, nec non primates iudicum

M 4

& ex-

& exercitus Romanæ militiæ diu pertractantes, qualiter duorum altercantium contentio sopiretur, consilio inito demum prænotatum Sergium vnanimiter elegerunt, & altercantium tumultuatione repressa in sede eum concorditer statuerunt. Hic in sacratio B. PETRI Apostoli capsam argenteam in angulo obscuro iacentem, & ex nigredine nimis annositate, nec, si esset argentea, iam apparentem, Deo ei reuelante, repperit. Itaque oratione facta, sigillo fracto, & capsula aperta inuenit in ea crucem diuersis ac pretiosis lapidibus perornatam. In qua etiam aperta inuenit miræ magnitudinis, & ineffabilem portionem salutaris ligni viuificæ crucis repositam, quæ ex die illo pro salute humani generis ab omni populo Christiano die Exaltationis S. Crucis in Ecclesia Saluatoris adoratur. Hic statuit, ut in fractione corporis & sanguinis Domini à clero & populo *Agnus Dei* cantetur. Hic ordinauit Episcopos 27. presbyteros 18. diaconos 4. Defunctus est autem Idibus Septemb.

LXXXVII.

IOANNES VI.

A.D.CCI.

IOANNES, natione Græcus, sedit annos 3. menses 2. dies 12. Hic captiuos, quos in Campania Gysolphus dux gentis Longobardorum ceperat, donariis suis redemit. Hic ordinauit Episcopos 15. presbyteros 9. diaconos 2.

LXXXVIII.

IOANNES VII.

A.D.CCV.

IOANNES, natione Græcus, de patre Platone, sedit annos 2. menses 6. dies 17. Hic ordinauit Episcopos 19. Sepultus est autem 15. Kalend. Nouemb.

LXXXIX.

SISINNIVS.

A.D.CCVIII.

SISINNIVS, natione Syrus, ex patre Ioanne, sedit dies 20. Hic ordinauit Episcopum vnum. Defunctus est autem repentina morte.

CONSTANTINVS.

A.DCCVIII.

CONSTANTINVS, natione Syrus, ex patre Ioanne, sedit annos 7. dies 15. Hic ordinauit Felicem Archiepiscopum Rauennatem, qui iuxta antecessorum suorum consuetudinem scribere noluit, fastu arrogantia tentus. Qui postea elatione superbiae suae à Iustiniano Augusto capi iubetur, oculis priuatur, & in exilium in Ponticam mittitur: Sed mortuo Imperatore ad sedem propriam reuertitur, & sic humiliatus ab Apostolica sede veniam petit, & absolutionem promeruit. Prædicti Papæ temporibus venit Romam Benedictus Mediolanensis Archiepiscopus, & certauit pro Ecclesia Ticinensi, sed conuictus est, eo quod à præfatis temporibus Ticinensis Ecclesiae antistitis consecratio ad sedis Apostolicæ Pontificem pertinebat. Ordinauit autem Episcopos 64. presbyteros 10. diaconos 2. Obiit autem 6. Idus April.

XCI.

S. GREGORIUS II.

A.DCCXIV.

GREGORIUS, natione Romanus, ex patre Marcello, sedit annos 16. menses 9. dies 11. Hic in Germania per Bonifacium Episcopum verbum salutis prædicauit, & gentem illam sedentem in tenebris doctrina lucis conuertit ad Christum. Huius temporibus Sarraceni Franciā occupare conati sunt, sed iudicio DEI vna die trecēti & sexaginta quinque millia à Francis ceciderūt, vt epistola à Francorum Duce Pontifici missa continebat. Hic constituit, vt Quadragesimali tempore, quinta videlicet feria ieiunium, atque Missarum celebratio fieret, quod prius non fiebat. Huius temporibus LEO Imperator ad peiora progressus compulit omnes Constantinopoli habitantes, vt Sanctorum imagines deponerent, & igni consumerent. Cuius errori, quia GERMANVS non consensit Patriarcha, à sede est pulsus, & in eius loco Anastasius presbyter est ordinatus. Hic in Synodo communi omnium præsidentium iudicio confirmando dixit. *Si quis presbyteram, aut diaconissam, aut monachā, aut nurū, aut consobrinā, aut de propria cognatione, aut q̄ cognatus habuit, duxerit uxore, anathema sit. Item, si quis viduā furatus fuerit in uxore & virginem, nisi eam desponsauerit, anathema sit. Item, si quis ariolos, aruspices, vel incantatores obseruauerit, aut phylacteriis usus fuerit, anathema sit.* Hic ordinauit Episcopos 150. presbyteros 25. diaconos 4. Qui defunctus est 3. Idus Februar.

C. Romanum
tom. 3. Concil.
Cap. 1. & 2. 3.
4. 5. 6. 7. 8. 9.
10. 11. 12.

N

XCII.

A.DCCXXXI.

S. GREGORIUS III.

GREGORIUS, natione Syrus, ex patre Ioanne, sedit annos 10. menses 8. dies 20. Hic fuit vir valde mitis, & in diuinis litteris bene instructus, & græca latinaq; lingua pleniter eruditus. Hic in Synodo residens omnes illos anathematis vinculo innodauit, qui antiquæ Ecclesiasticæ consuetudini aduersantes Sanctorum imagines venerari contemnerent. Hic ordinauit Episcopos 80. presbyteros 24. diaconos 3.

XCIII.

A.DCCXLII.

S. ZACHARIAS.

ZACHARIAS, natione Græcus, ex patre Polychronio, sedit annos 10. menses 3. dies 14. Huius temporibus KARLOMAN-
**Caroli Mar*
telli.
 NVS filius *Karlomanni Francorum Regis præsentis vitæ glori-
 am & potestatem relinquens, clericatus iugum Romæ ab ipso Pa-
 pa suscepit. Deinde ad montem Cassinum peruenit, ibique facta
 iuxta morem professione professionis habitum deuotè suscepit.
 Eiusdem Papæ temporibus Ratechisus rex Longobardorum rega-
 lem dignitatem relinquens à prædicto Papa de tonsus monachico
 habitu cum vxore & filiis induitur. Hic ordinauit Episcopos 35.
 presbyteros 23. diaconos 6. Hic in Synodo constituit, vt Episcopi
 cum mulieribus omninò non habitent, & presbyteri, vel diaconi
 subintroductas mulieres nullo modo secum audeant habere, nisi
 matrem, & illas, quæ suspiciones effugiunt, alioquin gradus sui pri-
 uentur honore. Item statuit, vt Episcopi, presbyteri, diaconi se-
 cularibus indumentis minimè vtantur, nisi, vt concedet, tunica sa-
 cerdotali: sed neque dum ambulauerit in ciuitate, aut in via, aut in
 plateis, sine indumento præsumat ambulare, nisi in itinere longo
 ambulauerit, quia sacerdos incedens sine operimento sibi congruo
 sacerdotium suum deturpat. Quod si præsumpserit, communione
 priuetur, donec, quæ statuta sunt, adimplere maturet. Item, vt pre-
 sbyteri & diaconi non vtantur monacha, vel etiam spiritali com-
 matre. Nam qui huiusmodi opus perpetrauerit, sciat se anathema-
 tis vinculo obligatum, & DEI iudicio condemnatū, atq; à sacro cor-
 pore & sanguine Dn. nostri Iesv Christi alienū statuēte Apostolica
 censura. Et quicumq; sacerdotum talibus communicare præsum-
 pserit, eorum consortio condemnatus sacerdotii sui honore priue-
 tur. Si

tur. Si autem hi, qui conuicti sunt admoniti declinauerint, & ab adulterio fuerint diuisi, pœnitentiæ submittantur, vt sacerdos loci prouiderit. **ITEM** de presbyteris, diaconis seu clericis, qui inter se causam habuerint, nullo modo præsumat publicis auctoritatibus interpellationem facere, nisi suo Episcopo: & si forsan Episcopus causam habuerit ad vicinum Episcopum cōfugiū faciant iuxta canonū statuta. Et si minimè conuenerit, vt decidatur inter eos cōtētio, ad Apostolicam veniant sedem. Si quis verò præter statuta præsumpserit agere, gradus sui honore priuetur, & ab Ecclesia pellatur, vsq; dum causa susceperit finem. **ITEM**, vt Episcopus, aut presbyter, dum ingressus fuerit ad Missarum sollemnia celebranda, nullo modo audeat data oratione recedere, vt ab alio Episcopo, aut presbytero Missarū sollemnia suppleantur, sed qui initium posuit, supplicat vsq; in finem. Si quis aliter agere præsumpserit, à Dominico corpore & sanguine sit suspensus. Prædictus Papa vniuersis Episcopis, cunctis etiam Ducibus, Comitibus, omnibusq; DEVM timentibus per Gallias & Francorum prouincias constitutis epistolam destinavit, in qua omnes commonuit, vt falsos, & schismaticos, homicidas & fornicarios sacerdotes ab ipsis expellerent.

XCIV.

STEPHANVS III.

A. DCCLII.

STEPHANVS, natione Romanus, ex patre Constantino, sedit annos 5. dies 23. Post obitum Zachariæ Papæ STEPHANVS STEPH. II. quidam presbyter à cuncto populo electus est, & in patriarchium inthronizatus. Qui post biduum subito alienatus obmutuit, & die sequenti defunctus est. Post hæc verò omnes vnanimiter hunc eligentes in patriarchium iuxta morem introduxerunt: erat enim amator Ecclesiarum, traditionem Ecclesiasticam firma stabilitate conseruans. Huius temporibus Aistulphus Langobardorum rex occupatis bonis Ecclesiæ multa Romanis intulit mala, sed plurima minatus est. Vnde prædictus Papa coactus Pippinum regem Franciæ postulatum auxilium adiit, contra quem venit Karlomannus frater regis quamuis monachus, malignis tamen Aistulphi suasionibus deceptus, vt eius petitionē in irritum duceret. Sed Deo id agente propositi inefficax exstitit, & ibi idem in Francia in monasterio à fratre statutus vitam finiuit. Pontifex verò apud regem voluntatem suæ petitionis obtinuit. Hic ordinauit Episcops 15. presbyteros 2. diaconos 2. Defunctus est autem 6. Calend. Maii.

N 2

Prædi-

Prædictus Pontifex in quadam epistola de infirmitatis suæ liberatione ita inter cætera dicit. *Cum iam medici desperarent, fuit sicut in oratione in Ecclesia B. martyris Dionysii subtus campanas, & vidi ante altare domnum Petrum & Dominum Paulum, & nota mente illos recognoui, & tertium B. Dionysium ad dexteram B. Petri subtilem & longiorem. Dixitque Dominus Petrus. Hic frater noster postulat sanitatem. Et dixit B. Paulus. Modo sanabitur, & appropinquans misit manum suam ad pectus domni Dionysii amicabiliter, respexitq; ad Dominum Petrum. Et dixit Dominus Petrus ad Dionysium hilariter. Tua gratia est sanitas eius. Et Dionysius veniens ad me ait. Pax tecum frater, non morieris, donec ad sedem tuam prosperè reuertaris. Surge, & hoc altare in honore DEI & veneratione Apostolorum Petri & Pauli dedica: moxq; sanus factus impleui quæ iussa sunt.*

XCV.

A.DCCLVII.

S. PAVLVS.

PAVLV S, natione Romanus, ex patre Constantino, sedit annos 10. mensem 1. In huius autem electione populus Romanus diuisus est. Nam alii Theophylactum archidiaconum, alii hunc volebāt habere Pontificem. Sed pars illa, quæ maior ac validior fuit, tandem hunc elegit, & ita cæteris dispersis iste sedem obtinuit. Hic consecrauit Episcopos 20. presbyteros 12. diaconos 2.

XCVI.

A.DCCLXVIII

STEPHANVS IV.

STEPHANVS, natione Siculus, ex patre Oliuio, sedit annos 5. menses 5. dies 27. Dum Paulus Papa ex hac vita migrasset continuo Constantinus quidam laicus à germanis fratribus, & illis, quos fratres quoquo modo attrahere potuerunt, latrocinio in Patriarchium est introductus. ibiq; repente vna die fit clericus, alia verò die subdiaconus & diaconus à Georgio Prænestino Episcopo consecratus est: & proximo Dominico die cum multitudine armorum ad Ecclesiam B. Petri properans à prædicto Georgio & aliis duobus Episcopis, Albanense videlicet & Portuense in Pontificem ordinatus est, & vnus anni & mensis spacio Romanam Ecclesiam hac inuasiōe detinuit: & infra hoc spaciū Episcopos 8. presbyteros totidem, & diaconos 4. ordinauit. Sed prædictus Prænestinus Episcopus non multo post diuina ultione correptus est. nam dextera manus eius aruit, & contracta est, adeò vt ad os eam erigere

erigere non posset, & taliter languens vitam finiuit. Constantinus verò decurso anni & mensis spacio à Romanis & Longobardis repente superuenientibus, interfecto vno ex fratribus suis, capitur. Deinde prædicto Papæ Stephano iam electo præsentatur, ibiq; assistentiũ iudicio deponitur. Postmodũ prædictus electus in Pontificẽ ordinatur. Inter hæc Theodorus Episcopus Constantini Vicedominus à turba raptus oculis priuatur, lingua truncatur, & Passius eiusdem Constantini germanus excæcatur, & ipse Constantinus demum capitur, lumine priuatus, miserè in platea iacere relinquitur. Deinde pro impiæ inuasionis præsumptione Synodo in vrbe Romana congregata, primò omne scriptum de eius actionibus gestum igni mandatur. deinde statuitur, vt omnia, quæ isdem Constantinus in Ecclesiasticis sacramentis, aut diuino cultu egerat, iterarentur, præter sacrum baptisma, aut sanctum chrisma. De contumacib. & inobedientib. & contetioni & scádalo insistentib. præcepit, si post primã & secundã admonitionẽ se minimè correxerint vt quasi zizaniorum seminatores ab Ecclesiæ gremio abiiciantur. Hic constituit 7. Cardinales Episcopos, qui alternatim in Ecclesia B. Petri Apostoli hebdomadas celebrarent, & hymnum angelicum in Missarum sollemniis decantarent. Hic ordinauit Episcopos 10. presbyteros 5. diaconos 4.

XC VII.

S. HADRIANVS.

A. DCCCLXXII.

ADRIANVS, natione Romanus, ex patre Theodoro, de regione Via lata, sedit annos 23. menses 10. dies 7. Hic vir valde nobilis, & fortissimus orthodoxæ fidei, & patriæ suæ, & plebis sibi commissæ defensor, ad sedandas calumnias, & deuastationes, quas Desiderius Longobardorum rex in bonis S. Petri exercuit, KAROLVM magnum Francorum Regem Romam vocauit. Qui cum quinto anno regni sui illuc venisset, inter cætera, quæ ab ipso ibi magnificè gesta sunt, etiam partem aliquam Saxonix in prouincia Westfalia, quam ad fidem Christianitatis conuertit, vt ipse iam prædictus Papa præcepit, & docuit, secunda feria Paschæ in basilica S. Petri Apostoli inter cætera, quæ ad manum Papæ offerebat, Deo in sacrificium obtulit, & in loco Osbrugge vocato Episcopatum constituere, & decimis nouiter ad fidem conuersorum, si sanus & incolumis remeasset, Papa ita dictante, & priuilegiis suis confirmante dotare deuouit. Ordinauit autem Episcopos 186. presbyteros 24.

*Vide Alb.
krantz. me-
trop. lib. 1. c. 2.
& lib. 2. Sa-
xon. c. 11.*

ros 24. diaconos 6. Qui defunctus est Kalendis Ianuarii. Hic Episcopis Hispaniarum Epistolam destinavit, in qua multis rationibus, multisq; multorum auctoritatibus, Christum verum, & nō putativum, proprium, & non adoptivū patris filiū esse comprobavit.

XCVIII.

A. DCCCXCV.

LEO III.

LEO, natione Romanus, ex patre Azuppio, sedit annos 20. menses 5. dies 16. Hic in natali S. Stephani protomartyris electus est, & insequenti die ordinatus est. Hic cum ex more paratus in Letania, quæ maior dicitur, incederet, ab iniquis Romanorum captus, oculis est priuatus, & lingua truncatus, in arctaq; custodia reclusus. Sed Deo cooperante, & B. Petro suffragante, & visum recepit, & lingua ei ad loquendū restituta est, & ex ipsa custodia liberatus Dei auxilio ad KAROLVM Regem, & Romanorum patritium profectus est: à quo & deuotissimè susceptus est. Quod nefandissimi Romanorum audientes falsa crimina ei imponere studuerunt, vt Regi & omnibus eum ita odiosum efficerent. Sed prædictus Pontifex ad sedem suam reuersus paulo post prænominato Rege præsentem cunctisq; et clero & populo præsentibus, non coactus, sed spontaneus de impositis criminib. iureiurando se expurgavit. Post hæc die Natalis Saluatoris nostri ab omnibus prædictus rex, Romanorū Imperator Augustus est constitutus, & à Papa nominato Pontifice coronatus, & ita eius tempore primum Romanorum imperium peruenit ad Francos. Hic constituit, vt tres dies ante Dominicam ascensionē Letaniæ celebrarentur. Hic ordinavit Episcopos 136. presbyteros 30. diaconos 11. sepultus est .a. 2. Idus Iunii.

XCIX.

A. DCCCXVI.

STEPHANVS V.

STEPHANVS, natione Romanus, ex patre Marino, sedit menses 7. Hic ordinavit Episcopos 5. presbyteros 9. diaconos 4.

C.

A. DCCCXVII.

PASCHALIS.

PASCHALIS, natione Romanus, ex patre Bonoso, sedit annos 7. menses 5. dies 13. Ordinavit aut Episcopos, presbyteros, & diaconos per diuersa loca. Hic de his, qui ob causā frigida naturæ se dicunt

dicunt non posse ab inuicē opera carnis dantes commisceri requisitus respondit dicens. Si non possunt, habeant uxorem, quasi sororē. Quod si retinaculū iugale volunt recidere, maneant innupti. Nam si huic nō potuit naturaliter cōcordare, quomodo alteri cōueniet? Igitur, si vir aliā vult recipere uxore, manifesta ratio patet, quia suadente diabolo fomite odii exosam habuit eam, & idcirco illā dimittere mendacii falsitate molitur. Quod si mulier causatur, & dicit. Volo mater esse & filios procreare, eligantur ex utraq; parte tres p̄p̄inqui parentes, qui iureiurando dicant tactis sacrosanctis Euangelis, q̄ nūquam hi permixtione carnis coniuncti vna caro effecti fuissent, tunc videtur mulier secundas posse contrahere nuptias. Humanum dico, propter infirmitatem carnis eorum. Vir autem, qui frigida natura est, maneat innuptus. Quod si ille aliam copulam, cui conueniat, requirit, tunc hi, qui iurauerunt sunt periuri, & rei crimine tenentur. Ex hoc nimirum eorum fraus detegitur, si uterq; alias nuptias expetunt.

Hic Mediolanensi Ecclesiæ de simoniaca hæresi scripsit epistolā, quæ ita incipit. Fraternalis mortis crimen incurrit, si quis, cum potest, fratrem à morte minime defendit. Nos verò, qui excellentia vestræ summum discrimen audiuius, summi reatus pœnam incurrimus, si taceamus, Domino per prophetam intentante: quia profecto sanguinem fundit, qui impiorum iniquitatem tacendo dissimulat. Audiuimus .n., quod valde miramur, quod sacri ordines apud vos pecuniis distrahantur, cum quicunq; tale aliquid tentauerint omnino heretici comprobentur, Spiritu sancto per Gregorium sic intonante, quia quisquis per pecuniam ordinatur, ad hoc ut fiat hereticus promouetur, & quisquis contra Simoniacam heresin neophytorum pro officii sui loco non exarserit, cum eo non dubitet se habere portionem, qui primus commisit hoc placulare flagitium, & q̄ æterna morte hoc flagitium sit dignū Augustinus & Fulgentius ostendunt, ita dicentes. Firmissimè tene, & nullatenus dubita omnē hereticum & schismaticum, quamuis multas eleemosynas faciat, vel et sanguinem suum fundat, cum diabolo & angelis eius æterni ignis incendiis mancipandū, nisi ante finē huius vitæ Catholica incorporatus & redintegratus fuerit Ecclesiæ. Et turpe nimis est, ut plenissimo iā vigore confirmata Ecclesiā tã ferali inimico succumbat, de quo in primordio sue infantia tanta virtute triumphauit. Si quis autem obiecerit, non consecrationes, sed res ipsas, quæ ex cōsecratione proueniunt vendi, videtur quidem aliquid dicere, nihil .a. penitus sapere. Nam cum corporalis Ecclesiæ, aut Episcopus, aut Abbas, aut aliquis alius sine rebus corporalibus & exterioribus in nullo proficiat, sicut nec anima sine corpore temporaliter uiuit, quisquis eorum alterum vendit, sine quo alterum haberi non prouenit, neutrum venditum dereliquit. Quam tamē obiectionē sacer penitus canō exterminat, ū procuratorē vel defensorē Ecclesiæ, vel regulæ subiectū adeo p̄ pecunias ordinari prohibeāt, ut interuētores quoq; tã sceleris

anathematis mucrone succidat. ITEM in eadem paulo inferius. Quod tales Episcopos, vel Abbates, vel reliquos clericos nō deuītamus, si eorū Missas audimus, vel cum eis oramus, excommunicationem cum eis subimus, quos quidem sacerdotes esse saltem credere, omninō errare est.

CI.

EUGENIVS II.

A. DECCXXIV.

EVGENIVS, natione Romanus, sedit annos 4. menses 7. dies 23. Huius diebus Romani iudices, qui in Francia tenebantur captiui, reuerſi sunt.

CII.

VALENTINVS.

ADCCXXVII.

VALENTINVS, natione Romanus, ex patre Leontio, sedit mensem vnum, dies 10.

CIII.

GREGORIVS IV.

ADCCXXVII.

GREGORIVS, natione Romanus, ex patre Ioanne, sedit annos 16. Hic ordinavit Episcopos, presbyteros, diaconos per diuersa loca, numero 185. Hic ciuitatem Ostiæ, quæ vetustate diruta fuerat, à fundamento renouauit, ne Agareni in eo tempore circumuagantes Christianis ibidem morantibus nocere possent, & ipsam urbem Gregoriopolim nominari iussit.

CIIII.

SERGIVS II.

A. DECCXLIV.

SERGIVS, natione Romanus, ex patre Sergio regionis quartæ, sedit annos 3. Hic absque iussione LOTHARI II Imperatoris est ordinatus. Vnde, cum eius consecrationis rumor ad prædicti aures Imperatoris peruenit, indignatus de hac præsumptione filium suum LVDOVVICVM & Drogonem Metensem Episcopum cum magno exercitu Romam direxit. Qui post multa damna Romanis illata, ipsos Romanos Imperatori fidelitatem iurare fecerunt, & prædictum Sergium post multas contentiones in sede demum confirmauerunt: qui prædictum filium Imperatoris in regem Longobardorum vnxit. Huius pontificis fuit frater, Benedictus nomine, brutus & valde stolidus, qui propter pontificis imbecillitatem,
Ecclesia-

Ecclesiasticam & publicam curam vsurpauit. ad hoc etiam maximis muneribus primatum & dominium Romæ ab Imperatore sibi acquisiuit; demum verò Albanensem Episcopatum vsurpare non metuit & omnia infra & extra Romam sua avaritia & vanitate vastauit. Vigebat etiam istius Pontificis, & fratris eius tempore Simoniaca hæresis in tantum, vt etiam venderetur Episcopatus, & qui plus dabat, Episcopatum accipiebat. Nec erat aliquis Episcoporum, aut quisquam virorum Ecclesiasticorum, qui zelo Dei ductus cum Imperatore aut rege ageret, vt hoc nefas prohiberetur. Et quia nemo erat Christianorum, per quem hoc malum corrigeretur, misit diuina potentia flagellum paganorum ad vliscenda peccata Christianorum. Nam superuenientes Sarraceni innumeros hominum interfecerunt, castella & vrbes multas captas accepta præda igni dederunt: demum regem expugnantes fugauerunt, & multis captis & interfectis, maxima hominū, & omniū rerū præda onusti reuerfi sunt. Hic ordinauit Episcopos 25. presbyteros 8. diaconos 3.

C V.

L E O IV.

A. DCCC.
XLVII.

Leo, natione Romanus, sedit annos 8. menses 6. dies 3. Hunc Romani omnes vnanimiter elegerunt, & dum in eius electione nimis gauderent, cœperunt iterum non mediocriter contristari, eo quod sine imperiali auctoritate futurum non audebant consecrare Pontificem, & periculum Romanæ vrbs maximè metuebant, ne iterum, vt olim, ab aliis hostibus fieret obsessa. Hoc timore futuri casus perterriti, eum continuo Pontificem, non expectata Principis sententia consecrauerunt. Hic secundum antiquam cōsuetudinem canonica auctoritate cōstituit, vt dum sacra Missarum sollemnia in Ecclesia celebrantur, nullus ex laicis in presbyterio stare vel sedere, aut ingredi præsumat, nisi illi, qui ad hanc ministrationem sacri officii constituti videntur. Huius temporibus Romæ in quibusdam cauernis basiliscus ortus est, qui flatu suo, ac visione omnes accedentes necabat, & morti mandabat, quem prædictus Pontifex ad ipsum foramen veniens sua oratione fugauit, & nullum postea ex ipso signum læsionis apparuit. Hic octauam assumptionis sanctæ Dei genetricis Mariæ deuotissimè primum celebravit, & semper celebrandam esse firma institutione mandauit.

Hic consilio & auxilio **LOTHARII** Imperatoris urbem, quæ

O

circa

*Syn. Romæ.**1. Tim. 3.**Act. 8.*

circa Ecclesiam B. PETRI inceperat, pleniter consummauit, & cū Letania eam circundans, & aqua exorcizata aspergens sanctificauit, & suo postmodū nomine Leonianam eam vocauit. Hic videns multa suo in tempore contra DEVM & salutem animarū impudenter fieri, consilio Imperatorum LOTHARII & LODEWICI Romæ Synodum habuit cum 67. Episcopis, cū quibus 42. capitula Christianorū salutis necessaria edidit, & firmiter firmanda esse præcepit.

In primo. n. capitulo instituit, vt Episcopus iuxta Pauli discretionem & admonitionem irreprehensibilis & boni operis desiderabilis consecratur.

Secundo. quisque sacerdos caueat, ne præmiis consecrationē adipiscatur, ne exemplo Simonis in laqueum incidat diaboli.

Tertio. vt bono opere Episcopus existat, & bene speculetur, qualiter populum verbo prædicationis instruere debeat.

Quarto. vt si Episcopus inueniatur inductus à Metropolitano proprio admoneatur, & presbyteri, & diaconi, & subdiaconi à suo Episcopo, vt doceri possint, admoneantur: & interim tales presbyteri & clerici celebrare diuina mysteria & officia suspendantur, vt docti valeant ad debitum ministerium peruenire.

Quinto confirmauit, q. Cælestinus & Magnus Leo de Episcopis instituerāt, videlicet, vt nō cōueniat Episcopū consecrari, nisi à clericis & populo fuerit postulatus: quia nulla ratio finit, vt aliter cōsecrati inter Episcopos habeantur. Et cū in eadem Ecclesia dignus non inuenitur, tunc primū alter de altera Ecclesia eligatur, & quāuis necessitas eueniat, tamen inuidiosè nullo modo consecratur.

Sexto præcepit, ne iuxta Sardicensem Synodum ultra triū hebdomadarū spaciū Episcopi à propriis Ecclesiis morentur, nisi forte per iussione Metropolitani vel Principis ex necessitate contingat, quia absentia Episcopi plerūq; fit calamitas plebis.

Septimo necessariō seruari præcepit, vt iuxta Ecclesiā claustra cōstituātur, in quib. clerici disciplinis Ecclesiasticis imbuantur, & omnib. vnū sit refectoriū ac dormitoriū, siue cæterę officinæ ad vsus clericorū necessariae. Ministri verò post Episcopū tales eligantur, quorū vita & doctrina illos potius exornent, quā dehonestent.

Octauo, vt Episcopi diligenter curam habeant in baptismalibus plebibus, & cum necessitas in eis presbyteros ordinandi occurrerit, vt reuerentius obseruentur, non sine consensu ibidem habitantium fieri conuenit.

Nono, vt in congregandis clericis non plures admittantur, quā facultas rerum eis canonicè attributa sufficere possit.

Decimo,

Decimo, vt sacerdotes cōstitui non oporteat, nisi Ecclesiis, aut speciali monasterio deputētur, ne necessitas in secularib. domib. illis habitādi occurrat, aliqñ à p̄p̄riis Episcopis, aut in Episcopio, aut in monasteriis causa habitād & cōuersandi, p̄ exercendo officio constituantur, vbi mulieres nullā habeant copiam conuersandi.

Vndecimo, vt sacerdotes diuina eloquia sedulō perscrutentur, & populum admoneant, & ludos aliquos ante se fieri non delectentur. Transgressores quippe admonitione Episcopi vltius agere desinant; sin autem, canonicē iudicentur.

Dusdecimo, vt sacerdotes, q̄ ad debita & opportuna officia in Ecclesiis indifferenter adesse debēt sc̄nare aliquo, aut venatione, vel aliqua aucupatione rusticorū ministerio omninō nō occupentur, nec sine ornatu sacerdotali extra domos suas appareāt, & ea solū, quę Patrū constituta videntur, obseruēt; cōtrarii deniq; inuēti, aut deinceps desinant, aut canonicę disciplinę subiaceant.

Tertiodecimo, vt sacerdotes in secularib. negotiis pro testimonio, aut conficiendis instrumentis non rogentur, quia eos in talib. rebus esse nō conuenit. Si. n. euentu causę aliqd viderint aut audierint, vbi nullę seculariū idoneę p̄sonę inueniantur, ne veritas occultetur, & malus vt bon⁹ existimetur, in p̄uidencia sit Episcopi, vt corā se & cōpetētib. iudicib. hāc aliter veritatē honorificē attollāt.

Quartodecimo, vt sacerdos, aut quis alius in Ecclesiastico ordine prouectus, si in eo scelere inueniatur, quo abiiciendus sit, depositus prouidentia Episcopi bene prouiso loco constituatur, vbi peccata lugeat, & vltius non committat.

Quintodecimo, vt si Episcopus, presbyter, diaconus, vel subdiaconus de quacunq; femina crimine fornicationis suspicatus, post primam & secundam & tertiam admonitionem Metropolitanī, vel alterius Episcopi, aut eius, cui subiacere videtur, inueniatur fabulari cum ea, aliquoñ modo conuersari, canonicē iudicetur; quia cui propriam habere vxorem non permittitur, ab omni fāmīa debet se abstinere. Dist. 81. c. si quispiam.

Sextodecimo, vt nulli Episcoporū liceat res immobiles de subiectis plebibus aliisq; piis tollere locis, ne in tali factō pauperes inueniantur. contra agens canonica auctoritate coarctandus existat.

Septimodecimo, vt presbyteri omniū ad se currentiū in quibuscunq; sacris locis oblationes ad Missarū sollemnia recipiāt, quia cū Dei & hominum mediatores existant, in exercendis votis & relaxandis peccatis largissimam debent orationem peragere.

Octauodecimo, vt Episcopus sibi subiecto sacerdoti, vel alio clerico

nisi ab alio postulatus, dimissorias non faciat, & ne falsæ vt veræ credantur, & veræ vt falsæ suspicentur, vniuersalis Pontificis, vel imperiali, vel Metropolitani bulla eas roborari oportet.

Nonodecimo, vt Episcopi, vniuersiq; sacerdotes, quia ad solam DEI laudem, bonorūq; operum actionem constituuntur, debeant tam pro Ecclesiasticis, quàm pro propriis suis actionibus excepto publico crimine habere aduocatum non malæ famæ suspectum, sed bonæ opinionis, & laudabilis artis inuentum, ne dum humana lucra intendunt, æterna præmia perdant.

Vigesimo, vt si quispiam sacerdotum inuentus fuerit, qui aduocatum in iudicio proferre non valeat, coram plebe propria suus Episcopus ipsum sacerdotem discutiat, si bonæ, an malæ conuersationis existat, aut cuius rei causa debitè aduocatum habere non possit. malè verò inuentus pro qualitate culpæ secundum canonū normam emendari curetur.

Vigesimo primo, vt monasterium, vel oratorium canonicè constructum à dominio constructoris eo inuito non auferatur, liceatq; illi idem presbytero, cui voluerit pro sacro officio illius diœceseos, & bonæ auctoritatis dimissorie cum consensu Episcopi, ne malus existat, commendare, ita vt ad placitam & iustam reuerentiam illius Episcopi obedienter sacerdos recurrat, alioquin canonicis vltionibus subiaceat.

Vigesimo secundo sancit, vt si quispiam comprobatus inuasor, dicat pro parte Ecclesiæ se egisse de priuata sibi re pertinente, ab ipso, suoq; hærede persoluatur inuasio. Sacerdos denique in tali culpa pauper inuentus à proprio canonicè iudicetur Episcopo, Episcopus à Metropolitano, vt non Ecclesia sibi commissæ damnum sustineat de inuasione.

Vigesimo tertio, de monasteriis monachorum siue sanctimonialium, & de omnibus aliis pro diuersis necessitatibus ad eleemosynam constitutis præcepit, vt per Episcoporum sollicitudinem, in quorum diœcesi hæc existunt, ordinentur ad easdem utilitates, quibus constituta sunt.

Vigesimo quarto, disposuit de Ecclesiis, quæ indiuersis regionibus sacerdotibus, & solitudine destitutæ nullo debito officio resonant, vt Episcopus, si proprio iuri Ecclesiæ sunt subiectæ ibidem sine intermissione presbyterum constituat; vt si in secularium hominum sunt iure constitutæ ab Episcopo admoneantur, & si admoniti presbyteros infra trium mensium spacium ibidem neglexerint constituere absq; neglectu Principis vrgeat Episcopus, vt eius sententia emendetur.

Vige-

Vigesimo quinto, vt Ecclesię quælibet destructa proprio stipendio restaurentur: non sufficiente verò necessario à populo plebis auxiliarentur.

Vigesimo sexto, vt nulli Episcoporum liceat à subiecto sacerdote vel alio quolibet clerico ex piis locis donationes vltra statuta Patrum exigere, aut * superimposita in angariis inferre. 16. q. 1. c. nulli
* superposita

Vigesimo septimo, vt Abbates tales constituantur, qui sui vocabuli ministeriū Deo possint indubitanter supplere, ita docti, vt quæcunque fratrum negligentia acciderint, omninò cognoscere possint, & emendare.

Vigesimo octauo, vt Episcopus in sua diœcesi diligenter perscrutetur illos, qui solo habitu monachi existunt, & ad proprium monasterium redire eos cogat, aut prospectu congruo in aliud mittat, vt regularem vitam seruent.

Vigesimo nono, vt fæminæ, quæ habitum religiosum, aut velamen obtentu religionis susceperunt, deinceps viro sociari non permittantur; præuaticata autem ad pœnitentiam coërceantur.

Trigesimo, vt die Dominico nullus audeat mercationes, nisi in cibariis rebus, aut quælibet rustica opera facere, alioquin, vt transgressor, ad pœnitentiam redigatur.

Trigesimo primo, vt Dominico die personam suspectam & reatu infamem, aut optima satisfactione soluant, aut in custodiis constituent, vt licitis diebus iudicetur. nam legibus infirmatur iudicium Dominico die depromptum.

Trigesimo secundo, vt nulli laicorum liceat in eo loco, vbi presbyteri, & cæteri clerici existunt, quod presbyterium nuncupatur, quando Missa celebratur, consistere, quia sicuti in Ecclesia singula loca videntur exposita, ita virorum pars & mulierum partibus suis debet esse contenta. De cons. d. 1.
c. sacerdotum

Trigesimo tertio statuit, vt sicut hi, qui monasteria elegerunt à monasteriis egredi nō permittuntur, ita hi, qui inuiti sine iustæ offensionis crimine monasteriis sunt intromissi, nisi volentes non teneantur, quia quod non petunt, non obseruant.

Trigesimo quarto, vt magistri & Doctores, in singulis locis, in quibus necessitas occurrit, constituantur, qui liberales artes assidue doceant: & si tales non inueniuntur, tamen diuinæ scripturæ magistri, & institutores Ecclesiastici officii nullatenus desint.

Trigesimo quinto, vt sacerdotes admoneant viros ac mulieres, qui festis diebus ad Ecclesiam concurrunt, ne ballando & turpia verba decantando choros teneant, ac ducant similitudinem paganorum

norum peragendo, quia tales, si cum minoribus peccatis ad Ecclesiam veniunt, cum maioribus reuertuntur. Si verò non cessant admoniti, à communione modis omnibus suspendantur.

Trigesimo sexto, vt nulli liceat, excepta causa fornicationis, vxorem relinquere, & aliam sibi copulare: alioquin conuenit transgressorem sociari priori coniugio. Si autem vir & vxor solummodo pro religiosa vita diuortire inter se consenserint, nullatenus sine conscientia Episcopi fiat, vt ab eo singulariter prouiso constituantur loco: nam vxore nolente, aut altero eorum etiam pro tali re matrimonium non soluatur.

Trigesimo septimo, vt nulli liceat vno tempore habere vxorem & concubinam, quia cum domi non sit lucrum, animæ fit detrimentum: alioquin Ecclesiastica communione videatur indignus: & si perseuerauerit, ab Ecclesia penitus amputetur.

Trigesimo octauo, vt de propria cognatione, vel quam cognatus habuit, nullus audeat in coniugium copulare: si quis verò fecerit & perseuerauerit, sciat se vinculis anathematis innodatum.

Trigesimo nono, vt nullus absolutè presbyter ordinetur, & vt iuxta facultatē rerū Ecclesiæ, & oblatiōes, vel redditū clerici ordinetur.

Quadragesimo, vt presbyteri urbani & suburbani, & rurales omnes indifferenter ad Concilium Episcopi veniant, aut canonum correptionibus subiaceant.

Quadragesimo primo, vt laicus qui presbyterum sine consensu Episcopi proprii sua potestate Ecclesiæ cuiusq; instituerit, à fidelium communione separetur. Presbyteri, si tertio ab Episcopo, vel Legato eius de alterius Ecclesia recedere admoniti obedire noluerint, proprii officii gradum amittant.

VLTIMO verò capitulo immutabiliter præcepit, ne vllus Abbas, aut quilibet alius præsumat presbyteros in Ecclesiis statuere, nisi qui & sacerdotis gradus licitè dare pōt, & canonicè de neglectis presbyteros increpare: sed ab his venerabiliter sacerdotes ad diuini ministerium officii expetantur Episcopis, quibus singulariter & dioceses pertinent, & qui canonicè debent ipsis Ecclesiis præuidere & præuisas ordinare.

PREDICTVS pontifex in prædicta Synodo Anastasium presbyterum in aliena diocesi morantem, & sæpenuerò vocatū, demumq; excommunicatū, & tamen ad propriam parochiam redire nolentem, deposuit, & penitus sacerdotali honore priuauit. Itē in eadem Synodo monuit, & Apostolica auctoritate præcepit, vt vnusquisq; Episcopus per dioceses & parochias suas, per se & per sacerdo-

sacerdotes suos subiectum sibi populū moneat, vt primitias & decimas incunctanter persoluant: has autem dare nolentes, quousq; suppleant, à cibo & potu suspendant. Quod si nec pro hac suspensione supplere curauerint, sancta communione priuentur. ITEM in eadem irrefragabiliter affirmando instituit, vt nullus Episcoporum vel sacerdotum rem sui tituli vsurpare, aut alienare præsumat. Qui autem hoc fecerit, canonicam sine dubio subeat ultionem. Hic ordinauit Episcopos 43. presbyteros verò 19. diaconos 7. Obdormiuit autem in Domino 16. Kalend. Augusti.

CVI.

A. DCCCLV.

BENEDICTVS III.

BENEDICTVS, natione Romanus, ex patre Petro, sedit annos 2. menses 6. dies 10. Fuit autem temporibus LODEVVICI filii LOTHARII filii LODVVICI Imperatoris. Postquam clerus & populus hunc & renitentem elegerunt & iuxta morem in Patriarchium deduxerunt, decretum componentes, & manibus propriis roborantes, vt prisca consuetudo poscebat, inuictissimis Lothario ac Loduvvico Augustis destinauerunt. Sed legati, qui decretum deferebant in itinere corrupti in Anastasium presbyterum à Leone depositum, voluntate illum præficiendi, declinauerunt, & hoc apud Principes prædictos versutia calliditatis effecerunt, quatenus eorum voluntati consentientes Romam legatos, qui Anastasium inthronizarent, dirigerent. Qui cum illuc venerunt prædictum depositum violenter in patriarchium introduxerunt, & Benedictum eiectum, & Pontificali veste denudatum in arcta custodia seruari iusserunt. Sed demum ex communi voto & sententia triduano ieiunio cum oratione & vigiliis celebrato ab omnibus, & etiam ab his, qui prius excommunicato presbytero fauerant unanimiter nutu diuino in Benedictum conuenerunt, & ita præsenria & consensu imperialium legatorū est in Pontificem consecratus.

Hic Ratoldo Episcopo de patricida ita scripsit. *Volumus vt per 12. annos sub onere penitentiae constituatur, ita vt omnibus diebus ieiunium celebret vsq; ad vesperrum, & absq; carne, vinoq; ac pisce cibum sumat, exceptis diebus festis ac Dominicis, & à Pascha vsq; Pentecosten, Per quinquennium verò tempus in Ecclesiam intrare non præsumat, neq; communicet, antefores Ecclesiae tantū perseueret, dum sacra celebrantur officia. Cum autem quing; annorū fuerint adimpleta curricula, ingrediatur Ecclesiam, & inter audientes stet cū omni*

timore atq; obedientia. Dum verò ad annum peruenerit decimum, sancta communionis consors existat, & inter fidelium consortium maneat. Si verò ante constitutum tempus finis vite illius aduenerit, viaticum ei non negetur iuxta traditiones canonum.

CVII.

ADCCCLVIII.

NICOLAUS I.

NICOLAUS, natione Romanus, ex patre Theodoro regionario, sedit annos 9. menses 7. dies 19. Hic à Romano clero & populo vnanimiter electus præsente & iubente Cæsare Luduvvico est consecratus. Hic Ioannem Episcopum Rauennatem multa contra canonica instituta præsumentem communionem priuauit, qui ter ad Synodum litteris vocatus venire contempsit: sed postea misericordia motus eidem humiliter veniam postulanti communionem reddidit: cui inter cætera in mandatis dedit, vt Episcopos per Æmiliam non consecraret, nisi post electionem Ducis, & cleri & populi per epistolam Apostolicæ sedis præsules eos consecrandi licentiam acciperet. **I**DEM Pontifex quendam diaconum Apostolicam sedem appellansem ab Episcopo suo inuidiosè depositum officio suo restitui iussit, & quia sine certo numero Episcoporum, imò sine criminis approbatione, & sine oris professione ipse diaconus fuerat iudicatus, omnem illam iudicii sententiam cassauit & ad rectitudinis tramitem Apostolica pietate causam reduxit.

Huius Pontificis temporibus **L**OTHARIUS rex vxorem legitimā, nomine Thietbergā dimisit, & Waldradā concubinā in matrimoniū assumpsit. Huius autem sceleris auctores & defensores erant Theotgaudus Treuerensis, Primas Belgicæ prouinciæ, & Gūtarius Colonienfis Archiepiscopus. Vnde à prædicto Episcopo Romam vocati fiducialiter venerunt, & summo Pontifici libellum incæsti matrimonii defensionem continentem obtulerunt, dicentes, se nihil plus minusuē egisse, quàm in prædicto libello continebatur. Sed multa in eo continebantur, quibus meritò in prædictos Archiepiscopos postea depositionis sententia proferebatur, sicut summus Pontifex dicit in epistola, quam Remensi Archiepiscopo & cæteris Episcopis in regno **K**AROLI Regis degētibus destinauit, & in alia, quam scripsit omnibus Episcopis, qui erant in regno Luduvvici.

Inquit enim, eos depositos fuisse: primum, quia iussionibus, quas de Ingeltrude & Thietberga, siue Waldrada, fecerat, inobedientes

dientes fuerunt. Secundo, quia Ingeltrudam anathematis vinculo innodatam recipere & absolucere præsumpserunt, cum hi, qui ab vno abiiciuntur, ab aliis non sint recipiendi. Tertio, quia scripta Apostolica subtrahendo & addendo transmutantes, falsitatis rei manifestissimè claruerunt. Quarto, quia adulteris consenserunt, & tantum flagitium defendere tentauerunt, iuxta illud. *Et cum adulteris portionem tuam ponebas.* Psal. 49. Quinto, quia de negotio, vnde ad Romanam sedem fuerat appellatum, præter auctoritatem Apostolicam iudicare ac definire temerè præsumpserunt, quod nullatenus licet. Sexto, quia hoc in absentia peregerunt contra illud. *Ne maledicas surdo.* Leuit. 19. Surdus namq; quodammodo est, qui in absentia positus, quæ sibi obiiciuntur, non audit, sicut Thietberga fuit, cui rex securitatem idoneam veniendi tribuere noluit. Septimo, quia profanis gestis subscripserunt, & alios subscribere compulerunt, & tot animarum rei constituti sunt, quot utpote præminentes in hoc verbo vel facto præuaricationis præcipitium submiserunt.

Idem summus Pontifex in alia epistola, quam Viennensis Ecclesiæ Archiepiscopo scripsit de Pontificibus, qui aliqua ægritudine occupantur, decreto statuit non esse abiiciendos, nec alios in eorum loco consecrandos, nisi ex hac luce fuerint subtrahiti: sed de ministerio eorum, quæ sunt licita, sacerdotes expleant: in his verò, quæ eis non licent, vicinorum Episcoporum auxilia subrogentur. Item in eadem præcepit, ne Episcopi, qui Dominici gregis curam susceperunt à ministratone eorum discedant. Item, nec clerici, qui in adolescentia à dæmonibus cognoscuntur oppressi, ad superiorem gradum ascendere permittantur. Item, si arbor cadens forte occidit hominem, innoxii sint, qui eam inciderint, si nec voluntate, nec desiderio eorum homicidium perpetratum est. Si verò aliqua culpa vel neglectu eorum morientis hominis periculum cognoscitur euenisse, abiiciendi sunt gradu, & nullatenus in sacro ordine suscipiendi. Item concessit, ut viri, qui pro illicitis pœnitentiam agere videntur, si se continere non possunt post peractam pœnitentiam propter periculum fornicationis vxores accipiant.

Idem Pontifex in epistola, quam KAROLO Moguntinensi Episcopo destinauit, vetuit, ne Episcopus plebem sibi commissam iuramentis cōstringeret. Item, ut nulli Christiano liceat de propria consanguinitate, siue cognatione vxorem accipere, vsq; dum generatio cognoscatur, aut memoria retinetur. Item, ut sacerdotes, si in fornicationis laqueum ceciderint, & criminis actus manifestus, siue ostensus fuerit, sacerdotii honorem habere canonicè non possint;

P

possint;

possint; si verò in crimine fornicationis fuerint accusati, & crimen illud non fuerit comprobatum, aut ipsi nō manifestauerint, licentiam habeant, si se voluerint iuramento purificare. Similiter & diaconi, si fuerint accusati, peragant. Item fœminæ sub velamine consecratæ, si fuerint fornicatæ; velum tamen non deponant, sed iugo pœnitentiæ submissæ ad gratiâ remissionis studeant peruenire. Itē parricidas, & fratricidas primo anno extra Ecclesiam stare præcepit, secundo in Ecclesiam introduci, nō tamen communicare. tertio anno corporis & sanguinis Domini communionē eis tribui iussit: carnem cum vino vitent, exceptis diebus festis vsq; ad nonā ieiunent, vinum & pulmentum sumere non præsumant nisi tres dies per hebdomadam, arma non gerant, nisi contra paganos, & nullo vehiculo deducantur, sed pedites, quo debent, proficiscantur. Huius pœnitentiæ tempus in arbitrio sit Episcopi iuxta conuersationem illorum abbreviare. Si vxorem habent, non separentur, si verò nō habent, & se continere non valent, legitimè accipiant. Si quis cū duabus sororibus, aut cū his, quod sacra Scriptura prohibet, fuerit fornicatus, si dignam egerit pœnitentiam, liceat ei vxorē accipere. Similiter & mulieri tali scelere lapsæ facere licet. Item quærentibus, vtrum marito vxorem adulteram iuxta mundanam legem interficere liceat, respondit dicens. *Sancta DEI Ecclesia mundanis nunquā constringitur legibus, quæ gladium non habet nisi spiritualem, qui non occidit, sed viuificat. Mandauit etiam, vt homicidas post vnius anni spactum liceat Ecclesiam introire.* Item, vt vidua velata, & in eodem habitu permanere professa non præsumat.

In alia epistola, quam Luitberto Archiepiscopo idem Pontifex direxit, præcepit, illum, qui paganum, non in bello, sed odii meditatione, vel propter auaritiam occiderit, vt homicidam, debere pœnitere. Item iuxta morem Romanæ Ecclesiæ à quinquagesima vsque in Pascha etiam laicis à carne abstinendum esse præcepit. Item de eo, in cuius lancea alter se interemit, ita præcepit. *Si eius voluntate, qui lanceam tenuit, gestum est, homicidii reus habetur; si autem eo ignorante patratum est, innoxius esse videtur.* Item illum, qui causa probandæ chordæ sagittam emittens filium proprium nō lens interemit, iussit pœnitere, vt de homicidio non spontè peracto. De eo, qui insaniens aliquem occiderit, dicit, *si ad sanam mentē peruenerit, leuius pœnitere debet quàm si quis sane mentis hoc faceret.*

30. q. 1. cap.
Salomoni.

Item Pontifex Constantiensis Episcopo Salomoni epistolam scripsit, in qua prohibet, ne vnus homo accipiat duas commatres spirituales, vnā post aliam, quia cum vir & vxor vna caro per cōnubium

nubium efficiantur, restat nimirum compatrem constitui illi mulieri, cuius in matrimonio assumpta vxor commater esse videbatur & idcirco, dicit, virum non posse illi mulieri iungi in copula, quæ commater erat eius, cum qua vna caro fuerat effectus. Item præcipit, ne mulier, quæ viri filium ex alia femina genitum de sacro fonte leuauit, propter hoc à viro separetur, quia secundum sacros canones, nisi ex amborum consensu, & religionis obtentu non debet coniugem dimittere coniux. habet tamen graue peccatum mulier, quæ odio habens maritum, quasi causa pietatis operatur impietatem. ITEM de presbytero vel diacono, quem asserbat Salomon ^{15. q. 5. c. presbyter.} Episcopus crimina nolle publicè confiteri, sed velle se cum sacramento defendere, & tamen dicebat notum esse Episcopo scelus ipsius fore patratum. Respondet, non esse Episcopo scelus legitime manifestum, si presbyter vel diaconus non fuerit per approbationem testium forte cōuictus, aut ipse sua fuerit sponte scelus ipsum confessus. Idcirco, priusquam alterum horum eueniat, non debere suo priuari officio: quia sola spontanea confessio, vel canonicus numerus & qualitas testium decernentibus Episcopis, & accusatore, quod obiecerit, comprobante, clericum proprio gradu priuat. Itē dicit, monachum, qui semel se Deo vouit, & regulam S. Patrum suscepit, non iam à proposito posse reuerti.

Prædictus Pontifex Phorium Constantinopolitanum deposuit, quia ex laico consecratus ab excommunicato Episcopo, & adhuc gnatio patriarcha superstite, subito Episcopus est consecratus & quia ante audientiā excommunicatis communicare præsumperat.

ITEM Pontifex Rothardum Episcopum Sueffionensem ab Hincmaro Remensi Archiepiscopo depositum sedi suæ restituit, quia Romanæ sedis appellatio apud prædictum Archiepiscopum tempus dilationis impetrare non valuit. Hic ordinauit Episcopos 65. presbyteros 7. diaconos 4. Idibus autem Nouemb. migravit ad Dominum.

CVIII.

HADRIANVS II.

ADCCCLXVII

ADRIANVS, natione Romanus, ex patre Thalaro, sedit in Episcopatu annos 4. menses 11. dies 10. Hic ab omnibus Romanis vnanimiter electus est. Quorum vnanimitatem & desiderium audiens LODEVVICVS Imperator, cognoscens etiam, qualiter in eo decretum suis subscriptionibus roborassent, valde gauisus, mox

P 2

imperi-

* *Osabrugen-
genſi.*

* *Hildegri-
no, de quo A.
kranzius lib.
1. metropolis
6.2.*

imperialem ſcripſit epiſtolam, per quam electum fieri præſulem collaudauit. Huius temporibus LVDEWICVS dedit Eccleſiæ Corbeienſi & Herifordenſi quasdam decimales Eccleſias cum ipſis decimis in parrochia * Osbrugenſi, conſentiente Epiſcopo & omni clero. KAROLVS Romanorum Imperator & patritius dedit honorificatæ Eccleſiæ, & honorificandæ à DEO Herſueldenſi quasdam decimas in Friſonevelt & Haſſega Halberſtadenſi adiacentes diœceſi, quas Stephanus Papa in baſilica B. Petri die ſancto Paſchæ ſua auctoritate & Imperatoris ſubſcriptione, & * Hildegino Halberſtadenſi Epiſcopo præſente, confirmauit. KAROLVS quippe omnes decimas in Saxonia conſtituerat ad regale ſeruitium, & eas rex dare potuit, quo voluit.

Hic Apoſtolica auctoritate firmauit, ſi deinceps quiſpiam Epiſcopum occidere tentauerit, vel flagellare, aut ſaltem percutere, vt à Deo & ſanctis eius omnibus ſit anathema. Illos autem, qui illicitas & inceſtuofas copulas contrahunt, ſi ſecundò vel tertio admoniti eas non diſſoluunt, & dignam pœnitentiam non egerint, à liminibus Eccleſiæ cum ſuis ſequacibus eliminandos eſſe decreuit. Item raptores Virginum, qui eas legitimo nuptiali iure, vel ſecundum ritum, vel legem, vel pacem acquiſiuiſſe noſcuntur, eadem ſententia feriri iuſſit, quos tandem, niſi à praua intentione reſceſſerint anathemati ſubmittendos eſſe modis omnibus iudicauit. Item homicidas, & hominum truncatores, ſi non ſecundum legem emendauerint, & pœnitentiam non egerint, ſimiliter inuaſores & incendia facientes, atq; raptores pari ſententia feriendos eſſe dixit. Item ſtatuit, ne vlli liceat clericum attitulare in Eccleſia præter Epiſcopum, ad cuius ordinationem & poteſtatem diœceſis omnium iure Eccleſiarum ſecundum antiquam conſtitutionem pro ſua cuiq; pertinente parrochia.

CIX.

ADCCCLXXII

IOANNES VIII.

IOANNES, ſedit annos 10. dies 2. Hic decreto ſuo ſtatuit, vt nulli Ducum liceat quemlibet Epiſcopum in præſentiam Romani præſulis introducere, vel cenſus ab eo ad ſumptus publicos, leu dona quælibet exigere, ſed nec coram laicis Epiſcopum conſeſſit, Clericos & ſanctimoniales, pupillos & viduas ſub tutela Epiſcoporum eſſe decreuit, & eos ad ſecularia iudicia trahi modis omnibus interdixit. Quemlibet autem ducem vel alium contra hæc agentem, excom-

excommunicandum esse decreuit; perseverantem verò anathematis vinculo innodandum.

Idem inter cætera de decimis sacerdotibus dandis ita præcepit. *Quas, scilicet, decimas unumquemque fidelem illi sacerdoti dare censuimus, in cuius parrochia eum procul dubio constat sub Episcopi proprii ditione, Locum mendo quia ad hoc recipiendum ab Episcopo suo est constitutus, manere; & ideò nullum alterius dioceseos sacerdotem aut Leuitam alteri iure * ea nouum debita * for. cano- huiusmodi audire impudenter, vel temerè querere, aut accipere * damnatio- num nem vel donationem. Cum verò, qui aliter dare vel accipere presumpserit, * for. tantum, donationem Ecclesiastica communione tamdiu iudicamus manere priuatum, donec secundum hoc nostræ apostolicæ auctoritatis capitulum studuerit agere.*

Huius temporibus LODEVVICVS Imperator ab Adalgiso Beneuentano Duce, constrictus timore vitæ iureiurando firmavit, nunquam se Beneuenti fines ultra intraturum, neq; ex periculo iniuriæ tunc sibi illatæ vindictam aliquando exacturum. Ab hoc autem iuramento postmodum prædictus Papa cum Romæ absoluisset auctoritate DEI & S. Petri, affirmans nihil sibi obesse, quod ob mortis periculum euadendum coactus fecerat, nec sacramentum esse dicendum, quod contra salutem Reipub. quamuis cum multis execrationibus, fuerit prolatum.

CX.

MARINVS.

MARINVS, sedit annum vnum, menses quinq;.

A. DCCC-
LXXVII.

CXI.

HADRIANVS III.

HADRIANVS, sedit annum vnum, menses quatuor.

A. DCCC-
LXXXIV.

CXII.

STEPHANVS VI.

STEPHANVS, sedit annos sex. Hic * Herimanum Coloniensem Archiepiscopum, & Adalgarium Hamburgensem Archiepiscopum de Bremensi Ecclesia contententes Wormatiam ad Synodum venire iussit, vbi Fulconi Remensi Episcopo vice sua commissa causam eorum examinari mandauit.

A. DCCCLXXXV.
* Hermānū.
Vide A. krät-
zium l. b. 2.
metrop. c. 19.
§ 24. Alb.
Stadenf. in
Chron. ad
ann. 896.
* Trith. in Chr.
Hirsang.
A. DCCCXCI.

CXIII.

FORMOSVS.

FORMOSVS Portuensis Episcopus, sedit annos quinq; menses sex * Qui Formosus religiosissimus à Romanis vehementer af-

* Verba reli-
qua sunt Lu-

*prandi lib. i.
rerū per Eu-
rop. gest. c. 8.*

** nominatum
Form.*

** reuerso
* mortem.
Onuph. in an-
not. ad Plati-
nam putat es-
se fabulam.*

1. Cor. 3.

fiētabatur, cuius & hortatu rex Arnulphus Romam aduenerat. In cuius ingressu vlciscendo Papæ iniuriam multos Romanorum principes obuiam sibi properantes decollari præcepit. Causa autem simultatis inter Formosum Papam & Romanos hæc fuit. Formosi decessore defuncto Sergius quidam Romanæ Ecclesiæ diaconus fuit, quem Romanorum pars quædam Papam sibi elegerat. quædam verò pars non infima * natus Formosum Portuensis ciuitatis Episcopum pro vera religione, diuinarumque doctrinarum scientia Papam sibi fieri anhelabat. Nam dum in eo esset, ut Sergius Apostolorum Vicarius ordinari debuisset, ea quæ Formosi fauebat partibus pars, non mediocri cum tumultu & iniuria Sergium ab altari expulit, & Formosum Papam constituit. Descenditq; Sergius in Tusciam, quatenus Adelberti potentissimi Marchionis auxilio iuuaretur: quod & factum est. Nam Formoso defuncto, atque Arnulpho in propria * extincto, is qui post * necem Formosi Papa constitutus est, expellitur, Sergiusque Papa per Adelbertum constituitur. Quo constituto, ut impius, doctrinarumque diuinarum inscius, Formosum extra sepulchrum extrahi, atque in sede Pontificatus sacerdotalibus vestimentis indutum collocari præcepit, cui & ait. Cum Portuensis esses Episcopus, cur ambitionis spiritu Romanam vniuersalem sedem vsurpasti? His expletis, sacratis exutum vestimentis, digitisq; tribus abscissis in Tiberim iactari præcepit, cunctosq; quos ipse ordinauerat, gradu proprio depositos iterum ordinauit. Quod quam malè egerit, pater sanctissime, animaduertere poteris; quoniam & hi, qui à Iuda Domini nostri Iesu Christi proditore ante prodicionem salutem seu benedictionem Apostolicam perceperunt, ea post prodicionem, propriiq; corporis suspensionem minimè sunt priuati, nisi quos improba forte defædarant flagitia. Benedictio siquidem, quæ ministris Christi impeditur, non per eum, qui videtur sacerdotem infunditur; neque enim, qui rigat est aliquid, neq; qui plantat, sed qui incrementum dat DEVS. Quantæ autem auctoritatis, quantæq; religionis Papa Formosus fuerit, hinc colligere possumus, quoniam dum à piscatoribus postmodum esset inuentus, atque ad B. Petri Apostolorum Principis Ecclesiam deportatus, sanctorum quædam imagines hunc in loculo positum venerabiliter salutarunt. Hoc namq; à religiosissimis Romanæ vrbs viris persæpe audiui.

FINIS.

ALBO.

ALBONIS FLO-
RIACENSIS ABBA-
TIS EPITOME.

DE XCI. ROMANO-
RVM PONTIFICVM VITIS,
E LIBRO DE VITIS ROMANO,

rum Pontificum, qui Anastasio Bibliothecario
tribuitur, desumpta,

ET NVNC PRIMVM EX VETVSTO
MS. COD. *in lucem vindicata.*

ELOGIA.
DE ALBONE, VEL VTALII, ABBO.
NE FLORIANCI ABBATE.

SIGEBERTVS de scriptor. Ecclesiast. cap. 140. *ABBO* abbas Floriacensis. quantum valuerit in utraq. scientia, ostendit, cum super calculum *Victorii* commentatus est. Martyr obiit. Idem habet in *Chron.* ad annum 994.

SENATVS Brauonius in vita S. Osualdi Wigorniensis Episcopi apud Surium tom. 5. ad 15. Octob. S. Osualdus, inquit, in monasterio *Ramefeia* Abbo Floriacensem monachum degere voluit morum sanctitate praeclarum, & litteris egregie eruditum, ut monachos doceret, scholis praeset, & tum regularem siue monasticam disciplinam, tum litterarum scientiam promoueret. Is Abbo *Dunstani* hortatu B. Edmundi regis & martyris passionem accuratè conscripsit. Tandem *Floriacum* reuersus, & illic Abbas effectus, &c.

IOAN. TRITHEMIVS, de scriptor. Ecclesiasticis. *ALBO* Floriacensis monasterii Abbas, ordinis S. Benedicti, vir in diuinis scripturis, iungi lectione & studio exercitatus, & in secularibus disciplinis egregie doctus, vita quoq. & conuersatione insignis, & usq. ad martyrii coronam dignus comprobatus dum in *Vasconia* verbum Dei predicaret fidei Christianae testis sanguinis effusione factus est. Scripsit super calculo *Victorii* librum vnum, & Additiones in eundem, librum 1. & quaedam alia. Claruit temporibus *OTTONIS* primi, anno Domini 970. Idem habet in *Chronico Hirsaugienfi* ad annum Domini 970.

EXCERPTVM

DE GESTIS ROMANO-
RVM PONTIFICVM EX LI-

BELLO, QVI CONTINET GESTA ROMANO-
RVM PONTIFICVM, QVAE DE SINGVLIS EORVM SVO
ordine vtilia posteris iudicauit ALBO Floriac. * breuiter ac v-

tiliter decerpfit, secutus veritatem DAMAS1 Romanæ

Ecclesiæ Pontificis, qui eundem libellum scripsit roga-
tu Hieronymi diuinæ legis interpretis.

* *erasmus eras*
in MS. Mo-
nachi, vel
Abbatis.

I.

EATVS PETRVS, princeps Apostolorum,
Antiochenus, filius Ioannis, prouinciæ Gali-
leæ, vico Bethsaida, frater Andreæ, primum te-
nuit cathedram Episcopatus in Antiochia
annis 7. & post in vrbe Roma annis 25. men-
sibus 2. diebus 3. Hic ordinauit tres Episcopos,

Linum, Cletum & Clementem. ex quibus, Li-
nus & Cletus præsentialiter omne ministerium sacerdotale in vr-
be Roma populo superuenienti exhibuerunt, dum ipse Petrus ora-
tioni & prædicationi vacaret. Clementi verò cathedram, vel Ec-
clesiam omnem disponendam commisit. Post hæc martyrio cum
Paulo coronatur post passionem Domini, anno 38. & sepultus est
via Aurelia in templo Apollinis iuxta locum, vbi crucifixus est, in
Vaticano, 3. Kalend. Iulii.

II.

LINVS, natione Italus, regionis Tusciæ, patre Herculano, sedit
annis 11. mensibus 3. diebus 12. Et constituit, vt mulier in Ec-
clesiam velato capite introiret; martyrioq; coronatus sepultus est
iuxta corpus B. Petri in Vaticano, sub die 9. Kalend. Octobr.

III.

CLETVS, natione Romanus, de regione vici patritii, patre Æ-
myliano, sedit annis 12. mensē 1, diebus 11. Martyrioq; coro-
natus,

Q

natus, sepultus est iuxta corpus B. Petri, 6. Kalend. Maias. Et cessauit Episcopatus diebus 30.

IV.

CLEMENS, natione Romanus, de regione Cælio monte, ex patre Faustino, sedit annis 9. mens. 2. diebus 10. Et fecit duas epistolas, quæ Catholicæ nominantur. Hic dum nonnullos libros zelo fidei Christianæ religionis adscriberet, exilio relegatus est, martyrioq; coronatus, sepultusq; in Græcia, 8. Kalend. Decemb. & cessauit Episcopatus dies 21.

V.

ANACLETVS, natione Græcus, de Athenis, ex patre Antiocho, sedit annis 9. mens. 2. dieb. 10. qui & memoriam B. Petri Apostoli construxit. vbi tamen & ipse sepultus est iuxta corpus eius. Et cessauit Episcopatus dies 13.

VI.

EVARISTVS, natione Græcus, ex patre Iudæo, nomine Iuda, de ciuitate Bethlehem, sedit annis 9. mens. 10. dieb. 2. Hic titulos in vrbe Roma diuisit, & 7. diaconos ordinauit, qui custodirent Episcopum prædicantem, propter stylum veritatis. Et sepultus est iuxta corpus B. Petri Apostoli. Et cessauit Episcopatus dies 18.

VII.

ALEXANDER, natione Romanus, ex patre Alexandro, de regione Caputauri. sedit annis 10. mens. 7. d. 2. Hic constituit aquam sparsionis cum sale benedici in habitaculis hominum. Qui sepultus est via Numentana, vbi decollatus est, ab vrbe Roma non longè milliario 7.5. non. Maii. Et cessauit Episcopatus dies. 35.

VIII.

SIXTVS, natione Romanus, ex patre Pastore, de regione Vialata, sedit annis 10. mens. 2. die vno. Hic constituit, vt ministeria sacra non tangerentur, nisi à ministris. Et, vt quicumque Episcoporum euocatus fuisset ad Sedem Apostolicam rediens ad parrochiam suam non susciperetur, nisi cum formata. Qui & ipse sepultus est iuxta corpus B. Petri.

est iuxta corpus B. Petri, 3. nonas April. Et cessauit Episcopatus dies 2.

IX.

TELSPHORVS, natione Græcus, ex anachoritis, sedit annis 11. mensibus 3. dies 21. Hic constituit, vt per septem hebdomadas ante Pascha, ieiunium celebraretur. Et in Natali Domini Missæ per noctem; nec vnquam ante horam tertiam Missas vllus celebraret. Et vt ante sacrificium hymnus celebraretur angelicus. Qui martyrio coronatus, sepultus est iuxta corpus B. Petri 4. non. Ianuar. Et cessauit Episcopatus dies 7.

X.

HYGINVS, natione Græcus, ex Philosopho de Athenis. cuius genealogiam non inueni; sedit annis 15. mens. 3. dieb. 4. Et sepultus est iuxta corpus B. Petri, 3. Idus Ianuar. Et cessauit Episcopatus dies 2.

XI.

PIVS, natione Italus, ex patre Rufino, frater Pastoris, de ciuitate Aquileia. sedit annis 10. & 9. mensib. & 3. diebus. Sub cuius Episcopatu Hermes librum scripsit, in quo continetur, quod angelus Domini in habitu Pastoris ei præcepit, vt Pascha die Dominico celebraretur. Hic constituit, hæreticum venientem ex Iudæorum hæresi suscipi & baptizari. Qui sepultus est iuxta corpus B. Petri, 5. Idus Iul. Et cessauit Episcopatus dies 14.

XII.

ANICETVS, natione Syrus, ex patre Ioanne, de vico Humisa, sedit annis 12 mens. 4. diebus 3. Hic constituit, vt clericus comam non nutriret. Martyr q; obiit, & sepultus est in cimiterio Calisti 12. Kalend. Maii. Et cessauit Episcopatus dies 17.

XIII.

SOTHER, natione Campanus, ex patre Concordio, de ciuitate Fundis. sedit annis 9. mensibus 6. dieb. 21. Hic constituit, vt nulla monacha pallam sacratam contingeret, nec incensum poneret in sanctam Ecclesiam. qui sepultus est iuxta corpus B. Petri, 9. Kalend. Iunii. Et cessauit Episcopatus dies 21.

Q 2

XIV.

XIV.

ELVTHER, natione Græcus, ex patre Habundio, de oppido Nicopoli, sedit annis 15. mens. 3. diebus 2. Hic accepit epistolam à Lucio Britonum rege, vt Christianus efficeretur. Et iterum firmavit, vt nulla esca rationalis & humana à Christianis repudiaretur, maximè fidelibus. Qui sepultus est iuxta corpus B. Petri, 9. Kalend. Iun. Et cessavit Episcopatus dies 15.

XV.

VICTOR, natione Afer, ex patre Felice, sedit annis 15. mensib. 3. dieb. 10. Hic constituit, vt necessitate faciente, vbi inuentus esset gentilis, baptizaretur, & vt à quartadecima Luna primi mensis vsque vicesimam primam die Dominica custodiatur sanctum Pascha. Qui sepultus est iuxta corpus B. Petri 5. Kalend. Aug. Et cessavit Episcopatus diebus 12.

XVI.

ZEPHIRINVS, natione Romanus, ex patre Habundio, sedit annis 8. mens. 6. dieb. 3. Hic constituit, vt sub præsencia omnium clericorum, & laicorum fidelium, clericus, leuita, siue sacerdos ordinaretur: & coronam sacratam accipiat presbyter tradendam populo. Qui sepultus est in cimiterio suo, iuxta cimiterium Calixti via Appia, 6. Kalend. Septemb. Et cessavit Episcopatus dies 6.

XVII.

CALLISTVS, natione Romanus, ex patre Domitio, de vrbe Ra-uennatium. Sedit annis 6. mens. 2. dieb. 10. Hic constituit ieiunium die Sabbathi ter in anno fieri. Martyrioq; coronatus, sepultus est in cimiterio Calepodii via Aurelia, milliario 3. 3. Idus Octob. Et cessavit Episcopatus dies 6.

XVIII

VRBANVS, natione Romanus, ex patre Pontiano, sedit annis 9. mense 1. dieb. 2. Hic sua traditione Valerianum sponsum S. Cecilie, & multos alios vsque ad martyrium perduxit. Qui confessor factus, sepultus est in cimiterio Prætextati, via Appia, 8. Kalend. Ian. Et cessavit Episcopatus diebus 30.

XIX.

XIX.

PONTIANVS, natione Roman⁹, ex patre Calpurnio, sedit annis 9. mens. 5. dieb. 2. Hic & Hippolytus presbyter exilio sunt deportati ab Alexandro de Sardinia insula Butiana, ibiq; defunctus, martyrio coronatus est 3. Kalend. Nouemb. Quem B. Fabianus adduxit cum clero per nauim, & sepeliuit in cimiterio Calixti via Appia. Et cessauit Episcopatus dies 10.

XX.

ANTHERVS, natione Græcus, ex patre Romulo, sedit annis 12. mense vno, dieb. 12. Hic martyrum gesta diligenter inquisiuit, & in Ecclesia recondidit. Martyrioq; coronatus, sepultus est in cimiterio Calixti, via Appia, 3. nonas Ianuar. Et cessauit Episcopatus dies 13.

XXI.

FABIANVS, natione Romanus, ex patre Fabio, sedit annis 14. mens. 11. dieb. 10. Hic regiones diuisit diaconibus, & fecit sex diaconos, qui septem Notariis imminerent. Eo tempore superuenit Nouatus ex Africa, & separauit Ecclesiam. Fabianus verò martyrio coronatus, sepultus est in cimiterio Calixti, via Appia, 13. Kalend. Februar. Et cessauit Episcopatus dies 6.

XXII.

CORNELIVS, natione Romanus, ex patre Castino, sedit annis 2. mensibus 3. & dieb. 10. Qui Centum cellis pulsus est, & ibidē accepit à Cypriano martyre in carcere scriptam. Quo etiam loco decollatus, martyr effectus est. Cuius corpus noctu collegit B. Lucina cum clericis, & sepeliuit in crypta iuxta cimiterium Calixti, via Appia, in prædio suo. 18. Kalend. Octobris. Et cessauit Episcopatus diebus 35.

XXIII.

LVCIVS, natione Romanus, ex patre Porphyrio, sedit annis 3. mens. 7. dieb. 6. Hic in exilio fuit. Sed postea incolumis ad Ecclesiam suam reuersus præcepit, vt duo presbyteri, & tres diaconi in omni loco Episcopum non defererent propter testimonium Ecclesiasticum. Qui etiam à Valeriano capite truncatus 3. nonas

Q 3

Marr.

Mart. sepultus est in cimiterio Calixti via Appia. 8. Kalend. Septemb. Et cessauit Episcopatus dies 35.

XXIV.

STEPHANVS, natione Romanus, ex patre Iobio, sedit annis 6. mensib. 5. dieb. 2. Hic constituit sacerdotes & Leuitas, vt vestibus sacratibus non nisi in Ecclesia vterentur. Martyrioq; coronatus sepultus est in cimiterio Callisti via Appia, 4. nonas Aug. Quo tempore fuit magna persecutio sub Decio.

XXV.

XISTVS, natione Græcus ex Philosopho, sedit anno 1. mens. 10. diebus 26. Martyrioq; coronatus sub Valeriano 8. Kalend. Aug. Post cuius passionem tertio die passus est B. Laurentius archidiaconus. Denique beatus Xistus sepultus est in cimiterio B. Calixti via Appia. Et cessauit Episcopatus diebus 35.

XXVI.

DIONYSIVS, ex monachis; cuius generationem non potuimus reperire. sedit annis 6. mensibus 2. diebus 4. Hic presbyteris Ecclesias dedit, & cimiteria, & parrochias diocesis constituit. cuius depositio 6. Kalend. Ianuar. in cimiterio Calixti via Appia. Et cessauit Episcopatus dies 5.

XXVII.

FELIX, natione Romanus, ex patre Constantio, sedit annis 4. mensibus 3. dieb. 25. Qui constituit supra memorias martyrum Missas celebrari. Et fecit basilicam in via Aurelia, vbi martyrio coronatus, sepultus est, 3. Kalend. Iunii, milliario ab vrbe Roma secundo. Et cessauit Episcopatus, dies 5.

XXVIII.

EVTHICIANVS, natione Thuscus, ex patre Marino, de ciuitate Lunæ, sedit annum vnum, mensem 1. diem 1. Hic constituit, vt fruges super altare tantum, fabæ & vix benedicerentur. Et sepultus est in cimiterio Calixti via Appia, 8. Kalend. Augusti. Et cessauit Episcopatus dies 8.

XXIX.

GAIVS, natione Dalmatinus, ex genere Diocletiani Imperatoris, ex patre Gaiō, sedit annis 11. mensibus 4. diebus 12. Hic consti-

constituit, vt ordines omnes sic in Ecclesia ascenderent. Si quis Episcopus esse mereretur, vt esset ostiarius, lector, exorcista, sequens subdiaconus, diaconus, presbyter, & exinde Episcopus ordinaretur. Qui fugiens persecutionem Diocletiani in cryptis habitando, martyrio coronatur, & sepultus est in cimiterio Calixti via Appia, 10. Kalend. Maii. Et cessauit Episcopatus dies 11.

XXX.

MARCELLINVS, natione Romanus, ex patre Proiecto, sedit annis 9. mensibus 4. diebus 16. Quo tempore fuit persecutio magna, vt intra 30. dies, 17. hominum millia promiscui sexus per diuersas prouincias coronarentur. Inter quos ipse Marcellinus ductus est ad sacrificandum, vt thurificaret. quod & fecit. Et post paucos dies pœnitentia ductus ab eodem Diocletiano capite pro fide Christi truncatus est. Cuius corpus iacuit in platea diebus 25. & exinde Marcellus presbyter collegit noctu, & sepeliuit eum via Salaria in cimiterio Priscillæ iuxta corpus sancti Crescentionis, 7. Kalend. Maii. Et cessauit Episcopatus annis 7. mensibus 7. dies 25.

XXXI.

MARCELLVS, natione Romanus, ex patre Benedicto, de regione Vialata, sedit annis 5. mens. 7. dieb. 21. Hic fecit cimiterium via Salaria, & comprehensus damnatus est in carabulo. Quo nouem mensibus exactis in oratione & ieiunio nocte venit clerus eius, & exiit eum, & perduxit ad domum Lucinæ viduæ, quam dedicauit titulo sanctæ Ecclesiæ. Hoc audito Maxentius iussit, vt ibidem animalibus deseruiret. vnde in seruitio animalium nudus amictus cilicio defunctus est. Cuius corpus collegit beata Lucina, & sepeliuit in cimiterio Priscillæ, via Salaria. 17. Calend. Febr. & cessauit Episcopatus dieb. 30.

XXXII.

EVSEBIVS, natione Græcus, ex medicis, sedit annis 6. mens. 1. dieb. 3. Sub huius temporibus inuenta est crux Domini 5. Non Maii. à Iuda, qui post baptizatus est. Hic hæreticos inuenit, quos per manus impositionem reconciliauit. Qui etiam sepultus est in cimiterio Calixti, via Appia, 6. Non Octobris. Et cessauit Episcopatus dies 7.

XXXIII.

MELCHIADES, natione Afer, sedit annis 4. & constituit nulla ratione Dominica, aut 5. feria ieiunium celebrari: fecitq; vt

Q 4

oblatio-

oblationes sacræ, quod est fermentum ex consecratione Episcopi per Ecclesias dirigerentur, ac sepultus est in cimiterio Calixti, via Appia, 4. Idus Ian. Et cessauit Episcopatus diebus 16.

XXXIV.

SILVESTER, natione Romanus, ex patre Rufino, sedit annis 23. mens. 10. diebus 11. Hic fuit in exilio in monte Soracte. & postmodum rediens cum gloria baptizauit Constantinum Augustum, quem curauit Dominus à lepra. Cuius temporibus factum est Concilium ipso præcipiente in Nicæa Bythinæ, & congregati sunt trecenti 18. Episcopi Catholici, qui damnauerunt Arrium, Photinum, & Sabellium. In vrbe quoque Roma congregauit ipse cum consilio Augusti 277. & damnauit iterum Calixtum, Arium, Photinum & Sabellium. Constituit etiam, vt baptizatum liniret presbyter chrismate leuatum de aqua propter occasionem transitus mortis, & vt nullus laicus crimen clerico audeat inferre, & vt diaconi dalmaticis in Ecclesia vterentur, & vt nullus clericus propter causam quamlibet in curiam introiret, nec ante iudicem causam diceret, nisi in Ecclesia. Et vt sacrificium altaris non in serico, neq; in panno tincto celebraretur, nisi tantum in lineo; sicut corpus Domini nostri IESU Christi in sindone linea munda sepultum est. Vt si quis desideraret in Ecclesia militare, aut proficere, vt esset Lector annis 30. exorcista diebus 30. acolythus annis 5. subdiaconus 5. diaconus 7. presbyter tribus, probatus ex omni parte, & ab his, qui foris sunt, testimonium habere bonum, vnus vxoris virum à sacerdote benedictæ, & sic ad ordinem Episcopatus accedat. Hic sepultus est in cimiterio Priscillæ, via Salaria, ab vrbe Roma milliaro 3. prid. Kalend. Ian. catholicus & confessor quieuit. Cessauitq; Episcopatus dies 21.

XXXV.

MARCUS, natione Romanus, ex patre Prisco. sedit annis 2. mens. 9. dieb. 20. Hic constituit, vt Episcopus Ostiæ, qui consecrat Episcopum Urbis, pallio vteretur, & ab eodem Episcopus Urbis Romæ consecraretur. Qui obiit Nonis Octob. & sepultus est in cimiterio Balbinæ, via Ardeatina. Et cessauit Episcopatus dies 20.

XXXVI.

IVLIVS, natione Romanus, ex patre Rustico, sedit annis 15. mens. 2. diebus 5. Hic fuit missus in exilium à Constantio Imperatore hæreti-

hæretico mensibus 10. Post cuius mortem reuersus est. Et constituit, vt nullus clericus causam quamlibet in publico ageret: & rerum gestarum notitia, quæ omnibus pro fide Ecclesiastica est, per notarios colligeretur, & in Ecclesia à clericis seruaretur. Qui etiam sepultus est, via Aurelia, in cimiterio Calepodii milliario 3. pridie Idus April. Et cessauit Episcopatus diebus 25.

XXXVII.

LIBERIUS, natione Romanus, ex patre Augusto, sedit annis 6. mens. 4. dieb. 8. Hic pro eo, quod noluit consentire hæresi Arrianæ, fuit in exilio annis 3. Cuius consilio FELIX venerabilis presbyter in loco eius ordinatus est Episcopus. Qui inuenit duos presbyteros Ursacium & Valentem, consentientes Constantio Augusto Arriano, & damnauit eos in Cōcilio 48. Episcoporum. Qui Ursacius & Valens post paucos dies zelo ducti, rogauerunt Constantiū, vt de exilio reuocaret Liberium. Qui cōsensit eis, vt vna tantum participatione communionis conueniret cum hæreticis, tantum vt non rebaptizaretur. Post hæc fecit Constantius Concilium cum aliquibus, qui ex fæce Ariana erant, & eiecit Felicem de Episcopatu, qui erat Catholicus, & reuocauit Liberium. Depositus verò Felix 4. Kalend. Augusti, habitauit in prædiolo suo, via Portuensi. Ingressus quoq; Liberius in urbem 4. non. Augusti consensit hæreticis, non tamen rebaptizatus. & tenuit basilicas B. Petri & Pauli, & Constantinianam annis 7. Et fuit persecutio magna in vrbe Roma. Omnes itaq; anni Felicis in huius ordinatione dinumerantur. Sepultus tamen est Liberius via Salaria in cimiterio Priscillæ. Et cessauit Episcopatus dies 7.

XXXVIII.

FELIX, natione Romanus, ex patre Anastasio, sedit anno 1. mens. 3. dieb. 2. Hic declarauit Constantium filium Constantini hæreticum, & rebaptizatum secundò ab Eusebio Episcopo Nicomediensi in villa, quæ appellatur Aquilon. Pro quo factò capite truncatur cum multis clericis & fidelibus occultè iuxta muros vrbis ad latus formæ Traianæ, 3. Idus Nouemb. Et exinde rapuere corpus eius Christiani, cum Damaso presbytero, & sepelierunt in basilica supradicta eius via Aurelia 17. Kalend. Decembr. in pace. Et cessauit Episcopatus dies 38.

R

XXXIX.

** contentione.* **D**AMASVS, natione Hispanus, ex patre Antonio, sedit annis 18. mens. 3. dieb. 10. & cum eodem ordinatur sub * intentione Vrsinus. Qui facto Concilio sacerdotum eiectus est ab vrbe, & Neapoli constitutus Episcopus. Damasus fultus plurima multitudine in sede Apostolica permansit præsul. Qui tandem accusatus incriminatur de adulterio, & facta Synodo purgatur à 44. Episcopis, qui etiam damnauerunt accusatores eius, Concordium & Callistum, & proiecerunt de Ecclesia. Quæsiuitq; multa corpora Sanctorum, & inuenit, ac eorum memorias versibus decorauit. Constituit quoque, vt psalmi die noctuq; canerentur per omnes Ecclesias, ac sepultus est via Ardeatina in basilica sua 3. Idus Decembr. iuxta matrem suam, & germanam suam. Et cessauit Episcopatus dies 31.

XL.

SIRICIVS, natione Romanus, ex patre Tiburtio, sedit annis 15. Hic constituit, vt nullus presbyter Missas celebraret per omnem hebdomadam. nisi consecratum Episcopi suscepit, quod nominatur fermentum. Qui etiam exosos habuit omnes hæreticos, maxime Manichæos, quos inuentos in exilium deportari fecit, & constituit, vt si quis de Manichæis conuersus rediret ad Ecclesiam, nullatenus communicaret, nisi tantum relegatus monasterio vsque ad finem vitæ suæ ieiunus & orationibus vacans viaticum ei largiretur. Constituit etiam hæreticum sub manu impositionis reconciliari præsentem cuncta Ecclesia Qui sepultus est in cimiterio Priscillæ, via Salaria, 8. Kalend. Maii. Et cessauit Episcopatus, dies 20.

XLI.

ANASTASIUS, natione Romanus, ex patre Maximo, sedit annis 3. diebus 10. Hic constituit, vt quotienscunq; Euangelia sancta recitarentur, sacerdotes non sederent, sed curui starent, & vt nullus clericum transmarinum suscipere, nisi sui Episcopi chirographum designaret, quia eodem tempore Manichæi inuenti sunt in vrbe. Sepultus est autem in cimiterio suo ad Vrsi pileatum. 5. Kalend. Maii. Et cessauit Episcopatus dies 21.

XLII.

INNOCENTIVS, natione Albanensis, ex patre Innocentio, sedit annis 15. mensibus 3. dieb. 21. Hic inuenit Pelagium & Cælestium

Iestium & hæreticos damnauit. Constituitq; vt natus de Christiana denuo nasceretur per baptismum, hoc est, baptizaretur, quod Pelagius damnabat. Constituit quoque, vt Sabbathi ieiunium celebraretur, quia Sabbatho Dominus in sepulchro positus est, & discipuli ieiunauerunt. Sepultus est autem in cimiterio ad Vrsū pileatum 5. Kalend. Aug. Et cessauit Episcopatus dies 22.

XLIII.

Z OZIMVS, natione Græcus, ex patre Abrahamio, sedit annis 7. mens. 4. dieb. 24. Hic constituit, vt diacones læuam testā haberent de palliis linostimis, & per Parrochiā concessit, vt cereos benedicerēt. Et vt nullus clerico poculum publicū propinaret nisi tantum in cella fidelium, maximè clericorum. Et sepultus est, via Tiburtina, iuxta corpus B. Laurentii martyris 7. Kalend. Ianuar. Et cessauit Episcopatus dies 11.

XLIV.

B ONIFACIUS, natione Romanus, ex patre Iocundo presbytero, sedit annis 3. mens. 8. dieb. 6. Hic sub intentione ordinatus est cum Eulalio vno die. Et fuit diebus 15. & mensib. 8. dissensio magna in clero. Quod audiens Placidia Augusta cum filio Valentiniano Augusto, dum sederet Rauennæ retulit Honorio Augusto Mediolanis: & horum præcepto expulsi sunt ab vrbe ambo. Sed Eulalius, eo quod ordinatus fuisset in basilica Constantiniana, præsumpsit intrare urbem & baptizare: & celebrauit Pascha in supradicta basilica. Hoc audientes Augusti, miserunt, & eiecerunt eum foras in Campaniam, Bonifacium verò reuocauerunt in urbem & constituerunt Episcopum. Quo defuncto clerus & populus petiit Eulalium reuocari, sed ille reuetti noluit. Deniq; Bonifacius constituit, vt nulla mulier, aut monacha pallam sacratam contingeret, aut incensum poneret, nec seruum clericum fieri, nec obnoxium curiæ. Qui etiam sepultus est via Salaria iuxta corpus S. Felicitis martyris 8. Kalend. Nouemb. Et cessauit Episcopatus dies 9.

XLV.

CÆLESTINVS, natione Campanus, ex patre Prisco, sedit annis 9. mensib. 10. diebus 17. Hic constituit, vt psalmi David 150. psallerentur ante sacrificium antiphonatim: ante enim tantū

epistola B. Pauli recitabatur, & sanctū Euangelium. Sepultus est .a. in cimiterio Priscillæ via Salaria, 8. Idus April. Et cessauit Episcopatus dies 20.

XLVI.

XISTVS, natione Romanus, ex patre Sixto, sedit annis 8. dieb. 19. Hic post annum vnum, & mensem 8. incriminatus est à quodam basso. Quod audiens Valentinianus Augustus iussit Synodum congregari, in qua examinatur à 46. Episcopis, & purgatur Xistus, & condemnatur Bassus, ita vt vltimo die viaticum ei non negaretur. Contra quem Valentinianus Augustus furore sancto permotus, prædia facultatum eius Ecclesiæ Catholicæ sociauit, ac post tres menses moritur. Cuius corpus Xistus Episcopus suis manibus tractans sepeliuit ad B. Petrum Apostolum in cubiculo parentum eius. Qui etiam sepultus est via Tiburtina in crypta iuxta corpus B. Laurentii. Et cessauit Episcopatus, dies 22.

XLVII.

LEO, natione Tuscus, ex patre Quintiano, sedit annis 21. mense vno, diebus 13. Hic inuenit duas hæreses, Eutychianam & Nestorianam. Pro qua remisit ad MARCIANVM Augustum, orthodoxum Principem & catholicum, vt congregaret Concilium Episcoporum. Quod statim factum est, & congregati sunt sacerdotes 256. aliorum verò Episcoporum 408. Chirographus cucurrit cum chirographo S. Episcopi Leonis, hoc est, tomo, vbi continebatur fides Apostolicæ Ecclesiæ Romanæ. Sub præsentia igitur Martiani Catholici Principis factum est Concilium 630. Episcoporum in Chalcedonia, in martyrio S. Euphemie. Qui exposuere fidem Catholicam, dicentes, in vno Christo Deo & homine duas naturas esse. Vbi piissimus Augustus cum Pulcheria coniuge sua Augusta deposita regia maiestate fidem suam sub chirographo exposuerunt ante conspectum omnium Episcoporum, qui damnauerunt Eutychen & Nestorium, & expositam direxerunt ad Leonem Papam beatissimum. Hic constituit, vt monacha non acciperet velamen benedictum in capite, nisi probata in virginitate fuerit 60. annis, & vt intra actionem sacrificii diceretur. *Sanctum sacrificium*, &c. Sepultus est autem apud B. Petrum Apostolum, 3. Idus April. Et cessauit Episcopatus dies 7.

XLVIII

HILARIUS, natione Sardus, ex patre Crispino sedit annis 6. mens. 3. diebus 10. Hic firmavit 3. Synodos, Nicenam, Ephesinam, & Chalcedonensem, vel totum sancti Episcopi Leonis, & damnauit omnes hæresiarchas ac sequaces eorum. Confirmavit quoque dominationem & principatum sedis Catholicæ & apostolicæ Romanæ Ecclesiæ. Qui sepultus est ad S. Laurentium in crypta iuxta corpus B. Xisti Episcopi, 4. Idus Septemb. Et cessauit Episcopatus dieb. 10.

XLIX.

SIMPLICIUS, natione Tiburtinus, ex patre Castorio, sedit annis 15. mense vno, diebus 7. Cuius temporibus venit relatio de Græcia ab Achatio Constantinopolitano Episcopo affirmante, quod Petrus Alexandrinus Eutychianista hæreticus factus esset, & quod in morte cuiusdam presbyteri Catholici permixtus esset. Quod audiens Smplicius præsul dissimulans nō rescripsit Achatio, sed Petrum damnauit expectans tempus pœnitentiæ. Hic sepultus est in basilica B. Petri Apostoli 6. nonas Martias. Et cessauit Episcopatus diebus 6.

L.

FELIX, natione Romanus, ex patre Felice presbytero de titulo Fasciola. sedit annis 8. mens. 11. dieb. 17. Quo tempore iterū venit relatio de Græcia, Petrum reuocatum ab Achatio Episcopo Constantinopolitano. Quod audiens Felix Romanus Episcopus mittit defensorem cum consilio Sedis sue, & in Concilio damnauit Achatium cum Petro. Post annum tertium iterum venit relatio ab Imperatore Zenone, vt pœnitens rediret Achatius. Tunc Papa Felix misit duos Episcopos, Mesenum & Vitalem, vt si inuenirēt complicem Petri Acatium, iterum damnarent eos. Si non, offerrent libellum pœnitentiæ. Qui cum introissent Constantinopolin, corrupti sunt pecunia, & non fecerunt, vt præceperat Dominus Papa. Qui post eorum reuersionem, facto Romæ Concilio examinavit ambos Episcopos, id est, Mesenum & Vitalem, & reos reiecit à communione. Sed Mesenus non tacuit peccatum suum, & ob hoc concessum est ei tempus pœnitentiæ. Sepultus est autem Felix in basilica B. Pauli Apostoli. Et cessauit Episcopatus dieb. 5.

R 3

LI.

LI.

GELASIUS, natione Afer, ex patre Valerio, sedit annis 4. mens. 8. diebus 18. Hic inuenit Manichæos in vrbe, quos in exilium deportari præcepit, & eorum codices incendio concremari, & in Synodo cum fletu sub satisfactione libelli purgatum Mesenum Episcopum reuocauit, & suæ Ecclesiæ restituit. Iterum venit relatio de Græcia quod à Petro & Achatio multa mala & homicidia fierent. Quo tempore fugiens Ioannes Alexandrinus Catholicus Episcopus venit Romam. Quem B. Gelasius cum gloria suscepit, & ei secundam sedem præbuit, factaq; Synodo misit per tractum Orientis, & iterum damnauit in perpetuum Petrum & Achatium, si non sub satisfactione libelli postularent pœnitentiam. Fecit etiam sacramentorum præfationes & orationes cauto sermone. Qui sepultus est in B. Petri basilica 11. Kalend. Decemb. Et cessauit Episcopatus dies 7.

LII.

ANASTASIUS, natione Romanus, ex patre Petro de regione quinta Caput tauri, sedit anno 1. mensibus 11. diebus 24. Hic propterea quia communicauit cuidam diacono Thessalonicensi nomine Photino, qui communis erat Acatio sine consilio Episcoporum, presbyterorum, vel clericorum Ecclesiæ Catholicæ, suspenderunt se ab eius communione. Qui etiam, cum voluisset Achatium occultè reuocare, & non potuisset, nutu diuino percussus sepultus est in basilica B. Petri Apostoli, 13. Calend. Decemb. Et cessauit Episcopatus dies 4.

LIII.

SYMMACHUS, natione Sardus, ex patre Fortunato, sedit annis 15. mensibus 7. diebus 27. Hic sub intentione ordinatus est vna die cū Laurentio, & Symmachus quidē in basilica Cōstantiniana, Laurentius in basilica S. Mariæ. Ex qua causa separatus est clerus, & diuisus est Senatus. Et facta intentione vtraq; pars constituit, vt ambo ordinati ad iudicium Regis Theodorici Rauennā pergerent. Quod dum factum fuisset, iudicauit Rex, vt qui primus ordinatus fuisset, vel cui maxima pars consentiret, ipse teneret sedem Apostolicam. Vnde factus Præsul Symmachus est, & constituit Laurentium in Nucerinam ciuitatem Episcopum intuitu misericordiæ. Post annos yerò quatuor zelo ducti aliqui ex clero, &

ex Sena-

ex Senatu, maximè Festus & Probinus, accusauerunt eundem Papam apud Theodoricum crimine pessimo, & subornauerunt falsos testes, quos miserunt Rauennam, & interim occultè reuocauerunt Laurentium. Diuisus quoque est iterum clerus. Tunc accusatores Symmachi miserunt ad regem, vt daret visitatorem sedis Apostolicæ. Quod factum est, & dedit Petrum Altinæ ciuitatis Episcopum, quod canones prohibent. Vnde prædictus Papa congregauit Episcopos 115. & facta Synodo purgatur à falso crimine: & damnatur Petrus Altinus inuasor sedis Apostolicæ, & Laurentius Nucerinus pro eo, quod viuentē Episcopo peruaferūt sedem eius. nam Symmachus à suis omnibus in sedem suam cum gloria restituitur. Quapropter indignati Festus & Probinus intra urbem cœperunt pugnare, maximè contra Faustum exconsulem, & omnes, qui communicabant Symmacho, quandoquidem gladio occidebantur clerici, sanctimoniales & virgines, quas de monasteriis extrahebant nudas. Solus autem Faustus exconsul pro Ecclesia pugnabat. Post hæc omnia idem Papa inuenit Manichæos in vrbe, quorum libros incendit, & eos exilio relegauit. Hic omni anno per Africam vel Sardiniam ad Episcopos, qui exilio erant retrusi, pecunias & vestes ministrabat, & captiuos per diuersas prouincias redemit. Qui etiam sepultus est in basilica B. Petri Apostoli confessor 14. Kalend. Aug. Et cessauit Episcopatus dies 7.

LIV.

HORMISDA, natione Campanus, ex patre Iusto, de ciuitate Frisinone, sedit annis 9. dies 17. Hic ex constituto Synodi, & cum consilio regis Theodorici direxit ad Græcias, humanitatem ostendens sedi Apostolicæ, quia Græci obligati erant sub vinculo anathematis propter Petrum Alexandrinum & Achatium Constantinopolitanum sub Ioanne Episcopo, legatos mittens Ennodium Episcopum Ticinensem, & Fortunatum Episcopum Catinensem, & Venantium presbyterum vrbis Romæ, & Vitalem Diaconum, & Hilarum notarium, ad Anastasium Augustum, qui nihil egerunt. propterea quia ipse in hæresin Eutychianam communicauerat. Item secundo misit Ennodium, & Peregrinum Episcopū Mesenensem, quos dum voluisset Anastasius pecunia corrumpere, nullatenus consenserunt, nisi satisfactionem sedis Apostolicæ operaretur. Tunc imperator repletus furia eiecit eos per posterulam, & imposuit in nauim periculosam, præcipiens Heliodoro & Deme-

trio, vt nullam ciuitatem Græcorum ingrederentur. Legati verò secretius sanctas epistolas fidei 19. per manus monachorum orthodoxorum exposuere per omnes ciuitates, quas Episcopi, qui erant complices Anastasii Augusti pro crimine Constantinopolim direxerunt. Qui furore repletus inter alia sua sacra hæc scripsit, dicens. Nos iubere volumus, non nobis iuberi, & post hæc nutu diuino percussus fulmine obiit. Cui successit in Imperium Iustinus Orthodoxus, qui direxit auctoritatem suam ad Hormisdam Papam Romanum, vt redintegraretur pax Ecclesiarum. Quam auctoritatem Papa suscipiens cum consilio regis Theodorici direxit Germanum Capuanum Episcopum, Ioannem & Blandum presbyteros, Felicem & Dioscorum diacones, & Petrum notarium, munitos fide, & textu libelli pœnitentiæ. Venientes autem iuxta Constantinopolim tanta gratia fidei refulsit, vt multitudo monachorū orthodoxorum, & illustrium virorum; Iustinus quoque Imperator, & Vitalianus Consul simul occurrerent ad castellum rotundum, q̄ ducit ad ciuitatē. Suscepti itaque sunt cum gloria & gaudio magno à clero & Ioanne Episcopo. Quod sentientes complices Anastasii, se incluserunt in Ecclesia maiore, quæ vocatur, sancta Sophia, & consilio facto mandauerunt Imperatori, dicentes. Nisi nobis reddita fuerit ratio, quare damnatus est Episcopus noster Acatius, nullatenus consentimus Sedi Apostolicæ. Hic quoque damnauit Petrum & Achatium, vel omnes hæreses, & inuenit Manichæos, quos cum examinatione plagarum in exilium deportauit, & eorū codices incendio concremauit. Eodem tempore venit cum gemmis pretiosis à rege Francorum Clodouæo Christiano donum B. Petro Apostolo. Sepultus est autem in basilica B. Petri Apostoli, 8. Idus Aug. Consulatu Maximi, Et cessauit Episcopatus dies 6.

L V.

IOANNES, natione Tuscus, ex patre Constantio, sedit annis 2. mensib. 9. diebus 17. Hic vocatus est à rege Theodorico Rauennam, quem & misit in legationem Constantinopolim ad Iustinum Imperatorem orthodoxum, qui eius consilio vsus voluit amore religionis Christianæ hæreticos extricare, vt Ecclesias Arrianorum Catholicas consecraret. Pro qua re hæreticus rex Theodoricus exarsit, & voluit totam Italiam gladio extinguere. Tunc Ioannes Papa ægrotus cum fletu ambulauit, & senatores, & Consules cum eo, id est, Theodorus importunus, Agapitus Patritius, accipientes in mandatis, vt redderentur Ecclesiæ hæreticis in partibus

bus Orientis, quod si non, omnem Italiam gladio perderet. Qui dum ambulasset, occurrit ei omnis ciuitas cum cereis & crucibus in honore B. Apostolorum Petri & Pauli. Et gaudebat Iustinus Augustus se suscepisse in partibus Græciæ Ioannem Papam Romanū, sicut Constantinus Augustus susceperat Siluestrum Episcopum. Qui Iustinus dans honorem Deo humiliavit se pronus, & adorauit Ioannem beatissimum rogantem cum grandi fletu, vt legatio acceptabilis esset in conspectu eius. Qui postquam obtinuit, propter quod ierat, ipsi Iustino Augusto, vt vicarius B. Petri Apostoli rogatus manibus suis cum gloria coronam imposuit. Eodem tempore Theodoricus rex hæreticus tenuit duos senatores præclaros & ex-consules, Symmachum & Boëthium, & interfecit eos gladio. Cum verò Ioannes venerabilis Papa, & Senatores eius comites reuertentur à Constantinopoli, prædictus Rex hæreticus cum grandi dolo & odio suscepit eos, quos etiam gladio voluit interficere, sed non ausus est metuens indignationem Iustini Augusti, quanquam permiserit in custodia afflictos * cremari. Ipse verò Papa afflictus ^{* cruciari} in custodia defecit, & mortuus est martyr, 15. Kalend. Iun. Quem statim derepente est intereundo subsecutus ipse Theodoricus rex hæreticus. Corpus verò B. Ioannis translatus est de Rauenna, & sepultum est in B. Petri basilica 6. Kalend. Iun. Et cessauit Episcopatus dies 58.

LVI.

FELIX, natione Samnius, ex patre Castorio, sedit annis 4. mensibus 2. dieb. 13. Et sepultus est in basilica B. Petri Apostoli, 4. Idus Octob. Et cessauit Episcopatus diebus 3.

LVII.

BONIFACIUS, natione Romanus, ex patre Sigebaldo, sedit annis 2. diebus 26. Hic fuit ordinatus in basilica Iulii sub intē-tione cum Dioscoro, qui ordinabatur in basilica Constantiniana. Fuitq; dissensio in clero & senatu dies 28. Sed Dioscorus ipso anno 2. Idus Octobris defunctus est. Quem Bonifacius zelo ductus cum grandi amaritudine sub chirographo anathematizauit, & eum archiuo Ecclesiæ retrusit. Sed ei nullus subscribere voluit. Hic congregata Synodo in basilica B. Petri Apostoli, fecit cum chirographis sacerdotum iusiurandum ante confessionem Apostoli Petri in diaconum Vigiliū, vt sibi succederet. Vnde facta iterum Synodo

S

censue-

cenſuerunt ſacerdotes omnes propter reuerentiã ſanctæ Sedis, quia contra canones hoc fuerat factum, & quia culpa eum reſpici-
ebat, qui ſibi ſucceſſorem conſtituiſſet. Quapropter Bonifacius re-
um ſe confeſſus eſt, quod in Diaconum Vigiliũ ſua ſubſcriptione
chirographi ante confeſſionem B. Petri Apoſtoli feciſſet, ipſumq;
chirographum ſub præſentia omnium ſacerdotum & cleri, & ſena-
tus incendio conſumpſit. Tunc venit relatio ab Afris Epiſcopis de
conſtitutione, & vt conſilio Domni Papæ omnia Carthagenſis
Epiſcopus faceret. Sepultus autem eſt in baſilica B. Petri Apoſto-
li, ſub die 17. menſ. Octob. Et ceſſauit Epiſcopatus dies 15.

LVIII.

IOHANNES, q. & Martirius, natione Romanus, ex patre Proie-
cto, de Cælio monte, ſedit annis 2. menſibus 4. diebus 6. Eodem
tempore Iuſtinianus Auguſtus, vir religioſus ſummo amore Chri-
ſtianę religionis miſit fidem ſuam ſcriptam chirographo pro-
prio ad ſedem Apoſtolicam per Epiſcopos Epatium, & Demetri-
um. Sepultus eſt autem Ioannes Papa in baſilica B. Petri Apoſto-
li, 6. Kalend. Iunias. Et ceſſauit Epiſcopatus dies 6.

LIX.

AGAPITVS, natione Romanus, ex patre Gordiano preſby-
tero ad ſanctos Ioannem & Paulum, ſedit menſib. 11. diebus
18. Hic libellos anathematis quos inuidiæ dolo extorſerat, Bonifa-
cius à preſbyteris & Epiſcopis contra canones & contra Dioſcorũ
in medio Eccleſiæ congregatis omnibus incendio conſumpſit, &
totam Eccleſiam abſoluit. Deniq; miſſus eſt à Theodato rege Go-
thorum ad Domnum Iuſtinianum Auguſtum, qui indignabatur
contra eundem regem, quod occidiſſet Reginam Amalſuentham
commendatam ſibi, filiam ſcilicet Theodorici regis, qui eum regē
fecerat. Ingreſſus ergo Agapitus Conſtantinopolim 10. Kalend.
Maii ſuſceptus eſt cum gloria, & cœpit altercationem habere cum
Iuſtiniano Auguſto de religione. Reſponſumq; reddidit conſtan-
tiſſimè de Domino Ieſu Chriſto, Deo & homine, quod in vna per-
ſona Ieſu Chriſti duæ ſint naturæ. Qua altercatione Anthemium
Conſtantinopolitanum Epiſcopum inuenit hæreticum. Dixit ita-
que Imperator Agapito. Aut conſenti nobis, aut in exilium depor-
tari te faciam. Cui reſpondit. Ego quidem peccator ad Iuſtinianũ
Imperatorem Chriſtianiſſimum venire deſideraui, nunc autem
Diocle-

Diocletianum inueni. Scito tamen, te & Episcopum tuum idoneos non esse Christianæ religionis, nisi duas naturas in Christo confiteamini. Tandem ex præcepto Augusti accersito Anthemio & discussione facta, nunquam voluit confiteri in doctrina catholicæ responsionis, sed conuicit eum Sanctus Papa Agapitus, & ob id ab omnibus Christianis est glorificatus. Tunc Imperator gaudio repletus, humiliavit se, & adorauit beatissimum Papam Agapetum, quia communionem eiecit Anthemium, & expulit in exilium, & loco eius Mœnam nomine consecrauit Episcopum Catholicum. Qui etiam, postquam omnia obtinuit, pro quibus directus fuerat quadam ægritudine defunctus est Constantinopoli 10. Kalend. Mart. Cuius corpus in loculo plumbeo translatus est in basilicam B. Petri Apostoli, ubi & sepultus est, 12. Kalend. Octob. Et cessauit Episcopatus dies 58.

LX.

SILVERIVS, natione Campanus, ex patre Hormisdæ Episcopo Romano, sedit anno 1. mensib. 5. dieb. 11. Hic leuatus est à tyranno Theodato sine deliberatione decreti. Qui corruptus pecunia talem timorem induxit clero, ut qui non consentiret in huius ordinatione gladio puniretur. Quocirca sacerdotes non subscribere ante ordinationem eius secundum morem antiquum, sed postmodum. Post menses verò duos nutu diuino extinguitur Theodatus, & eleuatur rex Vuitigis. Qui Rauennam veniens tulit sibi uxorem filiam Amalasuentæ reginæ. Vnde indignatus Imperator Iustinianus misit Belesarium patritium cum exercitu, ut liberaret omnem Italiam à captiuitate Gothorum. Tunc veniens patritius in partes Siciliæ, audiuit, quod Gothi fecissent sibi regem. & inde per Campaniam properauit Neapolim, quam & obsidere cœpit, quia ciues Neapolitani noluerant aperire ei. Qui pugnando ciuitatem introiuit, & ductus furore interfecit & Gothos, & omnes ciues Neapolitanos, ita ut nulli sexui, vel ætati parceret, nec sacerdotibus, aut seruis Dei, vel sanctimonialibus. Factoq; maximo bello contra Vuitigis, ingressus est urbem Romam 4. Idus Decemb. & ciuitatem muniuit. Nocte ipsa, qua introiuit urbem, hi qui erant in ciuitate, vel foris, fugerunt Rauennam, & omnes portas dimiserunt apertas. Tunc colligens Vuitigis rex multitudinem exercitus Gothorum regressus contra Romam 9. Kalend. Mart. & fixit castra ad pontem Miluium, & vno anno ita obsessa est ciuitas Romana, ut nulli esset facultas exeundi, vel introeundi. Intra ciuitatem autem grandis

S 2

fames

*remedium

fames erat, ut aqua venundaretur pretio, nisi Nympharum *rechedus subuenisset. Pugnae autem maxime erant, Belesario defendente Romanos vel ciuitatem: quam & liberauit à Gothis: quos postmodum Rauennam fugere compulit. Tunc erat Vigilius Diaconus apocrisiarius in Constantinopoli, qui sciebat dolorem Augusti pro Anthemio Patriarcha, qui depositus fuerat à sanctissimo Agapito Papa, eo quod haereticus repertus esset, & in locum eius Mænam seruum Dei constituisset. Consilio denique Vigilii misit Romanam epistolas Siluerio Papæ, rogans & obsecrans. Aut ad nos, ne pigriteris venire: aut certe reuoca Anthemium in locum suum. Quæ litteras dum legisset B. Siluerius, ingemuit, & dixit. Modo scio, quod hæc causa finem vitæ meæ adduxit. Fiduciam tamen habens in Domino rescripsit Augustæ. Domina Augusta, ego rem istam nunquam facturum ero, ut reuocem hominem haereticum, in sua nequitia damnatum. Tunc indignata Augusta misit ad Belesarium iubens per Vigilium diaconem. Vide aliquas occasiones in Siluerium Papam, & depone illum ab Episcopatu, aut certe festinus trans mitte eum ad nos. Ecce ibi habes Vigilium archidiaconem, & apocrisarium nostrum carissimum, qui nobis pollicitus est reuocare Anthemium patriarcham. Suscepta iussione Belesarius dixit. Ego quidem iussione facio, sed ille qui interest in nece Siluerii Papæ, ipse reddat rationem de factis suis Domino IESU Christo. Et urgente iussione, exierunt quidam falsi testes, qui dixerunt. Quadam vice inuenimus Siluerium Papam scripta mittentem ad regem Gothorum, in quibus continebatur. Veni ad portam, quæ appellatur, asinaria iuxta Lateranis, & ciuitatem trado ac Belesarium patritium. Quod audiens Belesarius non credidit, sciens, quod per inuidiam hæc dicerentur. Sed dum multi in eadem accusatione persisterent, timuit, fecitq; Siluerium ad se venire in palatium Pincis, & foris retineri omnem clerum. Cumq; ingressus esset cum solo Vigilio, Antonina patritia, ut iacebat in lecto, videns eum dixit. Dic Domine Silueri Papa, quid fecimus tibi & Romanis, ut tu velles nos in manus Gothorum tradere? Adhuc ea loquente ingressus Ioannes Subdiaconus regionarius primæ sedis tulit palliū de collo eius, & duxit in cubiculum, ubi expoliatum eum induit veste monachica. Quem Xistus subdiaconus regionis sextæ videns monachum, egressus foras nunciauit ad clerum, dicens. Quia dominus Papa depositus est, & factus est monachus. Qui audientes, fugerunt omnes. Suscepit autem eum Vigilius archidiaconus in sua quasi fide, & misit in exilium in Ponzas, ac sustentauit eum pane tribu-

tribulationis & aqua angustia. Qui deficiens confessor mortuus est, & sepultus in eodem loco 12. Kalend. Iul. ibiq; saluantur infirmi. Et cessauit Episcopatus dies 5.

LXI.

VIGILIUS, natione Romanus, ex patre Ioanne Consule, sedit annis 17. mensibus 6. diebus 26. Eodem tempore Belesarius commisit bellum contra Vuitigem regem Gothorum, quem fugientem noctu insecutus est Ioannes Magister militum, cui cognomen, Sanguinarius, & tenuit eum, adduxitq; ad Belesarium, qui perduxit eum sub sacramento saluum ad Imperatorem Iustinianum Constantinopolim. Quem Imperator fecit patritium & comitem, transmisitq; iuxta fines Persarum, vbi vitam finiuit. Belesario verò egere gratias Imperator & Augusta, & remiserunt eum in Africam, quæ redacta est sub republica interfecto sub dolo pacis *Vuimarith rege Vandalorū. Quo tempore scripsit Theodora Augusta ad Vigilium Papam, Veni, adimple nobis, quæ prona voluntate promissisti de patre nostro Anthemia, & reuoca eum in officium suum. Ad hæc rescripsit Vigilius. Absit hoc à me Domina Augusta. Prius locutus sum malè & insipienter, modo autem nullo modo tibi consentiam, vt reuocem hominem hæreticum & anathematizatum. Quod si indignus vicarius sum B. Petri Apostoli, quomodo fuerunt antecessores mei sanctissimi, Agapitus & Siluerius, qui eum damnauere? Tunc Romani suggererunt, quod consilio Vigilii depositus fuisset Siluerius, mandantes, quia malè agit cum Romanis seruis tuis, & cum ipsa plebe tua: sic enim est furiosus, vt daret alampam notario suo, qui mox cadens ad pedes eius expirauit. Item dedit neptem suam Vigiliam Astherio Cōsuli filio mulieris viduæ, quæ fecit teneri nocte, & tamdiu cædi, quamdiu vitam finiret. Quo audito Augusta misit Anthemium Scribonem cum virtute maiori ad Romam, dicens. Excepto in basilica S. Petri, parce. cæterum, si in Lateranis, aut in palatio, aut in qualibet Ecclesia inueneris Vigilium, impositum mox naui perduc eum ad nos. Quod nisi feceris, per viuentem in sæcula excoriari te faciam. Qui Anthemius Scribonius veniens Romam, inuenit eum in Ecclesia S. Ceciliae 10. Kalend. Decemb. erat enim dies natalis eius. Qui munera erogando ad populum repertus est, & depositus ad Tyberim, missusq; in nauim. quem plebs & populus sequebatur, clamando, vt orationem ab eo acciperet. Et data oratione, dixit omnis populus, Amen. Et mota est naus. Videntes Romani, quod mota est naus, in qua sedebat Vigilius,

gilius, tunc populus cœpit post eum iactare lapides, fustes, cacabos, & dicere. Fames tua tecum, mortalitas tua tecum, malè fecisti cum Romanis, malè inuenias, vbi vadis. Et quidem amatores eius secuti sunt eum de Ecclesia. Qui ingressus Siciliam in ciuitate Catinensi permissus est facere ordinationem per mensem Decemb. presbyteros & diaconos. Ex quibus retransmisit Romam Ampliatum presbyterum vicedominum suum, & Valentinum Episcopum ad S. Rufinam, & Secundum ad custodiendum Lateranis, & gubernandum clerū. Qui valefaciens omnibus ingressus est Constantinopolim in Vigilia Domini nostri IESU Christi. Quē obuius Imperator osculatus est, & cœpit flere, ac plebs illa psallebat ante eū usque ad Ecclesiam S. Sophiæ, *Ecce aduenit dominator Dominus*, &c. Per biennium enim fuerant intentiones de Anthemio patriarcha, ostendentes cautionem manus eius, qua promiserat eum reuocare in locum suum. Sed Vigilius magis desiderans mori, quam viuere, nullatenus voluit eis consentire, & dixit. Vt video, non me fecerunt venire ad se Iustinianus & Theodora, sed Diocletianus & Eleutheria. Facite vt vultis, digna enim factis recipio. Tunc dedit a lapam in faciem eius quidam, dicens. Homicida, nescis quibus loqueris? nescis, quia Siluerium Papam occidisti? & filium mulieris viduæ calcibus & fustibus interfecisti? Tunc fugiens in basilicam S. Euphemie tenuit columnam altaris. Qui tractus ab ea, & eiectus foris Ecclesiam, fecerunt mitti funem in collo eius, & traxerunt eum per totam ciuitatem usque ad vespertum. Tunc missus est in custodiam, vbi dabantur ei modicè panis & aqua. Clerus autem Romanus, qui cum eo erat, missus est in exilium per diuersa metalla incidenda. Tunc Gothi cum suo rege Bandua, qui Totila nuncupabatur, descendentes Romam obsederunt eam, & facta est fames in ciuitate Romana, vt etiam natos suos vellent comedere. Quadam itaque die intrauit rex Romam à porta S. Pauli, indictione 13. & habitauit cum Romanis, quasi pater cum filiis. Quidam verò de Senatoribus fugientes ingressi sunt Constantinopolim, & venerunt ad Imperatorem afflicti & desolati. Quos consolatus est Imperator, & misit Narsetem Eunuchum & cubicularium suum in Italiam. Cui data pugna cum Gothis donauit DEVS victoriam, & occisus est rex & multitudo Gothorum interfecta est. Tunc adunatus clerus rogauit Narsetem, vt vna cum eius suggestionem rogaret Principem, vt si adhuc viueret Vigilius Papa, aut presbyteri, seu diaconi, vel clerus, qui cum eodem fuerat in exilium deportatus, reuerteretur. Suscepta relatione Narsetis, vel cuncti cleri Romani lætus

ni latus effectus est Imperator & omnes inclyti eius, eo quod requiem dedisset DEVS Romanis. Mox misit, per diuersa loca, vbi fuerant in exilium deportati, in Gypso & Proconeso, & iussit ante se venire Imperator, dicens eis. Vultis recipere Vigiliū, vt fuit Papa vester, an archidiaconum vestrum Pelagium, & manus mea erit vobiscum. Responderunt omnes. Imperet DEVS pietati tuæ, vt restituat nobis modo Vigiliū, & quando voluerit eum DEVS transire de hoc sæculo, tunc cum vestra præceptione donetur nobis Pelagius noster archidiaconus. Tunc dimisit omnes cum Vigilio, & venerunt Siciliam in ciuitatem Syracusis, vbi afflictus calculi dolore mortuus est. Cuius corpus translatus est Romam. & sepultus est ad S. Marcellum via Salaria. Et cessauit Episcopatus menses 3. & dies 5.

LXII.

PELAGIVS, natione Romanus, ex patre Ioanne Vicariano, sedit annis 11 mensibus 10. diebus 18. Quem, dum non essent Episcopi, qui eum ordinarent, eo quod multitudo religiosorum sapientium, & nobilium subduxerat se à communionē eius, dicens, quia in morte Vigiliū Papæ se immiscuit, vt tantis pœnis affligeretur, ordinauerunt duo Episcopi, Ioannes de Perusia, & Bonus de Ferentino, & Andreas presbyter de Hostia. Nam non erat in clero vel monasteriis, qui posset promoueri. Tunc Narses & Pelagius Papa consilio inito sumpta Litania à S. Pancratio cum hymnis & canticis spiritualibus venerūt ad S. Petrum Apostolum. vbi idem Papa tenens Euangelia & crucem Domini super caput suum in ambonem ascendit, & satisfecit populo, quia nullum malum peregrisset contra Vigiliū, petiitq; confirmari, vt si quis ille est in sancta Ecclesia ab Ostiario vsque ad gradum Episcopi, neque per aurem, neque per aliquas promissiones proficiat, quia Simoniacum est. Mortuus est autem & sepultus in basilica B. Petri Apostoli. Et cessauit Episcopatus menses 2. dies 25.

LXIII.

IOANNES, ex patre Anastasio illustri, sedit annis 12. mensibus 11. dieb. 26. Eo tempore Heruli in Tharsiam venerunt, leuato super se rege Sindaldo, & premebant cunctam Italiam. Contra quos Narses egressus, regem eorum interfecit, & omnem gentem subiugauit. Deinde simili modo Immingus & Bucellenus duces Francorum premebant Italiam, sed auxiliante Domino, & ipsi à Narsete

*Sophia

interfecti sunt. Cumq; tali euentu gauderet tota Italia, Romani inuidia ducti suggererunt Iustiniano & * Suffinae, quia Romanis magis expetierat Gothi seruire, quam Græcis, ubi Narses Eunuchus imperat. Quod Narses audiens de Roma venit Campaniam, & indignatus scripsit genti Langobardorum, ut venirent, & possideret Italiam. Quæ omnia, ut cognouit Ioannes Papa, festinus venit Neapolim, & obtinuit à Narsese, ut reuerteretur Romam: qui relicta Italia, per qua valde laborauerat, Constantinopolim redire decreuerat. Vtrique ergo reuersi sunt. Et sanctissimus quidem Ioannes habitauit multo tempore in cimiterio Sanctorum Tiburtii & Valeriani. Narses verò Romam ingressus post multum temporis mortuus est. Sanctissimus quoq; Ioannes & ipse mortuus sepultus est in basilica B. Petri Apostoli. Et cessauit Episcopatus mensibus 10. diebus 3.

LXIV.

BENEDICTVS, natione Romanus, de patre Bonifacio, sedit annis 4. mense 1. diebus 29. Eodem tempore gens Langobardorum inuasit omnem Italiam, simulq; & fames nimia adeo, ut etiam multitudo castrorum se traderet Langobardis, ut temperare possent ab inopia famis. In istis itaq; laboribus & afflictionibus positus sanctissimus Papa mortuus est, & sepultus in B. Petri Apostoli basilica in secretario. Et cessauit Episcopatus menses 3. dies 10.

LXV.

PELAGIVS, natione Romanus, de patre Vnigildo, sedit annis 10. mens. 2. dieb. 10. Hic ordinatur absq; iussione Principis, eo quod obsiderent ciuitatem Romanam Langobardi, qui Italiam multa vastatione infestabant. Cuius temporibus tantæ pluuiæ fuerunt, ut omnes dicerent, quia aquæ diluuii superinundauerunt, & talis clades fuit, qualem à sæculo nullus meminit fuisse. Hic mortuus est, & sepultus ad B. Petrum Apostolum. Et cessauit Episcopatus menses 3. dies 25.

LXVI.

GREGORIUS, natione Romanus, ex patre Gordiano, sedit annis 13. mens. 6. diebus 10. Hic exposuit homilias Euangeliorum, & multa alia, quæ enumerare non possumus, adiecitq; in canone. *Dies nostros in tua pace dispone, &c.* Misit etiam prædicatores ad gentem

gentem Anglorum, qui eos conuerterent ad Dominum IESVM Christum. Domum quoque suam monasterium constituit. Qui mortuus sepultus est ad B. Petrum Apostolum ante Secretarium die 12. mensis Martii. Et cessauit Episcopatus menses 5. dies 19.

LXVII.

SABINIANVS, natione Tuscus, de ciuitate Blera, ex patre Bono, sedit annum 1. menses 5. dies 9. Quo tempore fuit fames grauis in ciuitate Romana. Qui facta pace cum gente Langobardorum iussit aperiri horrea Ecclesiæ & venundari frumenta pro solido vno modios 30. Hic in Ecclesia B. Petri Apostoli luminaria addidit. Qui sepultus est in Ecclesia B. Petri Apostoli. Depositus autem est sub die 22. mens. Februar. Et cessauit Episcopatus mensibus 10. dieb. 26.

LXVIII.

BONIFACIVS, natione Romanus, ex patre Ioanne, sedit mensibus 8. diebus 22. Hic obtinuit apud Phocatem Principem, vt sedes Apostolica B. Petri Apostoli caput esset omnium Ecclesiarum, quia sedes Constantinopolitana primam se omnium Ecclesiarum scribebat. Constituit etiam Synodum in Ecclesia B. Petri Apostoli, in qua sederunt Episcopi 72. presbyteri 30. diaconi 3. & clerus omnis, sub anathemate, vt nullus Pontifice viuente Episcopum ciuitatis se præsumat dicere, aut partes sibi de electione facere, nisi tertio die depositionis eius. tuncque adunato clero & filiis Ecclesiæ electio fiat. & quem quis voluerit, habebit sibi licentiam eligendi sacerdotem. Defunctus autem sepultus est in Ecclesia B. Petri Apostoli die 12. mens. Nouemb. Et cessauit Episcopatus mens. 10. dies 6.

LXIX.

BONIFACIVS, natione Marfius, de ciuitate Valeria, ex patre Ioanne medico, sedit annis 6. mens. 8. diebus 13. Huius temporibus fames, pestilentia, & inundationes aquarum grauissimæ fuerunt. Qui petiit à Phocate principe templum, quod appellabatur Pantheon, in quo fecit Ecclesiam beatæ, semperque Virginis Mariæ. Qui defunctus die 25. mensis Maii, sepultus est ad beatum Apostolum Petrum.

T

LXX.

DEVS DEDIT, natione Romanus, ex patre Stephano subdiacono, sedit annis 3. diebus 23. Hic clerum multum dilexit. Sacerdotes & clerum ad loca pristina reuocauit. Cuius temporibus veniens Eleutherius patritius & cubicularius Rauenna, occidit omnes, qui in necem Ioannis Exarchi, & iudicis Reipub. fuerant. Cumq; susceptus esset optimè à sanctissimo Deo sedit Papa, egressus de Roma venit Neapolim, quæ tenebatur à Ioanne Confino antarta. Contra quem pugnando interfecit eundem tyrannum, ingressus Neapolim, & cum eo alios multos: sicq; reuersus est Rauennam, vbi data militibus roga facta est pax magna in tota Italia. Hic constituit secundam Missam fieri in clero. Quo tempore factus est terræmotus magnus mense Augusto, indictione 6. Post hæc secuta est clades scabierum in populo, ita vt nullus esset, qui posset mortuum suum recognoscere. Qui defunctus sub diem 8. mensis Nouemb. sepultus est ad B. Petrum Apostolum. Hic dimisit pro obsequio suo ad omnem clerum rogam vnā integram. Et cessauit Episcopatus mense 1. diebus 16.

LXXI.

BONIFACIUS, natione Campanus, de ciuitate Neapoli, ex patre Ioanne, sedit annis 5. Hic constituit, vt testamentum valeat secundum iussionem Principis, & vt nullus trahatur de Ecclesia, nec præsumat acolythus reliquias Sanctorum Martyrum leuare, nisi presbyter, & vt in Lateranis acolythus non baptizet cum diacono, sed subdiaconi sequentes. Eodem tempore ante diem ordinationis eius Eleutherius patritius & Exarchus antarta assumpsit regnum. Qui veniens ad ciuitatem Romanam, in castro, quod dicitur, Luciolus, à militibus Rauennatibus interfectus est, & caput eius delatum Constantinopolim ad piissimum Principem. Defunctus autem beatissimus Bonifacius sepultus est ad B. Petrum Apostolum die 25. mensis Octob. Et cessauit Episcopatus dies 13.

LXXII.

HONORIUS, natione Campanus, ex patre Petronio Consule, sedit annis 12. mensibus 11. diebus 17. Hic constituit, & decreuit in Ecclesia, vt omni hebdomada Sabbatho die exeat Letania à S. Apollinari ad B. Petrum Apostolum, & cum hymnis & canticis

ticis omnis populus ei occurrere debeat. Qui sepultus est vbi supra, sub die 4. Idus Octob. Et cessauit Episcopatus anno 1. mens. 7. diebus 18.

LXXIII.

SEVERINVS, natione Romanus, ex patre Abieno, sedit mensibus 2. diebus 4. Huius temporibus, cum tantum esset electus, nondum autem ordinatus, deuastatum est Episcopium Lateranense à Mauritio chartulario, & Hisatio patritio Exarcho Italiae, qui aduersus Ecclesiam DEI inito consilio concitauerunt exercitum Romanum, dicentes. Quid prodest, quod tantæ pecuniæ congregatæ sint in Episcopio Lateranensi ab Honorio Papa, & militibus nihil exinde subuenitur, quando & rogæ vestræ, quas Domnus Imperator vobis per vices mandauit, ibi sunt à sancto viro reconditæ? His auditis omnes armati à puero vsq; ad senem venerunt ad prædictam Ecclesiam, quam tamen irrumpere non potuerunt, resistētib; his, qui cum sanctissimo Seuerino aderant. Vnde Mauritius, quod vi non potuit, dolo fecit ingressus vestiariū Lateranensis Episcopii, & sigillauit omnia, quæ Christianorum pietas pro redemptione animarum suarum sancto Petro reliquerat. Misitque postmodum Rauennam epistolas ad Hisatium patritium, qui illicò Romam veniens omnes primates Ecclesiæ in exilium deportari iussit, ne esset qui impediretur suis negotiis. Deinde post dies aliquantos ingressus Lateranense Episcopium per dies 8. deprædatus est illud, partemq; maximam direxit Constantinopolim Heraclio Imperatori, & sic ordinatus est sanctissimus Seuerinus. Qui etiam sepultus est ad beatum Petrum Apostolum sub die 4. non. August. Et cessauit Episcopatus menses 4. diebus 29.

LXXIV.

IOANNES, natione Dalmata, ex patre Venantio Scholastico, sedit anno 1. mensibus 9. diebus 19. Hic misit multas pecunias per omnem Dalmatiam seu Histriam per sanctissimum & fidelissimum Martinum Abbatem propter redemptionem captiuorum, qui à gentibus deprædati fuerant. Sepultusq; est ad B. Petrum Apostolum sub die Id. Octob. Et cessauit Episcopatus mēse 1. dieb. 10.

LXXV.

THEODORVS, natione Græcus, ex patre Theodoro Episcopo de ciuitate Hierosolyma, sedit annis 6. mensibus 5. diebus

T 2

18. Huius

18. Huius temporibus Mauritius Chartularius, per quem Hifacius multa mala operatus est, coniurauit contra eundem Hifatium adiunctis sibi omnibus, qui in circuitu ciuitatis Romanæ per castra morantes Ecclesiam DEI deuastauerant, volens sibi regium nomē imponere. Hæc audiens Hifatius misit Donum magistrum militū & Sacellarium suum ad ciuitatem Romanam, cui, relicto Maurizio, occurrit omnis exercitus Romanus. Ipse verò Mauritius fugit ad S. Mariam ad præsepe. Vnde abstractus misere boias in collo eius, ac cum omnibus suis consiliariis inboiatis transmissus est Rauennam per manus Marini Scribonis, & Thomati Chartularii. Quem etiam iuxta Rauennam in loco, qui dicitur, Ficudas 12. milliario à ciuitate decollauerunt, sicut ab Hifatio mandatum fuerat. Cuius caput perductum est Rauennam. Quod postquam vidit Hifatius, valde gauisus ad exemplum multorum iussit per ciuitatem circumferri, & post in stipite poni. Illos autem, qui cum ipso directi fuerāt inboiati, positos sub arcta custodia, dum cogitaret, qua morte eos puniret, nutu DEI percussus interiit, & hi de carcere ad sua sunt reuersi. Audiens quoq; Imperator mortem Hifatii, misit Theodorum patritium exarchum, cui cognomentum, Calliopa, ad regendam omnem Italiam. Quo tempore venit Pyrrhus ex Africa, qui fuerat Episcopus & patriarcha Constantinopolitanus ad limina Apostolorum, & libellum cum sua subscriptione obtulit Apostolicæ Sedi, condemnans omnia, quæ à se, vel à decessoribus suis scripta vel acta sunt, aduersus immaculatam nostram fidē. Quem honorans Domnus Papa, vt sacerdotem regiæ ciuitatis, fecit ei cathedram iuxta altare poni. Sed rursus, cum more canis ad proprium impietatis vomitum repedasset, sanctissimus Theodorus conuocauit vniuersos sacerdotes, & clerum, ac in Ecclesia B. Petri Apostolorum Principis condemnauit eum sub vinculo anathematis. Deinde Paulum regiæ ciuitatis patriarcham regulariter increpauit, nec non per apocrisarios admonuit, quatenus proprium emendaret commentum, atq; ad orthodoxam fidem, catholicamq; Ecclesiam remearet. Qui tandem, cum eum non posset à suo conamine reuocare, secundum Apostolicam auctoritatem depositionis ultione percussit. Sepultus est autem B. Theodorus ad B. Petrum Apostolum, pridie Idus Maii.

LXXVI.

MARTINVS, de ciuitate Tudertina provincie Tusciæ, sedit annis 6. mense 1. diebus 26. Huius temporibus Paulus Constanti-

stantinopolitanæ vrbis Episcopus spiritu superbix inflammatus, non solum verbis, sed etiam libris sententiis nefandissimorum hæreticorum catholicum dogma eneruare studuit; definiens, nec vnam, nec duas voluntates, aut operationes in Christo Domino cōfiteri. Qua præsumptione ad tantam insaniam deuenit, vt altare sanctæ Romanæ sedis, quod erat in domo Placidix sacratum, subuerteret, atque apocrisarios nostros immaculatam hostiam ibidem offerre prohiberet. Ipsi verò Apocrisarii dicendo eum constanter hæreticum detenti sunt, & in custodiam retrusi: alii autem in exilium deportati, nonnulli verberibus afflicti. Quod audiens Martinus sanctissimus Episcopus, misit, & congregauit Episcopos in vrbe Roma 105. fecitq; Synodum secundum instituta orthodoxorum Patrum in Ecclesia Saluatoris iuxta Episcopium Lateranensem, residentibus Episcopis ac presbyteris, & assistantibus diaconibus, & clero vniuerso, vbi condemnauerunt sub anathematis ultione percussos Cyrum Alexandrinum, Pyrrhum, Sergium & Paulum patriarcham Constantinopolitanum. Ipsis diebus direxit Imperator in Italiam Olympium cubicularium & exarchum ad regendam omnem Italiam, præcipiens ei, sicut Paulus suggererat, vt in typo libelli ab eodem Paulo editi omnes Episcopos Italiæ subscribere faceret. Si autem quoquo modo fieri posset, ipsum Martinum Papam teneret, quia tunc facilius Episcopi Italiæ subscriberet. Quod si Romanus, vel Rauennatis exercitus contradiceret, & impræsentiarum sileret, donec omnem obtineret prouinciam. Cuius iussis parens Olympius venit Romam, & inuenit sanctam Romanam Ecclesiam in fide Catholica firmissimam, voluitq; armatus cum exercitu schisma intromittere, sed prohibitus DEI virtute necesse habuit palam declinare à sua mala intentione. Vnde in Ecclesia sanctæ DEI genitricis Mariæ ad præsepe, dum ei Domnus Papa inter Missarum sollempnia communionem porrigeret, voluit eum interficere: ita enim mandauerat suo spathario, quem DEVS omnipotens excæcauit, ne sanctissimi Episcopi sanguis effunderetur, & Ecclesia Catholica hæresi subiugaretur. Nam prædictus armiger iureiurando ita accidisse professus est. Videns ergo Olympius exarchus, quia manus DEI circumtegebat Martinum sanctissimū Papam, pacem cum eo iniit, ac deinde collecto exercitu Siciliam profectus est aduersus gentem Sarracenorum, vbi maior pars exercitus Romani interiit, & exarchus ipse morbo decessit. Cui successit directus ab Imperatore Theodorus exarchus, qui cognominabatur Calliopus, cum Theodoro imperiali cubiculario, qui & Pellurius

dicebatur. Qui tollentes Martinum Papam de Ecclesia Saluatoris, quæ Constantiniana appellatur, perduxerunt Constantinopolim, & nec sic eis acquieuit. Quapropter directus est in exilium, vel locum qui dicitur, Cersona, vbi, sicut Deo placuit, vitam in pace finiuit sub die 17. mensis Septembris. Qui confessor multa mirabilia operatur vsq; in hodiernum diem.

LXXVII.

EVGENIVS, natione Romanus, de regione prima Auentinēsi, clericus à cunabulis, ex patre Rufiniano, sedit annis 2. mensibus 9. diebus 24. His temporibus Petrus patriarcha Constantinopolitanus direxit Synodicam iuxta consuetudinem ad sedem Apostolicam omninò obscurissimam, in qua non declarauit operationes aut voluntates in Domino nostro IESV Christo. Vnde accensus populus vel clerus cum maiore strepitu eam à sancta DEI Ecclesia proiecerunt, ita vt nec eundem Papam dimitteret Missas celebrare in basilica sanctæ DEI genitricis Mariæ ad præsepe, nisi promississet se minimè eam suscepturum. Qui etiam sepultus est ad B. Petrum Apostolum sub die 4. nonas Iun. Et cessauit Episcopatus mense 1. diebus 28.

LXXVIII.

VITALIANVS, natione Segnensis, ex prouincia Campaniæ, ex patre Anastasio, sedit annis 14. mensibus 6. Hic direxit responsales suos cum Synodica iuxta consuetudinem in regiam urbem ad piissimos Principes, significans de sua ordinatione. Cuius temporibus venit Constantinus Augustus Romam, susceptus ab eodem Papa, cui & occurrit, indiçione sexta, quinto milliario ab vrbe. Cumq; per duodecim dies in ciuitate Romana demoratus per diuersa loca plurima dona obtulisset, omnia quæ erant in ære ad ornatum ciuitatis deposuit. Sed & Ecclesiam S. MARIE ad Martyres tegulis æreis discooperuit, & cum aliis rebus in regiam urbem direxit. Reuersus autem Siciliam habitauit Syracusis, vbi tales afflictiones populo prouinciarum Calabriæ, Siciliæ, Africæ, vel Sardinia per diagrapha, seu capita atque nauticationes imposuit, quales à sæculo nunquam fuerant auditæ, auferens vasa sacra, vel cimelia sanctarum DEI Ecclesiarum. Qui postmodum 15. die mensis Iulii, per indiçionem 12. proditus in balneo occisus est. Secuta est statim mors sanctissimi Vitaliani, qui sepultus est ad S. Petrum Aposto-

Apostolum sub die 6. Kalend. Februar. Et cessauit Episcopatus mensibus 2. diebus 13.

LXXIX.

ADEODATVS, natione Romanus, ex monachis, ex patre Iouiano, sedit annis 4. mensib. 2. diebus 5. Huius temporibus Mezentius, qui erat in Sicilia cum exercitu Orientali arrepto regno intarzizauit, & exercitus Italiae per diuersa fugit, quousq; Deo auxiliante idem interemptus est, & caput eius intarta Constantinopolim perductum. Post cuius mortem Sarraceni Siciliam obtinuerunt, & multis occisis, populus in montanis, seu in castris confugium fecit. Illi verò reuersi Alexandriam secum asportauerunt, quæ à ciuitate Romana illuc nauigio fuerat delata. Prædictus quoque sanctissimus vir casalia conquisiuit, & in vita sua Abbatem & congregationem ibidem constituit. Post cuius transitum tantæ pluuiæ & tonitrua fuerunt, qualia nulla ætas meminit. Et nisi per Letanias, quæ quotidie fiebant, Dominus propitiatus esset, homines & pecora interirent. Renascentibus quoq; leguminibus denuò in campis propter nimias pluuias nil triturae in horrea recondere valebant. Sepultus autem est beatissimus Adeodatus ad S. Petrum Apostolum sub die 6. Idus Iul. Et cessauit Episcopatus mensibus 4. diebus 15.

LXXX.

DONVS, natione Romanus, ex patre Mauritio, sedit anno 1. mensibus 6. diebus 10. Hic repperit in vrbe Roma in monasterio, quod appellatur, Boëziana Nestorianistas monachos Syros, quos per monasteria diuersa diuisit, & ibidem monachos Romanos instituit. Cuius temporibus Ecclesia Rauennæ, quæ se ab Ecclesia Romana segregauerat causa autocephaliæ denuò se pristinae sedi Apostolicæ subiugauit. Cuius Ecclesiæ præsul, nomine Reparatus, euestigiò, vt Deo placuit, vitam finiuit. Hic dum esset electus Augusto mense, stella à parte Orientis apparuit à Gallicantu vsque mane per tres menses, & eius radii cælos penetrabant. Quæ post semetipsam reuersa disparuit, & à parte orientis maxima mors hominum subsecuta affuit. Sepultus autem est ad B. Petrum Apostolum sub die 3. Idus April. Et cessauit Episcopatus mensib. 2. dieb. 15.

LXXXI.

AGATHO, natione Siculus, sedit annis 2. mensibus 6. diebus 3. Huius temporibus Theodorus Archiepiscopus Rauennæ

T 4

semet-

semetipsum sedi Apostolicæ post multorum annorum curricula præsentavit. Suscepit autem diualem iussionem piissimorum Principum Constantini, Heraclii & Tyberii Augustorum per Epiphanium gloriosum à secretis, quæ missa fuerat prædecessori suo Dono Papæ, exhortans, vt debeat sacerdotes vel missos suos dirigere in regiam urbem pro adunatione sanctarum Dei Ecclesiarum. Quod facere non distulit, & Episcopos ac presbyteros, vel religiosos monachos illuc quantocyus direxit. Quo tempore Luna Eclypsin pertulit. 18. die mensis Iunii, indictione 8. Quam mortalitas grauissima per tres sequentes menses subsequuta, intus & foris urbem talis depopulata est, qualis nec aliorum Pontificum temporibus fuisse memoratur. Ingressi deniq; legati Apostolicæ Sedis regiam urbem die 10. mensis Nouemb. indictione 9. Domino comitante sunt suscepti in oraculo B. Petri Apostolorum Principis intra palatium, porrigentes ei & scripta Pontificis. Quos dum suscepisset, commouit, vt remittentes assertiones philosophicas, non furore, sed pacifica dispositione puram sanctorum Patrum, scripturarumq; comprobata fidem per Synodalia decreta satisfacerent, & inducias ad retractandum dedit, tribuens eis omnia, quæ ad sustentationem sufficiebant in domo, quæ appellatur Placidia. Dominica itaque die euocatis ad sanctam Dei Genitricem ad Blachernas in tanta honorificentia, vt etiam eis in palatio caballos cum obsequio dirigeret. Die quoque 22. mensis Nouemb. in basilica, quæ Trullus appellatur sub regali cultu resedit Imperator, & cum eo Georgius patriarcha Constantinopolitanus, & Macarius Antiochenus, missiq; sedis Apostolicæ cum Episcopis Orientalium partium, numero 150. Post hæc intromiserunt libros, & tomos diuersos, & Synodos, quas falsauerunt hæretici æstimantes, non propter veritatem, sed per mendacium superare, qui non duas, sed vnam voluntatem & operationem dicebant in Christo; quod coram Principe & Synodo claruit. Deinde præcepit pius Princeps missos in Synodo residere præsentantes locum sanctissimi Agathonis Papæ. Quibus dictum est, vt omnes libros, quos scirent ad causam fidei pertinere coram Synodo deferrent. quod & factum est. Et vocato Georgio diacono, & cartophylace Ecclesiæ Constantinopolitanæ præceptum est ei, vt iuxta eorum notitiam codices ex bibliotheca Ecclesiæ ad medium deducerentur. In quibus repertum est duas naturas, duasque voluntates vel operationes esse in Christo. Contraque confessus Macarius inuentus est mendax. Tunc interdixit pietas Augustalis Georgio Patriarchæ, vt minimè in Ecclesia sua susciperet eundem

dem Macarium eiusq; sequaces. Deinde, vt veritatis lumen appareret, intromissa sunt coram Synodo venerabilium Parrum dicta Ioannis Constantinopolitani, Cyrilli, Arhanasii, Basilii, Gregorii Nazianzeni, Dionysii, Hilarii, Ambrosii, Augustini, & Leonis duas naturas, duas voluntates vel operationes in Christo dicentes ad satisfactionem Principis, vel Synodi. Sequenti die relecta est Synodica sanctissimi Agathonis Papæ, quam Catholicis Patribus comprobata subscripserant Occidentales Episcopi 120. Post hæc hortati sunt Macariū omnes, vt de voluntate vel operatione Christi suam proferret sententiam. Qui cum neq; vnā, neq; duas voluntates, vel operationes dicere vellet, Serenissimus Princeps totum ipsius Macarii protulit, in quo apertissimè vnā voluntatem in Domino affirmauerat, & manu sua subscripserat cum Theodoro & Georgio Patriarchis. Sed Georgius sanctissimus Patriarcha sui erroris pœnituit, & ita credere se, & prædicare professus est, sicut sedes Apostolica tradit. Vnde cum aliis Catholicis anathematizauit omnes hæreticos, & ipsum Macarium, postquam iussu Synodi & Principis ei ablatum est orarium à Basilio Cretensi Episcopo, & anathematizatum foris Synodum simul cum suo throno proiecere. Stephanum autem discipulum eius ceruicibus à S. Synodo Romani clerici expulerunt. Eadem hora tantæ telæ aranearum nigerrimæ in medio populi ceciderunt, vt omnes mirarentur, ac ita sordibus hæreseon expulsis vnica est sancta DEI Ecclesia. In locum verò Macarii ordinatus est Theophanius Abbas monasterii Pagias insulæ Siciliensis, & factus est patriarcha Antiochenæ Ecclesiæ. Macarius quoq; cum suis amatoribus directus est in exilium ad ciuitatem Romanam. decretumq; est, vt tollantur nomina Patriarcharum de dyptichis Ecclesiarum, vel de picturis, aut foribus, vbi esse poterant, id est, Cyri, Sergii, Pyrrhi & Paulli, nec non & Petri, per quos error iste pullulauerat. Catholici verò populi tanta fuit gratia, vt ad lætitiā sancti Concilii, quod in regia vrbe erat, Ioannes Portuensis Episcopus, qui vnus Legatorum erat, Dominicorum die octauæ Paschæ in Ecclesia S. Sophiæ coram Principe & Patriarcha publicas Missas latinè celebraret, & vnanimiter oēs laudes & victorias piissimorum Imperatorum adclarent. Suscepit etiam diualem iussionem secundum suam postulationem, qua releuata est quantitas, quæ solita erat dari pro ordinatione Pontificis, sic tamen, vt si contigerit post eius transitum electionem fieri, non debeat ordinari, nisi prius decretum generale introducatur à regia Vrbe secundum antiquam consuetudinem. Sepultus est

V

autem

autem sanctus Agatho ad B. Petrum Apostolum 4. Idus Ianuar. Et cessauit Episcopatus anno 1. mensibus 7. diebus 5.

LXXXII.

LEo iunior, natione Siculus, de patre Paulo, sedit mensibus 10. diebus 17. Hic fuit eloquentissimus, in diuinis Scripturis sufficienter institutus, græca latinaq; lingua eruditus, cantilena ac psalmodia præcipuus, & in earum sensibus subtilissima exercitatione limatus. Hic suscipiens sanctam 6. Synodum, quæ in regia vrbe acta fuerat sub Constantino Principe à duobus Patriarchis, Constantinopolitano & Antiocheno atq; 150. Episcopis, eam studiosissimè de græco in latinum transtulit. Qui etiam damnatis aliis hæreticis duos tantum absoluit, id est, Anastasium presbyterum, & Leontium diaconum in die sancto Theophaniæ exponentes per propria scripta fidem suam, iuxta quod sancta Synodus determinauit. Huius temporibus percurrente diuali iussione piissimi Principis restituta est Ecclesia Rauennatis sub ordinatione Apostolicæ sedis, vt defuncto Archiepiscopo electus ad ciuitatem Romanam veniat ordinandus. & constituit, quid soluere debeat pro vsu pallii, aut diuersis Ecclesiæ officiis. Sed & ne Mauri quondam Episcopi anniuersitas aut Agenda celebretur, nec non typum autocephaliæ, quæ sibi elicuerant ad amputanda scandala sedis Apostolicæ restituerunt. Eiusdem quoque temporibus Luna Eclypsin pertulit die 15. mensis Aprilis, indictione 11. Post cœnam Domini nocte pœne tota in sanguinem versa. Qui etiam sepultus est ad B. Petrum Apostolum, sub die 5. Nonas Iulias. Et cessauit Episcopatus menses 11. dies 22.

LXXXIII.

BENEDICTVS iunior, natione Romanus, patre Ioanne, sedit menses 10. dies 12. Hic à puerili ætate in scripturis & cantilena doctissimus & benignus, suscepit diuales iussiones Constantini magni Principis ad venerabilem clerum & populum, atq; felicissimū exercitum Romanæ ciuitatis, per quas concessit, vt qui electus fuerit in Sede Apostolica euestigio absque tarditate Episcopus ordinetur. Hic vna cum clero & exercitu suscepit mallones capillorū Domni Iustini & Heraclii filiorum clementissimi Principis. Quo tempore apparuit stella noctu veluti luna sub nube inter natalem Domini & Theophaniam. Item prope exitum mensis Februarii in
die ab

die ab occasu exiit stella meridie, & in partes Orientis declinauit. Post hoc mons Bebius, qui est in Campania mense Martio per diem eructauit, & omnia loca circumquaque præ puluere exterminata sunt. Qui euestigiò infirmitate detentus defunctus est ac sepultus ad S. Petrum Apostolum sub die 8. Idus Maii. Et cessauit Episcopatus menses 2. dies 15.

LXXXIV.

IOANNES, natione Syrus, de prouincia Antiochiæ, patre Quiriaci, sedit anno 1. diebus 9. Hic valde strenuus, atque scientia præditus, cum esset Diaconus, missus à sanctæ memoriæ Agathone Papa in regiam urbem cum aliis sacerdotibus, repræsentauit locum Apostolicæ Sedis in sancta sexta Synodo. Qui impetratis à clementissimo Principe his, pro quibus ierat, reuersus est, & in Ecclesia electus Constantiniana. Quo tempore regnabat Iustinianus Augustus defuncto patre in initio mensis Septemb. indictione 14. & statim auxiliante Deo constituit pacem cum gente Sarracenorum decennio terra marique. Sed & prouincia Africæ subiugata est Romano Imperio, ac restaurata. Hic post multorum annorum curricula Episcopum Turritanæ Ecclesiæ, quem sine auctoritate Romani Pontificis fecerat Citonatus Archiepiscopus Caralitanus sub ditionem eiusdem Ecclesiæ redintegrauit atque firmauit. Qui sanctissimus vir diutina detentus infirmitate defunctus est ac sepultus ad B. Petrum Apostolum secunda die mensis Augusti. Et cessauit Episcopatus menses 2. dies 18.

LXXXV.

CONON, oriundus patre Traceseo, educatus apud Siciliam, postmodum Romam venit eidem Ecclesiæ militaturus, atque ad presbyterii honorem deuenit; sedit mensibus 11. In cuius electionem consensit clerus & populus, dum non minima contentio facta esset, eo quod clerus in Petrum Archipresbyterum, & exercitus in sequentem eius Theodorum presbyterum intendebat. Cumque clerus ante fores basilicæ Constantinianæ obseruaret custodias & exercitus in basilica B. Stephani protomartyris, atque neutra pars alteri cederet, sacerdotes & clerus vnanimiter ingredienti Episcopum Lateranensem, elegerunt supradictum Pontificem, in quo verè erat aspectus angelicus, veneranda canities, sermo verus. Quod videns exercitus post aliquantos dies flexus cum clericis subscri-

plū, &, vt mos est, legatos ad excellentissimum Theodorum exarchum direxit. Hic suscepit diualem iussionem Iustiniani Principis, qua significat acta sextæ Synodi apud se habere, quæ piæ memoriæ Dominus Constantinus genitor eius Deo auxiliante fecerat. Huius temporibus pietas Imperialis releuauit duo centena annonæ, quas Brutiis & Lucaniæ annuè persoluebant. Hic ultra consuetudinem absque consensu cleri Constantinum diaconum Ecclesiæ Syracusanæ Rectorem in patrimonio Siciliæ constituit, hominem ferum & tergiuersutum, cui mappulis ad caballicandum vti licentiam concessit. Vnde post discessum Pontificis seditio super eum orta à ciuibus ob patrimonii lites, à iudice prouinciæ sub arcta custodia est retrusus, pro eo quod in dissensione Iudicū inueniebatur. Cūq; sanctissimus Pontifex diutina infirmitate detentus obiisset, dimisit omni clero & monasteriis multa in auro, sunt præcessor eius Benedictus Papa. Cuius archidiaconus videns eundem infirmari, cupiditate ductus aurum soluere noluit, sed scripsit Rauennæ moranti Ioanni glorioso nouo exarcho promittens dona, si factione illius ipse ad Pontificium eligeretur. Quod exarchus Romam mittens fieri voluit. Sepultus est autem beatissimus Pontifex ad B. Petrum Apostolum, sub die 22. mensis Septemb. Et cessauit Episcopatus. menses 2. dies 23.

LXXXVI.

SERGIVS, natione Syrus, Antiochia regione ortus, de patre Tiberio in Panormo Siciliæ, sedit annis 13. mensibus 8. diebus 23. Hic Romam veniens sub sanctæ memoriæ Adeodato Pontifice in clero Romanæ Ecclesiæ connumeratus est. Et quia studiosus erat, & capax in officio cantilenæ, priori Cantorum pro doctrina est traditus, acolythusq; factus per ordinem ascendit vsque ad presbyteratum, quo consecratus est à Leone Pontifice in titulo S. Susannæ. Cumq; defuncto sanctæ memoriæ Conone, vt fieri solet, populi Romani pars consentiret in electione Theodori archipresbyteri, pars in electione Paschalis archidiaconi, & vtraque pars immaniter in ceptis perduraret, primates iudicum, & exercitus Romanæ militiæ, vel cleri plurima pars ad sacrum palatium perrexerunt, & inito consilio tractauerunt, qualiter altercantium sopiretur intentio, sicq; Deo aſuente in personam prædicti Sergii deuenerūt. Quem de medio populi tollentes in oraculum B. Cæsarii martyris Christi, quod est intra palatium, introduxerunt, & exinde ad Lateranensem Episcopium cum laudum adclamationibus deduxerunt.

Quo.

Quo palatium ingresso vnus è duobus electis, id est, Theodorus archipresbyter illico quieuit, ac se humiliando salutauit & osculatus est. Paschalis verò nullo modo primitus acquieuit, verum tandem aliquando salutauit. Sed clanculo tamen non cessabat Rauennā mittere, persuadens Ioanni Pattitio & exarcho Romam venire. Qui amore promissæ pecuniæ veniens, dum omnes in personam Sergii sanctissimi inuenisset consensisse, Paschali id quidem suffragari non valuit, & ideo Ecclesiæ B. Petri Apostoli suo stipendio damnum intulit, adeo vt centum libras auri à prædicto Pontifice exigeret, quas prædictus miserrimus Archidiaconus promississet. Qui post multum tempus propter incantationes & *loculos quos colebat, vel sortes, quas tractabat priuatus in monasterio retruditur, ac post quinquennium præcordis duritia impœnitens est defunctus. Deniq; huius Sergii temporibus Iustinianus Imperator fieri Cōcilium iussit in regia vrbe, in qua & legati Sedis Apostolicæ quibusdam capitulis extra *cetum Ecclesiasticum editis decepti sub-
 scripserūt, & Romano Pontifici, vtpote capiti sacerdotum omniū, vt subscriberet, direxerunt. Verum beatissimus Pontifex penitus non acquieuit, nec eosdem tomos suscipere, aut lectioni pandere passus fuit, sed vt inualidos respuit atque abiecit. eligens ante mori, quàm nouitatum erroribus consentire. Vnde indignatus Imperator Magistrum Romam misit, qui Ioannem Deo amabilem Portuensem Episcopum, seu Bonifacium consiliarium Domini Papæ in regiam transferret urbem. Deinde Zachariam protospatharium suum direxit iubens idem facere de Romano Pontifice. Porro misericordia Dei excitatum est cor Rauennatis militiæ, Ducatus etiam Pentapolitani, qui hoc prohibuerunt fieri, ingressi per portam B. Petri cum armis & turba Lateranensis Episcopii volentes videre Pontificem, quem sublatum nauigio per noctem fama vulgauerat. Egressus igitur sanctissimus Sergius Pontifex obuiam militibus ante fores basilicæ, quæ dicitur Domni Theodori Papæ suauis responso eorum liniuit corda, & Zachariam, qui sese sub lecto eius absconderat, de manibus eorum eripuit, quia eum cum iniuriis & contumeliis à Romana vrbe expellere volebant. Quo in tempore, is, qui eum miserat, Deo retribuente, regno priuatus est & Ecclesiæ status Christo præfule seruatus est. Ceterum beatus vir in sacrario S. Petri Apostoli capsam argenteam in angulo obscurissimo iacentem inuenit, cui sigillum impressum abstulit, locellum aperuit, in quo interius *plumbazium ex holoserico superpositum, quod staurarium dicitur inuenit, eoq; ablato inferius crucem

diuersis ac pretiosis lapidibus ornatam inspexit. De qua detractis quatuor petalis, in quib. gemmæ clausæ erant miræ magnitudinis, ineffabilem portionem salutaris ligni Dominicæ crucis repperit, q̃ pro salute humani generis ab omni populo Christiano die exaltationis S. crucis in basilica Saluatoris, quæ appellatur Cōstantiniana, osculari ac adorari instituit. Hic post multa, quæ in Ecclesiis DEI fecit, renouauit, seu contulit, vt tempore fractionis Domini corporis, Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, &c. à clero & populo decantetur instituit. Constituit etiam, vt scilicet diebus adnunciationis Domini, dormitionis, & natiuitatis sanctæ DEI Genitricis Mariæ ac S. Simeonis quod hypapanti græci appellant Letania exeat à sancto Adriano, & ad S. Mariam populus occurrat. Sepultus est autem hic beatus vir in basilica B. Petri Apostoli 6. Idus Septemb. indictione 14. Tiberio Augusto. Et cessauit Episcopatus mense 1. dieb. 20.

LXXXVII.

IOANNES, natione Græcus, sedit annis 3. mensibus 2. diebus 12. Huius temporibus venit Theophylactus cubicularius Patritius & Exarchus Italiæ de parte Siciliæ in urbem Romam. Qui volens propriis substantiis denudare quosdā habitatores Urbis, commouit aduersum se grauissimam seditionem, quam Pontifex monitis salutaribus sedauit, qui sese medium dans portas ciuitatis clausit, & sacerdotes ad fossatum, in quo vna conuenerant, misit. Deinde verò, dum Gisulfus dux gentis Langobardorum Beneuenti cum omni sua virtute veniret in Campaniam, incendia & prædationes multas exerceret, captiuosq; non paucos cepisset, & vsq; ad locum, qui horreas dicitur, fossatum figeret, nullusq; esset, qui ei resistere posset, prædictus Pontifex missis sacerdotibus cum Apostolicis donariis vniuersos captiuos de eorum manibus redemit, & illum cum suo hoste ad propria repedare fecit. Post cuius obitum cessauit Episcopatus mensem 1. dies 18.

LXXXVIII.

IOANNES, natione Græcus, patre Platone, sedit annis 2. mensib. 7. dieb. 17. vir eruditissimus, & facundus eloquentia. Huius temporib. Aripertus rex Langobardorū donationē patrimonii Alpiū Cottiarum in litteris aureis exarauit, ac iuri Romanæ Ecclesiæ reformauit, quæ per longa tempora ab eadem Langobardorum gente detinebātur. Tunc etiam Iustinianus Imperator à partibus
Gaza-

Gazariæ per loca Bulgariæ cum Trebello vsque ad regiam urbem veniens regnum proprium, vnde eiectus fuerat, adeptus est. Leonem quoq; & Tiberium, qui locum eius vsurpauerant, cepit, & in medio circi coram omni populo iugulari fecit. Porro tomos quos antea sub Domno Sergio Apostolicæ memoriæ Romam direxerat, in quibus diuersa capitula Romanæ Ecclesiæ contraria inerant, per duos Metropolitanos Episcopos transmisit adiurans, vt Apostolicæ Ecclesiæ Conciliū aggregaret, & quæ euulsa essent stabiliret, quæ verò aduersa renuendo cassaret. Sed hic humana fragilitate timidus hos nequaquam emendans Principi retransmisit, postq; non diu in hac vita perdurauit, sed defunctus appositus est ad patres suos. Et cessauit Episcopatus mensibus 3.

LXXXIX.

S I S I N N I V S, natione Syrus, patre Ioanne, sedit dies 20. Qui vir podagrico ac chiragrico humore ita detinebatur astrictus, vt sibi propriis manibus cibum exhibere non valeret. Vnde repentina morte defunctus est. Et cessauit Episcopatus mēsem 1. dies 28.

XC.

C O N S T A N T I N V S, natione Syrus, patre Ioanne, sedit annis 7. diebus 15. mitissimus valde. Cuius temporibus in vrbe Roma facta est fames magna per annos tres, quam secuta est tanta vbertas, vt fertilitatis copia sterilitatis inopiam obliuioni manderet. Hic ordinauit Felicem Archiepiscopum Rauennatem, qui secundum priorum suorum consuetudinem noluit facere cautiones, sed per potentiam iudicum exposuit, vt voluit. Quapropter mittens Iustinianus Imperator Theodorum Patritium & primum exercitus insulæ Siciliæ cum classe Rauennam cepit, præfatum Archiepiscopum arrogantem in naui vinctum tenuit, lumine oculorum priuauit, in exilium trans Pontum misit, & omnes rebelles, quos ibi repperit, compedibus strinxit, diuitias eorum abstulit, & Constantinopolim misit. Tunc etiam sacra Imperatoris iussus est præfatus Constantinus Pontifex regiam ascendere urbem, quod & fecit die 5. mensis Octobris indictione 9. Secuti autem sunt eum Niceta Episcopus de sylua Candida, Georgius Episcopus Portuensis, Michaelius, Paulus, Georgius, presbyteri, Gregorius diaconus, Georgius secundicerius, Ioannes defensorū primus, Cosmas sacellarius, Sisinnius nomenclator, Sergius scriniarius, Dorotheus & Iulia-

& Iulianus subdiaconi, & de reliquis gradibus Ecclesiæ clerici pauci. Veniens igitur Neapolim, illic repperit eum Ioannes patritius & Exarchus cognomento Rizocopus, qui Romæ positus decollauit Saiulum diaconum, Petrum arcarium, Sergium abbatem, & Sergium ordinatorem, postquam Rauennam reuersus turpissima morte obiit. Deniq; summo Pontifici cum suis Siciliam pergenti Theodorus patritius & stratigos languore detentus occurrit, quæ cum veneratione magna suscipiens medelam adeptus est celerem, transfretansq; per Rhegium & Cortonam Callipolim, vbi mortuus est Niceta Episcopus, & Hydrunti moras faciens eo quod hyems esset, illic suscepit sigillum Imperiale per Theophanium regionarium, quo continebatur, vt ita omnes iudices susciperent Pontificem, ac si ipsum Imperatorem. Inde egressi per insulam Cheam deuenerunt ad septimum milliariū regiæ vrbs, vbi obuiam egressus est Tiberius Imperator filius Iustiniani Augusti, & Cyrus Patriarcha cum clero & populi multitudine, omnes lætantes & diem festum agentes. Sellari quoq; imperiali vsus Apostolicus Pontifex ingressus est ciuitatem, cum camellauco, vt solitus est Romæ procedere. Quod audiens Iustinianus Imperator gaudio repletus à Nicæa Bithyniæ misit sacram gratiarum actione plenam petens, vt ei Pontifex occurreret Nicomediæ, & ipse veniret à Nicæa; quod & factum est. Prostrauit autem se Christianissimus Augustus, & osculans pedes Pontificis in amplexus mutuos ruerunt, ac deinde cum ipso tanta lætitia Missas die Dominico Imperatori fecit, qua communicans ab eius manibus Princeps pro suis delictis vt deprecaretur obtinuit, sicque omnia priuilegia suæ Ecclesiæ renouauit. Romam igitur reuertens à Nicomedia ciuitate post crebram navigationem, Domino sospitatem tribuente incolumis portum Caietæ attigit, vbi maximam multitudinem populi Romani repperit, ac 24. die mensis Octob. indictione 10. Romam ingressus est. Post menses autem tres lugubris nuncius superuenit dicens, Iustinianū orthodoxum trucidatum, & Philippicū hæreticum ad imperium promotum, cuius & sacram cum prauo dogmatis exaratione suscepit, sed cum Apostolicæ Sedis Concilio respuit. Eodem tempore Felix Archiepiscopus Rauennæ ab exilio reductus, pœnitentia motus, & licet oculorum lumine priuatus, tamen ad proprium rediit thronum, & fidei expositiones confessus reconciliationis promeruit absolutionem. Tunc etiam duo reges Saxonie amore Apostolorum Romam venientes sub velocitate suam vitam, vt optabant, finierunt. Venit autem & Benedictus Mediolanensis Archiepiscopus

piscopus orationis voto, & suo se Pontifici præsentaui, postposita altercatione pro Ecclesia Ticinensi, cuius antistes consecrandus ad Domnum Papam pertinet. Deniq; populus Romanus statuit nequaquam hæretici Imperatoris nomen, aut in chartis, aut in figuris solidum suscipere, nec inter Missarum sollemnia commemorationem eius facere. Contigit autem, vt Petrus quidam pro Ducatu Romanæ vrbis Rauennam dirigeret, & nomen hæretici Imperatoris in sua promotione annotasset; quapropter hunc Ducem populus Romanus suscipere noluit, & Christophoro Duce adeo bellū ciuile exortum est, vt in via sacra ante palatium sese committerēt, & vtriusq; partis amplius quam 30. ita flagellarentur vt interirent: nec cessatum est, donec Pontifex mitteret sacerdotes cum Euangelis & crucibus, qui hanc commotionem sedarent. Non post multos hos dies venit nuncius à Sicilia, qui Philippum hæreticum à principali vertice depulsum innotesceret, ac Anastasium orthodoxum Augustalia sceptrā suscepisse nuntiaret. Quem sancti sexti Concilii confessorem, & veræ fidei prædicatorem Scholaisticus cubicularius, patritius & Exarchus Romam veniens omnibus declarauit. Cæterum post tanti Pontificis obitum cessauit Episcopatus dies 40.

XCI.

GREGORIUS, natione Romanus, ex patre Marcello, sedit annis 15. mensib. 8. diebus 24. Fuit autem temporibus Anastasii, Theodosii, Leonis, atq; Constantini Augustorum, nutritus in parua ætate in patriarchio sub sanctæ memoriæ Domno Papa Sergio. atq; Sacellarius factus Bibliothecæ illi cura commissæ est. Deinde ad Diaconatus ordinem promotus cum sancto Pontifice Constantino ad regiam profectus est Urbem, ac à Iustiniano Principe super quibusdam capitulis optima responsione vnamquamq; persoluit quæstionem. Erat enim vir castus, & in diuinis scripturis eruditus, ad quem Ioannes Constantinopolitanus antistes Synodicam misit, cui idem Pontifex subscripsit. Hic inter plurima bona, quæ fecit, in Germania per Bonifacium Episcopum verbum salutis prædicauit, & gentem illam sedentem in tenebris doctrina lucis ad Christum conuertit. Quo tempore Luitprandus Longobardorum rex donationem Patrimonii alpium Cotiarum, quam Aripertus rex fecerat, admonitione tanti viri redditam confirmauit. Signum quoque in Luna factum est per indictionem 14. quæ visa est cruoris plena vsq; ad mediam noctem. Theudo etiam dux

X

gentis

gentis Baioariorum ad B. Petri Apostoli limina primus de gente eadem occurrit, orationis voto. Et post hæc Anastasius Imperator classem nauium præparatam Alexandriæ direxit contra Agarenos, qui ad aliud versi consilium ab itinere medio ad regiam regressi urbem, Theodosium orthodoxum Imperatorem elegerunt, atque coactum in solio imperii confirmauerunt. Anastasius itaque cum ciuibus, vel quibus potuit de exercitu Nicæam ciuitatem muniuit, ac cū classe, in qua Theodosius fuerat, dimicauit. & ferè septem millia exercitus sunt interempta. Sed Anastasii superata parte ipse verbum impunitatis expetiit, datoq; sibi sacramēto clericus factus atque presbyter est consecratus. Theodosius verò protinus urbem regiam ingressus, quæ à Philippico deiecta fuerant in pristinum erexit statum & Ecclesiæ satis profuit feruore suæ fidei. Tunc fluuius Tiberis alueum suum egressus ultra modum intumuit, ita ut in Via lata ad vnam & semis staturam aqua eiusdem fluminis excreuisset, atque à porta B. Petri Apostoli vsque ad pontē Miluium aquæ se distenderent. Vnde Romanis tribulatio maxima imminabat, quod ferere non poterant: & idcirco à Domno Papa Leontia crebrò fiebant. Tandem octaua die cessauerunt atq; 15. indictione. Cumanum etiam castrum ipso fuerat tempore à Longobardis pacis dolo peruasum. Quod cum Dominus Papa nec precibus, nec munerib. posset recipere, mœnia ipsius castri nocturno silentio sunt ingressi Ioannes Dux Neapolitanus cum Theodino Subdiacono & Rectore, atq; exercitu, & Longobardos pœne trecentos cum eorum Castaldio interfecerunt, & captos ceteros Neapolim perduxerunt. Sic castrum receperunt. Pro cuius redemptione sanctissimus Papa, sicut promiserat, dedit auri libras septuaginta. Tunc etiam nefanda Sarracenorum gens, cum iam Hispaniarum prouinciam per decem tenuisset annos peruasam vndecimo conabatur Rhodanum fluuium transire, & Franciam occupare, ubi Eudo præerat. Qui facta Francorum generali monitione Sarracenos circumdans interemit, atque ex eis trecenta sexaginta quinque millia vno sunt die interfecta, ut eiusdem Eudonis Francorum Ducis continet epistola prædicto Pontifici missa. Ex Francis verò mille tantum & quinquaginta in eodem bello fuerunt mortui: ex quibus ideò plures non interierunt, quia anno præmissio idem Dux Eudo in benedictionem tres spongas à prædicto Pontifice acceperat, ex quibus in hora, qua bellum commissum est, quicumque ad sumendum modicam nactus est particulam, nec vulneratus, nec mortuus est. Eodemque tempore in Campania partibus combustū triticū, horde-

hordeum, siue legumina quasi pluuia in loco quodam è cœlo missa sunt. Hic Pontifex instituit, vt quod non agebatur Quadragesimali tempore in quinta feria ieiunium, atq; Missarum celebritas fieret. Illis interea diebus biennio Constantinopolis est à Sarracenis obfessa, sed DEO eis contrario, maxima illic parte eorum fame ac bello interempta Leone Principe annuente, confusi recesserunt. Nam & eiusdem ciuitatis diuersi sexus & ætatis populorum trecenta ferme millia necessitate pestilentia dictum est fuisse vastata. Eo quoque tempore moribus certè honesta & nomine Pontificis mater ab hac vita subtrahita est. Post cuius obitum domum propriam in honore sanctæ Christi martyris Agathæ additis à fundamento cœnaculis vel quæ monasterio erant necessaria monachorum ex nouo construxit, dando illi prædia vrbana vel rustica. Sed & castrum Narniæ à Langobardis peruasum est, ac post aliquot dies, Basilius Dux, Iordanes Cartularius, Ioannes Subdiaconus cognomento Lurion consilium inierunt, vt Pontificem interficerent. Quib. assensum præbuit Martinus, Imperialis Spatarius.

CÆTERA DESIDERANTVR.

QVÆ verò in MS. COD. ab alio quopiam de viginti duobus sequentibus Pontificibus Romanis breuissimè subiecta erant luce indigna putauimus, tum quod ex libro de Romanis Pontificibus, qui Anastasio Bibliothecario tribuitur, vti superiora omnia, excerpta nō essent, tum quod mutila essent & plena lacunis.

F I N I S.

COMMISSA ET OMISSA.

*Pag. 4. lin. 22. lege mulierē pro muliere. pag. 10. lin. 27. post† sic lege
Vel Ecclesias eorum commotus fueris, aut causam habueris, prius ad eos
recurrat &c. pag. 42. lin. 9. Oberint pro Oberit. pag. 86. lin. 10. trans-
mutari possint vel non possint, &c.*

I N D E X
RERVM MEMO-
RABILIVM, QVÆ IN
LVITPRANDI ET ALBO-
NIS HISTORIA CONTINEN-
TVR.

A

ABBATES eligendi, qui sui voca-
buli ministerium possint supplere, &
ita docti, ut quæ fratrum negligen-
tia acciderint, possint cognoscere & e-
mendare Pag. 109.
Abstinencia sic à Christiano seruanda, ut
tamē nulla esca communis repudietur.
16. 122.
Accusatores esse nequeunt apostata, here-
tici, inimici, infames, improbi, suspecti,
absentes. 8. 10. 11. 18. 21. 24. 25. 29. Qui
dicantur infames 29. Nemo potest ac-
cusare, nisi expers eiusdem criminis 25.
Vita accusatoris prius examinanda. 26.
42. Sine accusatione nullus indicandus
16. accusationes non admittit à legibus
civilibus, nec ab Ecclesia sunt recipiendæ
14. Accusatores Episcoporum quales esse
debeant. 12. 23. 28. 29. 30. 40. Accusatio
contra Doctorem non recipitur, nec per
scriptum, nec absente accusato. 18. 24.
25. 29. 43. Prælatum accusare nemo po-
test, nisi prius eum conueniat. 27. Licen-
tia accusandi non progreditur ultra ter-
minos provincie. 25. Nullus potest simul
esse accusator & iudex vel testis 21. Cri-
men alicui obiectum non tenet vicem
accusationis 21. Accusatus in suo foro
tantum debet audiri. ibid.
Adalgarius Episcopus Hamburgensis. 117.
Adelbertus potentissimus Tuscia Mar-
chio fauet Sergio pseudopapæ. 118.
Agapeti Papæ responsum audax ad Im-
per. Orientis. Item Vigili. 136. 140.
Aistulphus Longobardorum rex inuadit
Ecclesiam Romanam. 99.

ALBO Floriacensis Abbas, quis fuerit, &
qua eius scripta. 118.
Altaris pallia vetustate consumpta com-
burantur, & cineres recondantur p. 6.
Ministri altaris continentes ab uxore,
quam habent, esse debent. ibid. Stepha-
nus 3. Papam in honorem B. Petri & Pau-
li visione diuina dedicare iubetur Ec-
clesiam. 100.
Anacletus Papa memoriam B. Petri con-
struxit. 120.
Anastasius Imperator hereticus scripsit
Hormisdæ Papæ. Iubere nos volumus,
non nobis iuberi, qui fulmine diuinitus
percussus est. 77. 134.
Aphrica Vandali pelluntur à Bellisario
139.
Arnulphus Imperator à Formoso Papæ vo-
catus Romam, multos Romanorum Prin-
cipes obtruncavit. 118.
Aripertus rex Langobard. patrimonium
alpium Cottiarum S. Petro restituit.
156.
Aquam benedictam cum sale in domibus
habendam statuit Alexander Papæ.
13. 120.

B

Baptismus tempore necessitatis, quouis lo-
co, tempore, & quauis aqua naturali
potest conferri. 16. 122. Baptizatus lini-
endus est chrismate. 126. Heretici non
sunt rebaptizandi. sed sola manuum im-
positione Ecclesie reconciliandi 33. 44.
ab adulteratis presbyteris baptizati non
sunt rebaptizandi. 87. Baptismus ab im-
pio colla-

INDEX

pio collatus verus est 73. Iterantes baptis-
mum poenitentiam agere debet 62.
65. In Paschate & Pentecostetantum
baptisma celebrandum est, nisi sit extre-
ma necessitas 44. Et non in festo Epi-
phania 58. Laici baptizare possunt in
extrema necessitate. 66.
Basiliscus Roma in spelunca natus diuini-
tus extinguitur a Leone IV. 105.
Belisarius Neapoli omnes Gothos & ciues
promiscue necat. 137. Siluerium Pa-
pam depositam monachum facit. 138.
Benedicenda fruges faba & vna in altari.
29. 124. aqua cum sale in domibus 13.
120. Spongia tres benedicta a Papa mis-
sa. Eudoni duci Francorum quantum
profuerint 160.
BONIFACIUS Archiepiscopus Mogū-
tinus verbū salutis predicauit in Ger-
mania 97. 159.

C

Cardinalis presbyter non damnandus, nisi
conuictus sit a 44. testibus. Cardinalis
vero Diaconus, nisi a 26 testibus 36.
CHOREPISCOPI non aliud sunt quā
villani presbyteri. 43. 63. Ioannes 3. Pa-
pa longa epistola probat non esse Episco-
pos. 84. 85.
CHRISTVS verus & non putatiuus,
proprius & non adoptiuius Dei filius est.
102. dua eius natura. 137.
Clemens Papa secundus fuit post B. Petrū.
3. 119. Martyrum gesta inquiri iussit.
3. Catholicas 2. epist. scripsit. 3. 119. Epi-
stolas 5. scripsit. 7. S. Petrus eū successo-
rem suum constituit. 3. 119.
CLERICVS esse non potest digamus, vel
qui uxorem viduam duxerit 45. 49.
Nec miles 46. 49. Ordine per gradus
ascendere debet ad Episcopatum 36.
Vita communis necessaria ei, ut irre-
prehensibiliter viuat. 8. Vnum refecto-
rium, & vnum dormitoriū eis esse de-
bet, & claustrum in quo doceantur, nec
plures congregandi, quā ali queant.
106. Ex redditibus eorum quatuor sūt

facienda partes, ut prima sit Episcopi. 2.
clericorum, 3. pauperum, 4. fabrica 68.
Comam nutrire nō possunt 15. 121. Ve-
ste sacra uti non debent, nisi in Ecclesi-
asticis officiis 25. nihil agere queunt, si-
ne licentia Episcopi. 7. Vetita eis omnis
cohabitatio foeminarum, exceptis iis,
qua sunt concessa in Syn. Nicana. 45.
nec habitare, nec fabulari eis licet cum
extranea foemina. 6. 107. In adulterio
deprehensi, vel reuicti, ad honorem re-
dire nequeunt 78. Emeritis in Ecclesiis
suis extranei nō sūt prapōnēdi. 55. Ne-
gotiari nequeunt 67. nec vsuras exerce-
re 57. nō viuere in curia, nec in ea cau-
sam agere 36. causam agere debent tā-
tum in Ecclesia 37. A laicis accusandi
non sunt 14. 35. nec maiores a minori-
bus clericis 5. 28. 35. Ecclesiam propriā
nemo potest deserere 67. Ex vna Eccle-
sia eiectus nō debet recipi in aliam. 49.
clerico poculum publice non est propi-
nandum. 129.

CHLodoueus Rex Francorū S. Petro do-
na mittit. 134.
Cletus & Linus Pontifices, non successores
fuere Petri, sed coadiutores. 2. 3. 85.
Communicandum non est cum hereticis,
alijsq. errantibus, nisi respiscant. 70.
71. 72.
Concilia varia. In Campania. 31. Nullum
potest congregari sine Romana sedis au-
thoritate. 32. Conc. Nicanum I. 3. 18. E-
piscoporum 35. 126. Roman. 277. Episco-
porum. 35. S. Marcus Papa mittit ca-
nones Nicanos & Egyptiis 37. C. Romā.
sub Iulio, 116. Episcop. 37. C. Roman.
sub Damaso Episcop. 48. 42. Cōc. Rom.
sub Sixto 3. Episcoporum 8 contra Po-
lychron. 57. C. Rom. sub Hilario. 64. C.
Rom. sub Symmacho 115. Episcop. 74.
C. Rom. sub Mart. 1. 105. Episcop. cōtra
Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyr-
rhum & Paulum Constantinop. Patri-
archas 92. 147. Conc. generale non po-
test cogi a Constantinopol. patriarcha,
cum sit priuilegium Papa Romani. 86.
C. Roman.

INDEX

- C. Roman. sub Leone IV. 67. Episc. 106.
Concilio Episcopi omnes rurales Sacer-
dotes interesse debent. 110. Conc. Chal-
cedō. contra Eutychen. & Nestoriū sub
Leone I. 130. In Concil. sub Agathone
Papa habito damnato Macario patri-
archa tela araneorum in populum ce-
cidere. 151.
Confirmationis Sacramentum ab Episco-
po confertur. 7. & quide a solo Episcopo.
33. 34. 47. Presbyteri chrisma confice-
re, nec consignare queunt, nec acolythū,
nec subdiaconū facere. 66. Manū im-
ponere nequit presbyter, nisi Episcopus
facultatem dederit. 48. Christianus si-
ne confirmatione non est pfectus Chri-
stianus. 7. 19. est sacramentū baptismo
maius, & quare. 34. Nouum chrisma
quotannis cōsecrandum, quia nouum
sacramentum est. 20.
Constātinus filius Constātini Magni ab Eu-
seb. Nicomed. rebaptizatur. 39. 127.
CONSTANTINVS Magnus a S. Sil-
uestro Papa Roma baptizatus est, & a
lepra mundatus. 35. 126.
Constantinus Laicus in Pseudopapam or-
dinatur intra paucos dies, sed manus
ordinantis Episcopi exaruit. post annū
verò ordinatus capitur, & oculis priua-
tur. Omnia sacramēta ab eo collata, ex-
cepto baptismo, iterantur. 101.
Corbeienſe monasterium, in Saxonia a
quibus dotatum sit. 116.
Crux Christi, quando inuenta. 33. 125.
Crucis Christi magna pars inuenta & ado-
rationi exposita. 150.
D
Decima quibus competant. 117. necessariō
clericis soluenda. 111.
Detractores S. Clemens Papa vocat homi-
cidas. 5. 9.
DEVM honorare, est viuere sicut ille
vult, ait S. Clemens 7. Patrem maiore
filio ante Arium quidam docuere. 31.
81. Patrem & filium alii vnā perso-
nam faciunt, dicentes Gloria patri filio,
& Spiritui sancto, ne concedat Trinita-
tem 83. Alii negant Patrem & filiū pos-
se esse vnū Deum. 84. Christus verus
& non putatiuus, proprius & non ado-
ptiuius filius DEI est. 102.
Diaconi officium est, actus totius Ecclesie
inuestigare, indicare Episcopo delin-
quentes, vel peccato propinquos, absentes
a concione monere, visere agros. 4. Est
oculus Episcopi. 9. Euaristus 7. diaco-
nos statuit, qui custodirent Episcopum
predicantem. 120. 123. in Ecclesia de-
bent uti Dalmaticis. 36. non possunt
baptizare absq. Episcopo vel presbyte-
ro, nisi sit necessitas extrema 66. Non
possunt uti habitu seculari, 98. si incontin-
tentes sint, omni honore Ecclesiastico
sunt priuandi. 50.
Dominico die nulla mercatio fieri debet
nisi in cibariis reb., nec rusticatio. 109.
nec ciuile iudicium. ibidem.
Drogo Metensis Episcopus. 104.
E
Ebrietas grauiter vetita ē a S. Clem. ebrio-
sūq. aiebat aīo & corpore ēē mortuos 5.
ECCLESIA, est mater nostra. 9. Ecclesia
Romana est prima sedes, 2. Alexandri-
na, 3. Antiochena, ibid. 131. Bonifaci-
us 3. a Phoca Imperat. obtinuit, ut et-
iam caput esset Constantinop. Ecclesia,
quae se omnī primā iactabat, 83. 143.
Ecclesia Catholica defendit omne q. ir-
reprehensibile est. 76. Ecclesia priuilegia
debent perpetuō esse intemerata. In sin-
gulis ponendi sacerdotes. 6. 9. Indices
habere debet, sed non seculares. 9. Qui-
bus regnum DEI clauditur, procul du-
bio, & Ecclesia denegatur. 30.
Ecclesia est consecrāda, de cuius consecra-
tione dubitatur. 80. Quae dirupta est, &
ex qua sanctuaria sūt ablata, aqua ex-
orcizata minimū aspergatur, ut conse-
cratione nō amittat. 83. Extructor mo-
nasterii vel Oratorii potest cui vult sa-
cerdoti conferre beneficium eius con-
sentiente Episcopo. 108.
Ecclesia bona, sunt vota fidelium, pretia
peccatorum & patrimonialia pauperum,
inquit

inquit Urbanus Papa, & q̄ ea in profanos vsus cōuertunt sacrilegi sunt. 15. 18. 24. Et homicida, q̄ ea rapiunt 9. Et qui sine licētia Episcopi ea abstulerint, vel detinent communione priuandi, & anathemate feriendi. 75. 76. 90. 108. Nec ullus Episcopus vel Sacerdos potest rem sui tituli alienare sed nec ullus alius licet ipsa bona dederit, 76. 111. Laicis nunquam fuit facultas disponendi de rebus Ecclesiasticis. 26.

EPISCOPI futuri per omnes Ordinū gradus ascendere debēt, ut primo sint ostiarii, tum Lectores, &c. 31. 36. 53. 55. Eligendi non de aliena Ecclesia, nisi dignus desit in propria, q̄ non est credēdū, 55. 106. Indigni non eligēdi 62. Virginum incestu polluti non possunt esse Episcopi, nec ii qui tales consecrarunt. 55. Episcopi non habendi, qui nec a clericis electi, nec a plebe expetiti, nec a provincialibus Episcopis constituti. 36. 58. 106. Non possunt ordinari sine licentia Papa. 46. nec sine scitu Metropolitani. 48. consecratos tamen sine metropolitani consensu Hilarius Papa iussit manere. 64. per ambitum nullus ad Episcopatū admittitur. 75. Diu probati esse debent, & examinari 77. 46. Ordinandi sunt, a pluribus Episcopis minimum tribus, ceteris tamen provincia Episcopis consentientibus. 9. 15. 43. 46.

Episcoporum nomina varia, ut quod dicantur Archiepiscopi, Primates, Patriarche, indicant tantum, quod sint maiores in prelacione iudicii, non in potestate Pontificii vel ordinis. p. 11.

Episcopi tantum constitui debent, in magnis urbibus; in paruis autem presbyteri. 10. Et in iis omnibus diebus vita sua manere debent. 10. 86. iungitur enim Episcopus Ecclesia ut sponsus sponsae, & ideo non debet eam dimittere sine inexcusabili necessitate, aut Apostolica, vel regulari mutatione 12. ambitus causam nullo modo potest, sed inuitantibus fratribus, Romana Ecclesia aucto-

ritate, & ob Ecclesia, ad quam migrat utilitatem. 18. 19. non autem potest relinquere Ecclesiam ut intret monasterium. 38. 67. Episcopi egri non sunt abiciendi, nec alii in locum eorum eligendi, nisi post mortē 113. Ultra tres menses non debet abesse a sua diocesi. 106.

Episcopo semper adesse debent, duo presbyteri, & tres diaconi. 23. 123. Septem diaconos constituit Euaristus ad custodiendum Episcopum. 9. 11. Posteriores prioribus non debent, se praferre. 23. non debent, cum mulieribus habitare. 98.

Episcopus si aliter soluat vel liget, quam oportet, irritum est in caelis. 3. Eius est seuerē in peccantes clericos animaduertere 78. Non debet tacere, & impiorum iniquitatem dissimulare. 103. medici vices agere, non irasci ut bestia. non diligi ab iniquis, & laici non debent esse amici his, quibus Episcopus non loquitur. 5. Omnes homines etiam principes seculares debent, eis obedire. infamesque sunt & a regno DEI extorres qui eis non obediunt. 6. Non debet Episcopus uti vestitu seculari. 98. nec iudex esse secularium negotiorum. 3. Negotia Ecclesiastica ad eum, deferenda, secularia verō ad seculares deferenda sunt iudicio Episcopi. 9. Episcopus non potest inferre iudicium Episcopo, a quo est consecratus. 32. 57. Non potest aliquem ordinare ex aliena Ecclesia. 27. 46. 49. Nec ab aliis abiectum suscipere ibidē. Dimissorias alibi ordinandis debet dare. 108. Non debet tacere, cum nouae quaestiones excitantur in Ecclesia sua. 54. Solus ipse potest clericum attulere in Ecclesia. 116. Non debet plebem commissam iuramentis astringere 113. Eius est dispensare facultates Ecclesiae. 68. nulli licet res immobiles de Ecclesiis tollere, vel aliis pijs locis. 107. Non potest appellantem ad Sedem Apostolicam punire 112. Vocatus ad Sedem Apostolicam rediēs

INDEX

rediens non recipitur, nisi cum formata 120. 13. Omnes debent habere aduocatum bonae fama. 108. Ad concilium vocatus, ire debet, vel legatum mittere. 40. sedes Episcopi debet esse excelsa in Ecclesia. 19.

Episcoporum peccata non arguenda, sed ferenda, nisi in fide errauerint. 5. 17. A quibus accusari possint, vel non possint. 12. 13. 41. Non possunt accusari apud seculares. 39. Non respondere possunt accusatoribus, nisi a Primatē vocati, neq. possunt accusari vel indicari nisi presentibus omnibus Episcopis comprouincialibus. 19. 25. Accusatus 12. Episcopos indices eligere pot. 17. Non est indicandus, nisi aut se reum fateatur, aut à 72. testibus conuictus sit. 17. 35. Episcoporum inducia sunt anni integri in causa agenda 42. possunt appellare ad sedem Apostolicam, etiam postquam indicati sunt a comprouincialibus Episcopis. 26. 42. Non sunt indicandi nisi Romanae Sedis auctoritate. 12. 34. Sede pulsi vel spoliati Episcopatu, non possunt excommunicari aut accusari, nisi prius loco & dignitati restituantur. 13. 25. 29. 33. 40. Episcopi causam delaturus ad primatem, prius Episcopum conuenire debet. 28. 41. Episcoporum percussores, spoliatores & infamatores communionē priuandi sunt. 90. 116.

Error, quamdiu manet, veniam non meretur. 71. 72.

Eucharistiam peracta consecratione in Missa omnes olim sumere tenebantur ex precepto Anacleti Papae. 9.

EVDO dux Francorū vno die 365. milia Sarracenorum interemit; e suis tantum 1050. amissis. 160.

Excommunicare nemo potest alterius parochianum. 18. Excommunicandi sunt inobedientes. 20. 63. Ferro abscindenda sunt vulnera, quae fomenta non sentiunt. 76. Excommunicatorum nomina publicanda sunt etiam vicinis Episcopis. 91. poenae communicantium cum excō-

municatis. ibidem.

F

Felix Papa Constantium filium Constantini Magni declarauit haeticum, & rebaptizatum secundo ab Eusebio. 127.

Fermentum mittitur à Papa 48. 128.

Festum inuentionis S. Crucis institutum. 33. Et exaltationis. 96. 150. Dedicatio- nis festum celebrandum est per octo dies. 80.

Formosus Papa religiosissimus, quā iniquē à Sergio successore tractatus. 117. 118.

Francorum duces Immingus & Bucellinus prementes Italiam a Narsete occisi. 142.

Fulco Remensis Archiepiscopus. 117.

G

GLORIA in excelsis ante Missam cā- tandum statuit Telephorus Papa. 121.

Glycerius Imperator legem tulit in Simoniacos. 65.

S. GREGORII Magni tempore Angli conuersi ad fidem. 83. 142.

Gregorius II. verbum salutis per Bonifacium Archiepiscopum Moguntinū prae- dicauit in Germania. 97. 159.

Guntharius Archiepiscopus Colonie- sis reprehenditur & deponitur a Papa Nicolao I. 112. 113.

H

Haetici non sunt rebaptizandi, si in fide S. Trinitatis sint baptizati, sed tantum per manus impositionem reconciliandi 33. 44. 49. 125. 128 Reconciliatio haec tantū potest fieri ab Episcopis. 33. Nulla ratione cum haeticis, aliisq. errantibus communicandum. 47. 70. 71. 72.

Leo I. Manicheos haeticos in gri curat. 57. Clerici haetici non sunt recipiendi, nisi errores suos eiurent, & eorum auctores damnent. 58. Macarius Antiochenus Patriarcha Monotelisa in Synodo deponitur. 94. Haetici & schismatici, etiam si sanguinem pro fide fundāt, damnati sunt. 103. Manicheos exulare vult Siricius. 128. Pelagius & Celestus

INDEX

stius heretici damnati ab Innocentio.
129. & Gelasio eorumq; libri combusti.
132. 133. 134. idem damnat Petrum &
Achatium ibid. Eisdem damnat Hor-
misda. 134.

Hermannus Colonienſis Archiepiſcopus.
117.

Heruli vaſtant Italiam. 141.

Hirſfeldenſe monaſterium à quibus dota-
tum. 116.

Homicidarum tria genera facit Clemens
Papa I. pag. 5. Eorum pœna. 90. 91. 116.
Pœna parricidarum 111. 114. Qui in-
cidunt arbores & caſu earum forte ali-
quem opprimunt, homicida non ſunt.
113.

I

JACOBVS Apoſtolus frater Domini, or-
dinatus eſt à B. Petro, Jacobo & Ioan-
ne Apoſtoliſ. 10.

Ieiunia 4. temporum ab omnibus ſeruari
voluit Calixtus Papa. 17. 222. Ieiuni-
um Dominica & ſerie quinta vetutum
eſt. 35. 125. Sabbatho ieiunandum eſt.
47. 129. Carnium eſus non eſt immun-
dus, aut illicitus. 83. Leo IV. à Quin-
quageſima ad Paſcha etiam laicos à
carnibus abſtinere voluit. 114.

Imagines Sanctorum deiecte à Leone Im-
perat. 97. Germanus Patriarcha ſede
pellitur ob cultum imaginum. ibidem
Gregorius Papa III. excommunicauit
omnes non venerantes imagines Sancto-
rum. 98.

Incendiariorum pœna. 90. 91. 116.
Infames in iure qui ſint copioſe deſcribi-
tur. 24.

Ioannes Papa Conſtantinopolim miſſus
pœnus adoratur à Juſtino Imper. in car-
cere moritur. 135.

Ioannes Patriarcha Conſtantinop. argui-
tur, quod ſe vocaret Epiſcopum uni-
uerſalem. 85.

Judas, licet fur & ſacrilegus, quicquid egit
inter Apoſtolos pro dignitate commiſ-
ſa, ratum fuit. 73.

Judicium non ferendum, niſi de rebus cer-

tis & probatis. 16. 17. 27. 34. Iudicare
de occultis cordium iniquum eſt. 79.
Judicium non debet ferri niſi de præ-
ſentibus. 16. 22. 29. Iniuſtum iudicium
eſt, quod metu principis extortum eſt.
17. 52. Nemo poteſt alterius parochia-
num iudicare. 18. In iudicio Synodali
eſſe debent iudices, accuſatores, defen-
ſores & teſtes. 21. Iudicia peregrina non
ſunt toleranda 21. Iudices ſuſpectos ha-
benti licet appellare ad Primatem. 28.
Lites à Chriſtianis orta ab Eccleſia ſunt
dirimende. 32. Maior à minore non
poteſt iudicari. 32. Non licet ulli, nec
Imperat. contra mandata diuina iudi-
care, nec contra Patrum decreta 32.
52. Clericorum cauſa non poſſunt trahi
ad iudicium curie. 36.

Juramentum metu mortis factum non eſt
obligatorium, nec ſeruandum ſi contra
ſalutem Reipub. eſt factum. 117.

Juſtinus Imperator Conſtantinopoli Pa-
pam Romanum Ioannem adorat pro-
nus. 135.

Juſtinianus Imp. religioſus ex ſummo a-
more Chriſtiana religionis miſit fidem
ſuam proprio chirographo ſcriptam ad
ſedem Apoſtolicam 136. Pontificis pe-
des oſculatur. 158.

K

KAROLVS Magnus ab Adriano Papa
I. Romam vocatur contra Deſiderium
Longobard. regem, conuertit partem
Saxoniae, quae Veſtphalia dicitur, obtu-
lit in S. Petri templo munera, vovitq; ſi
ſaluus redeat in Germaniam ſe Epi-
ſcopatum in Oſnabrug. ſacturum. 101.
Imperator factus eſt à Leone 3. 102.
Hirſfeldenſi Eccleſiae à Deo honorifi-
canda redditus attribuit, & omnes de-
cimas Saxoniae conſtituit ad regulam ſer-
uitium. 116.

Karolomannus filius Caroli Martelli pri-
mo clericus fit Rome à Zacharia Pa-
pa, tum monachus in monte Caſſino
98. Poſt ad Aſtolphum regem Lon-
gob. mittitur contra Stephanum Papam,

T

& in

INDEX

- Et in Gallia moritur.* 99.
Karolo Moguntino Episcopo scripsit Nicolaus Papa. 113.
- L**
- LEO 3.** Papa oculis à Romanis priuatus, & lingua diuinitus visum & loquelam recipit. in Germaniam abiit ad Carolum Magnum, piè recipitur. Carolum Imperatorem Roma creat. 102.
Leprosis Eucharistia neganda non est, licet non possint conuiuia esse Christianorum. 87.
Liberius Vrsacium & Valentem damnauit in Synodo 48. Episcoporum, ob hæresin Arianam. 127.
Linus & Cletus coadiutores, non successores Petri Apostoli fuere. 2.3.119.
Longobardi a Narsete vocati in Italiam. 84. obsedere Romam. 85. 142.
LOTHARIUS Imperator. 104. 111.
Lotharii regis cum Thietberga repudium Nicolaus Papa contra sententiã Thietgaudi Treuirensis, & Guntharii Colon. Archiepiscoporum, improbavit, & quare? 112. 113.
Lucius Britannia rex fit Christianus. 16. 122.
Ludouicus Lotharii filius à Sergio Papa in regem Longob. vngitur. 104. 111. 112.
Luitprandus rex Longobardorum donationem alpium Cottiarum ab Ariperto rege factam Papa Romano confirmat. 159.
Luitprandus an auctor huius historia Pontificum, vide præfat. Quæ eius scripta. post præfat.
- M**
- Magos, ariolos, & aruspices consulentibus anathema dicitur.* 97.
Mallones capillorum filiorum Imperat. Papa suscipit. 152.
Manus impositio. Vide Confirmatio.
Marcellinus Papa metu mortis thurificauit quidem idolis, sed mox resipuit, martyr factus. 125.
MARIAE Virginis in cælum assumpta Octauã iussit celebrari Leo IV. 105.
- Martyrum gesta inquire & notari iussere varii Pontifices Romani. 3. 19. 20. 123. 127.*
Matrimonium legitimum habendum est in Ecclesia. 11. Coniuges debent sacerdotaliter cū precib. & oblationib. benedici. Coniuges noui biduo vel triduo orationi vacet castitatē custodientes. ibid. Coniugineorū coniunctiones vetitæ. 18. puella vni desponsata, alteri non pot nūbere sine sacrilegio 44. Anglis concessit Gregorius I. ut post quartā generationē iungant matrimonia. 87. illicita connubia non deferentes eliminandi Ecclesia. 116. Gregorius 2. anathema dicitur. Concubinis presbyteram, diaconissam, monachā, nurū, consobrinam, aut de propria cognatione, vel si quis viduam vel virginē furatus fuerit in uxorem. 97. Concubina præter uxorem nulli concessa. 110. Ob frigiditatem natura vinculum Matrimonii nō ē soluendum, sed viro maneat uxor, ut soror 103. si verò ipsa frigida non sit, pot aliquando transire ad secundas nuptias. ibid. Uxor dimitti non potest, nisi ob fornicationē 110. Nec diuortium coniuges facere possunt ratione vitæ religiosæ suscipienda, nisi mutus sit consensus, & consentiat Episcopus. 110. adulteri sunt, qui facto repudio alii nubunt 51. uxor ē captiuitate rediēs restituenda marito, licet alii nupserit. 52. 62. Parentes, qui de baptismo suscipiunt proprios filios, non possunt redire ad propriū usum. 89. Viro non licet adulteram uxorem occidere. 114.
- Metropolitanus Episcopus nō ē dignitatis, non ordinis. 11. Primates qui Metropolitanis dicendi. 41. Eligitur ab omnib. suffraganeis sedis metropolitana 14. 23. Metropolitanus tenetur mittere Romam, ultra tres menses sue consecrationis, pro pallio obtinendo. Qui verò nō se prabet consecrandum, communionē priuandus est. Si verò ultra 5. menses differat Metropolitanus sui iudicio cedere debet. 90. Metropolitanus suo quisq. debet esse*

INDEX

bet esse cōtentus, & nihil in aliena provincia p̄sumere. 55. Causas Episcoporum audire nō debet, nisi in aliorum provincialium Episcoporum presentia. 14. 15. 23. Damnare Episcopum nisi Apostolica Sedis auctoritate fretus non potest. 28. **MISSAE** non sunt ubiq; celebranda. 7. sed tantum in sacris locis, nisi necessitas summa aliud exigat. imò melius ē Missam nō dicere, quam dicere in locis non sacris. 80. Fieri debent super Martyrum memorias 29. Et in lineo panno non serico. 36. 79. 126. Laico non licet tempore Missae esse in presbyterio. In Missa tot hostiae sunt consecrandae, quot populo sufficiunt, superfluae autem non reservandae, sed consumendae sunt, à clericis, nec statim ad communes cibos redeundum. 6. In consecratione corporis Domini passio commemoranda. 13. Cum Euangelium cantatur, sacerdotes & alii non sedeant, sed stent curui. 47. 128. Novem praefationes Missae tantum receptae. 86. Gregorius I. canoni adiecit, diesque nostros in tua pace disponc. 83. 142. Sergius I. statuit ut in fractione Eucharistiae, Agnus DEI cantetur. 96. 156. Vigiliis voluit uniformitatem servari in precibus Missae. 84. Missa ab eo finienda, à quo incepta est. 99. Femine alteri ministrare nequeunt. 68. Pax danda post confecta mysteria. 47. **MISSA** nocte natiuitatis cantari potest, reliquo autem tempore antehoram tertiam non est facienda. 14. 121. Traditio Ecclesiae est, biduo ante Pascha sacramenta non celebrari. 48. Sollemnibus festis toties celebranda quoties templum hominibus repletur. 63. Coelestinus Papa iussit 150. psalmos David cani ante Missam. 129. **MONACHES** moniales liberos procreantes pellendi sunt è monasterio, & recludendi 44. Femine, quae habitum religionis suscipere, vel velamen non possunt nubere. 75. 109. si verò publice nu-

perint, non sunt admittenda ad poenitentiam, nisi obierint, quibus se iungere. 50. Monachi possunt ordines suscipere. 45. non tamen debent ideò deserere monachatum. 49. Seruus sine consensu Domini non est recipiendus in monasterium. 67. Monachi vox in secularibus aut Ecclesiasticis negotiis est mortua 86. Voluntariè ingressi monasterium, non debent permitti egredi: qui autem inuiti ingressi sunt, dimitti debent, quia quod non petunt, non observant 109. Post pubertatis annos non licet egredi illis, qui pueri à parentibus in monasterio positi sunt 87. Solo habitu monachi cogendi, ut ad proprium monasterium redeant, vel ad alienum. 109.

Moniales Virgines tantum sunt velandae in 8. Pasche, Epiphania, & festis Apostolorum, excepto periculo mortis, quando velari petunt. 67. Monacha non potest sacramentum tangere, nec incensum ponere. 121. 129. Moniales ad solius Episcopi iudicium trahi possunt, non ad seculare. 116. Raptores Virginum anathemate feriendi. 90. 116. Velamen dandum non est nisi virgini 60. annorum. 130.

Mons Bebius in Campania eructat cineres. 153.

Mulier velato capite debet Ecclesiam intrare 119. nulli licet sacramentum tangere. 129.

N

Narses à Romanis apud Iustinianum Imper. accusatus Longobardos evocat in Italiam. 84. 142.

Nicolaus Papa I. Photium Patriarcham Constantinop. è laico consecratum, ab excommunicato deposuit. & Rothardum Episcopum Sueffionens. ab Hincmaro Remensi Archiepiscopo depositum restituit. 115. Thietgandum Treurensem Archiepiscopum, & Guntharium Coloniensem Archiepiscopum deposuit q̄ repudio

repudio Lotharii regis assensissent. 112.
113.

Novatus hereticus ex Africa Romam
venit tempore S. Fabiani Papæ. 123.

O

Ordines non facile conferendi 52. Confe-
rendi sunt ordine omnes ordines 125. In
quoque ordine quamdiu sit permanen-
dum 126. Gelasius I. statuit, cum esset
inopia clericorum, ut intra annum o-
mnes conferri uni possent. 66. Certis di-
ebus sunt conferendi. ut 4. Temporibus,
& medio Quadragesimæ 67. Publicè
in præsentia omnium conferendi. 122.

Ordines non conferendi inuitis 64. infamibus 24. seruis 25. 57. 67. 129. mutilis. 25. 55. 51. amentibus 25. inobedientibus 25. 55. bigamis 25. 45. 67. 51. militibus vel advocatis. 51. 129. qui uxorem non virginem duxere 64. litterarum ignaris & pœnitentibus 64. transmarinis, nisi 5. vel plura Episcoporum chirographa habeant 47. 128. energumenis, nisi in adolescentia tantum energumeni fuerint. 113.

Ostia urbs reedificata à Gregorio 4. & Gregoriopolis dicta 104. Ostiensis Episcopus utitur pallio, & consecrat Papam. 126.

Osnabruga in Westphalia Carolus Magnus post concursam Westphaliæ primum Episcopatum fundavit, approbante Hadriano Papa. 101.

P

PALLIO utitur Ostiensis Episcopus. 126. Pro eius usu nihil est soluendum. 87. 94. licet tamen grati animi causa aliquid pro eo offerre. 87.

Pantheon Romæ in honorem B. Virginis & martyrum consecratum à Bonifacio 4. ex concessione Phocæ Imperatoris. 83. 143.

PAPA nullus eligendus, nisi qui per omnes gradus Ecclesiasticos ascenderit. 52. 53. Honorius Imperator statuit, ut duobus ex ambitione ad Papatum aspirantibus neuter fiat. 54. Symmachus

Papa legem tulit de non ambiendo Papatu, aut Papa priuatis conuenticulis eligendo. 74. 75. In Synodo cassatur decretum Bonifacii 2. Papæ, de successore in viuis à Papa eligendo. 80. 136. Theodatus Gothorum rex diuinius extinguitur, quod vi intrussisset quendam in Papatum. 82. Ordinatio Papa non potuit fieri sine iussione Imperatoris. 80. post impetratum ut electus, statim consecraretur. 95. Agatho impetravit ab Imperatore orientis remitti, quod soluebatur pro ordinatione Papa 94. Leonem 4. Romani non ausi sunt consecrare sine Imperatoris auctoritate 105. Papa consecrandus est ab Episcopo Ostiensi 126. Pelagius, cum deessent Episcopi, ordinatus est à duobus Episcopis, & uno presbytero. 84. 141. Hierosolymis Polichronius quidam se vniuersalẽ Pontificem vocauit, & ideo depositus est 56. 57. Pelagius 2. arguit Ioannem patriarcham Constantinopol. quod se scriberet Episcopum vniuersalem. 85. Bonifacius 3. à Phocæ Cæsare obtinuit, ut Ecclesia Romana etiam esset caput Constantinopolitana, eò quod omnium Ecclesiarum primam se iactaret. 83.

Omnes maiores causæ, vel quæstiones difficiles ad Papam, vel sedem Apostolicam sunt referenda. 10. 31. omnium Episcoporum definitiua sententia ab ea terminanda est. 16. Oportet omnes sequi, quod Romana Ecclesia custodit. 47. Papa potest retractare per se, vel Vicarium iudicium comprouincialium Episcoporum. 26. 32. Prasul summus à nemine iudicandus. 35. Agapetus Papa Anthimum patriarcham Constantinop. hæresis conuicit & deposuit. 81. 137. Siluerius Papa in exilio, Vigilium Papam sibi viuenti substitutum deposuit 82. Leo 4. Anastasium Cardinalem deposuit, quod ad propriam pareciam redire nollet 110. Nicolaus Papa Ioannem Rauennatem Archiepiscopum excommunicauit. 112

Papa

INDEX

Papa Agapetus à Theodoro rege Gothorū Ariano missus est Constantinopolim. 81. 136. **Bellisarius** Siluerium Papam iussu Theodora Imperatricis, quod nollet Anthimum hereticum restituere, monachum fecit, qui in exilio martyr obiit. 82. 138. Eadem Theodora Vigilum Papam eadem de causa capi iubet. Is Constantinopolim abductus colaphis caditur, fure per vias raptatur, exilio socii multantur. 83. 140. Papa obiecto aliquo crimine, assumpto Euangelio & cruce ex ambone iurabant se esse innoxios. 74. 84. 128. 141.

Papa Ludovicum Imperatorem à iuramento Beneuentano Duci facto absoluit. 117. **Gregorius I.** vetuit ad secreta cubiculi Papae adhiberi laicos pueros, sed clericos vel monachos, ut haberet vita testes 87. Decreuit ut feretrum defuncti Papae nullo velamine tegatur. 87. **Leo 4.** urbem Leonianam auxilio Lotharii Imperat. condidit. & conditam aqua lustrali aspersit. 105. 106. **Iustinus Augustus** pronus adorat Ioannem Papam Constantinopolim venientem. 135. **Spatharius Olympii** exatchi volēs tempore communionis occidere Papam Martinum, excacatur. 147.

Parochia Roma presbyteris data. 27. alter alterius parochiam non potest innuadere. 52.

Pascha Dominico die celebrandum. 15. 16. 121. 122.

Patrum veterum libri qui legitimi & apocryphi. 69. 70.

Persecutio sub Diocletiano tanta fuit, ut intra 30. dies, 17. millia hominū martyres facti sint. 31. 125.

Pestis tempore fugere fatuum, cum nondū hominem attigit. 87.

PETRVS Apostolus Princeps Apostolorum pag. 1. 119. **Martyr cum S. Paulo.** 2. epistolas fecit 1. Et Euangelium Marci. 2. Et si par sit electio Apostolorū, Petrus tamen ceteris praeminet. 34. Ordinauit tres Episcopos, Linum, Cletum

& Clementem, ex quibus Linus & Cletus omne ministerium sacerdotale praesentes exhibuere, dum ipse Petrus orationi & predicationi vacaret. Clementi autem commisit cathedram. 119.

Poenitentiam agens debet sibi irasci, & quodammodo indignari p turpiter actis 7. Confessio secreta sufficit poenitentia agentibus 63. Recidui post poenitentiam arcentur a communione. 44. Clericus ob crimina agens poenitentiam ab officio remouendus. 52. Poenitentia nulli neganda in fine vite. 55. etiamsi voce destituatur ut confiteri nequeat. 63.

Pluuia combusta hordei, tritici, leguminū in Campania. 160.

Populus docendus, non sequendus. 55.

Potestas est duplex, Spiritualis Pontificū, & temporalis regum, quib. regitur mundus, sed illa huic preferenda. 72.

Presbyter. V. Sacerdos.

Prouincia in canonibus quot ciuitates requirat. 86.

Psalmos diu noctuq. cani per Ecclesias omnes statuit Damasus. 128.

Pupilli & viduae sub tutela Episcoporum sunt, & ad secularia iudicia trahi nequeunt. 116.

Pyrrhus patriarcha Constantinop. in haeresin relapsus anathemate percutitur à Papa Rom. cum Paulo patriarcha item Constant. 146.

Q

Quadragesima ieiunium Thelephorus Papa imperat 14. 121. **Gregorius 2.** statuit ut in Quadragesima feria 5. ieiunaretur & Missa fieret, quod ante non fiebat. 97. 160.

R

Ratchisus rex Longobardorum cum uxore & filiis detonsus est à Papa Zacharia, & monachico habitu indutus. 98.

Rauenna Ecclesia ante Acephala Romana se subiecit. 94. 149. 152.

Romanorum zelus in hereticos. 159. 148.

S

SACERDOS sicut & leuita, coram multis est

INDEX

- tis est ordinandus. 17. nullus sacerdos
 fieri potest, nisi Ecclesie, aut monasterio
 deputetur. 107. Serui non possunt fieri
 sacerdotes, nisi Dominis consentientib.
 57. Ordo eorum duplex, Episcoporum,
 & presbyterorū. 10. si aliter soluat aut li-
 get, q̄ oportet, irritū est in cœlis 3. nihil
 agere debet sine licentia Episcopi. 5. 7.
 Sacerdoti nulli licet ignorare canones, 55.
 studere debet scriptura sacra & popu-
 lum monere. 107. pudicitiam seruare in
 se & subditis 4. liberos gignentes priuā-
 di sacerdotii honore 51. 113. Fornicarii
 sacerdotes à Zacharia Papa à Germa-
 nia iubentur expelli. 99. Si cum fœmi-
 na fabulentur, alio modo conuer-
 sentur, iudicandi sunt post tertiam ad-
 monitionem. 107. Omnes debent habe-
 re aduocatum bonæ famæ. 108. Vii ve-
 ste longa. 98.
 Sacerdos pastor vel doctor Ecclesie si in fi-
 de erret est corrigendus, sed pro reprobis
 moribus tolerandus. 11. 21. 22. 33. Sa-
 crilegus est, qui sacerdotes DEI perse-
 quitur. 15. Apud seculares eorum nego-
 tia non indicanda 4. Non sunt accu-
 sandi à laicis, hereticis, inimicis. 19.
 nec ab iis, qui sacerdotes fieri non pos-
 sunt, nec a non sacerdotibus. 21. Accu-
 sandi sunt a tribus testibus. 27. Si pec-
 catum committant depositione dignū
 in bene prouiso loco ponendi sunt, ubi
 peccata lugeant. 107.
 Sacramenta tribus sunt commissā, sacer-
 doti, diacono & subdiacono. 5. Extre-
 me vnctionis sacramentum indicat B.
 Iacobus c. 5. quæ nō est danda pœnitent-
 tiam publicam agentibus. 40.
 Saracenorum trecenta sexaginta quin-
 g millia caesa in Francia sub Gregorio 2.
 Papa. 97. 160. Obsident biennio Constā-
 tinopolim frustra. 161.
 Saltationes Dominico die vetita. 109.
 Saxonia Reges duo Romam voti causa ve-
 niunt. 158.
 Scripture sacra intelligentia ab eo accipi-
 enda qui eam a maioribus secundum
 traditam sibi veritatem seruat. 8. Scri-
 ptura libri Canonici & apocryphi qui.
 68. 69.
 Scholæ sint, in qua artes liberales, ac mini-
 mum sacra litteræ, & Ecclesiastici offi-
 cii institutio tradantur. 109.
 Schisma in electione Pontif. 128. 129. 132.
 135. 153. 154.
 Simonia vetita lege Glycerii Imperatoris.
 65. Gelasius I statuit pretium non exi-
 gendum ex baptismo vel confirmatio-
 ne. 66. Ordines vel beneficia simonia-
 cè non sunt conferenda. 77. 106. 141.
 Qui sacros ordines pecunia distrahant
 heretici sunt. 103. Ob simoniacorū fre-
 quentiā irruptione Saracenorū mūdus
 punitus 105. Simoniaci sūt puniēdi 68.
 Superbia sēper sibi, nō aliis ruinā facit. 73.
 T
 Testes cōtra clericū quales ēē debeāt 36. 40
 Testamentum secundum Principis iussio-
 nē debere valere statuit Bonifacius 5.
 89. 144.
 Theodoricus Gothorum rex Arianus mi-
 sit Ioannem Papam Constantinopolim.
 Italia excidium minatur nisi Ecclesie
 Arianis reddantur Constantinopoli.
 Symmachum & Boëtium necauit, in-
 temq; Papam Ioannem. Ipse fulmine
 perit. 79. 134. 135.
 Theotaudus Episcopus Treuirensis, pri-
 mas Belgicæ provincia deponitur mul-
 tis de causis. 112. 113.
 Totila rex Gothorum obsidet Romam, à
 Narsete occiditur. 140.
 V
 Vasa sacra non sunt tangenda, nisi ab ho-
 minibus sacris. 13. 120. palla sacra nec à
 monialibus tangi possunt. 15.
 Vestes sacra non sunt usurpanda, nisi in Ec-
 clesiasticis officiis. 25. 124.
 Vitigis rex Gothorum anno integro Ro-
 ma obsidet, sed fugere cogitur Rauēnā
 138. capitur a Belisario, ab Imperatore
 in Persiam mittitur. 139.
 Vigilius Papa Constantinopoli honorificè
 excipitur, & mox cū Anthemiū patri-
 archam hereticū restituere nollet pes-
 sime tractatur. 139. 140.

Laus DEO Opt. Max. Beatissimæ Vir-
gini Mariæ, omnibusque Sanctis semper.

F I N I S.

luit.
prand.

77

Th
4909